

28.02.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Ένδικα μέσα κατά αποφάσεων :

Γενική εισαγωγή όρων ποινικής δικονομίας :

Ποινική δίωξη : Ασκείται από τον εισαγγελέα / είναι η απαρχή της ποινικής δίκης

ΠΡΙΝ την ποινική δίωξη : Στα κακούργηματα (υποχρεωτική) + πλημμελήματα του τριμελούς πλημμελειοδικείου → **ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ** = ερευνά ο εισαγγελέας αν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να ασκηθεί ποινική δίωξη .

Η προκαταρκτική εξέταση πλέον είναι υποχρεωτική και στα πλημμελήματα

Εάν ο εισαγγελέας ΜΕΤΑ την προκαταρκτική εξέταση ΔΕΝ ασκήσει ποινική δίωξη γιατί θεωρεί ότι δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία – Εκδίδοντας **ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ** (δικαίωμα προσφυγής κατά αυτής από τον παθόντα) (όταν έγινε έγκληση) ή **ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ** (όταν έγινε μήνυση) ,

Η ποινική δίωξη ασκείται με 2 τρόπους :

Κακούργημα → Υποχρεωτικά με παραγγελία κύριας ανάκρισης (ανακριτής = δικαστής – μπορεί να επιβάλει στον κρατούμενο μετά την απολογία περιοριστικούς όρους/ προσωρινή κράτηση) .

Πλημμέλημα → Ασκείται (μετά την προκαταρκτική) με κλητήριο θέσπισμα (= το εκδίδει ο εισαγγελέας) – παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο .

Όταν παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα για πλημμέλημα στο δικαστήριο ⇔ Έχει δυνατότητα ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ κατά του κλητηρίου θεσπίσματος – ΚΠΔ 322

Κακούργημα : Όταν τελειώνει η ανάκριση – αποφασίζεται αν θα γίνει παραπομπή στο ακροατήριο με **ΒΟΥΛΕΥΜΑ** από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών (είναι δικαστήριο + συνεδριάζει μυστικά)

Βούλευμα : (α) **Παραπεμπτικό** : πάει στο δικαστήριο / (β) **Απαλλακτικό** : Απαλλαγή του κατηγορούμενου – όχι ακροατήριο .

2 τρόποι για παραπομπή στο ακροατήριο του κατηγορούμενου :

- (1) Με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών – παραπεμπτικό βούλευμα
- (2) Με κλητήριο θέσπισμα

Διαδικασία στο ακροατήριο :

- (1) Απαγγελία κατηγορίας από εισαγγελέα
- (2) Εξέταση μαρτύρων εισαγγελέα
- (3) Εξέταση μαρτύρων υπεράσπισης κατηγορούμενου
- (4) Απολογία κατηγορούμενου
- (5) Εξέταση της άποψης του
- (6) Αγορεύσεις παραγόντων της δίκης
- (7) Απόφαση

Έχει καταργηθεί ο πολιτικός ενάγων – Πλέον είναι αυτός που **ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ → Άμεσος παθών + δηλώνει απλώς ότι υποστηρίζει την κατηγορία- ΔΕΝ ΕΙΣΑΓΕΙ ΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΩΣΗ**

Θεσμός ενδίκων μέσων κατά αποφάσεων :

→ Βγαίνει απόφαση ποινικού δικαστηρίου – καταδικαστική ή αθωωτική

→ Ένδικα μέσα που προβλέπονται :

Τακτικά : Έφεση + Αναίρεση (παρέχονται ΠΡΙΝ η απόφαση γίνει αμετάκλητη)

(Τακτικά : Επανάληψη διαδικασίας – γίνεται μετά το αμετάκλητο) – εκτός ύλης

Λόγος που παρέχεται το ένδικο μέσο :

→ Είναι κρίση ανθρώπου ⇔ μπορεί να είναι εσφαλμένη ⇔ Διόρθωση σφαλμάτων (ζητήματα ουσίας ή νομικής φύσης)

Προστατευτικό ρόλο για τον κατηγορούμενο τα ένδικα μέσα → Εξασφαλίζει τα δικαιώματα του κατηγορούμενου

- Αρχή μη χειροτέρευσης της θέσης τους κατηγορούμενου : ΔΕΝ μπορεί να του επιβληθεί ποινή μεγαλύτερη από αυτή που του δόθηκε πρωτοδίκως

Εισαγγελέας :

- Ασκήν ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων + αποφάσεων + δεν υπόκειται σε περιορισμούς που έχει ο κατηγορούμενος
- Μπορεί να είναι αθωωτικός προς τον κατηγορούμενο- ΔΕΝ είναι αντίδικος του κατηγορούμενου – μπορεί να είναι ή όχι .

Καταδικαστική απόφαση αδικαιολόγητα επιεικής για κατηγορούμενο :

- Αν κάνει έφεση ο εισαγγελέας και ο κατηγορούμενος (γίνεται να έχουμε 2 εφέσεις) ⇔ ΑΠΕΝΕΡΓΟΠΟΙΕΙΤΑΙ η αρχή της μη χειροτέρευσης
- Έφεση εισαγγελέα κατά αθωωτικών αποφάσεων

Αθωωτική απόφαση :

- Δεν μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο από αυτόν που υποστηρίζει την κατηγορία
- Μπορεί να κάνει αίτηση στον εισαγγελέα για να ασκήσει αυτός το ένδικο μέσο

Ένδικα μέσα – ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ χαρακτήρα :

- Όταν έχουμε απόφαση πρωτόδικη ⇔ Η αμφισβήτηση της είναι ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ
- Ένδικα μέσα χορηγούνται στο νόμο με αυστηρές προϋποθέσεις – ΚΛΕΙΣΤΟΣ αριθμός ενδίκων μέσων – Αυστηρές προϋποθέσεις άσκησης (π.χ. προθεσμία)

ΚΠΔ 464 : Εξαιρετικός χαρακτήρας αποτυπώνεται εδώ

Απαγορεύεται η **αναλογική εφαρμογή**

Τι είναι ένδικο μέσο; (έφεση + αναίρεση)

- (1) Εκφράζει ένα παράπονο κατά προσβαλλόμενη απόφασης – επίκληση σφάλματος
- (2) Εμπεριέχει αίτημα για εξαφάνιση ή μεταρρύθμιση της απόφασης που προσβάλλεται

(3) Απευθύνεται σε ανώτερο δικαστήριο (από ανώτερους δικαστές ή ομοιόβαθμους αλλά περισσότερους) από αυτό που εξέδωσε την απόφαση

Μονομελές Πλημμελειοδικείο + Τριμελές Πλημμελειοδικείο → **Δικάζουν Πλημμελήματα**

Τριμελές Εφετείο + Μονομελές Εφετείο + Μεικτό Ορκωτό (βιασμοί / ανθρωποκτονίες) → **Δικάζουν Κακουργήματα**

Έφεση κατά απόφασης του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου → **Δικάζει το Τριμελές Πλημμελειοδικείο**

Έφεση κατά απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου → **Δικάζει το Τριμελές Εφετείο**

Έφεση κατά απόφαση του Μονομελούς Εφετείου → **Δικάζει το Τριμελές Εφετείο**

Έφεση κατά απόφασης του Τριμελούς Εφετείου → **Δικάζει το Πενταμελές Εφετείο**

Έφεση κατά απόφασης του Μεικτού Ορκωτού → **Δικάζει το Μεικτό Ορκωτό Εφετείο**

Χαρακτηριστικά ενδίκων μέσων :

- (1) Επίκληση σφάλματος
- (2) Αίτημα για διόρθωση ή εξαφάνιση
- (3) Εκδίκαση από ανώτερο δικαστήριο

Αναιρέσεις δικάζει ΜΟΝΟ ο ΑΠ

Οιονεί ένδικα μέσα :

→ Διαφέρουν από το ένδικο μέσο κατά το ότι δεν προσβάλλουν δικαστική απόφαση (ούτε βούλευμα) αλλά ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ του εισαγγελέα ή του δικαστή .

→ Έχουν και αυτά επίκληση σφάλματος και αυτά πάνε σε ανώτερο δικαστήριο

→ π.χ. προσφυγή κατά κλητήριου θεσπίσματος (εκδίδεται από τον εισαγγελέα → εκδίκαση από εισαγγελέα εφετών

→ π.χ. ΚΠΔ 290

Ένδικα βοηθήματα :

- ➔ Δεν ενέχουν επίκληση σφάλματος και ζητούν την επαναφορά των πραγμάτων σε προηγούμενη κατάσταση
- ➔ Δεν δικάζονται από ανώτερο δικαστήριο αλλά από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση
- ➔ ΚΠΔ 441 – αίτηση ακυρώσεως – δικάζεται κάποιος έρημη για πλημμέλημα / επικαλείται κώλυμα παρουσίας στο δικαστήριο / είναι ένδικο βοήθημα , δεν έχει μομφή κατά της απόφασης .

Αποτελέσματα ενδίκων μέσων ➔ ισχύουν και για τα οιονεί και για τα ένδικα βοηθήματα :

ΚΠολΔ 463

π.χ. Καταδίκη ερήμη για 5 μήνες + ασκεί αίτηση ακυρώσεως + γίνεται δεκτή ⇔ Αρχή μη χειροτέρευσης (αυτό το αποτέλεσμα ισχύει και για το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακυρώσεως).

Διαφορά έφεσης + αναίρεσης :

Η έφεση εξετάζει την ουσία + νομικά σφάλματα (είναι καθολικό ένδικο μέσο) της υπόθεσης ενώ η αναίρεση εξετάζει μόνο νομικά σφάλματα (η αναίρεση γίνεται για συγκεκριμένους λόγους – εξαντλητικά περιορισμένους – ΚΠΔ 510)

Αμετάκλητη απόφαση : Όταν κατά αυτής ΔΕΝ χωρεί κανένα ένδικο μέσο

ΔΕΝ υπάρχει στην Ποινική Δικονομία ο όρος “τελεσίδικη”

Για να κάνω έφεση κατά απόφασης ➔ Αρκεί να πω ότι “κακώς εξεδόθη η απόφαση – κακή εκτίμηση των αποδείξεων” ➔ Στον 2^ο δικαστήριο μπορώ να πω **ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ** σφάλμα θέλω – ΔΕΝ είναι ανάγκη να το πω στην έφεση

ΑΝΤΙΘΕΤΑ ➔ Στην αναίρεση : **ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ** λόγοι ⇔ Για το ορισμένο της αίτησης αναίρεσης πρέπει να λέω τους λόγους αναίρεσης + πρέπει να εξειδικεύονται – σε τι συνίσταται ο λόγος αναίρεσης .

Πρωτόδικη απόφαση ➔ Έφεση

Δευτεροβάθμια απόφαση ➔ Αναίρεση

Είναι όλες οι καταδικαστικές αποφάσεις δεκτικές εφέσεως ή αναίρεσης ; ΟΧΙ – ΚΠΔ 489 : Προβλέπει τα όρια του έκκλητου

Κατά ανέκκλητης ➔ Μόνο δικαίωμα ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ

Μπορώ να παραιτηθώ από έφεση και να πάω κατευθείαν στην αναίρεση ; ΟΧΙ – δεν μπορώ να υπερπηδήσω από την έφεση που μου παρέχεται

Αναίρεση – ασκώ σε 2 περιπτώσεις :

- ➔ Κατά ανέκκλητης (μη υποκείμενης σε έφεση)
- ➔ Ασκώ έφεση + αναίρεση κατά της 2^η απόφασης

Αναίρεση έχω ΜΟΝΟ όταν δεν έχω έφεση

Ενώ υπάρχουν όρια του έκκλητου – **ΔΕΝ υπάρχουν όρια του αναιρετού**

Έφεση – εξαίρεση :

- ➔ Έφεση κατά βουλεύματος
- ➔ ΚΠΔ 478
- ➔ Βούλευμα = απόφαση του Συμβουλίου
- ➔ Δικαίωμα έφεσης κατά του βουλεύματος αυτού – δικάζεται από το Συμβούλιο Εφετών
- ➔ Η έφεση αυτή είναι πάρα πολύ περιορισμένη – μόνο για 2 λόγους μπορώ να κάνω έφεση κατά παραπεμπτικών βουλευμάτων .

Ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία :

- ➔ Λάθη κατά την υπαγωγή – όταν ο κανόνας δικαίου που εφαρμόστηκε
- ➔ Δεν αμφισβητούνται τα πραγματικά περιστατικά

Απόλυτη ακυρότητα :

➔ ΚΠΔ 171

➔ Λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως (αντίθετα : η σχετική ακυρότητα πρέπει να προταθεί για να ληφθεί υπόψη)

➔ Απόλυτη ακυρότητα είναι : (α) Αυτές που αφορούν την κίνηση της ποινικής δίωξης / (β) Κακή σύνθεση του δικαστηρίου / (γ) / (δ) Παραβίαση υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορούμενου

Μετά την ανάκριση το βούλευμα πάει στο Δικαστικό Συμβούλιο – ΚΠΔ 305Δ : Δεν μπορεί να συμμετέχει σε αυτό ο ανακριτής

Το βούλευμα μπορεί να είναι αθωωτικό ή παραπεμπτικό

ΚΠΔ 477 + 478 + 479 :

➔ Γίνεται έφεση κατά αθωωτικών βουλευμάτων από τον υποστηρίζων την κατηγορία ; **ΟΧΙ**

➔ Ο εισαγγελέας ; **ΝΑΙ για τα ΠΑΝΤΑ – οποιοδήποτε λόγο έφεσης κατά βουλεύματος**

Βούλευμα αυθαίρετο (υπάρχουν αποδεικτικά μέσα για το αντίθετο) με παραπέμπει στο δικαστήριο

⇔ Εσφαλμένη αξιολόγηση αποδείξεων

⇔ Ο κατηγορούμενος – Εάν θέλει να επικαλεστεί λόγους που άπτονται της ουσίας πάει στον εισαγγελέα που ΔΕΝ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ (ΚΠΔ 479) – μπορεί για οποιοδήποτε λόγο – για να ασκήσει ο εισαγγελέας την έφεση κατά του βουλεύματος .

06.03.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Τυπικές προϋποθέσεις για να ασκηθεί ένδικο μέσο :

Υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ παραδεκτού και βασιμότητας

Παραδεκτό = Τυπικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί το ένδικο μέσο για να εξετασθεί στην ουσία του – μόνο αν είναι παραδεκτό εξετάζεται η ουσιαστική βασιμότητα των προβαλλόμενων λόγων .

Τυπικές προϋποθέσεις :

- (1) Πρέπει να έχουμε απόφαση ή βούλευμα που εκ του νόμου να υπόκειται σε ένδικο μέσο
- (2) Απόφαση/ βούλευμα που προσβάλλεται από πρόσωπο που δικαιούται να ασκήσει το ένδικο μέσο
- (3) Τήρηση προθεσμίας για την άσκηση του ενδίκου μέσου
- (4) Τήρηση διατυπώσεων για άσκηση του ενδίκου μέσου (τύπος)
- (5) Να μην υπάρχει παραίτηση αυτού που άσκησε το ένδικο μέσο από το ένδικο μέσο (αρνητική προϋπόθεση)

➔ Αν λείπει έστω και 1 από τα παραπάνω ⇔ Απαράδεκτο το ένδικο μέσο

Ένδικα μέσα Εισαγγελέα :

➔ Δεν έχει συγκεκριμένο προσανατολισμό ο εισαγγελέας (υπέρ ή κατά του κατηγορούμενου)

➔ Υπέρ ή κατά του κατηγορούμενου

Ο εισαγγελέας ασκεί το ένδικο μέσο για την αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας – ως δικαστικός λειτουργός έχει ΔΙΚΑΙΩΜΑ να επιδιώκει την διόρθωση αποφάσεων που θεωρεί εσφαλμένες

Γενική διάταξη δράσης του εισαγγελέα : ΚΠΔ 465

Έφεση εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης (ο υποστηρίζων την κατηγορία ΔΕΝ έχει δικαίωμα να την ασκήσει) ➔ Έχει δικαίωμα να ασκήσει το ένδικο μέσο οποιαδήποτε άποψη και αν είχε στην αρχή (π.χ. αθωωτική πρόταση και μετά έφεση κατά αθωωτικής απόφασης)

ΑΛΛΑ ➔ Ο νόμος εννοεί την ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΡΧΗ όταν λέει “ οποιαδήποτε άποψη είχε” ➔ Αδιαίρετο της εισαγγελικής αρχής

Δηλαδή , υπό αυτή την έννοια πρέπει την αθωωτική πρόταση να την έχει πει κάποιος ΑΛΛΟΣ εισαγγελέας και άλλος να ασκεί το ένδικο μέσο κατά της αθωωτικής απόφασης

Ο Εισαγγελέας που ασκεί το ένδικο μέσο ΔΕΝ δεσμεύεται από την άποψη που είχε εκφέρει ΑΛΛΟΣ ομολόγος του .

Δίνεται παράλληλη δυνατότητα άσκησης του ενδίκου μέσου σε ανώτερο και κατώτερο εισαγγελέα

ΚΠΔ 465 : Ο ανώτερος μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο ακόμα και αν κ κατώτερος την αποδέχτηκε

Ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων :

Βούλευμα : Είναι απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου (το δικαστικό συμβούλιο είναι δικαστήριο αλλά συνεδριάζει μυστικά και βασική αρμοδιότητα του είναι να αποφασίσει αν θα παραπέμψει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο)

Κακούργημα → Συμβούλιο Πλημμελειοδικών αποφασίζει για παραπομπή στο ακροατήριο του κατηγορούμενου ή να τον απαλλάξει (απαλλακτικό βούλευμα)

Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών → ΚΠΔ 478

Ο υποστηρίζων την κατηγορία έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά απαλλακτικών βουλευμάτων;
ΟΧΙ

(πολιτικός ενάγων = υποστηρίζων την κατηγορία αλλά δεν εισάγει αστική αξίωση αλλά ζητά την καταδίκη του κατηγορούμενου)

Δικαίωμα εισαγγελέα για έφεση κατά βουλευμάτων :

Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών υπόκειται σε έφεση ΜΟΝΟ από τον εισαγγελέα εφετών (όχι από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών) είτε απαλλακτικό είτε παραπεμπτικό είναι το βούλευμα (οποιοδήποτε βούλευμα)

Εάν ο υποστηρίζων την κατηγορία θέλει να προσβάλει το απαλλακτικό βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών ⇔ Θα πάει στον εισαγγελέα εφετών

Κατηγορούμενος → Εάν θέλει να πλήξει το βούλευμα για την ουσία (δεν μπορεί μόνος του) θα απευθυνθεί στον εισαγγελέα εφετών ο οποίος ΔΕΝ περιορίζεται από το ΚΠΔ 478

Έφεση κατά βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών → Αρμόδιο για εκδίκαση είναι το Συμβούλιο Εφετών

Δικαίωμα αναίρεσης κατά βουλεύματος :

→ ΚΠΔ 483 παρ.1 και 2

→ Το δικαίωμα αναίρεσης κατά βουλεύματος διανέμεται στον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και εφετών ανάλογα με το βούλευμα που προσβάλλεται

Έφεση από κατηγορούμενο για λόγο ΚΠΔ 478 και το Συμβούλιο Εφετών απορρίψει την έφεση ⇔ Ο κατηγορούμενος δεν έχει δικαίωμα για αναίρεση → Μπορεί να απευθυνθεί στον εισαγγελέα εφετών για να ασκήσει αυτός .

Συμβούλιο Πλημμελειοδικών → Αναίρεση από Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών

Συμβούλιο Εφετών → Αναίρεση από Εισαγγελέα Εφετών

Εισαγγελέας ΑΠ : Μπορεί να ασκήσει αναίρεση κατά ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ βουλεύματος

Τι γίνεται αν υπάρχει παράλληλα δικαίωμα έφεσης και αναίρεσης :

π.χ. Απαλλαχτικό βούλευμα Συμβουλίου Πλημμελειοδικών ⇔ ΚΠΔ 479 – Εισαγγελέας εφετών μπορεί να κάνει έφεση + παράλληλα ΚΠΔ 483 ο εισαγγελέας του ΑΠ μπορεί να ασκήσει αναίρεση

→ **Η προθεσμία της αίτησης αναίρεσης αρχίζει από την λήξη της προθεσμίας της έφεσης** ⇔ Ο εισαγγελέας ΑΠ πρέπει να περιμένει να περάσει η προθεσμία έφεσης (ΚΠΔ 483 παρ.3)

ΚΠΔ 480 : 1 μήνας για έφεση από την έκδοση του βουλεύματος

Έφεση κατά αποφάσεων :

Σύνηθες είναι να ασκούνται ένδικα μέσα από τον εισαγγελέα κατά ΑΘΩΩΤΙΚΩΝ αποφάσεων

ΚΠΔ 486 : Μας ενδιαφέρει το β'

→ Παρ. 1 : έφεση κατά αθωωτικών αποφάσεων του πλημμελειοδικείου (μονομελές και τριμελές)

(δικηγόροι και δικαστές δικάζονται σε πρώτο βαθμό από το τριμελές εφετείο πλημμελημάτων – πρόσωπα ειδικής δωσιδικίας)

(Μεικτό ορκωτό : Δικαίωμα έφεση έχει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών)

Αθωωτική απόφαση → ΚΠΔ 486 β' → Δικαίωμα έφεση από εισαγγελέα πλημμελειοδικών

ΑΝΤΙΘΕΤΑ → Για πρόσωπα ειδικής δωσιδικίας το δικαίωμα έφεση δίνεται στον εισαγγελέα εφετών (αφού δικάζονται σε πρώτο βαθμό από το τριμελές εφετείο πλημμελημάτων)

Παράλληλα δικαίωμα περισσοτέρων εισαγγελέων → Παράλληλα έχει δικαίωμα έφεση ο εισαγγελέας εφετών (εκτός από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών)

⇔ ΔΥΟ πρόσωπα έχουν δικαίωμα - παράλληλο δικαίωμα → Ασκείται από αυτόν που θα προλάβει να το ασκήσει πρώτος

→ 10 ημέρες η προθεσμία από την έκδοση της απόφασης

Σήμερα αθωωτική απόφαση Τριμελούς Πλημμελειοδικείου και είμαι ο υποστηρίζων την κατηγορία

⇔ Δεν μπορώ να ασκήσω έφεση εγώ → ΑΛΛΑ μπορώ να απευθυνθώ στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή εφετών

→ Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών δεν είναι υποχρεωμένος να την κάνει ⇔ Μπορώ να πάω μετά την απόρριψη του στον εισαγγελέα εφετών για να ασκήσει αυτός την έφεση – ΠΑΝΤΑ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ 10 ΗΜΕΡΩΝ

→ Δεν δεσμεύεται ο εισαγγελέας εφετών από την απόρριψη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών

⇔ Μπορώ να απευθυνθώ είτε στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή εφετών – ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ σε ποιον θα πάω πρώτα (δεν δεσμεύομαι) → Για αποφάσεις μονομελούς και τριμελούς πλημμελειοδικείου και μεικτού ορκωτού

(ακόμα και αν απορρίψει ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να ασκήσει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών αν και κατώτερος ΑΛΛ στην πράξη δεν γίνεται αυτό)

Κακουργήματα :

Ποια δικαστήρια δικάζουν κακουργήματα ;

→ Τριμελές εφετείο δικάζει σε 1^ο βαθμό

→ Μονομελές εφετείο

→ Μεικτό ορκωτό

Εφέσεις κατά αποφάσεων αυτών :

→ ΚΠΔ 486 παρ.2

→ Θέτει μια προϋπόθεση : Να μην είναι ΟΜΟΦΩΝΗ η απόφαση (αθωωτική – δεν ισχύει για καταδικαστική) ⇔ όχι δικαίωμα έφεσης (αυτή η προϋπόθεση δεν υπάρχει στα πλημμελήματα) – πρέπει να υπάρχει μειοψηφία (έστω 1)

Απόφαση Μεικτού ορκωτού αθωωτική και έχει μειοψηφία ⇔ Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών + εφετών μπορούν να ασκήσουν έφεση (μπορεί και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών γιατί το ΜΟΔ είναι πρωτοβάθμιο δικαστήριο) – όποιος ασκήσει έφεση από τους 2 δεν δεσμεύεται από την πρόταση του εισαγγελέα

Ειδικά για κακουργήματα → Το δικαίωμα για έφεση το έχουμε όταν η απόφαση ΔΕΝ είναι ομόφωνη

ΕΞΑΙΡΕΣΗ : Σε ποιο δικαστήριο δεν χρειάζεται να έχουμε ομοφωνία ; → Στο μονομελές (έχουμε 1 δικαστή ⇔ δεν μπορούμε να έχουμε ομοφωνία)

Τυπική προϋπόθεση για άσκηση έφεσης :

→ ΚΠΔ 487 – **ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ** έφεσης

Ο κατηγορούμενος για να ασκήσει έφεση ΔΕΝ χρειάζεται να επικαλεστεί συγκεκριμένο λόγο → Αρκεί να προβληθεί ως λόγος έφεσης η “ κακή εκτίμηση των αποδείξεων ” – Μετά στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί να προβάλει όποιο λόγο θέλει

→ Αυτό ίσχυε μέχρι το 1996 και για τις εφέσεις των εισαγγελέων . Από το 1996 και μετά ΑΛΛΑΞΕ → Πλέον ως όρος του παραδεκτού της εισαγγελικής έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης είναι η ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (σε τι συνίσταται το σφάλμα της απόφασης)

π.χ. να επικαλεστεί και το αποδεικτικό στοιχείο με το πλημμέλημα

⇔ Προσδιορισμός σφάλματος απόφασης + αποδεικτικά στοιχεία σφάλματος

⇔ Πλέον η εισαγγελική έφεση κατά αθωωτικών εφέσεων πρέπει να έχει επιχειρήματα

→ Είναι όρος του κύρους της έφεσης – αλλιώς απαράδεκτη

Αιτιολογία : όρος του παραδεκτού του ενδίκου μέσου

Αυτή η αιτιολογία ΔΕΝ χρειάζεται όταν ασκεί έφεση ο κατηγορούμενος – αρκεί να πει “ κακή εκτίμηση των αποδείξεων ”

Εισαγγελέας : Κατά βάση ασκεί έφεση κατά αθωωτικών αποφάσεων ΑΛΛΑ μπορεί και κατά καταδικαστικής

ΚΠΔ 491 :

Όταν ο εισαγγελέας ασκεί έφεση κατά καταδικαστικής απόφασης αυτή δεν σημαίνει ότι είναι υπέρ του κατηγορούμενου ⇔ την ασκεί ΚΑΤΑ, πως γίνεται όμως αυτό ; αφού ήδη καταδικάστηκε :

→ Για μεγαλύτερη ποινή

→ Η πράξη πρέπει να χαρακτηριστεί νομικά βαρύτερη

Συνήθως θα έχουμε και έφεση του κατηγορούμενου ΚΑΙ έφεση του εισαγγελέα ⇔ 2 εφέσεις κατά ίδιας απόφασης ⇔ ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗ

Έφεση εισαγγελέα κατά αθωωτικής απόφασης → ΔΕΝ ισχύουν τα ευεργετήματα του κατηγορούμενου όταν ασκεί έφεση - π.χ. η αρχή της μη χειροτέρευσης (δεν ισχύει αν ασκήσει **ΚΑΙ** ο εισαγγελέας έφεση)

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗ απόφαση : Ασκή έφεση μόνο ο εισαγγελέας

Ο κατηγορούμενος μπορεί να προσβάλει με έφεση οποιαδήποτε καταδικαστική απόφαση ;

→ ΚΠΔ 489 – όρια του έκκλητου – βάζει κάποια όρια στη τιμή , από τα οποία και πάνω μπορεί ο κατηγορούμενος να ασκήσει έφεση

⇔ Εάν ο κατηγορούμενος λόγο ποσού δεν μπορεί να ασκήσει έφεση ⇔ Μπορεί ο κατηγορούμενος να απευθυνθεί στον ΕΙΣΑΓΓΕΛΑΣ – ο οποίος ασκεί έφεση κατά ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ (δεν γίνεται στην πράξη)

⇔ Ακόμα και σε ανέκκλητη έφεση μπορεί να ασκηθεί έφεση από τον εισαγγελέα υπέρ του κατηγορούμενου

Αιτιολογία εφέσεων εισαγγελέα κατά καταδικαστικών αποφάσεων :

ΚΠΔ 491 παρ.2 (νέα διάταξη)

→ Θεσπίζει υποχρέωση αιτιολογίας ΚΑΙ στις εφέσεις καταδικαστικών αποφάσεων – ΜΟΝΟ όταν η έφεση κατά της καταδικαστικής απόφασης στρέφεται ΚΑΤΑ του κατηγορούμενου και άπτεται σε χειροτέρευση της θέσης του → Εάν δεν έχει αιτιολογία ⇔ Απόρριψη ως απαράδεκτη

Αναίρεση :

Ποιοι έχουν δικαίωμα άσκησης ;

→ ΚΠΔ 505 παρ.1 – αναίρεση από εισαγγελέα πλημμελειοδικών (για αποφάσεις μονομελούς ή τριμελούς πλημμελειοδικείου) + εφετών (για αποφάσεις ΜΟΔ ή τριμελούς εφετείου)

→ Λέει “κατά των αποφάσεων” ⇔ ΔΕΝ μας ενδιαφέρει αν είναι καταδικαστική η αθωωτική

ΚΠΔ 505 παρ.2 → Δικαίωμα Εισαγγελέα ΑΠ να ασκεί αναίρεση κατά ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ απόφασης – ΚΑΝΕΝΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ

Προθεσμία : 30 ημέρες από την καθαρογραφή της απόφασης

Μετά την παρέλευση της προθεσμίας → Αναίρεση ΜΟΝΟ για λόγους υπέρ του νόμου

Τα νομικά σφάλματα της απόφασης που προβλέπονται με την αναίρεση – εντός προθεσμίας

Εάν παρέλθει ⇔ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ + ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ

Αναίρεση υπέρ του νόμου → Εάν διαπιστώσει ο εισαγγελέας του ΑΠ μετά την προθεσμία ένα νομικό σφάλμα και θεωρεί ότι πρέπει να διορθωθεί ⇔ Κάνει αναίρεση υπέρ του νόμου → Διορθώνει μόνο νομικό σφάλμα ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ

→ ΔΕΝ ανατρέπεται η απόφαση, ούτε μεταβάλλεται το status του κατηγορούμενου – γίνεται απλά διόρθωση του νομικού σφάλματος (εάν αθωώθηκε ⇔ παραμένει αθώος / εάν καταδικάστηκε ⇔ παραμένει καταδικασμένος)

Προϋπόθεση για ένδικα μέσα κατηγορούμενου :

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ – ΚΠΔ 464

→ όρος του παραδεκτού του ένδικου μέσου

→ Αφορά μόνο τον κατηγορούμενο (όχι τον εισαγγελέα)

(1) Θα πρέπει να η προσβαλλόμενη απόφαση/ βούλευμα να προκαλεί βλάβη στον κατηγορούμενο
⇔ όχι έφεση κατηγορούμενου κατά αθωωτική απόφασης – καταρχήν απαράδεκτη λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος

(2) Θα πρέπει λόγος ασκήσεως των ενδίκων μέσων να είναι τέτοιος που να οδηγεί σε ΒΕΛΤΙΩΣΗ της θέσης του κατηγορούμενου

ΕΞΑΙΡΕΣΗ → Ο κατηγορούμενος ασκεί έφεση κατά αθωωτικής απόφαση – 2 περιπτώσεις ΚΠΔ 482 Α+Β :

(Α) Έμπρακτη μετάνοια (και μετά την εξέταση – μέχρι να εκδοθεί απόφαση σε πρώτο βαθμό)
(αθώνομαι γιατί αποκατάστησα εκ τν υστέρων

(Β) Αθώωση με αιτιολογία που χωρίς λόγο θίγει την υπόληψη του

Γιατί έφεση στην έμπρακτη μετάνοια ; → Γιατί προϋποθέτει κατάφαση του εγκλήματος

27.03.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Προθεσμία άσκησης ενδίκων μέσων και διατυπώσεις :

➔ 2 βασικές προϋποθέσεις του παραδεκτού των ενδίκων μέσων – αν λείπει έστω 1 ⇔ απόρριψη ως απαράδεκτο.

ΚΠΔ 473 :

παρ.1 : 10 μέρες από την δημοσίευση της απόφασης – Βασικός κανόνας εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά . Δημοσίευση απόφασης : Εκφώνηση απόφασης ποινικού δικαστηρίου .

παρ.1 εδ.β : Εξαιρέσεις : Προθεσμία όταν ο κατηγορούμενος είναι απών – δικάζεται ερήμην . Πότε δικάζεται κάποιος ερήμην ; ➔ **ΚΠΔ 340 παρ.4** : Εάν ο κατηγορούμενος δεν παραστεί ή δεν εκπροσωπείται από συνήγορο νομίμως (άρα δικάζεται σαν να ήταν παρών) ⇔ Ούτε εμφανίζεται αυτοπροσώπως , ούτε εμφανίζεται κάποιος δικηγόρος να τον εκπροσωπήσει . Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να εκπροσωπείται από συνήγορο . Όταν εκπροσωπείται από συνήγορο, τότε δεν θεωρείται ερήμην , αλλά δικάζεται σαν να ήταν παρών . Αν εμφανιστεί δικηγόρος θεωρείται ότι εκπροσωπείται από το δικηγόρο του, άρα ο κατηγορούμενος θεωρείται παρών , άρα ισχύει η προθεσμία του εδ.α παρ.1 . Αν είναι απών ο κατηγορούμενος , τότε βάση του εδ.β παρ.1 η προθεσμία ξεκινά από την επίδοση της απόφασης, από την γνωστοποίηση της απόφασης .

Ερήμη αποφάσεις η προθεσμία ξεκινά από επίδοση απόφασης

Επίσης στην παρ.1 εδ.β έχουμε 30 ημέρες από επίδοση απόφασης για αυτούς που κατοικούν στην αλλοδαπή ή αγνώστου διαμονής .

Όταν κάποιος καταδικάζεται ερήμη η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της απόφασης – εδώ εννοείται η έγκυρη επίδοση ⇔ Αν πάσχει η επίδοση από ένα ελάττωμα ⇔ **Η ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΔΕΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΚΑΝ (ΣΟΣ !!!). Άρα 10 ημέρες από την ΕΓΚΥΡΗ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ .**

Προϋποθέσεις έγκυρης επίδοσης :

ΚΠΔ 155 επ.

Βασικοί κανόνες :

(1) ΚΠΔ 156 παρ.1 : Πρέπει να γίνεται η επίδοση στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο κατηγορούμενος κατά την προκαταρκτική εξέταση ή την απολογία του. Σε αυτή την διεύθυνση γίνονται όλες οι επιδόσεις. Εάν επιδοθεί σε άλλη διεύθυνση ⇔ Άκυρη επίδοση ⇔ η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου δεν έχει καν αρχίσει ⇔ όποτε και να το ασκήσει το ένδικο μέσο ο κατηγορούμενος θα θεωρηθεί εμπρόθεσμο .

(2) ΚΠΔ 155 παρ.2 : Κάποιος δεν ανευρίσκεται στην δηλωθείσα διεύθυνση ⇔ Η επίδοση των εγγράφων γίνεται με θυροκόλληση (παράδοση εγγράφου που δεν είναι ιδιόχειρη π.χ. το ρίχνω κάτω από τη πόρτα) . Παρ.1 – άρνηση ⇔ επίδοση και στον διορισμένο αντίκλητο (και θυροκόλληση) – εάν ΔΕΝ επιδώσει ΚΑΙ στον διορισμένο αντίκλητο ⇔ πάσχει η επίδοση ⇔ ΔΕΝ αρχίζει η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου. (επίδοση στον αντίκλητο γίνεται μόνο όταν έχουμε θυροκόλληση , όχι όταν έχουμε επίδοση χέρι με χέρι)

Η επίδοση αποτελεί αφετηριακό στοιχείο έναρξης της προθεσμίας της άσκησης των ενδίκων μέσων ΕΦΟΣΘΟΝ ΕΙΝΑΙ ΕΓΚΥΡΗ , εάν δεν έγκυρη ⇔ μπορείς να ασκήσεις οποτεδήποτε το ένδικο μέσο (π.χ. μετά από 5 χρόνια)

Ειδική πρόβλεψη για την έναρξη προθεσμίας στα βουλεύματα – ΚΠΔ 473 :

Εδ.γ : Όταν έχουμε βουλεύματα (είναι αποφάσεις του Δικαστικού συμβουλίου που αποφασίζεται εάν ο κατηγορούμενος θα πάει στο δικαστήριο ή όχι) – προθεσμία 10ήμερη και ξεκινά από την ΕΠΙΔΟΣΗ του βουλεύματος (όχι από δημοσίευση γιατί ο κατηγορούμενος δεν γνωρίζει την δημοσίευση αφού η διαδικασία είναι μυστική) .

π.χ. Βούλευμα Συμβουλίου Πλημμελειοδικών – έφεση ΠΚ 478 (για συγκεκριμένους λόγους) : Η 10ήμερη προθεσμία που έχει ο κατηγορούμενος αρχίζει από επίδοση βουλεύματος.

Τρόπος υπολογισμού προθεσμίας – 10ήμερης προθεσμίας (βασική):

ΚΠΔ 168 παρ.1 : Όταν η προθεσμία υπολογίζεται σε μέρες δεν υπολογίζουμε τελευταία μέρα και πρώτη. Εάν τελευταία μέρα είναι εξαιρετέα τότε πάμε σε μη εξαιρετέα ⇔ Στην 10ήμερη προθεσμία δεν υπολογίζουμε την ημέρα του εναρκτήριου γεγονότος, άρα μετράμε από την ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ (εναρκτήριο γεγονός : δημοσίευση απόφασης όταν ο κατηγορούμενος είναι παρών ή επίδοση όταν είναι απών) . π.χ. αν γίνει σήμερα δημοσίευση , τότε το 10ήμερο το υπολογίζουμε από αύριο.

➔ Ο νόμος δεν μιλά για εργάσιμες ημέρες ⇔ Υπολογίζονται κανονικά και Σαββατοκύριακα και Αργίες - Εξαίρεση : Εάν η τελευταία μέρα είναι αργία ⇔ Η προθεσμία παρεκτείνεται στην αμέσως επόμενη ΕΡΓΑΣΙΜΗ ημέρα (π.χ. αν τελειώνει Σάββατο ή Κυριακή ή Αργία ⇔ παρεκτείνεται στην επόμενη ημέρα ⇔ Δευτέρα) .

ΚΠΔ 473 παρ.4 :

➔ **Αναστολή** προθεσμιών κατά τις δικαστικές διακοπές του Αυγούστου . 1^η – 31^η Αυγούστου – πάγωμα προθεσμίας (η προθεσμία δεν μετράει) – Ξανά αρχίζει 1^η Σεπτεμβρίου

28 Ιουλίου απόφαση – η προθεσμία ξεκινά από 29 Ιουλίου – 3 μέρες μέχρι 1^η Αυγούστου – αναστολή μέχρι 31 Αυγούστου και συνεχίζει από 1^η Αυγούστου

Εάν εκδοθεί τον Αύγουστο η προθεσμία ξεκινά από 1^η Σεπτεμβρίου .

Υπάρχουν και ειδικές περιπτώσεις αναστολής π.χ. όπως τώρα με τον Κορωνοϊό .

Καταρχήν τα παραπάνω αφορούν την ΕΦΕΣΗ

Ειδική προθεσμία που προβλέπεται για το νόμο για την ΑΝΑΙΡΕΣΗ :

➔ ΚΠΔ 473 παρ.2 : Η προθεσμία για άσκηση αναίρεσης από τον κατηγορούμενο είναι 20ημέρες (αντί για 10ημέρες της έφεσης) γιατί η σύνταξη μιας αναίρεσης είναι πιο δύσκολή και χρονοβόρος από την έφεση . Άρα για αυτό στην αναίρεση έχουμε διπλάσια προθεσμία από έφεση .

➔ Ειδική πρόβλεψη για **έναρξη προθεσμίας αναίρεσης** (αντίθετα από έφεση που ξεκινά από δημοσίευση ή επίδοση) : **ΚΠΔ 473 παρ.3** : Άρα ξεκινά από καθαρογραφή και όχι δημοσίευση απόφασης. Καθαρογραφή είναι η σύνταξη των πρακτικών που γίνεται με επιμέλεια του γραμματέα – είναι δηλαδή το κείμενο της απόφασης (ΚΠΔ 159 : οι αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων πρέπει να είναι αιτιολογημένες) . Ενώ το δικαστήριο την ετυμηγορία του την λέει δημοσίως, την ημέρα που βγαίνει η απόφαση δεν ξέρει ο κατηγορούμενος τους λόγους που καταδικάστηκε , την ημέρα της απόφασης ακούει ένα ξερό “αθώς ή ένοχος”. Η καθαρογραφή γίνεται αργότερα, ο δικαστής κάθεται σπίτι του και συντάσσει το σκεπτικό της απόφασης – όλα αυτά γίνονται αργότερα. Για αυτό η καθαρογραφή απέχει χρονικά από την έκδοση της απόφασης.

Γιατί ο κατηγορούμενος πρέπει να γνωρίζει το περιεχόμενο της απόφασης ; Για να ασκήσει αναίρεση πρέπει να ξέρει τους λόγους που καταδικάστηκε .

⇔ Η καθαρογραφή (έναρξη προθεσμίας για αναίρεση) γίνεται σε μεταγενέστερο σημείο (άγνωστο ο χρόνος – η καθαρογραφή μπορεί να γίνει και μετά από 1 χρόνο από έκδοση απόφασης) ⇔ Η 20ημέρη προθεσμία αναίρεσης δεν ξεκινά από έκδοση της απόφασης αλλά από την καθαρογραφή .

Καθαρογραφή :

➔ ΔΕΝ γνωστοποιείται στον κατηγορούμενο . Δεν υπάρχει διαδικασία όμοια με αυτή της επίδοσης των ερήμη αποφάσεων.

➔ Κατά προϊσχύον δίκαιο το έργο παρακολούθησης για το χρόνο καθαρογραφής είχε ο δικηγόρος του κατηγορουμένου. Άρα εάν ο συνήγορος δεν το έβλεπε ο κατηγορούμενος θα είχε χάσει την αναίρεση ⇔ Κατά τον παλαιό κώδικα δεν είχαμε ενημέρωση

➔ Νέος ΚΠΔ : **ΚΠΔ 473 παρ.3** : Ο κατηγορούμενος ο ίδιος ή ο δικηγόρος του μπορεί όταν εκδίδεται η απόφαση, να δηλώσει στο γραμματέα το email και ο γραμματέας καταγράφει την δήλωση στα πρακτικά και ενημερώνει με email ότι η απόφαση έχει καθαρογραφεί για να γνωρίζει τότε ξεκίνησε η προθεσμία αναίρεσης. Αυτό δεν γίνεται πάντα, αλλά απαιτείται δήλωση του κατηγορούμενου ή του δικηγόρου στο ακροατήριο. Εάν δεν κάνει αυτή τη δήλωση , τότε δεν υπάρχει υποχρέωση του γραμματέα για ενημέρωση .

Ποιες αποφάσεις καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο ;

➔ ΚΠΔ 473 παρ.3 : “Τελεσίδικη απόφαση καταχωρηθεί στο ειδικό βιβλίο” (τελεσίδικη – είναι η μόνη περίπτωση στο ΚΠΔ που γίνεται αναφορά – τελεσίδικη : αποφάσεις που υπόκεινται σε αναίρεση , δηλαδή οι αποφάσεις των δευτεροβαθμίων δικαστηρίων αλλά και οι αποφάσεις των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων που είναι ανέκκλητες – υπάρχουν κάποιες αποφάσεις που δεν υπόκεινται σε έφεση εκ του νόμου , προβλέπονται στο ΚΠΔ 498: Όρια του έκκλητου ⇔ Εάν έχω ανέκκλητη απόφαση , τότε αυτή θεωρείται τελεσίδικη , άρα καταχωρείται στο ειδικό βιβλίο)

➔ Καταχωρούνται οι ανέκκλητες + αποφάσεις των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων

Η προθεσμία για αναίρεση , ξεκινά από την καθαρογραφή , όχι μόνο για τον κατηγορούμενο, αλλά και για τον εισαγγελέα του ΑΠ – Αυτός έχει προθεσμία 1μήνα για να ασκήσει αναίρεση, που ξεκινά από καθαρογραφή της απόφασης – ότι ισχύει για κατηγορούμενο ισχύει και για εισαγγελέα ⇔ **ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ ΞΕΚΙΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ**

Κανόνες : ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΒΙΑΣ :

➔ Ουδείς υποχρεούται στα αδύνατα.

➔ Εάν συμβεί κάποιο γεγονός που εμποδίζει την άσκηση του ενδίκου μέσου ⇔ Παρέκταση των προθεσμιών που προβλέπονται στο νόμο .

➔ Ανωτέρα βία : Είναι κάθε απρόβλεπτο γεγονός που η αποτροπή δεν μπορεί να επέλθει ούτε με επιμέλεια και δεν προέρχεται από υπαιτιότητα του .

⇔ Συγχωρείται η εκπρόθεσμη άσκηση του ενδίκου μέσου – όχι απόρριψη ως εκπρόθεσμο , αλλά γίνεται δεκτό

Εξαιρετικά γεγονότα : π.χ. ασθένεια δικηγόρου ή κατηγορούμενου / γενική απεργία .

Δύσκολα γίνονται δεκτοί τέτοιοι λόγοι ανωτέρας βίας - γιατί μπορεί να ασκηθεί το ένδικο μέσο από τον δικηγόρο του, όχι απαραίτητα από τον κατηγορούμενο (σε περίπτωση ασθένειας του κατηγορούμενου).

Όποιος και να θεωρηθεί ως λόγος ανωτέρας βίας, για να συγχωρεθεί η εκπρόθεσμη η άσκηση, πρέπει να συντρέχει αυτός ο λόγος μέχρι την τελευταία μέρα άσκησης του ενδίκου μέσου (π.χ. ασθένεια πρέπει να διαρκεί μέχρι την τελευταία μέρα της προθεσμίας άσκησης, δεν αρκεί να διήρκεσε μέχρι το μισό της προθεσμίας , εάν διαρκεί από την 3^η μέχρι 8^η μέρα, και την 9^η και 10^η μέρα είμαι καλά , δεν σημαίνει ότι οι μέρες ασθένειας θα αφαιρεθούν)

Η ανωτέρα βία δεν χρειάζεται να διαρκεί για όλο το διάστημα της προθεσμίας – **ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΕΡΑ**

Εάν συντρέχει ο ανωτέρα βία - π.χ. είμαι άρρωστος για 10 μέρες και γίνομαι 12^η ημέρα καλά – αυτό δεν σημαίνει ότι έχω ακόμα 10 ημέρες , ΑΛΛΑ ➔ κατά την νομολογία πρέπει να το ασκήσω το ένδικο μέσο μέσα σε εύλογο χρόνο , επόμενη ή μεθεπόμενη μέρα.

Συχνός λόγος ανωτέρας βίας : Άγνοια κατηγορουμένου για έκδοση απόφασης

π.χ. δήλωσα διεύθυνση αλλά έχω μετακόμισε (ο νόμος απαιτεί να ενημερώνω – αλλά ας υποθέσουμε ότι δεν έγινε), και η επίδοση έγινε στην δηλωθείσα διεύθυνση άρα έχουμε ΕΓΚΥΡΗ επίδοση αφού έγινε σωστά , αλλά άλλο πράγμα είναι η ΕΓΚΥΡΗ ΕΠΙΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟ Η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ⇔ Ο κατηγορούμενος μπορεί να πει ότι δεν έχει λάβει ποτέ γνώση (μαθαίνει γνώση συχνά για πρώτη φορά κατά την εκτέλεση της απόφασης) . Άρα κάνει τότε

έφεση , και λέει ότι την κάνω εκπρόθεσμα αλλά ο λόγος είναι ότι δεν είχα γνώση της επίδοσης της απόφαση . (συχνότερος λόγος ανωτέρας βίας)

Νομολογία : Αυστηρή στο θέμα της ανωτέρας βίας, θέτει πρόσθετες προϋποθέσεις :

➔ Πρέπει να αναφέρεται στην έκθεση άσκησης ενδίκου μέσου το εκπρόθεσμο, να δικαιολογείται το εκπρόθεσμο . Πρέπει να περιγράφεται ο λόγος ανωτέρας βίας στην έκθεση άσκησης του ενδίκου μέσου (κατά άλλη άποψη μη κρατούσα λέει ότι πρέπει να αναφέρεται ο λόγος αλλά και να επικαλεστείς και τα αποδεικτικά στοιχεία της ανωτέρας βίας – αυστηρή άποψη που δεν υποστηρίζεται στη νομολογία) – ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΒΙΑΣ (το πώς θα αποδεικτεί η ανωτέρα βία θα το επιμεληθεί ο κατηγορούμενος με όποιο τρόπο επιλέγει – προσκομίζει στο ακροατήριο κατά την εξέταση του παραδεκτού, τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία).

Το ζήτημα της ανωτέρας βίας είναι κατά 99% στις ερήμην αποφάσεις όπου έχει γίνει επίδοση .

Άκυρη επίδοση : ΔΕΝ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ – δεν γίνεται λόγος εδώ για ανωτέρα βία – δεν μπορώ να χάσω προθεσμία που δεν έχει καν αρχίζει ⇔ Στην άκυρη επίδοση δεν τίθεται ζήτημα ανωτέρας .

Ζήτημα ανωτέρας βίας προκύπτει μόνο στην ΕΓΚΥΡΗ ΕΠΙΔΟΣΗ .

ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ άσκησης του ενδίκου μέσου :

➔ Προϋπόθεση παραδεκτού του ενδίκου μέσου

Τα ένδικα μέσα δεν ασκούνται με τον οποιοδήποτε τρόπο – αλλά ο νόμος προβλέπει συγκεκριμένους τύπους / διαδικασίες ώστε να ασκηθεί έγκυρα το ένδικο μέσο . Ο ΚΠΔ προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία για την άσκηση του ενδίκου μέσου , η οποία εάν ΔΕΝ τηρηθεί ⇔

ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΕΝΔΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ ΩΣ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ – άρα δεν θα εξετασθεί στην ουσία του (ακόμα και αν συντρέχουν οι άλλες προϋποθέσεις του παραδεκτού)

Βασική ρύθμιση για τις διατυπώσεις άσκησης του ενδίκου μέσου : **ΚΠΔ 474 παρ.1 :**

Εδώ λοιπόν έχουμε τις 4 κατηγορίες προσώπων ενώπιων των οποίων πρέπει να ασκηθεί το ένδικο μέσο :

➔ **Βασικός κανόνας** : Αρμόδιο όργανο άσκησης ενδίκου μέσου : **ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ** (π.χ. δευτεροβάθμια απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου ⇔ αρμόδιο είναι ο γραμματέας του πλημμελειοδικείου για την άσκηση της αναίρεσης) . Ένα ασκήσω το ένδικο μέσο σε λάθος γραμματέα ⇔ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ (στην πράξη δεν γίνεται γιατί υπάρχουν ειδικά γραφεία , και άρα θα παραπεμφθείς στο αρμόδιο γραφείο).

➔ **Εξαιρέσεις** : Ο νόμος δίνει τη δυνατότητα εναλλακτικά να ασκηθεί το ένδικο μέσο ενώπιων άλλου :

(1) Μπορεί να το ασκήσει στο Ειρηνοδικείο του τόπου της διαμονής του . Αντίστοιχη δυνατότητα δίνεται και για τους κατοίκους του εξωτερικού , στην Προξενική αρχή (αφού εκεί δεν έχουμε ειρηνοδικείο) .

Η διάταξη δίνει αυτή τη δυνατότητα όταν ο κατηγορούμενος διαμένει ή κατοικεί ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ – δεν απαιτείται να είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού. Προσωρινά : πρέπει να έχει στοιχειώδη διάρκεια .

(2) Μπορεί να ασκηθεί το ένδικο μέσο στη φυλακή ενώπιων εκείνου που την διευθύνει – αφορά κρατούμενους , άσκηση ενώπιων του διευθυντή της φυλακής που κρατούνται

⇔ 4 πρόσωπα : Γραμματέας που εξέδωσε την απόφαση / ειρηνοδίκη / πρόξενο/ διευθυντής φυλακής

ΚΠΔ 473 παρ.3 : Εάν ασκηθεί το ένδικο μέσο στον ειρηνοδίκη ή στο πρόξενο ή στο διευθυντή ➔ Τα πρόσωπα αυτά πρέπει να διαβιβάσουν αμέσως την άσκηση στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση .

ΑΛΛΑ ➔ Πρέπει ενώπιων αυτών των προσώπων να τηρηθεί κάποιος τύπος :

➔ ΚΠΔ 473 παρ.3 : Το ένδικο μέσο ασκείται με **ΕΚΘΕΣΗ** (= συμπληρώνεται έντυπο το οποίο είναι η έκθεση ασκήσεως ενδίκου μέσου , και πρέπει υποχρεωτικώς να συμπληρωθεί για να είναι παραδεκτό το ένδικο μέσο) ⇔ ΔΕΝ αρκεί να συμπληρωθεί το στιδήποτε, πρέπει να υπάρχει συμπλήρωση του εντύπου αυτού , της έκθεσης ασκήσεως του ενδίκου μέσου .

➔ Υπάρχει και δεύτερη δυνατότητα (κατά το νέο ΚΠΔ) : **Δίνει τη δυνατότητα να ασκηθεί ένδικο μέσο με την κατάθεση δικογράφου – ΚΠΔ 474 παρ.2** – Δικόγραφο = κείμενο που ο κατηγορούμενος προβάλλει του λόγους που ασκεί το ένδικο μέσο (έφεση αρκεί να πει κακή εκτίμηση αποδείξεων / ενώ στην αναίρεση επιβάλλεται να αναπτυχθούν οι λόγοι αναίρεσης – εκεί έχει αξία το δικόγραφο) ⇔ Έφεση και αναίρεση ➔ Μπορώ να υποβάλω απευθείας δικόγραφο με τους λόγους (αλλά πρέπει το δικόγραφο να έχει έκθεση εγχειρήσεως)

⇔ Διατύπωση : Είτε με έκθεση είτε με κατάθεση δικογράφου – Αυτές οι 2 αφορούν τον ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Ο εισαγγελέας όταν ασκεί ένδικο μέσο – έχει επιπλέον δυνατότητες – **ΚΠΔ 474 παρ.1 in fine** . : π.χ. να στείλει φάξ / email ➔ Έγκυρη άσκηση του ενδίκου μέσου.

ΚΠΟΔ 474 παρ.1 – υπό την επιφύλαξη της παρ.2 in fine ΚΠΔ 473 : Η αναίρεση μπορεί να ασκηθεί από τον κατηγορούμενο και με δήλωση και επιδίδεται στον εισαγγελέα του ΑΠ ⇔ Στην αναίρεση έχουμε τη δυνατότητα να ασκηθεί όχι με σύνταξη εκθέσεως , αλλά με **ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΔΗΛΩΣΗΣ** ➔ **ΑΛΛΑ η δήλωση αυτή δεν κατατίθεται στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση ΑΛΛΑ ΣΤΟΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΑ ΤΟΥ ΑΠ**

Αναίρεση ασκώ με 2 τρόπους εντός 20ήμερης προθεσμίας :

→ Έκθεση : ενώπιων του γραμματέα που εξέδωσε την απόφαση

→ Με δικόγραφο : δεν θα το καταθέσω στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, αλλά στον εισαγγελέα του ΑΠ .

Εάν ο κατηγορούμενος είναι υποχρεωμένος να ασκήσει το ένδικο μέσο αυτοπροσώπως ή μπορεί να το ασκήσει μέσο τρίτου (να την αναθέσει πχ σε ένα δικηγόρο):

→ Ο ΚΠΔ δίνει αυτή τη δυνατότητα – **ΚΠΔ 476** : Μπορεί να ασκήσει το ένδικο μέσο αυτοπροσώπως είτε με αντιπρόσωπο κατά το ΚΠΔ 489 που παραπέμπει στο ΚΠΔ 42 : Το πληρεξούσιο πρέπει να είναι απλή έγγραφη δήλωση με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής (όχι συμβολαιογραφικό έγγραφο) . Μπορεί οποιοσδήποτε τρίτος, δεν είναι ανάγκη να είναι δικηγόρος. Στην περίπτωση αυτή , που κατατίθεται από τρίτο , θα πρέπει να προσαρτήσω στην έκθεση το πληρεξούσιο. Εάν δεν προσαρτηθεί , το ένδικο μέσο θα απορριφθεί ως απαράδεκτο – το πληρεξούσιο είναι τυπικό στοιχείο/ διατύπωση για την άσκηση του ενδίκου μέσου .

Περιπτώσεις που η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου αρχίζει από επίδοση (όχι από έκδοση) : Σε αυτή την περίπτωση παρέχεται η **ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΠΡΟΣΚΟΜΙΔΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ** – πχ κατάθεση αλλά χωρίς να έχω το πληρεξούσιο εκείνη την μέρα, τότε μπορεί να το πάρει μέσα σε 20 ημέρες από την άσκηση του. Αυτή η δυνατότητα υπάρχει ΜΟΝΟ όταν ασκείται ένδικο μέσο κατά βουλεύματος + κατά ερήμην (ΟΧΙ ΠΑΝΤΑ).

ΚΠΔ 466 παρ.2 : Υπάρχει η δυνατότητα που παρέχεται στον συνήγορο υπεράσπισης του κατηγορούμενου να ασκήσει ένδικο μέσο ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟ - ειδική ρύθμιση που κάμπτεται η απαίτηση της παραγράφου 1 που απαιτείται πληρεξούσιο όταν ασκείται ένδικο μέσο από τρίτο . (ισχύει τόσο για έφεση όσο και για αναίρεση)

ΠΡΟΣΟΧΗ!!! : Το ΚΠΟΔ 466 παρ.2 λέει “Ένδικο μέσο κατά **ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ** απόφασης” – **ΟΧΙ ΚΑΤΑ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ** ΑΠΟΦΑΣΗΣ – καταδικαστική απόφαση : κηρύσσεται ένοχος ο κατηγορούμενος και του επιβάλλεται ποινή . π.χ. μια απόφαση που δεν επιβάλλουν ποινή / η απόφαση που προσβάλλει δεν είναι καταδικαστική γιατί δεν μου επιβάλλει ποινή, αλλά απλά μου απορρίπτει την έφεση ως απαράδεκτο ⇔ ο παραστάς συνήγορος δεν μπορεί να ασκήσει μόνος ένδικο μέσο χωρίς πληρεξούσιο , απαιτείται να έχει ειδική εξουσιοδότηση από τον κατηγορούμενο .

ΚΠΔ 467 – Παράλληλη άσκηση ενδίκου μέσου από παραστά συνήγορο και κατηγορούμενο :

→ **Παρ. 1:** Ο κατηγορούμενος μπορεί να μην επιθυμεί να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της απόφαση , αλλά ο παραστάς συνήγορος άσκησε από μόνος του, τότε μπορεί ο κατηγορούμενος με αντίθετη βούληση του κατηγορούμενου να το ματαιώσει.

→ **Παρ.2** : Εάν υπάρχει παράλληλη άσκηση (έχει σημασία περισσότερο στην αναίρεση – όχι στην έφεση) – 2 αναιρέσεις , ένα από τον παραστά συνήγορο και μια δεύτερη από άλλο δικηγόρο : Εάν συγκρούονται οι λόγοι , τότε θα προτιμηθεί εκείνο που είναι περισσότερο ευνοϊκός για τον κατηγορούμενο . Οι 2 αναιρέσεις συνδικάζονται –δικάζονται και τα 2 ένδικα μέσα μαζί και θα κριθούν στο σύνολο τους.

03.04.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Προϋποθέσεις παραδεκτού ενδίκων μέσων :

➔ Προθεσμία και τύπος

Αρνητική προϋπόθεση :

➔ Μη παραίτηση του ασκήσαντος το ένδικο μέσο – θεσμός που δεν έχει μεγάλο πρακτική σημασία, αλλά έχει σημασία στην αρνητική όψη, στην σιωπηρή παραίτηση η οποία εκφράζεται με την μη εμφάνιση του ασκήσαντος του ένδικο μέσο ⇔ Απόρριψη του ενδίκου μέσου ως ανυποστήρικτο .

ΚΠΔ 475 – Παραίτηση από το ένδικο μέσο :

Γιατί ο νομοθέτης αναγνωρίζει την παραίτηση από το ένδικο μέσο ; ➔ Απόρροια από την αρχή της διαθέσεως: αυτός που δικαιούται να ασκήσει ένδικο μέσο, δεν είναι υποχρεωμένος να το κάνει, άρα μπορεί και εκ των υστέρων να αλλάξει γνώμη , αφού έχει ασκήσει το ένδικο μέσο, αυτό γίνεται με το θεσμό της παραίτησης από το ένδικο μέσο – ΚΠΔ 475

ΚΠΔ 475 παρ.1 : “ Ο διάδικός μπορεί να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο που έχει ασκήσει και η παραίτηση δηλώνεται σύμφωνα με το ΚΠΔ 474 παρ.1 και 2 , και μπορεί να γίνει ακόμα και στο ακροατήριο “

⇔ Η παραίτηση , όσο και η άσκηση, υπόκεινται σε κάποιο τύπο , που είναι αντίστοιχος με αυτό της άσκησης του ενδίκου μέσου, για αυτό το ΚΠΔ 475 παρ.1 παραπέμπει στο ΚΠΔ 474 παρ.1 και παρ.2 (= το ένδικο μέσο ασκείται στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση ή στο Ειρηνοδικείο ή προξενείο του τόπου διαμονής του κατηγορουμένου ή στο διευθυντή φυλακής αν είναι κρατούμενος) – ακριβώς το ίδιο ισχύει και για την παραίτηση. Υπάρχει ακόμα μια δυνατότητα που παρέχει ο νόμος στην παραίτηση, μπορεί να γίνει ακόμα και στο ακροατήριο , δηλαδή όταν πρόκειται να συζητηθεί το ένδικο μέσο (έφεση , αναίρεση) επί ακροατήριο, ο ασκήσας το ένδικο μέσο να δηλώσει ότι παραιτείται από αυτό με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.

➔ Για να είναι έγκυρη η παραίτηση πρέπει να έχει τηρηθεί ο τύπος που προβλέπεται στο ΚΠΔ 475 – η παραίτηση δεν χρειάζεται γίνει αυτοπροσώπως , μπορεί να εξουσιοδοτήσει τρίτο (όπως ισχύει και στην άσκηση του ενδίκου μέσου) ⇔ μπορεί να δηλώσει παραίτηση ο πληρεξούσιος δικηγόρος του ασκήσα το ένδικο μέσο, εφόσον είναι εφοδιασμένος με πληρεξουσιότητα που έχει τον τύπο του ΚΠΔ 42 , δηλαδή έχει βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από δημόσια/ δημοτική/ κοινοτική αρχή ή από δικηγόρο.

ΚΠΔ 475 παρ.2 : Προβλέπει ότι δεν έχει δυνατότητα να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο ο εισαγγελέας . Δηλαδή ενώ ο διάδικος – κατηγορούμενος μπορεί να αλλάξει άποψη και να παραιτηθεί εκ των υστέρων από το ένδικο μέσο, ο εισαγγελέας δεν έχει αυτή τη δυνατότητα, γιατί

ο εισαγγελέας δεν ασκεί ένδικα μέσα μονόπλευρα για να εξυπηρετήσει ένα συμφέρον, αλλά ασκεί τα ένδικα μέσα στο όνομα της πολιτείας, με μοναδικό γνώμονα την ανεύρεση της αλήθειας και την έκδοση ορθών και δίκαιων αποφάσεων ⇔ Από τη στιγμή που έχει αυτή τη θεσμική διάσταση το ένδικο μέσο του εισαγγελέα, θα ήταν παρωδία, να αλλάζει άποψη και να παραιτείται από ένδικα μέσα που έχει ασκήσει .

Όπως είχαμε πει στο προηγούμενο μάθημα, ο παραστάς κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης συνήγορος, έχει δικαίωμα να ασκήσει αυτοτελώς ένδικο μέσο για λογαριασμό του κατηγορούμενου, άρα ο συνήγορος που εκπροσώπησε τον κατηγορούμενο στην πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση, μπορεί ο ίδιος χωρίς να χρειάζεται πληρεξούσιο από τον κατηγορούμενο , να ασκήσει ένδικο μέσο κατά του κατηγορουμένου (πρωτογενές δικαίωμα), εφόσον έχει την ιδιότητα του παραστάτος κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Είχε προκύψει το ζήτημα εάν ο συνήγορος που κάνε τη χρήση αυτής της δυνατότητας, του δικαιώματος, έχει δυνατότητα να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο που άσκησε για λογαριασμό του κατηγορουμένου – Επί αυτού η απολύτως κρατούσα άποψη δεχόταν, ότι ο συνήγορος δεν έχει το δικαίωμα να παραιτηθεί, με το σκεπτικό, με αυτό τον τρόπο βλάπτει το συμφέρον του κατηγορούμενου στο όνομα του οποίου άσκησε την αναίρεση. Θα ήταν λυιπόν άτοπο να μπορεί ο παραστάς συνήγορος να αποσύρει μονομερώς το ένδικο μέσο που άσκησε χωρίς να έχει ερωτηθεί επ αυτού ο κατηγορούμενος , γιατί με αυτό τον τρόπο θα μπορούσε η θέση του κατηγορουμένου, εν αγνοία του να καθίσταται χειρότερη διότι θα είχε αποστερηθεί τη δυνατότητα να υποστηρίξει ένα ένδικο μέσο για επωφελεία και για λογαριασμό του ⇔

ΠΚ 475 παρ.3 : “ Ο συνήγορος που άσκησε ένδικο μέσο κατά το ΚΠΔ 466 παρ.2 δεν μπορεί να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο αυτό χωρίς την συναίνεση του κατηγορουμένου ή δικαστικού συμπαραστάτη του”

Χωρεί εκ των προτέρων παραίτηση από τα ένδικα μέσα :

➔ Δεν έχει εμφανιστεί συχνά στην πράξη αυτό , αλλά έχει απασχολήσει την θεωρία και νομολογία – κρατούσα άποψη : δέχεται ότι μπορεί να υπάρξει εκ των προτέρων παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης του ενδίκου μέσου . ⇔ Ενώ η κανονική παραίτηση που προβλέπεται στο ΚΠΔ 475 σημαίνει ότι πρώτα ασκώ το ένδικο μέσο και εν συνεχεία παραιτούμε από αυτό , η εκ των προτέρων παραίτηση σημαίνει ότι πριν ασκήσω το ένδικο μέσο, δηλώνω ότι παραιτούμε από το δικαίωμα μου αυτό . Δεν εμφανίζεται συχνά στην πράξη τέτοιες περιπτώσεις. Εάν όμως γίνει τέτοια παραίτηση εκ των προτέρων , είναι ισχυρή , πράγμα που σημαίνει εάν εκ των υστέρων ασκήσει ένδικο μέσο , παρά το γεγονός ότι είχε παραιτηθεί από την άσκηση του δικαιώματος ⇔ το ένδικο μέσο που τυχόν ασκηθεί , θα απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Διευκρίνιση :

➔ Όταν έχουμε παραίτηση από το ένδικο μέσο δεν σημαίνει ότι η διαδικασία τελειώνει και είναι σαν να μην υπάρχει το ένδικο μέσο – πρέπει και στην περίπτωση της παραίτησης να έχουμε απόφαση του δικαστηρίου που αποφαινεται επί του ενδίκου μέσου. Όταν έχουμε παραίτηση έχουμε απαράδεκτο ένδικο μέσο, για αυτό εντάσσεται στις τυπικές προϋποθέσεις ασκήσεως του ενδίκου μέσου, αρνητική προϋπόθεση, γιατί είναι σαν να μην άσκησα το ένδικο μέσο , αλλά παρόλα αυτά χρειάζεται πάντοτε απόφαση μια απόφαση δικαστηρίου η οποία διαπιστώνει ότι

υπάρχει παραίτηση και κηρύσσει το ένδικο μέσο απαράδεκτο . Γιατί από τη στιγμή που ασκήθηκε ένδικο μέσο πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει απόφαση η οποία αποφαινεται επ αυτού, εάν το ένδικο μέσο εάν έχει οποιοδήποτε τυπικό ελάττωμα αυτό θα πρέπει να διαπιστωθεί με απόφαση του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο να κρίνει το ένδικο μέσο, και θα αποφανθεί ότι το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο, έτσι λοιπόν και στην παραίτηση πρέπει να υπάρχει απόφαση που αποφαινεται ότι το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο . Ποιος ο λόγος να διαπιστωθεί ότι υπάρχει όντως παραίτηση ; Γιατί η παραίτηση υπόκειται σε διατυπώσεις κατά το ΚΠΔ 476, που σημαίνει ότι το δικαστήριο θα πρέπει να διαπιστώσει αν η παραίτηση είναι έγκυρη, δηλαδή έχει τηρηθεί ο τύπος του ΚΠΔ 475 ή όχι, γιατί εάν ο τύπος δεν έχει τηρηθεί, η παραίτηση είναι άκυρη και το ένδικο μέσο συζητείται κανονικά

π.χ. Ας υποθέσουμε ότι ο κατηγορούμενος που έχει ασκήσει έφεση, στέλνει μια επιστολή στον γραμματέα του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και του ανακοινώνει την πρόθεση του να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο, και η επιστολή αυτή επισυνάπτεται στη δικογραφία και τίθεται ενόψει του δικαστηρίου. Αυτή η παραίτηση δεν είναι έγκυρη – γιατί όπως λέει το ΚΠΔ 475 η παραίτηση πρέπει να γίνει με τις διατυπώσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή : ΆΡΑ έπρεπε να πάει στο γραμματέα του δικαστηρίου και να συνταχθεί έκθεση για την παραίτηση ή να εγχειριστεί δικόγραφο ή να εμφανιστεί στο ακροατήριο του δικαστηρίου, πριν αρχίσει η ακροαματική διαδικασία και να δηλώσει ότι παραιτείται . Άρα έχουμε μια άκυρη και ως τέτοια δεν επηρεάζει το παραδεκτό του ενδίκου μέσου ⇔ ***Επί παραιτήσεως πρέπει να έχουμε απόφαση του δικαστηρίου που να αποφαινεται για την εγκυρότητα της παραιτήσεως και αν βεβαίως είναι έγκυρη, το δικαστήριο θα εκδώσει απόφαση η οποία θα κηρύσσει το ένδικο μέσο από το οποίο παραιτήθηκε ο ασκήσας διάδικος, ως απαράδεκτο .***

ΚΠΔ 475 = ΡΗΤΗ παραίτηση , δηλώνει ο κατηγορούμενος με τον τρόπο που προβλέπεται ότι δεν ενδιαφέρεται πλέον για το ένδικο μέσο που άσκησε.

Σιωπηρή παραίτηση από τα ένδικα μέσα :

Υπάρχει η περίπτωση που ο κατηγορούμενος δηλώνει σιωπηρά, χωρίς ρητή δήλωση ότι δεν ενδιαφέρεται να στηρίξει το ένδικο μέσο που άσκησε. Πως γίνεται αυτό;

➔ Με την μη εμφάνιση του κατά τη δικάσιμο που έχει οριστεί για την εκδίκαση του ενδίκου μέσου – π.χ. έχω ασκήσει έφεση και δεν ενδιαφέρομαι να συνεχιστεί η διαδικασία , μπορώ να κάνω ότι προβλέπει το ΚΠΔ 475, να κάνω μια έκθεση ενώπιων του γραμματέα ότι παραιτούμε, μπορεί να εμφανιστώ στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και να δηλώσω ότι παραιτούμε. Μπορεί όμως να βαριέμαι να τα κάνω όλα αυτά, μήπως μπορεί να επιτευχθεί το ίδιο πράγμα με το να μην πάω καθόλου στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο να δικάσει το ένδικο μέσο που άσκησα – **ΣΙΩΠΗΡΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ** ➔ Σιωπηρή γιατί η βούληση του ασκήσαντος το ένδικο μέσο δεν είναι ρητή αλλά σιωπηρή και εκφράζεται με την μη εμφάνιση ενώπιον του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο να δικάσει το ένδικο μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως **ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΟ** .

Εκτός από το απαράδεκτο , έχουμε και το ανυποστήρικτο ένδικο μέσο , το οποίο επέρχεται στην περίπτωση που αυτός που άσκησε το ένδικο μέσο δεν εμφανίζεται ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για να το υποστηρίξει. Η μη εμφάνιση του ασκήσαντος το ένδικο μέσο ⇔ **ΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ ΔΕΝ ΕΞΕΤΑΖΕΤΑΙ ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ ΩΣ ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΟ .**

Υπάρχει ένα κοινό χαρακτηριστικό ανάμεσα του απαραδέκτου και του ανυποστήρικτου → Και στις 2 περιπτώσεις το ένδικο μέσο δεν εξετάζεται στην ουσία του, δεν μπαίνει το δικαστήριο στην ουσιαστική εξέταση των λόγων που προβάλλονται με την άσκηση του ενδίκου μέσου. Η διαφορά είναι ότι στο **απαράδεκτο** λείπουν οι τυπικές προϋποθέσεις για την άσκηση του ενδίκου μέσου είτε έχουμε απόφαση που δεν χωρεί ένδικο μέσο είτε ασκήθηκε από πρόσωπο που ο νόμος δεν δίνει το δικαίωμα ή έχουμε ένδικο μέσο εκπρόθεσμο ή ένδικο μέσο που ασκήθηκε παράτυπα (χωρίς τις διατυπώσεις του ΚΠΔ 374) . Στο **ανυποστήρικτο** έχουμε ένα ένδικο μέσο που είναι παραδεκτό, είναι και εμπρόθεσμο και νομότυπο και ασκήθηκε από το δικαιούμενο πρόσωπο, αλλά το πρόσωπο αυτό δεν εμφανίστηκε να υποστηρίξει το ένδικο μέσο που άσκησε , άρα το ένδικο μέσο δεν εξετάζεται στην ουσία του, δηλαδή δεν οφείλει το δικαστήριο παρά την απουσία εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο να εξετάσει οίκοθεν και αυτεπαγγέλτως του λόγους που προβάλλονται και θα το απορρίψει ως ανυποστήρικτο .

ΚΠΔ 501 – αφορά έφεση : Παρ.1 : “ Αν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο εκκαλών δεν εμφανιστεί αυτοπροσώπως ή διά συνηγόρου του, «στην περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 340», η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη, εκτός αν έχει προηγηθεί παραίτηση, οπότε κηρύσσεται απαράδεκτη. Διατάσσεται επίσης με την ίδια απόφαση του εφετείου να καταπέσει η εγγύηση η οποία δόθηκε κατά το άρθρο 497. Η απόφαση που απορρίπτει την έφεση μπορεί να προσβληθεί μόνο με αναίρεση. Η διάταξη του άρθρου 349 για αναβολή της συζήτησης εφαρμόζεται και υπέρ του εκκαλούντος. Εφαρμόζονται επίσης ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 341 και 435.”

→ Καταρχάς πότε κάποιος δεν υποστηρίζει την έφεση , πότε θα θεωρήσουμε ότι είναι απών και δια αυτού του τρόπου δηλώνει σιωπηρά ότι παραιτείται από το ένδικο μέσο που άσκησε: **Όπως προκύπτει από το ΚΠΔ 501 αυτό μπορεί συμβεί με 2 τρόπους :**

(α) Δεν εμφανίζεται αυτοπροσώπως ο κατηγορούμενος – εκφωνείται το όνομα του εκκαλούντος κατηγορουμένου και αυτός ευρίσκεται απών

(β) Είτε δεν εμφανίζεται δια συνηγόρου του – γιατί όπως ξέρουμε με το ΚΠΔ 340, υπάρχει η δυνατότητα του κατηγορουμένου να μην εμφανιστεί αυτοπροσώπως από το δικαστήριο αλλά να εκπροσωπηθεί προς τούτο από συνήγορο που ασκεί όλα τα δικαιώματά του.

⇔ Έχουμε τον κατηγορούμενο που είναι φυσικά παρών και τον κατηγορούμενο που είναι δικονομικά , ο οποίος εκπροσωπείται δια του συνηγόρου του → **ΓΙΑ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗ ΕΦΕΣΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΗΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΟΥΤΕ ΤΟ ΕΝΑ ΤΟ ΑΛΛΟ, δηλαδή ούτε ο κατηγορούμενος να εμφανίζεται αυτοπροσώπως ούτε κάποιος δικηγόρος που είναι εφοδιασμένος για να τον εκπροσωπήσει – γιατί αν έχουμε εκπροσώπηση από συνήγορο δεν είναι απών αλλά δικονομικά παρών δια συνηγόρου του.**

Η απόφαση που απορρίπτει το ένδικο μέσο ως ανυποστήρικτο **ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗ** γιατί καταδικαστική είναι η απόφαση που επιβάλλει ποινή .

Δεν εμφανίζεται ούτε ο συνήγορος , ούτε ο κατηγορούμενος – η μη εμφάνιση ενός από τους 2, δεν οδηγεί αυτομάτως σε απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης, γιατί εδώ θα εφαρμόσουμε αναλογικά τη διάταξη που εφαρμόζεται στις ερήμη, στη δυνατότητα του κατηγορούμενου να δικαστεί ερήμη στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο – **ΚΠΔ 340 παρ.4 : “ Αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ή δεν εκπροσωπείται νομίμως από συνήγορο, δικάζεται σαν να ήταν παρών, εφόσον**

έχει νομίμως κλητευθεί ... – Άρα το δικαστήριο πριν απορρίψει την έφεση ως ανυποστήριχτη , οφείλει να ελέγξει ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΩΣ οίκοθεν εάν υπάρχει νόμιμη κλήτευση . ➔ Εάν δεν υπάρχει νόμιμη κλήτευση δεν μπορεί να προχωρήσει στην απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήριχτης γιατί από τη στιγμή που δεν έχει κλητευθεί νομοτύπως ο κατηγορούμενος δεν μπορούμε να συνάγουμε το συμπέρασμα ότι η απουσία του οφείλεται στη βούληση του, στη σιωπηρή βούληση του, να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο, αλλά οφείλεται στο ότι δεν έχει κλητευθεί, δεν έχει λάβει γνώση της διαδικασίας που καλείται να εμφανιστεί.

π.χ. Εάν ο κατηγορούμενος στη προδικασία είχε δηλώσει τη διεύθυνση Χ που πρέπει να του επιδίδονται όλα τα δικόγραφα της ποινικής διαδικασίας, και κλητευθεί σε μια άλλη διεύθυνση , τότε πάσχει η κλήτευση του κατηγορουμένου, εδώ ο κατηγορούμενος έχει κλητευθεί απαραδέκτως
 ⇔ **το δικαστήριο οφείλει, όχι να απορρίψει την έφεση ως ανυποστήριχτη , αλλά να κηρύξει απαράδεκτη τη συζήτηση λόγω έλλειψης νόμιμης κλήτευσης** ➔ Στη περίπτωση αυτή το δικαστήριο θα πρέπει να ορίσει μια νέα δικάσιμο στην οποία ο εκκαλών κατηγορούμενος να κλητευθεί νομίμως και εμπροθέσμως .

⇔ Όταν η διάταξη του ΚΠΔ 501 λέει ότι αν δεν εμφανιστεί ο κατηγορούμενος αυτοπροσώπως ή δια συνηγόρου του απορρίπτεται ως ανυποστήριχτη ➔ **Αυτό ισχύει υπό την προϋπόθεση, που δεν αναφέρεται ρητά στη διάταξη αλλά εννοείται , ότι ο κατηγορούμενος έχει κλητευθεί ΝΟΜΙΜΩΣ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΣ** , γιατί μόνο τότε μπορούμε να συνάγουμε από την απουσία του τη σιωπηρή βούληση του να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο , διαφορετικά η απουσία του οφείλεται στο ότι δεν έχει κλητευθεί με τον τρόπο που έπρεπε ⇔ το δικαστήριο οφείλει να μην απορρίψει την έφεση ως ανυποστήριχτη αλλά να δώσει δεύτερη ευκαιρία στο κατηγορούμενο , να τον καλέσει νομίμως και εμπροθέσμως, και αν θέλει να εμφανιστεί να το υποστηρίξει .

Εάν το ένδικο μέσο απορριφτεί ως ανυποστήρικτο, ο κατηγορούμενος ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ να το ασκήσει πάλι .

Λέει η διάταξη ότι **“ η διάταξη του ΚΠΔ 349 για την αναβολή της συζήτησης εφαρμόζεται και υπέρ του εκκαλούντος”** – εδώ έχουμε μια άλλη πτυχή της προβληματικής, γιατί μπορεί ο κατηγορούμενος να μην εμφανίζεται , αλλά η εμφάνιση του να μην οφείλεται στο γεγονός ότι θέλει να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο, αλλά να δηλώνει με την απουσία ότι θέλει να ασκήσει το ένδικο μέσο αλλά κωλύεται να εμφανιστεί για την άσκηση του – π.χ. Μπορεί ο κατηγορούμενος να είναι ασθενής την ημέρα της δικάσιμου και δεν μπορεί να εμφανιστεί , και να στείλει στο ακροατήριο ένα τρίτο πρόσωπο, μπορεί και το δικηγόρο του ή ένα φιλικό ή συγγενικό πρόσωπο, να γνωστοποιήσει το κώλυμα του και να ζητήσει αναβολή της υπόθεσης – αυτό είναι το ΚΠΔ 349 που παραπέμπει το ΚΠΔ 501 ➔ **Σε αυτή τη περίπτωση, εάν το δικαστήριο δεχτεί το αίτημα αναβολής κατά το ΚΠΔ 349, βεβαίως και δεν θα απορρίψει την έφεση ως ανυποστήριχτη γιατί αυτός που ζητά αναβολή , όχι μόνο δεν παραιτείται από το ένδικο μέσο , αλλά δηλώνει ότι θέλει να το υποστηρίξει, θέλει να παραστεί για να υποστηρίξει τη βασιμότητα των λόγων, αλλά τη συγκεκριμένη μέρα της δικάσιμου κωλύεται για λόγο που αφορά στο πρόσωπο του.** Σε αυτή τη περίπτωση, εάν το δικαστήριο δεχτεί το αίτημα της αναβολής, τότε δεν θα απορρίψει την έφεση ως ανυποστήριχτη, αλλά κατά ΚΠΔ 349 θα αναβάλει την υπόθεση, θα ορίσει μια νέα δικάσιμο στην οποία οφείλει εμφανιστεί ο κατηγορούμενος .

Εάν το δικαστήριο ΔΕΝ πειστεί για το λόγο αναβολής , δηλαδή θεωρήσει ότι ο προβαλλόμενος λόγος είναι ανακριβής/προσχηματικός/ προσποιείται ο κατηγορούμενος, η απόρριψη του

αιτήματος της αναβολής ⇔ Η ΕΦΕΣΗ ΘΑ ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΙ ΩΣ ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΧΤΗ , γιατί ο κατηγορούμενος δεν είναι εκεί να υποστηρίξει το ένδικο μέσο που άσκησε, δεν έχει εξουσιοδοτήσει κάποιον δικηγόρο να εμφανιστεί αντί αυτού επομένως επανερχόμαστε στο κανόνα του ΚΠΔ 501 – έχουμε ένα απόντα κατηγορούμενο ο οποίος δεν δικαιολογεί την απουσία του, γιατί προβάλλει λόγω που κρίνεται από το δικαστήριο ως αβάσιμος ⇔ Η απόρριψη του αιτήματος αναβολής όταν ο λόγος αναβολής αφορά το πρόσωπο του κατηγορουμένου έχει ως συνέπεια ότι η έφεση θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη . Αυτό εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος ζητά αναβολή ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ – γιατί αναβολή με το ΚΠΔ 349 μπορώ να ζητήσω όχι μόνο ως κατηγορούμενος στο πρόσωπο μου αλλά πολύ συχνά ζητώ αναβολή στο πρόσωπο του συνηγόρου μου , γιατί ο συνήγορος μου απουσιάζει. ⇔ Εάν ο κατηγορούμενος στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο ζητήσει αναβολή στο πρόσωπο του συνηγόρου του , τότε η απόρριψη αυτού του αιτήματος αναβολής ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΩΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ ΩΣ ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΧΤΗΣ. Γιατί ο κατηγορούμενος είναι εκεί, είναι παρών . Η απουσία του συνηγόρου του τι σημασία έχει ; ➔ Εάν έχουμε πλημμέλημα δεν έχει καμία σημασία γιατί στο πλημμέλημα μπορεί κάποιος να δικαστεί και χωρίς δικηγόρο, εάν έχουμε κακούργημα τότε το δικαστήριο σύμφωνα με το ΚΠΔ 340, οφείλει να ορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο στο κατηγορούμενο που στερείται συνηγόρου ⇔ Και στις 2 περιπτώσεις ο κατηγορούμενος θα δικαστεί στην ουσία, η έφεση θα δικαστεί στην ουσία, δεν θα έχουμε απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης.

Εάν στη μεταναβολή δικάσιμο ο εκκαλών κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ή δεν εκπροσωπηθεί, τότε η έφεση του θα απορριφθεί ως ΑΝΥΠΟΣΤΗΡΙΧΤΗ – π.χ. έχω ζητήσει αναβολή στο πρόσωπο μου για λόγους υγείας, το δικαστήριο τη δέχεται, δέχεται το αίτημα της αναβολής, ορίζει ρητή δικάσιμο που καλούμε εκ νέου, εάν σε αυτή τη δικάσιμο δεν εμφανιστώ ούτε εγώ ως κατηγορούμενος αυτοπροσώπως, ούτε εκπροσωπηθώ από κάποιο συνήγορο ⇔ Τότε η έφεση μου θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη .

Εξαίρεση στον κανόνα:

➔ Ανυποστήρικτο = δεν εξετάζεται καθόλου το ασκηθέν ένδικο μέσο στην ουσία του

ΟΜΩΣ ➔ **ΚΠΔ 501 παρ.3 :** “ *Αν η έφεση ασκήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως και συντρέχει περίπτωση του άρθρου 368 εδ. β’ και γ’ ή η πράξη κατέστη ανέγκλητη, το δικαστήριο παρά την απουσία του εκκαλούντος προχωρεί στην έκδοση σχετικής απόφασης.*”

➔ Κατά εξαίρεση, εδώ ο νόμος, δίνει το δικαίωμα στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο να εξετάσει κάποιους νομικούς λόγους , ακόμα και όταν απουσιάζει εντελώς ο ασκήσας το ένδικο μέσο κατηγορούμενος – Ποιοί είναι αυτοί οι λόγοι ; ΠΚ 368 εδ.β και γ , αναφέρει τους λόγους για τους οποίους η ποινική δίωξη παύει οριστικά ή κηρύσσεται απαράδεκτη – αυτό συμβαίνει όταν έχουμε δικονομικούς λόγους, οι οποίοι καταλύουν την ποινική αξίωση –Παύει οριστικά η ποινική δίωξη σε περίπτωση : (α) παραγραφής , (β) ανάκληση έγκλησης , (γ) Θάνατος του κατηγορούμενου . Ενώ κηρύσσεται απαράδεκτη όταν σε ένα κατά έγκληση διωκόμενο έγκλημα δεν έχει υποβληθεί έγκληση ή όταν υπάρχει παραβίαση δεδικασμένου – δικονομικοί λόγοι και κωλύουν την συνέχιση της ποινικής δίκης ⇔ Εάν έχουμε ένα από αυτούς του λόγους π.χ. ένα κατά έγκληση διωκόμενο έγκλημα για το οποίο έχει γίνει ανάκληση της έγκλησης ή έχουμε ένα έγκλημα για το οποίο έχει συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής ή ένα έγκλημα για το οποίο διαπιστώνεται ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαστεί για την ίδια πράξη με άλλη αμετάκλητη απόφαση, άρα έχουμε παραβίαση του δεδικασμένου - σε όλες αυτές τις περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο, ακόμη και

παρά την απουσία του εκκαλούντος να εξετάσει αυτούς τους λόγους και να παύσει οριστικά ή να κηρύξει απαράδεκτη τη ποινική δίωξη.

⇔ Έχουμε μια εξαίρεση από τον κανόνα του ΠΚ 501 γιατί αν ο κανόνας αυτός ήταν απαρέγκλιτος τότε η απουσία του εκκαλούντος θα έπρεπε να οδηγήσει αυτομάτως σε απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης – εδώ λειτουργούν λόγοι επιείκειας, θεωρεί ο νομοθέτης ότι όταν έχω μια πράξη π.χ. παραγεγραμμένη είναι ανεπιεικές να απορρίψω το ένδικο μέσο ως ανυποστήρικτο, όταν είναι οφθαλμοφανές ότι δεν υπάρχει ποινική αξίωση για το αδίκημα αυτό ⇔ Σε αυτές τις περιπτώσεις το δικαστήριο εισέρχεται στην διερεύνηση της κατηγορίας, αλλά εξαντλείται σε καθαρό νομικά ζητήματα. Δεν θα κάνει ακροαματική διαδικασία το δικαστήριο, ούτε έγγραφα θα αναγνώσει, ούτε μάρτυρες θα εξετάσει.

Πέρα από αυτούς τους δικονομικούς λόγους, υπάρχει και η περίπτωση στην οποία η πράξη κατέσται ΑΝΕΓΚΛΗΤΗ – δηλαδή με μεταγενέστερο νόμο που εκδόθηκε μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης το ποινικό αδίκημα που καταδικαστικό ο κατηγορούμενος δεν υπάρχει πλέον. π.χ. εάν κάποιος καταδικάστηκε με τον παλαιό κώδικα για το έγκλημα της αισχροκέρδειας που πλέον έχει καταργηθεί, κάνει μια έφεση η οποία δικάζεται κατά το νέο ποινικό κώδικα που δεν έχει το αδίκημα, και δεν εμφανίζεται να υποστηρίξει την έφεση του, παρά την μη εμφάνιση το δικαστήριο οφείλει να εφαρμόσει αυτεπαγγέλτως το νεότερο στο νόμο δεν υπάρχει η πράξη. Το δικαστήριο δεν θα απορρίψει την έφεση ως ανυποστήρικτη, ΑΛΛΑ ΘΑ ΑΘΩΩΣΕΙ ΤΟΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ.

⇔ Παρ.3 : περιορισμένες εξαιρέσεις από τον κανόνα ότι η μη εμφάνιση ή εκπροσώπηση του κατηγορουμένου στη δευτεροβάθμια δίκη οδηγεί στο ανυποστήριχτο

Το ανυποστήρικτο δεν ισχύει μόνο στην έφεση – ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΙΡΕΣΗ ⇔ **Εάν ασκήσω αναίρεση και δεν εμφανιστώ ενώπιον του ΑΠ να την υποστηρίξω, τότε η αναίρεση μου θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη, δεν θα ασχοληθεί ο ΑΠ με την έρευνα των προβαλλόμενων λόγων.**

➔ Εδώ έχουμε μια μικρή διαφοροποίηση σε σχέση με όσο ισχύουν στην έφεση, και έχουν να κάνουν με την δικονομική παρουσία του κατηγορουμένου ενώπιον του ΑΠ : Στον ΑΠ δεν παρέχεται η δυνατότητα αυτοπρόσωπης παρουσίας των διαδίκων, σύμφωνα με το ΚΠΔ 5012 παρ.3 “Οι διάδικοι παρίστανται στη συζήτηση με συνήγορο” – δεν νοείται δηλαδή κάποιος να εμφανιστεί ενώπιον του ΑΠ και να ζητήσει να υποστηρίξει αυτοπροσώπως την αναίρεση του αν δεν έχει την ιδιότητα του δικηγόρου. Τι σημαίνει αυτό ; Η έννοια του ανυποστήρικτου στην αναίρεση είναι ευρύτερη από την αντίστοιχη στην έφεση γιατί στην έφεση έχουμε ανυποστήριχτο είτε όταν δεν εμφανίζεται αυτοπροσώπως ο κατηγορούμενος είτε όταν δεν εκπροσωπείται από συνήγορο, ΣΤΗΝ ΑΝΑΙΡΕΣΗ : ανυποστήριχτο έχουμε μόνο στην περίπτωση που δεν εκπροσωπείται από συνήγορο, ακριβώς γιατί στην αναίρεση δεν νοείται αυτοπρόσωπη παρουσία του διαδίκου – Άρα ο διάδικος που εμφανίζεται ενώπιον του ΑΠ χωρίς συνήγορο θεωρείται ότι δεν παρίσταται - είναι σαν να μην εμφανίζεται καθόλου, η δικονομική παρουσία του αναιρέσαντος συνδυάζεται πάντα με την παρουσία δικηγόρου, μπορεί να εμφανιστεί ο ίδιος συνοδευόμενος από συνήγορο ή συνηθέστερα να εκπροσωπηθεί από συνήγορο. Για αυτό στην αναίρεση λέει το ΚΠΔ 514 : “Αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, η αίτησή του απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη”. - εννοούμε αν δεν εμφανιστεί δια

συνηγόρου, άρα αν εμφανιστεί αυτοπροσώπως χωρίς συνήγορο είναι σαν να μην εμφανίζεται καθόλου – διαφορά έφεσης και αναίρεσης που αφορά τον τρόπο εμφανίσεως εκάστοτε δικαστηρίου.

Στην αναίρεση υπάρχει μια αντίστοιχη διάταξη με την έφεση, παρέχεται δηλαδή στον ΑΠ η δυνατότητα να εξετάσει κάποιους λόγους αναίρεσεως ακόμα και στην περίπτωση που δεν εμφανίζεται ο ανααιρεσείων – **ΚΠΔ 514: “ Κατ’ εξαίρεση, ακόμα και αν δεν εμφανιστεί ο ανααιρεσείων, ο Άρειος Πάγος αυτεπαγγέλτως: α) παραθέτει το σχετικό άρθρο του ποινικού νόμου που εφαρμόστηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση, αν αυτό δεν έχει παρατεθεί σε αυτή ή έχει παρατεθεί εσφαλμένα και β) εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της απόφασης (άρθρο 511).”**-Εδώ βλέπουμε διαφορές με το τι μπορεί να εξετάσει ο ΑΠ ακόμα και σε περίπτωση μη εμφανίσεως του ανααιρεσείωντος – η διάταξη δίνει στενότερα περιθώρια στον ΑΠ σε σχέση με εκείνα που δίνει στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο .

➔ Ο ΑΠ δεν μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως ούτε λόγους που έχουν να κάνουν με το απαράδεκτο ή την οριστική παύση της ποινικής δίωξης. ΑΛΛΑ μπορεί μόνο να παραθέσει το άρθρο του ποινικού νόμου (δεν έχει πρακτική σημασία) . Μεγάλη πρακτική σημασία έχει περίπτωση (β) εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της απόφαση – εδώ η διάταξη είναι ευρύτερη από την έφεση . Ενώ με βάση το ΚΠΔ 501 το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί να λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως μόνο το νόμο ο οποίος καθιστά την πράξη ανένκλητη ,δηλαδή αποποινικοποιεί εντελώς την συμπεριφορά , **ο ΑΠ αντιθέτως, έχει δυνατότητα να λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως, παρά την απουσία του ανααιρεσείωντος τον επιεικέστερο νόμο – είναι και ο νόμος που διατηρεί το αξιόποινο αλλά προβλέπει χαμηλότερη ποινή** . ⇔ Εάν έχουμε ανένκλητη πράξη θα αποφανθεί ο ΑΠ ότι δεν υπάρχει αδίκημα και θα κηρύξει τον κατηγορούμενο αθώο ακόμα και αν δεν έχει εμφανιστεί να υποστηρίξει την έφεση του. Εάν έχουμε νόμο ο οποίος μειώνει την προβλεπόμενη ποινή , τότε ο ΑΠ , καταρχάς δεν μπορεί να επιβάλει ποινή γιατί είναι ακυρωτικό δικαστήριο , δεν εξετάζει ποτέ την ουσία της υπόθεσης ⇔ Αναγκαστικά θα αναπέμψει την υπόθεση στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, προκειμένου αυτό να προβεί σε νέα επιμέτρηση της ποινής.

Αρχή άπαξ ασκήσεως του ενδίκου μέσου :

➔ Υπάρχει ο κανόνας ότι το ένδικο μέσο ασκείται 1 μόνο φορά – δεν μπορεί το ίδιο ένδικο μέσο να ασκηθεί περισσότερες φορές.

➔ **ΚΠΔ 466 παρ.3 : “ Εναντίον του ίδιου βουλεύματος ή της ίδιας απόφασης, δεν μπορεί ποτέ να ασκηθεί για δεύτερη φορά το ίδιο ένδικο μέσο, που έχει κριθεί.”** – κατοχυρώνει την αρχή της άπαξ άσκησης του ενδίκου μέσου . Πότε ενεργοποιείται αυτή η αρχή; Ποια είναι η προϋπόθεση; ➔ **Η προϋπόθεση είναι ότι το προηγούμενο ένδικο μέσο έχει κριθεί στην ουσία του και έχει απορριφθεί ως αβάσιμο.**

ΟΜΩΣ ➔ τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα όταν το ένδικο μέσο έχει απορριφθεί ως απαράδεκτο ή ανυποστήρικτο, μπορώ να επανέλθω ; Εξαρτάται εάν έχω τη δυνατότητα να επανέλθω – είναι το σφάλμα τέτοιο που να μπορεί να θεραπευθεί με την άσκηση ενός δεύτερου ενδίκου μέσου ; Εάν είναι θεραπεύσιμη και έχω την προθεσμία να ασκήσω το ένδικο μέσο τότε δεν υπάρχει κανένα

πρόβλημα και μπορώ να διορθώσω το σφάλμα – π.χ. έκανα έφεση παράτυπα, δεν την έχω ασκήσει με τους όρους του ΚΠΔ 474 , καταλαβαίνω το σφάλμα και ασκώ μια δεύτερη έφεση μέσα στη προθεσμία , η πρώτη έφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη , η δεύτερη έφεση θα συζητηθεί κανονικά

⇒ Το κρίσιμο στα απαράδεκτα είναι να έχω την προθεσμία να ασκήσω το ένδικο μέσο , εάν έχω αυτή τη προθεσμία έχει καλός, εάν δεν την έχω .

⇒ Η αρχή της άπαξ ασκήσεως του ενδίκου μέσου ισχύει μόνο στην περίπτωση που το ένδικο μέσο έχει κριθεί στην ουσία του.

Στο ΚΠΔ 501 - Τι γίνεται όταν μου απορρίπτεται η έφεση ως ανυποστήρικτη, τι ένδικα μέσα έχω στη διάθεση μου ;

➔ Ο νόμος μου δίνει 2 δυνατότητες

➔ ΚΠΔ 501 παρ.1 : Αναίρεση και αιτήσεις ακύρωσης της διαδικασίας .Η αίτηση ακύρωσης είναι ένδικο βοήθημα το οποίο παρέχεται στο κατηγορούμενο που δικάστηκε ερήμη και δεν κατόρθωσε να γνωστοποιήσει το κώλυμα του. Θέλουμε στην αίτηση ακύρωσης 2 κωλύματα .

➔ Εάν δεν εμφανίστηκε στην έφεση γιατί ήμουν άρρωστος και δεν είχα τρόπο να γνωστοποιήσω στο δικαστήριο το κώλυμα μου, δεν είχα τη δυνατότητα να ζητήσω από το δικαστήριο αναβολή μέσω άλλου προσώπου ⇔ Έχω τη δυνατότητα να κάνω αίτηση ακύρωσης, δηλαδή να προβάλω το κώλυμα μου, να πω ότι δεν μπόρεσα να ζητήσω αναβολή και ζητώ να ακυρωθεί η απόφαση . Στην περίπτωση αυτή η απόφαση που απορρίπτει την έφεση ως ανυποστήρικτη ακυρώνεται, τα πράγματα επανέρχονται στην προηγούμενη κατάσταση ⇔ ορίζεται νέα δικάσιμος στην οποία θα κληθώ να υποστηρίξω την έφεση μου .

➔ Οι 2 δυνατότητες παρέχονται παράλληλα / σωρευτικά στον κατηγορούμενο και εναπόκειται σε αυτό να διαλέξει τι προτιμά από τα 2, δηλαδή μπορεί να κάνει είτε το ένα είτε το άλλο, δηλαδή θα κάνει είτε αίτηση ακύρωσης και θα ζητήσει να προσδιοριστεί νέα δικάσιμος για να εμφανιστεί να υποστηρίξει την έφεση του είτε θα κάνει κατευθείαν αναίρεση, αλλά προσοχή , στην αναίρεση δεν μπορεί να προβάλει οποιοδήποτε λόγο, ο λόγος πρέπει να συνάπτεται με την κλήτευση του στο δικαστήριο.

Πρακτικό:

Με απόφαση του Τριμελούς Πλημ/κείου Αθηνών ο Σωκράτης και ο Πλάτων, οι οποίοι εκπροσωπούνται από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημοσθένη, καταδικάζονται σε ποινή φυλάκισης ενός έτους ο πρώτος για ψευδορκία και ο δεύτερος για ηθική αυτουργία στην ψευδορκία. Κατά της καταδικαστικής απόφασης ασκούν έφεση ο Σωκράτης την επομένη της καταδίκης και ο Πλάτων δώδεκα ημέρες μετά την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης αναφέροντας στην έκθεση εφέσεως ότι ασκεί την έφεση προ πάσης επιδόσεως της αποφάσεως που εκδόθηκε εν απουσία του. Ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Πλημ/μάτων ο Σωκράτης και ο Πλάτων εκπροσωπούνται και πάλι από το Δημοσθένη. Το Δικαστήριο διαπιστώνει όμως ότι το πληρεξούσιο του Σωκράτη προς το Δημοσθένη δεν φέρει βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του εντολέα και κατόπιν αυτού απορρίπτει την έφεση του μεν Σωκράτη ως ανυποστήρικτη, του δε Πλάτωνα ως εκπρόθεσμη. Ο Δημοσθένης υπό την ιδιότητά του ως παραστάτος δικηγόρου του Πλάτωνα ασκεί αναίρεση κατά της απόφασης του Τριμελούς Εφετείου για το λόγο ότι από τα πρακτικά της δίκης φαίνεται ότι δεν δόθηκε σε αυτόν ο λόγος να αγορεύσει επί του παραδεκτού της έφεσης. Ο Σωκράτης ασκεί αυτοπροσώπως αναίρεση κατά της απόφασης που απέρριψε την έφεση ως ανυποστήρικτη για το λόγο ότι η κλήση για την εμφάνιση ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου επιδόθηκε σε αυτόν με θυροκόλληση χωρίς να επιδοθεί και στον διορισθέντα αντίκλητο Δημοσθένη.

Ερωτάται:

1. Ορθώς απορρίφθηκε η έφεση του Σωκράτη ως ανυποστήρικτη και του Πλάτωνα ως εκπρόθεσμη; Τι απόφαση θα έπρεπε να εκδώσει το δικαστήριο, αν ο Πλάτων δεν είχε εμφανισθεί καθόλου στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο;
2. Ποια η τύχη των δύο αναίρέσεων;

Απαντήσεις :

➔ Σε αυτό το πρακτικό τίθενται ζητήματα που συζητήσαμε σήμερα .

(1) Καταρχάς η έφεση του Σωκράτη είναι εμπρόθεσμη γιατί γίνεται την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης – ΚΠΔ 473 η προθεσμία είναι 10 ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης . Η έφεση του Πλάτωνα δεν είναι εμπρόθεσμη γιατί την ασκεί 12 ημέρες από την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης – η προθεσμία άσκησης της έφεσης ξεκινά από την επίδοση της απόφασης μόνο όταν ο κατηγορούμενος ερημοδικάζεται, δηλαδή ούτε ο ίδιος είναι παρών , ούτε εκπροσωπείται από συνήγορο. ΑΛΛΑ όταν ο κατηγορούμενος εκπροσωπείται από συνήγορο, είναι δικονομικά παρών , οπότε και για αυτόν η προθεσμία είναι 10 ημέρες από δημοσίευση απόφασης ⇔ Η έφεση του Πλάτωνα είναι εκπρόθεσμη αφού έγινε 12 ημέρες μετά από τη δημοσίευση της απόφασης. ⇔ Ορθώς , ως προς τον Πλάτωνα απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη. Ως προς το Σωκράτη , εδώ ο Σωκράτης στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο εκπροσωπείται από συνήγορο, άρα είναι δικονομικά καταρχήν παρών, όμως για να είμαι δικονομικά παρών , δεν αρκεί να εμφανίζεται κάποιος συνήγορος για εμένα , θα πρέπει να τηρείται και ο τύπος που προβλέπεται για την εκπροσώπηση από συνήγορο, και η εκπροσώπηση από συνήγορο γίνεται με τους όρους του ΚΠΔ 42 , δηλαδή πρέπει να έχω πληρεξούσιο με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής. Εάν δώσω ιδιωτικό έγγραφο ότι εξουσιοδοτώ τον Χ να με εκπροσωπεί ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων , και ο

Δημοσθένης εμφανιστεί με αυτό ενώπιων του δικαστηρίου, αυτή η πληρεξουσιότητα δεν είναι έγκυρη κατά τον ΚΠΔ, γιατί θα έπρεπε να φέρει του γνησίου της υπογραφής ⇔ είναι σαν να μην εκπροσωπείται καθόλου. Ο δικηγόρος ο οποίος εμφανίζεται με άκυρο πληρεξούσιο είναι σαν να μην εκπροσωπεί καθόλου τον κατηγορημένο. Επομένως, δεν έχουμε δικονομική εκπροσώπηση σε αυτή την περίπτωση του Σωκράτη, και επομένως ορθώς το δικαστήριο απέρριψε την έφεση του ως ανυποστήρικτη.

Ο Πλάτωνας έκανε εκπρόθεσμη έφεση, εάν δεν είχε εμφανιστεί τι θα αποφάσιζε το δικαστήριο; Τι γίνεται όταν το ανυποστήρικτο συρρέει με ένα άλλο λόγο απαραδέκτου, τι προηγείται από τα 2, ανυποστήρικτο ή απαραδέκτο; Η νομολογία ενώ αρχικά δεχόταν ότι προηγείται το εκπρόθεσμο (απαράδεκτο) – πρώτα το δικαστήριο εξετάζει αν συντρέχει λόγος απαραδέκτου και αν συντρέχει θα απορρίψει το ένδικο μέσο ως απαραδέκτο, και μόνο αν είναι παραδεκτό θα το απορρίψει ως ανυποστήρικτο. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια μεταστροφή της νομολογίας σε αυτό το ζήτημα και πλέον προκρίνει το ανυποστήρικτο έναντι του απαραδέκτου. Δηλαδή εάν ο κατηγορούμενος δεν εμφανίζεται το δικαστήριο πρέπει να απορρίψει το ένδικο μέσο ως ανυποστήρικτο χωρίς να εξετάσει εάν συντρέχουν άλλοι λόγοι απαραδέκτου – αυτή η τάση ισχύει στη νομολογία τώρα. Πρακτική σημασία του ζητήματος; Συμφέρει τον κατηγορούμενο να απορριφθεί η έφεση του ως ανυποστήρικτη γιατί αν απορριφθεί ως ανυποστήρικτη έχει και αίτηση ακύρωσης, την οποία δεν έχει όταν το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαραδέκτο. Όταν το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαραδέκτο, κατά το ΚΠΔ 476 παρ.2, επιτρέπεται ΜΟΝΟ αναίρεση. Άρα όταν έχω απαραδέκτο έχω μόνο αναίρεση, όταν έχω ανυποστήρικτο, έχω και αναίρεση και αίτηση ακύρωσης ⇔ Συμφέρει στον κατηγορούμενο να του παρασχεθεί η δυνατότητα να κάνει αίτηση ακύρωσης ώστε να μπορέσει να επαναφέρει μετά τα πράγματα στη προηγούμενη κατάσταση και να εμφανισθεί και ίδιος και να επιχειρηματολογήσει υπέρ του παραδεκτού του ενδίκου μέσου.

Σύμφωνα με το ΚΠΔ 466 παρ.2 μπορεί να παραστεί ο συνήγορος άνευ εξουσιοδότησεως – δεν είναι σωστό αυτό. Το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να ασκήσει το ένδικο μέσο χωρίς εξουσιοδότηση, να ασκήσει την έφεση, όχι όμως και να παρασταθεί χωρίς εξουσιοδότηση. Εάν θέλει να παρασταθεί πρέπει να έχει καινούργια εξουσιοδότηση. Δεν σημαίνει όμως ότι η απόφαση είναι εσφαλμένη, άλλο πράγμα είναι η άσκηση του ενδίκου μέσου χωρίς εξουσιοδότηση και άλλο πράγμα είναι η παράσταση στο δικαστήριο επί του ασκηθέντος ενδίκου μέσου, εκεί θέλουμε οπωσδήποτε εξουσιοδότηση.

(2) Έχει δικαίωμα ο Σωκράτης να ασκήσει αναίρεση κατά της απόφασης; Έχει κατά το ΚΠΔ 501 – ποιους λόγους μπορεί να προβάλει; Οι λόγοι έχουν μόνο με το νομότυπο και το εμπρόθεσμο της κλητεύσεως, τέτοιο λόγο προβάλει εδώ ο Σωκράτης. Προϋποθέσεις νόμιμης επίδοσης, σύμφωνα με το ΚΠΔ 155 παρ.2 λέει όταν έχουμε επίδοση με θυροκόλληση για το νομότυπο της επίδοσης θα πρέπει να γίνει επίδοση και στον διορισθέντα αντίκλητο ⇔ Έχει δικαίωμα ο Σωκράτης, γιατί έπρεπε από τη στιγμή που επιδόθηκε στον ίδιο με θυροκόλληση, όχι ιδιοχείρως, έπρεπε να επιδοθεί και στον διορισθέντα αντίκλητο του. Και ήταν κάτι το οποίο το δικαστήριο όφειλε να το εξετάσει αυτεπαγγέλτως – το δικαστήριο πριν απορρίψει την έφεση ως ανυποστήρικτη πρέπει να εξετάσει το νομότυπο και εμπρόθεσμο της κλήτευσης γιατί διαφορετικά θα πρέπει να κηρύξει την συζήτηση απαραδέκτη λόγω έλλειψης κλήτευσης και όχι να την απορρίψει ως ανυποστήρικτη. Αυτό έπρεπε να κάνει εδώ, από τη στιγμή που διαπίστωσε ότι το πληρεξούσιο του Σωκράτη προς το Δημοσθένη πάσχει ⇔ άρα ο Σωκράτης δεν είναι δικονομικά παρών, είναι σαν να μην έχει εμφανιστεί στο δικαστήριο, θα έπρεπε να κάνει ότι θα έκανε αν δεν είχε εμφανιστεί κανείς, δηλαδή να ελέγξει εάν

ο Σωκράτης εμφανίστηκε εμπροθέσμως στο ακροατήριο. Το δικαστήριο παρέλειψε να το πράξει αυτό και επομένως η απόφαση του είναι αναιρετέα και στοιχειοθετείται ο λόγος αναίρεσης για “υπερβάση εξουσίας” (το δικαστήριο δεν ασκεί δικαιοδοσία – δεν προβαίνει σε μια ενέργεια στην οποία εκ του νόμου πρέπει να προβεί – ο νόμος λέει στο δικαστή ότι πριν απορρίψεις την έφεση ως ανυποστήρικτη οφείλεις να εξετάσεις το νομότυπο της κλήτευσης) ⇔ Η απόφαση θα αναιρεθεί και θα αναπεμφθεί στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο για να κριθεί εκ νέου.

Αναίρεση Δημοσθένη υπό την ιδιότητα του παραστάτος δικηγόρου του Πλάτωνα : Ποιο είναι το πρόβλημα εδώ; Όντως αν δεν δοθεί ο λόγος στον συνήγορο να τοποθετηθεί επί των ζητημάτων που ανακύπτουν στη διαδικασία της ποινικής δίκης, έχουμε μια κλασική περίπτωση απόλυτης ακυρότητας (απόλυτη ακυρότητα είναι αυτή που λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο σε αντίθεση με τις σχετικές που πρέπει να προβληθούν για να ληφθούν υπόψη, αλλιώς καλύπτονται , οι απόλυτες ακυρότητα απαριθμούνται στο ΚΠΔ 171 και οι συνηθέστερή είναι η παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος ΠΚ 171 περ.δ) ⇔ Όταν δεν δίνεται ο λόγος στο συνήγορο του κατηγορούμενου να αγορεύσει επί του εμπροθέσμου έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος και εξ αυτού του λόγου παράγεται απόλυτη ακυρότητα. Όμως για να φτάσει ο ΑΠ να εξετάσει τη βασιμότητα αυτού του λόγου της αναίρεσης, θα πρέπει να έχει προηγουμένως κρίνει την αναίρεση παραδεκτή, το παραδεκτό πάντοτε προηγείται του ουσιαστικώς βασίμου. Εδώ έχουμε ένα πρόβλημα στο παραδεκτό, ότι άσκησε την αναίρεση ο Δημοσθένης υπό την ιδιότητα του ως παραστάς δικηγόρος του Πλάτωνα . Είναι γεγονός ότι το ΚΠΔ 466 παρ.2 δίνει τη δυνατότητα στο παραστάτα δικηγόρο να ασκήσει αυτός το ένδικο μέσο , αυτοτελώς, χωρίς να χρειάζεται πληρεξούσιο από τον κατηγορούμενο. Καλώς ή κακώς άσκησε την αναίρεση ο Δημοσθένης ; Δεν έχουμε καταδικαστική απόφαση εδώ , η απόφαση που απορρίπτει την έφεση ως απαράδεκτη ή ως ανυποστήρικτη δεν είναι καταδικαστική , και η δυνατότητα του συνηγόρου να ασκήσει ο ίδιος χωρίς πληρεξούσιο, ένδικο μέσο κατά απόφασης περιορίζεται μόνο στις καταδικαστικές αποφάσεις ⇔ Η αναίρεση θα απορριφθεί ως απαράδεκτη γιατί δεν είναι καταδικαστική (καταδικαστικές = επιβάλλουν ποινή)

10.04.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Εξέταση αποτελεσμάτων ενδίκων μέσων :

- ➔ Μεταβιβαστικό
- ➔ Ανασταλτικό
- ➔ Επεκτατικό
- ➔ Απαγόρευση χειροτέρευση της θέσης του κατηγορούμενου

Μεταβιβαστικό αποτέλεσμα ενδίκων μέσων :

Έχει 2 όψεις , μια τυπική και απλή και η δεύτερη πιο σύνθετη .

Τυπική όψη : Μας λέει ποιο είναι το δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο να δικάσει το ένδικο μέσο , σε ποιο δικαστήριο μεταβιβάζεται η υπόθεση όταν ασκείται ένδικο μέσο ⇔ Αρκεί η γνώση περί αρμοδιότητας των δικαστηρίων για να γνωρίζουμε ποιο είναι το δικαστήριο που είναι αρμόδιο:

Εφέσεις κατά αποφάσεων Μονομελούς Πλημμελειοδικείων ➔ Δικάζονται από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο

Εφέσεις κατά αποφάσεων Τριμελούς Πλημμελειοδικείου ➔ Δικάζονται από το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων

Εφέσεις κατά αποφάσεων του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων ➔ Δικάζονται από το Τριμελές Εφετείο

Εφέσεις κατά αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων ➔ Δικάζονται από το Πενταμελές Εφετείο

Αναιρέσεις δικάζονται από τον ΑΠ

Η ουσιαστική όψη του μεταβιβαστικού αποτελέσματος :

- ➔ Όχι το που μεταβιβάζεται ένα ένδικο μέσο ΑΛΛΑ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΕΤΑΙ
- ➔ Δεν αποκλείεται ο ασκών το ένδικο μέσο να περιορίσει σε ένα κεφάλαιο της απόφασης
- ➔ Είναι απόρροια της αρχής της διάθεσης που ισχύει στα ένδικα μέσα.

Η ποινική απόφαση δεν είναι μονοκόμματα, υποδιαιρείται σε περισσότερα κεφάλαια – διάκριση : διαχωρισμός μεταξύ κεφαλαίου ενοχής (αν είναι ένοχος) και κεφαλαίου ποινής (ποινή που επιβάλλεται) .

Μετά την κήρυξη της ενοχής έχουμε την αποβλητέα ποινή και εδώ ισχύουν οι κανόνες για την έκδοση της απόφασης (παίρνει το λόγο ο εισαγγελέας , δίνεται ο λόγος στο συνήγορο του κατηγορούμενου που αν δεν του δοθεί ⇔ απόλυτη ακυρότητα σε αυτό το κεφάλαιο)

Η ποινική απόφαση έχει 2 σκέλη – κεφάλαιο ενοχής και κεφάλαιο ποινής ⇔ ο κατηγορούμενος μπορεί να προσβάλει μόνο το κεφάλαιο της ποινής . Μπορεί να θεωρεί ότι η απόφαση περί ενοχής είναι ορθή γιατί ομολόγησε , αυτό όμως που τον ενδιαφέρει είναι να πετύχει καλύτερη ποινή π.χ. κάποιο ελαφρυντικό ⇔ Ο κατηγορούμενος μπορεί να προσβάλει μόνο το κεφάλαιο της ποινής – Αρά το δικαστήριο δεν θα ασχοληθεί με την ουσία αφού την αποδέχεται ο κατηγορούμενος και το δικαστήριο θα ασχοληθεί μόνο με την ποινή . ➔ Το αντίστροφο δεν νοείται , να προσβάλει μόνο το κεφάλαιο ενοχής και όχι το κεφάλαιο της ποινής, γιατί όταν προσβάλλει το πρώτο θεωρείται ότι συμπροσβάλλεται το κεφάλαιο της ποινής .

ΚΠΔ 502 παρ.2 : Προηγούμενος κώδικας “ Σε κάθε περίπτωση το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει εξουσία να κρίνει μόνο για εκείνα τα μέρη της πρωτόδικης απόφασης στα οποία αναφέρονται οι προβαλλόμενοι στην έφεση λόγοι.”

Πλέον στο νέο κώδικα έχουμε ρητή διάταξη – **ΚΠΔ 468 παρ.1 τυπική όψη : “ Το ένδικο μέσο κρίνεται από το συμβούλιο ή το δικαστήριο που ο νόμος ορίζει.”**

ΚΠΔ 468 παρ.2 ουσιαστική όψη : “ Σε κάθε περίπτωση το συμβούλιο ή το δικαστήριο που κρίνει το ένδικο μέσο, έχει εξουσία να κρίνει μόνο για εκείνα τα μέρη του βουλεύματος ή της απόφασης στα οποία αναφέρονται οι προβαλλόμενοι λόγοι.”

Έφεση – ΚΠΔ 502 παρ.2 καινούργιο : “ Η έφεση έχει καθολικό μεταβιβαστικό αποτέλεσμα, εκτός αν ο εκκαλών την περιορίσει σε συγκεκριμένα κεφάλαια ή προβάλλει συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους λόγους.” - Πλέον η έφεση έχει **ΚΑΘΟΛΙΚΟ** μεταβιβαστικό αποτέλεσμα : Η έφεση είναι ένα καθολικό ένδικο μέσο . Τι σημαίνει καθολικό ; Με την έφεση η υπόθεση πλήττεται στο σύνολο της , το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει την αρμοδιότητα να εξετάσει την απόφαση ως προς όλες τις όψεις (πραγματικές και νομικές) – γίνεται με τον γενικό λόγο έφεσης “κακή εκτίμηση των αποδείξεων” , με αυτό το γενικό λόγο έφεση η υπόθεση πλήττεται καθολικά ⇔ ο κατηγορούμενος μπορεί στο 2° δικαστήριο να εξειδικεύσει την έφεση του και να προβάλει όποιο ιδιαίτερο λόγο θέλει (π.χ. δεν έχουμε απάτη του ΠΚ 386 γιατί έχουμε μελλοντικά γεγονότα και όχι γεγονότα παρόντος ή παρελθόντος – δεν χρειάζεται για να προβάλω αυτό τον ισχυρισμό στο 2° δικαστήριο , να τον έχω εξειδικεύσει με την έφεση) ⇔ Μπορώ να προβάλω ένα λόγο που αφορά τη νομική βασιμότητα της κατηγορίας, μπορώ να προβάλω ένα δικονομικό λόγο (απόσβεση , παραγραφή, δεδικασμένο) ⇔ Όταν λέμε ότι η έφεση έχει καθολικό μεταβιβαστικό αποτέλεσμα , γιατί με την “κακή εκτίμηση των αποδείξεων” , πλήττει την απόφαση στο σύνολο της και δεν με εμποδίζει από το να εξειδικεύσω τους λόγους έφεσης σε οποία κατεύθυνση θέλω εγώ.

➔ Αυτή η διάταξη διευκρινίζει ότι η έφεση έχει καθολικό χαρακτήρα ⇔ δεν χρειάζεται να υπάρχει ειδικός λόγος έφεσης. Δεν χρειάζεται πλέον να προβληθεί ειδικός λόγος έφεση στην έκθεση έφεσης **ΠΛΗΝ 1 ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ.**

(Μη άσκηση ενδίκων μέσων για κάποιο κεφάλαιο ⇔ Θεωρείται ότι τα έχω αποδεχθεί ⇔ το δικαστήριο δεν θα επεκταθεί σε αυτά.)

Εξαίρεση :

➔ Σχετική ακυρότητα : Διάκριση μεταξύ απολύτων και σχετικών : απόλυτες – ΚΠΔ 171 : 4 κατηγορίες , είναι οι βαρύτερες δικονομικές παρατυπίες και επιφέρουν απόλυτη ακυρότητα υπό την έννοια ότι λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο , δεν χρειάζεται προβολή από κατηγορούμενο / Οι σχετικές για να ληφθούν και να εξεταστούν πρέπει να προβληθούν από το κατηγορούμενο , όχι αυτεπαγγέλτως , αλλιώς καλύπτονται.

Ακυρότητα κλήσης ή κλητήριου θεσπίσματος : Άκυρο κλητήριο θεσπισμα γιατί δεν φέρει σαφή και ορισμένη περιγραφή της πράξης ή η κλήση είναι άκυρη γιατί μου επιδόθηκε σε διεύθυνση διαφορετική που δήλωσα στην προδικασία – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ – ΚΠΔ 175 παρ.2 .<=> για να ληφθεί από το δικαστήριο αυτή η ακυρότητα πρέπει ο κατηγορούμενος πρέπει να την προβάλλει .

ΚΠΔ 175 παρ.2 : “ Η ακυρότητα της κλήσης στο ακροατήριο ή του κλητηρίου θεσπίσματος και του καταλόγου των μαρτύρων, η ακυρότητα της επίδοσης ή της κοινοποίησής τους, καθώς και η ακυρότητα που αναφέρεται στο άρθρο 167 καλύπτονται, αν εκείνος που κλητεύθηκε στη δίκη εμφανιστεί και δεν προβάλλει αντιρρήσεις για την πρόοδό της, μέχρι να αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο. «Μπορεί όμως το δικαστήριο να αναβάλει τη συζήτηση, αν κρίνει ότι από την ακυρότητα, μολονότι δεν προτάθηκε, είναι δυνατό να παραβιαστούν τα δικαιώματα υπεράσπισης του κατηγορουμένου ή του παριστάμενου προς υποστήριξη της κατηγορίας.” ➔ Θέτει χρονικό περιορισμό στην προβολή αυτή της ακυρότητας, ενώ οι άλλες σχετικές ακυρότητες μπορούν να προβληθούν σε όλη τη διαδικασία σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό , αντίθετο η ακυρότητα της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος πρέπει να προβληθεί μέχρι να ξεκινήσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο (η έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο ακροατήριο συμπίπτει με την εξέταση του πρώτου αποδεικτικού μέσου, είτε την κατάθεση του πρώτου μάρτυρα, είτε αν δεν υπάρχουν μάρτυρες, με την ανάγνωση του πρώτου εγγράφου) όπως προκύπτει από το ΚΠΔ 175 παρ.2 ⇔ Πριν αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία πρέπει να γίνει η προβολή της ακυρότητας.

➔ Είναι ακυρότητα της προπαρασκευαστικής της κύριας διαδικασίας φάσης – αυτή η ακυρότητα μπορεί να προβληθεί ΜΟΝΟ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ (από τη φύση της) , αλλά έχουμε ένα αυστηρό χρονικό περιορισμό στη προβολή.

Ας υποθέσουμε πως έχουμε ένα κατηγορούμενο που κάνει ένσταση ακυρότητας του κλητηρίου θεσπίσματος λόγω αοριστίας και απορρίπτεται από το 1^ο δικαστήριο και ο κατηγορούμενος καταδικάζεται. Ο κατηγορούμενος ασκεί έφεση κατά της απόφασης . Μπορεί να επαναφέρει την ένσταση ακυρότητας του κλητηρίου θεσπίσματος στο 2^ο δικαστήριο;

➔ Ναι μεν η έφεση είναι καθολικό ένδικο μέσο και μεταβιβάζει την υπόθεση στο σύνολο της στο 2^ο δικαστήριο και δίνει τη δυνατότητα στο κατηγορούμενο να προβάλει οποιαδήποτε ένσταση θέλει, ΟΜΩΣ : **ΕΠΕΙΔΗ ΕΙΝΑΙ Η ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΚΥΡΩΤΗΤΩΝ ΤΕΤΟΙΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΠΡΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΛΕΓΧΘΟΥΝ ΓΙΑΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ , ΕΙΔΙΚΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΣΩ ΝΑ ΤΙΣ ΕΠΕΝΑΦΕΡΩ ΣΤΟ 2^Ο ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΩ ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ΝΑ ΔΙΑΛΑΒΕΙ ΤΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΠΑΡΑΠΑΝΟ ΩΣ ΛΟΓΟ ΕΦΕΣΗΣ – ΑΝ ΔΕΝ ΤΟ ΕΧΩ ΚΑΝΕΙ**

ΔΕΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΥΤΗ ⇔ Στην περίπτωση που είπαμε προηγούμενος, εάν ο κατηγορούμενος θέλει να επαναφέρει την ένσταση στο 2^ο δικαστήριο θα πρέπει στην έφεση του να συμπεριλάβει ειδικό λόγο ότι το 1^ο δικαστήριο εσφαλμένα απέρριψε την ένσταση ακυρότητας του κλητήριου θεσπίσματος γιατί αυτό ήταν αόριστο για Χ λόγους . Εδώ λοιπόν βλέπουμε ότι στις σχετικές ακυρότητες έχουμε κάμψη του κανόνα ότι η έφεση έχει καθολικό μεταβιβαστικό αποτέλεσμα και ότι αρκεί ο γενικόλογος “κακή εκτίμηση των αποδείξεων” για προβολή οποιασδήποτε ένστασης . Εάν θέλω να προβάλω σχετική ακυρότητα θα πρέπει κατά εξαίρεση, να την έχω διαλάβει ως ειδικό λόγο έφεσης , και αυτή η εξαίρεση οφείλεται στη φύση των σχετικών ακυροτήτων , που πρέπει κάθε φορά να προβάλλονται, δεν αρκεί να τις έχω προβάλει μια φορά , θα πρέπει σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας να επαναφέρω αυτή την ένσταση ώστε να επανακρίνεται από το ανώτερο δικαστήριο. Αυτή λοιπόν είναι 1 μια και μοναδική εξαίρεση από το κανόνα ότι δεν χρειαζόμαστε ειδικούς λόγους έφεσης. ⇔ Θα αναφέρει και ειδικό και γενικό λόγο , εάν δεν υπάρχει αυτός ο γενικός λόγος, τότε θα αναπτυχθεί μεταβιβαστικό αποτέλεσμα μόνο ως προς τον ειδικό λόγο.

Τι γίνεται σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος δικάζεται στο 1^ο βαθμό ερήμη (όταν έχει κλητευθεί νομίμως και εμπροθέσμως και δεν εμφανίστηκε ο ίδιος στο ακροατήριο ή δεν έχει εκπροσωπηθεί από συνήγορο) , σε αυτή τη περίπτωση θα δικασθεί απών. Εάν έχω δικαστεί απών στο 1^ο βαθμό και διαπιστώσω, όταν μου επιδοθεί η απόφαση (από τότε ξεκινά η προθεσμία έφεσης) το κλητήριο θέσπισμα κατά το οποίο καταδικάσθηκα σε πρώτο βαθμό είναι άκυρο γιατί λείπει το άρθρο του ποινικού νόμου. Μπορώ να προβάλω αυτή την ένσταση στο 2^ο δικαστήριο ;

➔ Εάν πάρει κανείς κατά γράμμα το ΚΠΔ 175 παρ.2 η απάντηση θα είναι ΑΡΝΗΤΙΚΗ – γιατί η διάταξη αυτή φαίνεται να μας λέει ότι από τη στιγμή που δικάστηκε η απόφαση σε πρώτο βαθμό , έγινε η αποδεικτική διαδικασία, εσύ δεν ήσουν εκεί και δεν πρόβαλες το λόγο της ακυρότητας της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος, τότε έχεις χάσει τη δυνατότητα που σου έδωσε το ΚΠΔ 175 παρ.2 .

➔ ΟΜΩΣ : Η απολύτως κρατούσα άποψη δέχεται ότι κατά εξαίρεση όταν έχουμε ερήμη καταδίκη στο 1^ο βαθμό, ο κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα να προβάλει την ακυρότητα της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος για πρώτη φορά στο 2^ο δικαστήριο. Δηλαδή η άποψη αυτή ερμηνεύει το ΚΠΔ 175 παρ.2 υπό την έννοια ότι η διάταξη αυτή ισχύει υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο κατηγορούμενος είναι παρών και παρόλο που είναι παρόν και εκπροσωπείται δεν προέβαλε την ένσταση. Εάν είναι απών, δεν είχε τη δυνατότητα να την προβάλει, και άρα δεν πρέπει να του στερήσουμε αυτή τη δυνατότητα και να του αναγνωρίσουμε το δικαίωμα να προβάλει για πρώτη φορά την ακυρότητα αυτή στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο . Π

ΠΡΟΣΟΧΗ !!! Και εδώ ισχύει ο περιορισμός που έχουμε στο μεταβιβαστικό αποτέλεσμα όταν οι λόγοι έφεσης αφορούν σχετικές ακυρότητες. Δηλαδή, αυτός που δικάστηκε απών στο 1^ο βαθμό, ναι μεν μπορεί να προβάλει στο 2^ο δικαστήριο για πρώτη φορά να προβάλει την ένσταση ακυρότητας της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος, αλλά υπό την προϋπόθεση ότι την έχει διαλάβει ως λόγο έφεσης. Δηλαδή ο απών κατηγορούμενος, όταν κάνει την έφεση του, στην προθεσμία των 10 ημερών από την επίδοση της απόφασης πρέπει να γράψει στην έφεση ότι το κλητήριο θέσπισμα είναι άκυρο για αυτό και για αυτό το λόγο, και μόνο αν το έχει συμπεριλάβει αυτό ως λόγο έφεσης,

δικαιούται μετά για πρώτη φορά να θέσει την ένσταση στο 2^ο δικαστήριο. Και εδώ λοιπόν, στην ερήμη καταδίκη σε 1^ο βαθμό, εξακολουθεί ο κανόνας ότι η σχετική ακυρότητα να υπάρχει ως ειδικός λόγος έφεσης

Ειδικότερο θέμα για ΑΝΑΙΡΕΣΗ :

Και στην αναίρεση έχουμε μεταβιβαστικό αποτέλεσμα – το τι θα κρίνει ο ΑΠ εξαρτάται από τους προβαλλόμενους λόγους. Στην αναίρεση έχουμε μια διαφορά ως προς την αρχιτεκτονική των λόγων, ενώ στην έφεση αρκεί ο γενικός λόγος “κακή εκτίμηση των αποδείξεων”, στην αναίρεση πρέπει να προβάλλονται σαφείς και ορισμένοι λόγοι, δεν αρκεί αναίρεση του τύπου “έλλειψη αιτιολογίας” ή “εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης”. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΑΠ, οι λόγοι αναίρεσης πρέπει να είναι σαφής και ορισμένοι ⇔ Δεν αρκεί να επιλέξω κάποιο από τους λόγους του ΚΠΔ 510 και να πω έλλειψη αιτιολογίας, θα πρέπει να προσδιορίσω σε τι συνίσταται η έλλειψη αιτιολογίας, ποιες είναι οι αντιφάσεις, οι ασάφειες που έχουν προκύψει στο σκεπτικό της απόφασης, γιατί διαφορετικά ο λόγος αναίρεσης θα απορριφθεί ως **αόριστος**. Ενώ δηλαδή δεν νοείται αόριστος λόγος έφεσης, γιατί αυτός ο γενικός λόγος, λόγω του καθολικού μεταβιβαστικού αποτελέσματος μου αρκεί για να τον εξειδικεύσω ενώπιον του 2^{ου} δικαστηρίου, στην αναίρεση ειδικά το μεταβιβαστικό αποτέλεσμα συνδέεται αναπόσπαστα με την περιγραφή των λόγων αναίρεσης. Δηλαδή μεταβιβάζεται στον ΑΠ μόνο όσοι λόγοι αναίρεσης προβάλλω και υπό την προϋπόθεση ότι οι λόγοι αναίρεσης προβάλλονται σαφώς και όχι με γενικές περιγραφές ή με αόριστες διατυπώσεις. Αυτή είναι η λειτουργία του μεταβιβαστικού αποτελέσματος στην αναίρεση, ο κανόνας δηλαδή, αυτός ο λόγος μεταβιβάζεται ο οποίος προβάλλω.

Όμως σε αυτό τον κανόνα έχουμε μια ΕΥΡΥΤΑΤΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗ που ουσιαστικά τον απενεργοποιεί :

➔ ΚΠΔ 511 : “ Αν εμφανιστεί ο ανααιρεσίων και κριθεί παραδεκτή η αίτηση αναίρεσης, ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν και δεν προτάθηκαν, όλους τους λόγους της αναίρεσης που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 510, εκτός από τον προβλεπόμενο στο στοιχ. Β. Δεν επιτρέπεται όμως να χειροτερεύσει η θέση του κατηγορουμένου. «Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις ο Άρειος Πάγος αυτεπαγγέλτως λαμβάνει υπόψη το δεδικασμένο και, αν κριθεί και ένας βάσιμος λόγος, και την παραγραφή που επήλθαν μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης.» Επίσης, αυτεπαγγέλτως εφαρμόζει τον επεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευσή της.”

➔ ΚΠΔ 11 : Καθιερώνει τον κανόνα της αυτεπάγγελτης διερεύνησης των λόγων αναίρεσης, ουσιαστικά εισάγεται μια βαθιά εξαίρεση από το εύρος του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της αναίρεσης. Με βάση λοιπόν αυτή τη διάταξη, ο ΑΠ δεν δεσμεύεται από τους προβαλλόμενους από τον ανααιρεσίοντα λόγους, αλλά οφείλει αυτεπαγγέλτως να εξετάσει όλους ουσιαστικά αναφερόμενους λόγους αναίρεσης **ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΝΑ : από αυτό που αναφέρεται στο στοιχ.β ΚΠΔ 510 : ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ** – γιατί η σχετική ακυρότητα από τη φύση της δεν εξετάζεται αυτεπαγγέλτως, η σχετική ακυρότητα εξετάζεται μόνο αν προβληθεί από τον ενδιαφερομένη ⇔ Είναι αυτονόητη η σχετική ακυρότητα δεν θα μπορούσε από τη φύση του πράγματος να εξετάζεται

αυτεπαγγέλτα, ΟΜΩΣ όλοι οι άλλοι λόγοι μπορούν να εξεταστούν από τον ΑΠ. Βεβαία αυτή η διάταξη μπορεί στα χαρτιά να φαίνεται ότι καθιερώνει ένα πολύ ευρύ μεταβιβαστικό αποτέλεσμα που δεν εξαρτάται από τη βούληση του αναιρεσείωντος, όμως στη πράξη, δεν έγινε χρήση αυτής της δυνατότητας από τον ΑΠ, δηλαδή στη πράξη ο ΑΠ ασχολείται και επεξεργάζεται μόνο εκείνους τους λόγους αναίρεσης που αναιρεσίων έχει προβάλει. Εάν π.χ. έχω προβάλει ως λόγο αναίρεσης την έλλειψη αιτιολογίας, πολύ σπάνια θα δείτε ο ΑΠ να ασχολείται με άλλο λόγο αναίρεσης όπως η απόλυτη ακυρότητα (δεν απαγορεύεται απλά δεν γίνεται) έστω και αν θα μπορούσε να το κάνει.

⇒ Ο ΑΠ έχει από το ΚΠΔ 511 – είναι υποχρεωμένες ο ΑΠ να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τους λόγους αναίρεσης όμως στη πράξη αυτό πολύ σπάνια θα το δει, ο ΑΠ στη πράξη ασχολείται με αυτούς τους λόγους αναίρεσης που προβάλει ο κατηγορούμενος. Αλλά η υποχρέωση από το ΚΠΔ 511 υφίσταται.

ΚΠΔ 511 υπάρχει ενδιαφερόμενη πρόβλεψη- ρύθμιση όσο αφορά την λήψη υπόψη από τον ΑΠ της παραγραφής: «Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις ο Άρειος Πάγος αυτεπαγγέλτως λαμβάνει υπόψη το δεδικασμένο και, αν κριθεί και ένας βάσιμος λόγος, και την παραγραφή που επήλθαν μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης.»

➔ Εάν διαπιστώσει ο ΑΠ ο αναιρεσείων έχει δικαστεί για την ίδια πράξη για 2^η φορά, εκεί θα εξετάσει αυτεπαγγέλτως το δεδικασμένο και θα κηρύξει απαράδεκτη την ποινική δίωξη.

➔ Ως προς την παραγραφή έχουμε την εξής ιδιομορφία: Προθεσμία παραγραφής πλημμελημάτων βάση ΚΠΔ 111 είναι 5 έτη έκτος αν άρχισε η κύρια διαδικασία και με το ΚΠΔ 113 έχουμε αναστολή της παραγραφής για 3 έτη, οπότε πρακτικά στα πλημμελήματα η προθεσμία παραγραφής είναι 8 έτη από τη στιγμή που αρχίζει η κύρια διαδικασία (και αρχίζει όταν επιδίδεται η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα) η παραγραφή επεκτείνεται για άλλα 3 χρόνια. π.χ. μια πράξη ψευδορκίας (πλημμέλημα) που έχει τελεστεί την 1^η Φεβρουαρίου του 2012, παραγράφεται την 1^η Φεβρουαρίου του 2020.

π.χ. Καταδικάζεται με απόφαση δευτεροβάθμιου δικαστηρίου κάποιος για ψευδορκία στις 15 Ιανουαρίου του 2020 (αφού βάση παραπάνω παραγραφή θα έχουμε την 1^η Φεβρουαρίου 2020), δηλαδή σε χρόνο στον οποίο δεν έχει συμπληρωθεί ακόμα η παραγραφή, και ο κατηγορούμενος ασκεί αναίρεση έναντι της απόφασης αυτής η οποία εκδικάζεται από τον ΑΠ τον Μάρτιο του 2020, δηλαδή σε χρόνο στον οποίο έχει ήδη συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής. Ενώ δηλαδή η υπόθεση δεν είχε παραγραφεί όταν είχε εκδοθεί η απόφαση από το 2^ο δικαστήριο, έχει συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής όταν η υπόθεση εκδικάζεται στον ΑΠ. Υποχρεούται ο ΑΠ να λάβει αυτεπαγγέλτως τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής; Να πει εδώ έχουμε 8ετία και άρα η πράξη είναι παραγεγραμμένη και να πάψω προσωρινά την ποινική δίωξη;

➔ Ενώ μέχρι το 2003 αυτή ήταν η πάγια πρακτική του ΑΠ, δηλαδή όποτε διαπίστωνε την συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής αποφαινόταν ότι πρέπει να πάψει οριστικά η ποινική δίωξη, αρκεί η αναίρεση να ήταν νομοτύπως και εμπροθέσμως υποβληθείσα και να είχε εμφανιστεί ο αναιρεσείων σε υποστήριξη της, το 2003 έγινε νομοθετική μεταβολή και ο νομοθέτης πρόβλεψε ειδικά για την παραγραφή, για να την λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως ο ΑΠ θα πρέπει να υπάρχει ένας βάσιμος λόγος αναίρεσης, δεν αρκεί να κάνω μια αναίρεση που θα είναι εμπρόθεσμη και νομότυπη και με αυτό τον τρόπο να εξασφαλίσω ότι ο ΑΠ θα δεχτεί το λόγο αναίρεσης και θα δεχτεί την παραγραφή. Θα έπρεπε ο λόγος αναίρεσης που προβάλω να είναι βάσιμος, μόνο εάν ο

λόγος αναίρεσης κριθεί επί της ουσίας βάσιμος, τότε υποχρεούται ο ΑΠ να λάβει υπόψη την παραγραφή. Εάν ο λόγος αναίρεσης κριθεί αβάσιμος, τότε δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος παραγραφής, άρα ο δεν θα παύσει οριστικά ο ΑΠ την ποινική δίωξη, έστω και αν έχει συμπληρωθεί ο προβλεπόμενος στο ΠΚ προβλεπόμενος χρόνος παραγραφής ⇔ Ουσιαστικά η συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής στον ΑΠ ήταν συνάρτηση εάν η αναίρεση είναι βάσιμη ή αβάσιμη.

Με τον νέο ΚΠΔ – 1 Ιουλίου 2019 : Αυτό άλλαξε και προβλέφθηκε ότι η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη από τον ΑΠ, ασχέτως του βασίμου του λόγου αναίρεσης, δηλαδή επανήλθαμε στο παλαιό καθεστώς που αρκούσε μια νομότυπη και εμπρόθεσμη αναίρεση για να λάβει υπόψη ο ΑΠ την παραγραφή.

Όμως αυτή η ρύθμιση δεν κράτησε περισσότερο από 3 μήνες γιατί ο ΚΠΔ είχε υποστεί μικρή τροποποίηση με συμπληρωματικό νόμο του 2019 του Νοεμβρίου (νόμος 4637/2019) – με αυτό το νόμο ισχύει ότι ΘΕΛΩ ΒΑΣΙΜΟ ΛΟΓΟ ΑΝΑΙΡΕΣΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΥΠΟΨΗ Ο ΑΠ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ – αυτό ισχύει σήμερα

Ανασταλτικό αποτέλεσμα :

Το ανασταλτικό αποτέλεσμα αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης, δηλαδή μέχρι να εκδικασθεί το ένδικο μέσο κατά της απόφασης, αυτή δεν εκτελείται. Ιδιαίτερη σημασία σε κακουργηματικές ποινές γιατί έχουμε φυλάκιση ⇔ Κρίσιμο εάν το δικαστήριο θα χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα γιατί από το ανασταλτικό αποτέλεσμα εξαρτάται εάν ο κατηγορούμενος μετά την απαγγελία της απόφασης θα γυρίσει στο σπίτι του ή θα οδηγηθεί στη φυλακή.

Προϋποθέσεις υπό τις οποίες το δικαστήριο χορηγεί ή όχι ανασταλτικό αποτέλεσμα :

➔ Γενική διάταξη : **ΚΠΔ 471 παρ.1 :** “ Το ένδικο μέσο που ασκήθηκε από εκείνον που έχει το σχετικό δικαίωμα εμπρόθεσμα και νομότυπα, καθώς και η προθεσμία για την άσκηση, αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης ή του βουλεύματος που προσβάλλονται, όταν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά. Δεν αναστέλλεται όμως η διάταξη του βουλεύματος που αφορά τη σύλληψη και την προσωρινή κράτηση. «Αν το βούλευμα αποφαινεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εναντίον του κατηγορουμένου ή παύει οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσει απαράδεκτη, ποτέ δεν αναστέλλεται η απόλυσή του από τις φυλακές.»” –Εδώ έχουμε μια γενική διάταξη που θέτει ένα κανόνα που είναι άνευ αντικρίσματος, γιατί θα δούμε ότι ο νόμος ορίζει διαφορετικά και στην έφεση και αναίρεση. Από τον κανόνα αυτό προκύπτει ότι την ανασταλτική δύναμη την έχει, όχι μόνο η άσκηση του ενδίκου μέσου, αλλά ακόμα και η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου ⇔ Αν μείνει κανείς στο ΚΠΔ 471 παρ.1 θα σχηματίσει την εντύπωση ότι αν καταδικαστώ σήμερα σε 1^ο βαθμό, η απόφαση δεν μπορεί να εκτελεστεί μέσα στο 10ήμερο μέσα στο οποίο έχει προθεσμία να ασκήσω την έφεση μου – **ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ, Ο ΝΟΜΟΣ ΟΡΙΖΕΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΣΤΟ ΚΠΔ 497.**

ΚΠΔ 497 – ανασταλτικό αποτέλεσμα έφεσης :

ΚΠΔ 497 παρ.1 : “ Ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει μόνο η έφεση που ασκείται παραδεκτά και όχι η προθεσμία για την άσκησή της. ”- Στην έφεση έχουμε μια εξαίρεση από τον ψευδοκανόνα του ΚΠΔ 471 γιατί δεν είναι κανόνας, γιατί έχει τόσες εξαιρέσεις που δεν έχει αξία η πρόβλεψη αυτή.

Βλέπουμε ότι ειδικά στην έφεση μας λέει η διάταξη ότι για να έχω ανασταλτικό αποτέλεσμα θέλω **(α) Νομότυπο και εμπρόθεσμο ένδικο μέσο (παραδεκτή έφεση) ⇔ μια έφεση που έχει ασκηθεί χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις , πχ είναι εκπρόθεσμη , δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα , (β) Ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει η άσκηση και όχι η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου** . Μόνο από τη στιγμή που ασκήσω την έφεση ενεργοποιείται το ανασταλτικό αποτέλεσμα και για αυτό, όταν ο παρών κατηγορούμενος κηρύσσεται ένοχος με την απαγγελία της απόφασης και επιθυμεί να ασκήσει έφεση , τον παραλαμβάνουν οι αστυνομικοί τον οδηγούν στο γραφείο στο οποίο κατατίθενται τα ένδικα μέσα, εκεί καταθέτει την έφεση του και τότε αφήνεται ελεύθερος. Γιατί συνοδεύεται από αστυνομικούς για να ασκήσει το ένδικο μέσο ; Γιατί το ΚΠΔ 497 μας λέει ότι η ασκηθείσα έφεση προσδίδει ανασταλτικό αποτέλεσμα ⇔ Πρέπει να βεβαιωθούμε ότι άσκησε την έφεση και από την στιγμή που θα την ασκήσει βεβαίως το ανασταλτικό αποτέλεσμα ενεργοποιείται. ⇔ Το δικαστήριο θα αποφασίσει ΠΡΙΝ την άσκηση της έφεσης εάν η έφεση θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, για αυτό στις αποφάσεις αναφέρεται ότι η τυχόν ασκηθισόμενη έφεση θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα . Δηλαδή το δικαστήριο σου λέει ότι εγώ σε καταδικάζω, αποφασίζω η έφεση να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, αλλά ποια έφεση ; Η έφεση η οποία ΘΑ ΑΣΚΗΣΕΙΣ , και το ανασταλτικό αποτέλεσμα εκφέρεται πριν ασκήσω την έφεση υπό την προοπτική ότι θα ασκήσω πράγματι. ⇔ Στην έφεση ειδικά θέλω για να ενεργοποιηθεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα, θέλω ασκημένη έφεση και μάλιστα έφεση που έχει ασκηθεί παραδεκτά, δηλαδή είναι νομότυπη και εμπρόθεσμη .

Πότε χορηγείται το ανασταλτικό αποτέλεσμα :

Εδώ θα πρέπει να διακρίνουμε 2 περιπτώσεις :

(α) Το ανασταλτικό αποτέλεσμα επέρχεται αυτοδικαίως – δηλαδή εκ του νόμου – δεν χρειάζεται απόφαση του δικαστηρίου επ αυτού, ο ίδιος ο νόμος μας λέει ότι η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα .

(β) Περιπτώσεις για την κρίση ανασταλτικού αποτελέσματος εξαρτάται από την απόφαση του δικαστηρίου – το δικαστήριο δηλαδή είναι αρμόδιο να κρίνει (με τα κριτήρια που θα δούμε στη συνέχεια) εάν θα χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα ή όχι .

Πότε η έφεση έχει αυτοδικαίως ανασταλτικό αποτέλεσμα – χωρίς να χρειάζεται δηλαδή κρίση του δικαστηρίου :

➔ **ΚΠΔ 497 παρ.2 :** “ Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης έως τριών ετών, η έφεση έχει αυτοδικαίως ανασταλτικό αποτέλεσμα.” – Εδώ λοιπόν η κρίση του νομοθέτη είναι ότι επειδή οι ποινές μέχρι φυλάκισης 3 ετών υποδηλώνουν ότι η πράξη έχει μικρή απαξία, θεωρεί ότι το ανασταλτικό αποτέλεσμα πρέπει να χορηγηθεί, είναι εξασφαλισμένη η εκτέλεση της απόφασης, για αυτό δεν εναπόκειται στην κρίση του δικαστηρίου εάν θα το χορηγήσει ή όχι , και μάλιστα δεν χρειάζεται απόφαση του δικαστηρίου επ αυτού, αν δηλαδή το δικαστήριο επιβάλει μια ποινή φυλάκισης 2 ετών δεν χρειάζεται να πει τίποτα για το ανασταλτικό αποτέλεσμα - δεν χρειάζεται να έχει διάταξη περί ανασταλτικού αποτελέσματος γιατί η έφεση έχει αυτοδικαίως εκ του νόμου ανασταλτικό αποτέλεσμα.

➔ **ΚΠΔ 497 παρ.3 :** *“ Αν η επιβληθείσα ποινή φυλάκισης είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει αλλιώς.”* – Ποινές φυλάκισης μεγαλύτερες των 3 ετών και εννοείται ότι είναι ποινές μέχρι 5 ετών (γιατί μέχρι αυτό είναι η ποινή φυλάκισης εκτός αν έχουμε συρροή – αν έχουμε μεμονωμένο έγκλημα το όριο φυλάκισης είναι μέχρι 5 έτη). Εάν λοιπόν έχουμε ποινή φυλάκισης 3 μέχρι 5 ετών, η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα εκτός αν το δικαστήριο κρίνει αλλιώς. Εδώ βλέπουμε ότι θεσπίζεται ο κανόνας ότι σε ποινές φυλάκισης μέχρι 5 έτη έχουμε ανασταλτικό αποτέλεσμα και πρέπει το δικαστήριο να αιτιολογήσει ΕΙΔΙΚΑ γιατί στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ⇔ Χρειάζεται ΕΙΔΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ – όχι η χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος, αλλά η μη χορήγηση του. Γιατί όπως θα δούμε στις άλλες περιπτώσεις – στα κακουργήματα, εκεί πάντοτε χρειάζεται αιτιολογία , είτε χορηγηθεί είτε δεν χορηγηθεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα.

(ΚΠΔ 476 παρ.3 : *“ Αν το ένδικο μέσο κηρυχθεί απαράδεκτο, τα αποτελέσματά του παύουν αυτοδικαίως κατά το άρθρο 469.”* – Δηλαδή ακόμα και εάν το δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ανασταλτικό αποτέλεσμα στην ασκηθιζόμενη έφεση, εάν η έφεση αυτή έχει ασκηθεί απαραδέκτως δεν υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, τελούν υπό την προϋπόθεση της παραδεκτής έφεσης .

Ακόμα μια περίπτωση αυτοδικαίως ανασταλτικού αποτελέσματος : **ΚΠΔ 497 παρ.9 εδ.γ ‘Για όλες τις παρεπόμενες στερήσεις δικαιωμάτων, εκπτώσεις και ανικανότητες, το ανασταλτικό αποτέλεσμα επέρχεται πάντοτε αυτοδικαίως.’** ➔ Στερήσεις δικαιωμάτων = παρεπόμενες ποινές που έχουν να κάνουν με ένα δικαίωμα σε πράγμα ή σε δικαίωμα για άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (π.χ. απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος και η δήμευση =έρχονται στην κυριότητα του κράτους τα μέσα/ αντικείμενα του εγκλήματος) – Σε αυτή την περίπτωση έχουμε εκ του νόμου αυτοδικαίο ανασταλτικό αποτέλεσμα (δηλαδή η εκ δημεύσεως απόφαση του δικαστηρίου δεν εκτελείται αν ασκηθεί κατά της απόφασης έφεση) .

Κακουργήματα – ποινές κάθειρξης :

Εδώ έχουμε **ΚΠΔ 497 παρ.4 :** *“ Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης ή «περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων», η κρίση για το αν η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ανήκει στο δικαστήριο που δίκασε. Αυτό, με ειδική αιτιολογία και εφαρμόζοντας τα κριτήρια της παρ. 8 του παρόντος άρθρου, καθώς και, στις αντίστοιχες περιπτώσεις, λαμβάνοντας πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του ανηλίκου, αποφασίζει αμέσως μετά την απαγγελία της απόφασης, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από δήλωση του κατηγορουμένου ότι θα ασκήσει έφεση.”*

➔ Εδώ λοιπόν έχουμε στις ποινές κάθειρξης η κρίση εάν η έφεση θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ανήκει στο δικαστήριο. 2 διευκρινήσεις :

(α) Εάν προσέξουμε, η διάταξη κάνει λόγο για ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης που σημαίνει ότι όταν έχει υποβληθεί η ποινή ισόβιας κάθειρξης από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο , δεν μπορεί το δικαστήριο αυτό να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα στην έφεση. Μπορεί να το χορηγήσει σε ένα δεύτερο χρόνο που θα δούμε με ποια διαδικασία γίνεται αυτό . Αλλά τη στιγμή που εκδίδεται η απόφαση, διότι τότε κρίνεται το ανασταλτικό αποτέλεσμα, εάν έχω ισόβια κάθειρξη, το δικαστήριο

εκ του νόμου απαγορεύεται να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα , για αυτό μιλά η διάταξη για πρόσκαιρη κάθειρξη – σε αντιδιαστολή με την ισόβια. ⇔ Εάν έχω ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης τότε η κρίση εάν η έφεση θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ή όχι, εναπόκειται στο δικαστήριο το οποίο σε κάθε περίπτωση , όπως λέει η διάταξη, πρέπει να αιτιολογήσει την απόφαση του. Σε αντίθεση με την παρ.3 στην φυλάκιση από 3 μέχρι 5 έτη, που εκεί πρέπει να αιτιολογηθεί μόνο η μη χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος, εδώ στην κάθειρξη πρέπει το δικαστήριο να αιτιολογήσει σε κάθε περίπτωση, είτε χορηγήσει είτε δεν χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Πότε το χορηγεί και πότε δεν το χορηγεί :

Η παρ.4 μας παραπέμπει στην παρ.8, η οποία θέτει / καταστρώνει τα κριτήρια τα οποία θα λάβει υπόψη του το δικαστήριο προκειμένου να αποφασίσει εάν θα χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Ποια είναι τα κριτήρια αυτά- **ΚΠΔ 497 παρ.8 : “ Τότε μόνο δεν χορηγείται ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά την παρ. 4 στην έφεση ή απορρίπτεται η αίτηση αναστολής εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, όταν κρίνεται αιτιολογημένα ότι οι περιοριστικοί όροι δεν αρκούν και ότι ο κατηγορούμενος δεν έχει γνωστή και μόνιμη διαμονή στη χώρα ή έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατουμένου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής, εφόσον από τη συνδρομή των παραπάνω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό, όπως προκύπτει από προηγούμενες καταδίκες του για αξιόποινες πράξεις ή από τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, να διαπράξει και άλλα εγκλήματα. Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ή αναστολή εκτέλεσης, αν αιτιολογημένα κρίνει ότι η άμεση έκτιση ή συνέχιση έκτισης της ποινής θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον ίδιο ή για την οικογένειά του. Αν παραβιαστούν οι όροι που τέθηκαν το αρμόδιο δικαστήριο αποφαινεται, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα, για την άρση ή όχι της χορηγηθείσας αναστολής εκτέλεσης.”**

➔ Μοιάζει με την προσωρινή κράτηση – εάν αντιπαραβάλουμε το παραπάνω κομμάτι με το ΚΠΔ 286 που προβλέπει τις προϋποθέσεις με τις οποίες επιβάλλεται προσωρινή κράτηση μετά την απολογία στον ανακριτή – θα δούμε ότι αυτούσια επανάληψη των κριτηρίων της προσωρινής κράτησης.

➔ Τα κριτήρια του ΚΠΔ 497 παρ.8 κινούνται σε 2 άξονες που βαίνουν παράλληλα με τα κριτήρια της προσωπικής κράτησης (προσωρινή κράτηση επιβάλλεται όταν συντρέχουν είτε κίνδυνος φυγής, είτε κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων) και ακριβώς στο ίδιο μοτίβο κινείται η παρ. 8 ΚΠΔ 497- σε αυτούς τους 2 άξονες ⇔

Πότε δεν χορηγείται ανασταλτικό αποτέλεσμα ; Το ανασταλτικό αποτέλεσμα δεν χορηγείται όταν συντρέχει είτε κίνδυνος φυγής είτε κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων , γιατί όταν αποφασίζουμε να εκτελεστεί η απόφαση, δηλαδή να μην χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα, ουσιαστικά κάνουμε μια στάθμιση ανάμεσα στο τεκμήριο αθωότητας του κατηγορούμενου (γιατί ο κατηγορούμενος που έχει δικαστεί σε 1ο βαθμό εξακολουθεί να τεκμαίρεται αθώος εφόσον δεν έχει αμετακλήτως καταδικαστεί από την άλλη μεριά) από την άλλη υπάρχουν κάποιοι δικονομικοί λόγοι οι οποίοι επιβάλουν παρά το τεκμήριο αθωότητας , να εκτελεστεί η ποινή, προκειμένου να

αποτραπεί είτε ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων, είτε ο κίνδυνος φυγής. Εδώ σε αυτή τη λεπτή γραμμή κινείται η διάταξη του ΚΠΔ 497 – εξισορροπεί από τη μια το σεβασμό του τεκμηρίου αθωότητας και από την άλλη την εξυπηρέτηση των δικονομικών αναγκών που πολλές επιβάλλουν τον εγκλεισμό στη φυλακή για την αποφυγή των κινδύνων που προαναφέρθηκαν – για αυτό κινείται στον ίδιο άξονα με την διάταξη για προσωρινή κράτηση.

Πότε υπάρχει κίνδυνος φυγής του κατηγορουμένου ;

➔ Ο κίνδυνος φυγής του κατηγορουμένου προκύπτει από συγκεκριμένες περιστάσεις τις οποίες ο νόμος εξαντλητικά παραθέτει – η κρίση του δικαστηρίου είναι σχετικά εύκολη, γιατί ο νόμος λέει πότε μπορεί κάποιος να θεωρηθεί ύποπτος φυγής – δεν θεωρείται ύποπτος γιατί υπάρχει η γενική υποψία ή η αφηρημένη δυνατότητα να φύγει από τη χώρα – αλλά πρέπει να συντρέχουν διαπιστωμένες, συγκεκριμένες περιστάσεις που απαριθμούνται στο νόμο και είναι : Να μην έχει γνωστή και μόνιμη διανομή ή να έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή να υπήρξε φυγόπονος ή φυγόδικος ή να έχει κηρυχτεί ένοχος για απόδραση κρατουμένου ⇔ Έχουμε περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει ότι ο κατηγορούμενος έχει εκδηλώσει στο παρελθόν την επιθυμία του να διαφύγει, να φυγοδικήσει, να μην υποβληθεί σε εκτέλεση την ποινή του. Το έργο του δικαστηρίου εδώ είναι απλό, εάν δεν συντρέχει κάποια από τις εξαντλητικώς αναφερόμενες στη διάταξη προϋποθέσεις το δικαστήριο δεν μπορεί να δεχθεί κίνδυνο φυγής. Ο κίνδυνος φυγής όπως βλέπεται έχει ένα χαρακτήρα που ανάγεται στο παρελθόν, δηλαδή το δικαστήριο βλέπει τη προηγούμενη διαγωγή του κατηγορουμένου, και τις προηγούμενες βιοτικές του συνθήκες, και από εκεί συνάγει το κίνδυνο φυγής.

Αντιθέτως το δεύτερο διαζευκτικό κριτήριο, δηλαδή ο κίνδυνος τελέσεως νέων εγκλημάτων έχει το βλέμμα στραμμένο προς το μέλλον, δηλαδή εδώ κάνουμε μια πιθανολόγηση για το αν ο κατηγορούμενος θεωρούμε ότι υπάρχει ο κίνδυνος να διαπράξει νέα εγκλήματα, αν τυχόν αφεθεί ελεύθερος και δεν εγκλειστεί στην φυλακή. Πως μπορεί να συναχθεί αυτός ο κίνδυνος ;

➔ Αυτός μπορεί να συναχθεί από 2 περιστάσεις :

(α) Η πρώτη είναι η προηγούμενες καταδίκες του για αξιόποινες πράξεις – και εδώ ακολουθείται το μοντέλο της διάταξης για την προσωρινή κράτηση, με μια όμως σημαντική διαφοροποίηση. Εάν αντιπαραβάλουμε τις 2 διατάξεις θα δούμε ότι έχουν την εξής ουσιώδη διαφορά : Ενώ το ΚΠΔ 286 (282 παλιό) απαιτεί προηγούμενες αμετάκλητες καταδίκες για ομοειδείς πράξεις, το ΚΠΔ 497 παρ. 8 είναι πιο χαλαρό, δεν απαιτεί ούτε αμετάκλητη καταδίκη, αρκεί καταδίκη, άρα αρκεί και απόφαση πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, και το κυριότερο δεν περιορίζεται σε ομοειδείς πράξεις - μια καταδίκη για οποιοδήποτε άλλο έγκλημα, έστω και αν δεν είναι ομοειδές με το έγκλημα με το οποίο καταδικάζεται ο κατηγορούμενος, είναι αρκετό για να θεμελιωθεί ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων (π.χ. αν κάποιος καταδικάζεται σε 1ο βαθμό για υπεξαίρεση, για ένα εντελώς διαφορετικό έγκλημα, αυτό είναι αρκετό για να γίνει δεκτός ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων) ⇔ Εδώ έχουμε μια διαφοροποίηση από το ΚΠΔ 286, αυτό λοιπόν είναι το ένα κριτήριο, αποβλέπουμε στο ποινικό παρελθόν του κατηγορουμένου και την ύπαρξη τυχόν καταδικών .

(β) Το δεύτερο είναι λιγότερο χειροπιαστό και πιο ρευστό : Εδώ πλέον έχουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης – εδώ υπάρχουν μεγάλα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας στο δικαστήριο να κρίνει εάν τα χαρακτηριστικά της πράξης είναι τέτοια ώστε να δημιουργείται ο κίνδυνος τελέσεως νέων εγκλημάτων – π.χ. εάν καταδικαστεί κάποιος για εμπορία ναρκωτικών, ότι πουλούσε ναρκωτικά όχι για προσωπική χρήση αλλά με σκοπό κέρδους, η φύση του εγκλήματος αυτού, τα χαρακτηριστικά της πράξης είναι τέτοια, ώστε να επιτρέπεται η πιθανολόγηση ότι αν τον έμπορο ναρκωτικών τον αφήσω ελεύθερο θα συνεχίσει να πωλεί ναρκωτικά / ή π.χ. κάποιος ο οποίος καταδικάζεται για κατ' επάγγελμα κλοπές, ότι έχει τελέσει με μερικότερες πράξεις, έχει εισέλθει σε περισσότερα σπίτια και έχει αφαιρέσει κινητά πράγματα, είναι λογικό να υποθέσω πως εκείνος που κάνει κλοπές και έχει καταδικαστεί για κατ' επάγγελμα κλοπές, θα συνεχίσει εάν τον αφήσω ελεύθερο, να τελεί κλοπές. Εδώ υπάρχει πάντοτε ένα εκτιμητικό πεδίο στο δικαστήριο το οποίο είναι αρκετά ευρύ και εναπόκειται στη κρίση του δικαστηρίου αν θα δεχθεί το κίνδυνο αυτό.

Τα 2 αυτά κριτήρια δεν είναι ανάγκη να συντρέχουν σωρευτικά ⇔ ή κίνδυνο φυγής ή κίνδυνο τέλεσης νέων εγκλημάτων θέλω, μπορεί να έχω και τα 2 αλλά δεν χρειάζεται – αρκεί να έχω το 1 από τα 2 .

Κρίση περί ανασταλτικού αποτελέσματος είναι περιπτώσεις απόφαση κατά της οποίας δεν χωρεί αναίρεση, άρα δεν μπορεί να αξιοποιήσει ο κατηγορούμενος, ώστε να ελεγχθεί η αιτιολογία της ⇔ Αν είναι, παρά το νόμο, ανατιολόγητη η κρίση για το ανασταλτικό αποτέλεσμα, αυτό είναι μεν παράνομο γιατί ο νόμος επιβάλλει αιτιολογία, αλλά δεν είναι μια παρανομία που ο κατηγορούμενος μπορεί να αξιοποιήσει ώστε να πετύχει την χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος.

ΚΠΔ 497 παρ.8 :

Ο κανόνας είναι ότι το ανασταλτικό αποτέλεσμα χορηγείται, εάν προσέξουμε τη διατύπωση λέει “τότε μόνο δεν χορηγείται όταν...” και μόνο αν συντρέχει ο κίνδυνος φυγής ή ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων, τότε με αιτιολογία, το δικαστήριο δεν χορηγεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα .

Η διάταξη συνεχίζει και δίνει τη δυνατότητα στο δικαστήριο να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα ακόμα και όταν συντρέχουν αυτές οι περιστάσεις που έχουμε αναφέρει, και αποκλείουν το ανασταλτικό αποτέλεσμα . Δηλαδή θα δούμε ότι μπορεί να χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ακόμα και εάν κάποιος είναι ύποπτος φυγής, ακόμα και όταν υπάρχει κίνδυνος τέλεση νέων εγκλημάτων, τότε ; ➔ **ΚΠΔ 497 παρ. 8 “ Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ή αναστολή εκτέλεσης, αν αιτιολογημένα κρίνει ότι η άμεση έκτιση ή συνέχιση έκτισης της ποινής θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον ίδιο ή για την οικογένειά του.”**- Εδώ λοιπόν εισάγεται η παράμετρος της ανεπανόρθωτης βλάβης, τι σημαίνει ανεπανόρθωτη βλάβη; Σημαίνει ότι θα πρέπει να συντρέχουν περιστάσεις από τις οποίες θα προκύπτει ότι η έκτιση της ποινής θα οδηγήσει σε μια μη αναστρέψιμη βλάβη για τον κατηγορούμενο ή την οικογένειά του. Αυτή η βλάβη είναι πολυσήμαντη, μπορεί να αφορά λόγους υγείας (π.χ. έχουμε κατηγορούμενο που αντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα υγείας που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με την περίθαλψη στη φυλακή, θέλει μια εξειδικευμένη ιατρική αγωγή/ ή έχουμε κατηγορούμενο ο οποίος είναι πολύτεκνος και με την εργασία του εξασφαλίζει το βιοπορισμό των παιδιών του, η σύζυγος του δεν εργάζεται, σε μια τέτοια περίπτωση, ο εγκλεισμός στη φυλακή έχει ανεπανόρθωτες συνέπειες για την οικογένειά του γιατί η οικογένειά του δεν θα έχει τους αναγκαίους για την διαβίωση της πόρους). Άρα σε αυτά τα 2 παραδείγματα

ανεπανόρθωτης και υπέρμετρης βλάβης, επιτρέπεται η χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος, ακόμα και εάν συντρέχει ο κίνδυνος φυγής ή ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων. **Για να φτάσουμε στην ανεπανόρθωτη βλάβη, θα πρέπει να έχουν καταφθαίξει ένα από τα 2 προηγούμενα κριτήρια, γιατί δεν προκύπτουν αυτά, δηλαδή αν δεν έχω κίνδυνο φυγής ούτε κίνδυνο τέλεσης νέων εγκλημάτων, τότε το δικαστήριο υποχρεούται να χορηγήσει το ανασταλτικό αποτέλεσμα, δεν χρειάζεται να επικαλεστούμε ανεπανόρθωτη βλάβη. Στην ανεπανόρθωτη βλάβη θα καταφύγουμε μόνο στην περίπτωση που συντρέχει μια από τις 2 περιπτώσεις μη χορήγησης του ανασταλτικού αποτελέσματος.**

ΚΠΔ 497 παρ.5 : “ Το δικαστήριο μπορεί στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 7 να επιβάλει περιοριστικούς όρους. Αν επιβληθεί ο περιοριστικός όρος της εγγυοδοσίας, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 295” –Εδώ βλέπουμε ότι το δικαστήριο, σε κάθε περίπτωση, μπορεί να εξαρτήσει την χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος από την επιβολή περιοριστικών όρων. Η έννοια του περιοριστικού όρου, είναι μέτρα περιορισμού της ελευθερίας τα οποία επιβάλλονται μετά την απολογία του κατηγορουμένου, με σύμφωνη γνώμη ανακριτή και εισαγγελέα, και είναι όπως λέει και η λέξη, δεν είναι στέρηση, αλλά περιορισμός της ελευθερίας. Δηλαδή οι κλασικοί περιοριστικοί όροι είναι η καταβολή εγγυοδοσίας, η απαγόρευσης εξόδου από την χώρα, η εμφάνιση ανά τακτά χρονικά διαστήματα στο αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας του κατηγορουμένου – είναι μέτρα που περιορίζουν την ελευθερία αλλά εξασφαλίζουν την εμφάνιση του κατηγορουμένου στο δικαστήριο και την υποβολή στην εκτέλεση της ποινής.

⇒ Μπορεί το δικαστήριο το οποίο αποφασίζει να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα για να διασφαλίσει την εμφάνιση του κατηγορουμένου να επιβάλει τέτοιου είδους περιοριστικούς όρους ώστε εξασφαλιστεί ότι ο κατηγορούμενος δεν θαφυγοδικήσει.

Σε περίπτωση που το δικαστήριο που δίκασε πρωτοδίκως, αποφασίζει ότι η έφεση δεν πρέπει να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα γιατί π.χ. υπάρχει κίνδυνος τελέσεως νέων εγκλημάτων εκ μέρους του κατηγορουμένου. **Το ερώτημα είναι, αυτός ο κατηγορούμενος, είναι υποχρεωμένος να αναμένει την εκδίκαση της υπόθεσης στο 2ο δικαστήριο, μπορεί στο ενδιάμεσο να επιδιώξει να εξασφαλίσει το ανασταλτικό αποτέλεσμα που η πρωτόδικη απόφαση δεν του χορήγησε ;** Το ερώτημα έχει πρακτική σημασία γιατί από τη στιγμή που θα εκδοθεί η πρωτόδικη απόφαση, μέχρι τη στιγμή που θα εκδικαστεί η έφεση, πολλές φορές μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα, το οποίο αρκετά συχνά εκτείνεται σε περίοδο ετών, μπορεί δηλαδή να έχει μεσολαβήσει τριετία, τετραετία ακόμα και πενταετία μεταξύ της έκδοσης της πρωτόδικης απόφασης και της εκδίκασης της υπόθεσης στο 2ο δικαστήριο, και το ερώτημα είναι : **Εάν το 1ο δικαστήριο δεν έδωσε ανασταλτικό αποτέλεσμα, θα πρέπει επί 3,4, 5 χρόνια ο κατηγορούμενος να παραμένει στη φυλακή; Και τι θα γίνει εάν ανακύψει κάποιος λόγος στο ενδιάμεσο ο οποίος να επιβάλει τη χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος;**

➔ Για το λόγο αυτό ο νομοθέτης προνοεί ώστε να δίνει τη δυνατότητα στο κατηγορούμενο, στη περίπτωση που το 1ο δικαστήριο δεν του χορήγησε ανασταλτικό αποτέλεσμα να επιδιώξει την χορήγηση του **ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ**, δηλαδή μετά την έκδοση της απόφασης με τη διαδικασία που προβλέπεται στο **ΚΠΔ 497 παρ.7 : “ Σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε με απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σε ποινή στερητική της ελευθερίας και άσκηση παραδεκτά έφεση, η οποία όμως δεν έχει ανασταλτική δύναμη, μπορεί να ζητηθεί με αίτηση του**

ίδιου ή του εισαγγελέα η αναστολή της εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Η αίτηση, «υποβαλλόμενη με συνημμένο αντίγραφο της πρωτοβάθμιας απόφασης ή απόσπασμα της συνοδευόμενο από το εισαγωγικό της κατηγορίας έγγραφο» απευθύνεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και αν πρόκειται για το μικτό ορκωτό εφετείο και αυτό δεν συνεδριάζει, στο πενταμελές εφετείο. Η ως άνω δυνατότητα υφίσταται και σε περίπτωση αναβολής της δίκης στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, οπότε η σχετική αίτηση καταχωρίζεται στα πρακτικά. Αν η αίτηση απορριφθεί, νέα αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πριν παρέλθουν δύο μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η προηγούμενη. Αν στον κατηγορούμενο επιβληθεί ο κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση, εφαρμόζονται αντίστοιχα και «τα οριζόμενα στα άρθρα 284 και 285, με εξαίρεση την παράγραφο 1 του τελευταίου άρθρου»

⇔ Μπορώ να ζητήσω εκ των υστέρων αναστολή εκτελέσεως όχι από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αλλά από το δικαστήριο που θα δικάσει την έφεση μου, δηλαδή εάν έχω δικαστεί σε πρώτο βαθμό από το Τριμελές Εφετείο για κακούργημα, την αίτηση αναστολής θα την υποβάλω στο Πενταμελές Εφετείο.

Τα κριτήρια για τη χορήγηση της αναστολής είναι τα ίδια στα οποία αναφερθήκαμε, δηλαδή τα κριτήρια της παρ.8, το δικαστήριο λοιπόν το Πενταμελές θα κρίνει με τα ίδια κριτήρια, δηλαδή αν υπάρχει κίνδυνος τέλεσης εγκλημάτων, κίνδυνος φυγής ή υπέρμετρη ή ανεπανόρθωτη βλάβη.

Αν έχει απορριφθεί μια αίτηση αναστολής και επανέλθω με μια καινούργια για να έχω μια προσδοκία ότι η καινούργια θα ευδοκιμήσει θα πρέπει να επικαλεστώ κάποιο νέο στοιχείο που δεν έχει ληφθεί υπόψη από την προηγούμενη απόφαση –π.χ. αν έχω επικαλεστεί μια ασθένεια και έχει απορριφθεί αυτός ο λόγος από το δικαστήριο που δίκασε την πρώτη αίτηση αναστολής, το να επαναφέρω συνεχώς τον ίδιο λόγο δεν έχει νόημα, δεν το απαγορεύει ο νόμος, αλλά το δικαστήριο λίγο πολύ θα δεσμεύεται από την προηγούμενη. Θα πρέπει να επικαλεστώ κάποιο νέο στοιχείο που θα μπορεί να θεμελιώνει την επαναφορά του αιτήματος.

Αίτηση αναστολής = ένδικο βοήθημα το οποίο έχει να κάνει με μια ειδική όψη, ειδικό αποτέλεσμα – ανασταλτικό αποτέλεσμα, εντός ενδίκου μέσου.

ΚΠΔ 497 παρ.7 – έχουμε εφαρμογή και στη περίπτωση που καταδικάστηκε κάποιος πρωτοδικώς σε ισόβια κάθειρξη. Σε ισόβια κάθειρξη δεν μπορεί να χορηγήσει το δικαστήριο αναστολή που δικάζει σε πρώτο βαθμό, γιατί η παρ.4 ομιλεί για πρόσκαιρη κάθειρξη ⇔ Αν έχω καταδικαστεί σε ισόβια κάθειρξη μπορώ με τη διαδικασία του ΚΠΔ 494 παρ.7 να κάνω ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ μια αίτηση αναστολής στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, και αυτό μπορεί εάν συντρέχουν οι όροι της παρ.8, να μου χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Αυτά που είπαμε αφορούν το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ΕΦΕΣΗΣ, το ερώτημα είναι με την ΑΝΑΙΡΕΣΗ τι γίνεται ; Αν έχω δικαστεί με απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και ασκήσω κατά της απόφασης αυτής αναίρεση, μπορεί η αναίρεση μου να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ;

➔ ΝΑΙ μπορεί, αλλά το ανασταλτικό αποτέλεσμα της αναίρεσης έχει πολύ αυστηρότερες προϋποθέσεις σε σύγκριση με το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης, και αυτό είναι απολύτως λογικό γιατί έχουμε καταδίκη δεύτερη φορά του κατηγορουμένου από δευτεροβάθμιο δικαστήριο

που είναι ανώτερο από το πρωτοβάθμιο και επομένως το τεκμήριο αθωότητας έχει υποστεί με τις 2 καταδίκες μια πολύ ισχυρή τρώση , και άρα πρέπει να είναι περιορισμένη η δυνατότητα χορήγησης ανασταλτικού αποτελέσματος ενόψει αναίρεσης.

➔ ΚΠΔ 471 παρ.2 : “ Κατ’ εξαίρεση η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση μπορεί, μόλις ασκηθεί αναίρεση και εφόσον το ζητήσει ο εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, να αναστείλει την εκτέλεσή της ή, αν η αναίρεση ασκείται κατά απόφασης που απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ή ανυποστήρικτη, να αναστείλει την εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης. Η αναστολή διατάσσεται εφόσον προβλέπεται ότι η έκτιση της ποινής ωστόσο εκδοθεί η απόφαση επί της αναίρεσης θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον κατηγορούμενο ή την οικογένειά του. Δεύτερη αίτηση αναστολής εκτέλεσης από τον κατηγορούμενο είναι απαράδεκτη, αν δεν παρέλθουν δύο μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης.”

Διαφορά ανασταλτικού αποτελέσματος αναίρεσης από το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης :

(α) Σε αντίθεση με την έφεση που όπως είδαμε αρκεί η προοπτική άσκησης της έφεσης, δηλαδή δηλώνω στο 1ο δικαστήριο ότι προτίθεμαι να ασκήσω έφεση και το δικαστήριο μου χορηγεί το ανασταλτικό αποτέλεσμα ενόψει , με την προοπτική να ασκήσω έφεση, και βεβαίως η άσκηση έφεσης είναι και προϋπόθεση για την ενεργοποίηση του ανασταλτικού αποτελέσματος. Εδώ στην αναίρεση δεν μπορεί να χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα με δήλωση του κατηγορουμένου ότι θα ασκήσει αναίρεση, εδώ σύμφωνα με την παρ.2 , θέλουμε ασκημένη αναίρεση ⇔ Είναι εξαιρετικά δύσκολο την ημέρα που εκδίδεται η απόφαση, να ζητηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αναίρεση, γιατί δεν θα έχει ασκηθεί αναίρεση ⇔ Δεν αρκεί η δήλωση του κατηγορουμένου ότι επιθυμεί να ασκήσει αναίρεση , πρέπει η αναίρεση να έχει ασκηθεί.

(β) Βλέπουμε ως μοναδικό κριτήριο της χορήγησης ανασταλτικού αποτελέσματος στην αναίρεση είναι η υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη ⇔ ΔΕΝ είναι δυνατό να χορηγηθεί αναστολή με την αιτιολογία που ισχύει έφεση, ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής ή δεν υπάρχει κίνδυνος τέλεξης νέας εγκληματικής πράξης . Εάν δεν υπάρχουν αυτά δεν φτάνει, δεν μπορεί το δικαστήριο να πει ότι γιατί δεν υπάρχουν προηγούμενες καταδίκες του κατηγορουμένου ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης δεν δημιουργούν κίνδυνο τελέσεως νέων εγκλημάτων, να πει ότι χορηγώ ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αναίρεση, το κριτήριο είναι πολύ πιο αυστηρό, και είναι η υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη ⇔ Πρέπει ο κατηγορούμενος να επικαλεστεί κάποιους λόγους που θα θεμελιώνουν ότι η έκτιση της ποινής του θα έχει μη επανορθώσιμες συνέπειες για τον ίδιο ή την οικογένειά του.

(γ) Ενώ με το ΚΠΔ 497 παρ.7 για την εκ των υστέρων χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση αρμόδιο είναι το δικαστήριο που θα δικάσει την έφεση, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, στην αναίρεση δεν μπορεί να ισχύσει αυτό, δηλαδή δεν είναι αρμόδιο ο ΑΠ που θα δικάσει την αναίρεση, να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αναίρεση, και αυτό είναι απολύτως εύλογο γιατί ο ΑΠ δεν είναι δικαστήριο ουσίας, εξετάζει μόνο νομικά θέματα, και η χορήγηση μη ανασταλτικού αποτελέσματος είναι καθαρά ζήτημα ουσίας που δεν μπορεί να υπεισέρθει ο ΑΠ ,για αυτό το λόγο, για τη χορήγηση του ανασταλτικού αποτελέσματος της αναίρεσης αποφαινεται το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με αναίρεση απόφαση

⇒ Η αναστολή επί αναιρέσεως είναι εξαιρετικά δύσκολη και σπάνιο στην πράξη – έχει πολύ πιο αυστηρές προϋποθέσεις από την χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση , και αυτό εξηγείται γιατί πλέον η υπόθεση έχει διέλθει και το ένδικο μέσο της έφεσης . Το παραδεκτό της αναίρεσης θα το κρίνει ο ΑΠ, το δικαστήριο που θα κληθεί να χορηγήσει ή όχι ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αναίρεση θα περιορισθεί στο ανεπανόρθωτο της βλάβης ⇔ δεν απαιτείται άσκηση παραδεκτής αναίρεσης – βεβαίως εάν έχουμε μια εξόφθαλμος απαράδεκτη αναίρεση είναι εξαιρετικά απίθανο το δευτεροβάθμιο δικαστήριο να χορηγήσει ανασταλτικό αποτέλεσμα, γιατί μπορεί να μην αναφέρεται στο νόμο , αλλά πάντοτε το δικαστήριο που δικάζει αναστολή επί αναιρέσεως πάντοτε βλέπει και την πιθανότητα ευδοκίμησης της αναίρεσης.

15.04.2020

Τετάρτη

Τζανετής

Επεκτατικό αποτέλεσμα και απαγόρευση της θέσης του κατηγορουμένου :**Επεκτατικό αποτέλεσμα :**

ΚΠΔ 469

Επεκτατικό αποτέλεσμα : Η ωφέλεια που παρέχεται σε ένα μέρος που άσκησε ένδικο μέσο, επεκτείνεται και σε άλλα πρόσωπα που δεν άσκησαν το ένδικο μέσο – γενικό ορισμός.

π.χ. Α και Β καταδικάζονται σε 1^ο βαθμό για απάτη σε συναυτουργία, από κοινού παρέστην στον Γ ψευδή γεγονότα και τον έπεισαν να τους δώσει δάνειο. Ασκει έφεση μόνο ο Α, δεν ασκεί έφεση ο Β, και στο 2^ο δικαστήριο ο Α αθώνεται γιατί το 2^ο δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτά τα γεγονότα που είπαν ο Α και ο Β είναι αληθή, δεν είναι ψευδή – αν δεν υπήρχε το επεκτατικό αποτέλεσμα θα είχαμε το εξής παράδοξο : Θα είχαμε μια αθώωση του Α για το αδίκημα της απάτης γιατί αυτά που είπε ήταν αληθή, αλλά θα είχε παραμείνει η αμετάκλητη καταδίκη του Β για το αδίκημα της απάτης ⇔ Για το Α θα είχαμε μια κρίση ότι αυτά που είπε είναι αληθή, ενώ για τον Β όχι – άρα θα έχουμε έκδοση αντιφατικών αποφάσεων που δεν ανέχεται η έννομη τάξη. Άρα η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει σε αυτές τις περιπτώσεις να επεκταθεί το ΕΥΝΟΙΚΟ αποτέλεσμα που είχε το ένδικο μέσο που άσκησε ο ένας κατηγορούμενος και στον άλλο. Τώρα σε ποιους κατηγορουμένους γίνεται αυτή η επέκταση θα το δούμε παρακάτω.

π.χ. Α και Β έχουν καταδικαστεί σε 1^ο βαθμό για απάτη κατά συναυτουργία, παρέστησαν ψευδώς γεγονότα με σκοπό περιουσιακού οφέλους και ασκεί από αυτούς μόνο ο Α, δεν ασκεί ο Β έφεση, αλλά ο Α αθώνεται όχι γιατί τα γεγονότα που παρέστησε είναι αληθή, αλλά επειδή δεν τελούσε εν γνώσει της αλήθειας. Εδώ τα πράγματα διαφοροποιούνται γιατί ο λόγος για τον οποίο αθώνεται ο Α είναι ένας λόγος που ταιριάζει αποκλειστικά στο πρόσωπο του. Το γεγονός ότι αθώνεται ο Α επειδή τα γεγονότα που παρέστησε ήταν ψευδή αλλά δεν είχε γνώση της αναλήθειας δεν είναι αντιφατική αυτή η κρίση με την καταδίκη του Β για το ίδιο αδίκημα.

⇔ Βλέπουμε αυτά τα 2 παραδείγματα, στο επεκτατικό αποτέλεσμα δεν έχουμε επέκταση της ωφέλειας σε κάθε περίπτωση – αλλά μόνο στην περίπτωση που ο λόγος που γίνεται δεκτός είναι **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ** – όλη η διάταξη όπως θα δούμε στη συνέχεια, περιστρέφεται γύρω από τον άξονα, αντικειμενική, υποκειμενικοί λόγοι – αυτό που επεκτείνεται είναι οι αντικειμενικοί λόγοι. Οι υποκειμενικοί που ταιριάζουν στο πρόσωπο μόνο ενός εκ των κατηγορουμένων δεν ωφελούν, γιατί δεν υπάρχει η δικαιολογητική βάση που θα δικαιολογούσε την ωφέλεια, από τη στιγμή που προσήκει ένας λόγος μόνο στο πρόσωπο του ενός, δεν υπάρχει λόγος, αυτή η ωφέλεια να επεκταθεί και στον άλλο κατηγορούμενο.

Εισαγωγικές επισημάνσεις :

(1) Το επεκτατικό αποτέλεσμα ισχύει στα ένδικα μέσα, και όταν μιλάμε για ένδικα μέσα εννοούμε τόσο την έφεση, όσο και την αναίρεση.

(2) Το επεκτατικό αποτέλεσμα δεν περιορίζεται στα ένδικα μέσα της έφεσης και αναίρεσης αλλά εφαρμόζεται και στα βουλεύματα και στα οιονεί ένδικα μέσα. Αυτό προκύπτει από το **ΚΠΔ 463 :''** **Οι γενικοί ορισμοί του κώδικα για τα ένδικα μέσα εφαρμόζονται και στα οιονεί ένδικα μέσα ή τα ένδικα βοηθήματα που με ειδικές διατάξεις αναγνωρίζονται, εκτός αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη ή οι ορισμοί αυτοί δεν συμβιβάζονται με την φύση τους.**''- Άρα π.χ. Ο Α και Β συμπαραπέμπονται για το αδίκημα της απάτης στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο, και ασκήσει προσφυγή κατά του κλητήριου θεσπίσματος μόνο ο Α, η προσφυγή κατά του κλητήριου θεσπίσματος είναι οιονεί ένδικο μέσο, και γίνεται δεκτή η προσφυγή αυτή για λόγο αντικειμενικό (αυτή η προϋπόθεση παραμένει), τότε το ευνοϊκό αποτέλεσμα της προσφυγής ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ και στον μη ασκήσαντα την προσφυγή, συγκατηγορούμενο, Β. Το ίδιο γίνεται και όταν ασκεί έφεση κατά παραπεμπτικού βουλεύματος ο ένας κατηγορούμενος, η έφεση αυτή γίνεται δεκτή, για λόγο αντικειμενικό, οπότε το ευνοϊκό αυτό αποτέλεσμα θα επεκταθεί και στον άλλο κατηγορούμενο ⇔ Κρατάμε ότι το επεκτατικό αποτέλεσμα των ενδίκων μέσων εφαρμόζεται όχι μόνο στα ένδικα μέσα, αλλά και ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων και στα οιονεί ένδικα μέσα.

ΚΠΔ 469 εδ.α : '' Αν στο έγκλημα συμμετείχαν περισσότεροι ή αν η ποινική ευθύνη ενός κατηγορουμένου εξαρτάται σύμφωνα με τον νόμο από την ευθύνη του άλλου, το ένδικο μέσο που ασκεί κάποιος από τους κατηγορουμένους, ακόμη και όταν χορηγείται μόνο σε αυτόν από τον νόμο, καθώς και οι λόγοι τους οποίους προτείνει, αν δεν αναφέρονται αποκλειστικά στο πρόσωπό του, ωφελούν και τους υπόλοιπους κατηγορουμένους.''

Ποια είναι τα πρόσωπα που μπορούν να επωφεληθούν από το επεκτατικό αποτέλεσμα, γιατί όπως είπαμε από την αρχή και είναι ευνόητο αυτό, τα πρόσωπα που ωφελούνται πρέπει να έχουν μια σχέση με το πρόσωπο που άσκησε το ένδικο μέσο, ποια είναι αυτή η σχέση, αυτός ο δεσμός; Προκύπτει από την ίδια την διάταξη – έχουμε 2 περιπτώσεις :

(α) Στο έγκλημα συμμετέχουν περισσότεροι – εννοούμε τις κλασικές μορφές συμμετοχής που προβλέπονται στο γενικό ποινικό, δηλαδή συναυτουργία, ηθική αυτουργία, και συνέργεια (απλή και άμεση).

(β) Η συμμετοχή στο ΚΠΔ 469 πρέπει να εννοηθεί υπό ευρεία έννοια – δηλαδή να συμπεριληφθεί στις περιπτώσεις συμμετοχής καταρχήν η παραυτουργία (= είναι η συνεκτέλεση της πράξης χωρίς συναπόφαση – σε αυτό διαφέρει από την συναυτουργία που χρειάζεται και συνεκτέλεση και συναπόφαση) π.χ. Παραυτουργία έχουμε πάντοτε σε περιπτώσεις συγκλίνουσας αμελούς συμπεριφοράς, όταν δηλαδή ένα αποτέλεσμα προκαλείται από την συγκλίνουσα αμελή συμπεριφορά περισσότερων προσώπων, έχουμε παραυτουργία, γιατί δεν μπορούμε να έχουμε συναυτουργία γιατί προϋποθέτει συναπόφαση, άρα προϋποθέτει έγκλημα το οποίο τελείται εκ δόλου – π.χ. Έχουμε το Α και Β, οδηγούς, ο οποίος ο καθένας κάνει μια ξεχωριστή παραβίαση του ΚΟΚ, ο ένας κινείται με υπερβολική ταχύτητα και ο άλλος δεν έχει τεταμένη την προσοχή του, τα οχήματα αυτά συγκρούονται με αποτέλεσμα να τραυματιστεί ο επιβαίνων στο ένα από τα 2

αυτοκίνητα Χ – εδώ έχουμε μια περίπτωση παραουτοργία, εάν υποθεθεί ότι η αθώωση ενός από τους 2 στηρίζεται σε ένα αντικειμενικό λόγο ⇔ **Θα έχουμε και εδώ επεκτατικό αποτέλεσμα – βέβαια στην αμέλεια είναι εξαιρετικά σπάνιο να είναι ο λόγος αντικειμενικός**, γιατί η αμέλεια από την φύση της είναι ένα μέγεθος υποκειμενικό, δηλαδή εάν κάποιος συμπεριφέρεται με την προσήκουσα επιμέλεια, έπραξε όπως όφειλε και εδύνατο, αυτό είναι υποκειμενικές περιστάσεις που έχουν να κάνουν με το συγκεκριμένο πρόσωπο κάθε φορά. Αν όμως θεωρηθεί ότι έχουμε π.χ. αθώωση για το αδίκημα αυτό για το λόγο ότι π.χ. προκύπτει από την αποδεικτική διαδικασία ότι αυτός ο παθόντας τελικά δεν είχε υποστεί κανένα τραυματισμό άρα δεν υπάρχει το αδίκημα της σωματικής βλάβης από αμέλεια, δεν υπάρχει το αποτέλεσμα – σε αυτή τη περίπτωση εάν αθωνόνταν ο ένας από τους δύο, το ευνοϊκό αποτέλεσμα θα επεκτεινόταν και στον άλλο, γιατί η έλλειψη του αποτελέσματος είναι ένας αντικειμενικός λόγος, και άρα μπορεί να ενεργοποιήσει την εφαρμογή **του ΚΠΔ 469 ⇔ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΥΤΟΥΡΓΙΑ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ** – όπως επίσης μπορούμε να έχουμε και εφαρμογή της διάταξης, έτσι υποστηρίζει η θεωρία, δεν το έχει δεχθεί ακόμα η νομολογία, και στα λεγόμενα εγκλήματα ΣΥΓΚΛΙΝΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ – Αυτά τα εγκλήματα τα οποία για την στοιχειοθέτηση των οποίων απαιτείται η συγκλίνουσα συμπεριφορά περισσότερων προσώπων – π.χ. το αδίκημα της δωροδοκίας: για να τελεστεί δωροδοκία χρειάζονται 2 άτομα, 1 άτομο που προσφέρει το δώρο και ένα άλλο πρόσωπο που αποδέχεται το δώρο ή την προσφορά του δώρου, η δωροδοκία θέλει πάντα 2 άτομα, σε ένα έγκλημα συγκλίνουσας δράσης όπως η δωροδοκία ορθώς υποστηρίζεται ότι ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΤΟ ΚΠΔ 469 – παρόλο που δεν έχουμε συμμετοχή υπό την στενή έννοια του όρου του ΠΚ, ως υποθέσουμε στο παράδειγμα μας, αθωνώνεται ο ένας από τους δύο, αυτός που έδωσε το δώρο με το σκεπτικό ότι η υπερεσιακή ενέργεια για την οποία έδωσε το δώρο είναι νόμιμη, ή τελικά το δώρο αυτό δεν αποδείχθηκε ότι δόθηκε, σε μια τέτοια περίπτωση είναι εύλογο, το ευνοϊκό αποτέλεσμα για τον έναν δωρολήπτη να επεκταθεί και στον δωροδότη και το αντίθετο ⇔ **ΟΤΑΝ ΛΕΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΚΠΔ 469, Η ΚΡΑΤΟΥΣΑ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΑΠΟΨΗ (ΟΧΙ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ) ΔΕΧΕΤΑΙ ΑΥΤΗ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΕΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΕΙΑ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΡΟΥ, ΔΗΛΑΔΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΕΙ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΥΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΕΧΟΥΜΕ ΤΑ ΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΥΓΚΛΙΝΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ.**

ΚΠΔ 469 εδ.α περ.β : “... αν η ποινική ευθύνη ενός κατηγορουμένου εξαρτάται σύμφωνα με τον νόμο από την ευθύνη του άλλου” – κλασικό παράδειγμα είναι η αποδοχή προϊόντων εγκλήματος, γιατί κατά το ΠΚ 394 λέει “... πράγμα που προήλθε από αξιόποινη πράξη” ⇔ Για να έχουμε αποδοχή προϊόντων εγκλήματος, πρέπει να έχω μια προηγούμενη αξιόποινη πράξη από την οποία προήλθε το πράγμα που αποδέχομαι (οποιοδήποτε έγκλημα κατά της περιουσίας ή ιδιοκτησίας) – π.χ. Ο Α και Β συνδικάζονται στον 1° βαθμό και ο Α καταδικάζεται για την κλοπή ενός ρολογιού και ο Β καταδικάζεται για αποδοχή του κλοπιμαίου, και ασκεί από αυτούς έφεση μόνο ο Α, δεν ασκεί ο Β και ο Α αθωνώνεται στο 2° δικαστήριο με το σκεπτικό ότι η κλοπή δεν έλαβε ποτέ χώρα. Καταλαβαίνουμε ότι θα ήταν αντιφατικό να έχουμε από την μια μεριά αθώωση για το βασικό έγκλημα και από την άλλη να παραμείνει η καταδίκη για το εξαρτώμενο από το βασικό έγκλημα – συνοδευτικό αδίκημα της αποδοχής προϊόντων εγκλήματος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η περίπτωση αλληλεξάρτησης της ποινικής ευθύνης εξομοιώνεται με την συμμετοχή στο έγκλημα και έχουμε και σε αυτή περίπτωση εφαρμογή του ΚΠΔ 469.

Στις περιπτώσεις αλληλεξάρτησης δεν έχουμε μόνο την αποδοχή προϊόντων εγκλήματος, υπάρχουν και άλλα εγκλήματα που εμπίπτουν σε αυτή τη κατηγορία, είναι τα λεγόμενα **ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ** – ως τέτοια νοούνται αυτά που προϋποθέτουν ένα βασικό έγκλημα, του οποίου

βασικού εγκλήματος είναι παρακολουθήματα – π.χ. η παρασιώπηση εγκλήματος, δεν μπορώ να έχω αν δεν έχει τελεστεί έγκλημα ή η υπόθαλψη εγκληματία, για να έχω υπόθαλψη πρέπει ο υποθαλπόμενος να έχει τελέσει αδίκημα, γιατί αν δεν έχει τελέσει αδίκημα δεν υπάρχει αδίκημα υπόθαλψης.

⇒ Σε αυτές τις 2 κατηγορίες περιπτώσεων έχουμε εφαρμογή του ΚΠΔ 469 εδ.α και εφόσον οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η αθώωση του ενός είναι αντικειμενικοί, δεν προσήκουν δηλαδή μόνο στο πρόσωπο του ⇒ ΕΧΟΥΜΕ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ – και οι λόγοι αυτοί μπορεί να είναι οποιασδήποτε φύσεως, δηλαδή μπορεί να είναι λόγοι ουσιαστικοί είτε ακόμα και λόγοι δικονομικοί (αυτό έχει περισσότερη σημασία στην αναίρεση όταν αναιρείται μια απόφαση για λόγο δικονομικό π.χ. για μια απόλυτη ακυρότητα – αλλά γιατί η διάταξη δεν κάνει διάκριση, όταν λέμε λόγοι αντικειμενικοί εννοούμε οποιασδήποτε φύσεως λόγοι) – αυτό πρέπει να το δούμε σε αντιδιαστολή με το ΚΠΔ 469 εδ.β το οποίο αναφέρεται σε μια άλλη κατηγορία περιπτώσεων που έχουμε μεν επεκτατικό αποτέλεσμα αλλά το επεκτατικό αποτέλεσμα είναι πιο περιορισμένο και προϋποθέτει δικονομικό και όχι ουσιαστικό λόγο και θα δούμε που οφείλεται αυτός ο περιορισμός.

ΚΠΔ 469 εδ.β : “ Στην περίπτωση της συνάφειας ισχύει ο ίδιος κανόνας, μόνο αν οι λόγοι που προβάλλονται με το ένδικο μέσο αφορούν παραβάσεις της διαδικασίας και δεν αρμόζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο εκείνου που το άσκησε.

Δηλαδή στη συνάφεια έχουμε τον ίδιο κανόνα, έχουμε επέκταση του ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΛΟΓΟΥ, όμως με τον περιορισμό ότι η επέκταση αυτή ισχύει μόνο όταν ο λόγος είναι ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ και όχι ουσιαστικός .

Για να καταλάβουμε το παραπάνω πρέπει να δούμε τα συναφή εγκλήματα :

ΚΠΔ 128 : “ Συναφή θεωρούνται μόνο τα εγκλήματα που τελούνται: α) από το ίδιο πρόσωπο είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους, β) από τη δράση πολλών που δεν είναι συναίτιοι στον ίδιο τόπο και χρόνο, γ) από πολλούς εναντίον αλλήλων είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους και δ) με σκοπό να διευκολύνουν ή να κάνουν πιο εύστοχη την εκτέλεση ή να συγκαλύψουν ένα από αυτά.”

Συναφή εγκλήματα είναι αυτά που έχουν ένα τοπικό ή χρονικό δεσμό ο οποίος δικαιολογεί την συνεκδίκηση των εγκλημάτων αυτών – η συνέπεια του χαρακτηρισμού 2 εγκλημάτων ως συναφών είναι ότι τα εγκλήματα σύμφωνα με το ΚΠΔ 129 είναι ότι συνδικάζονται και συνδικάζονται προκειμένου να υπάρχει μια ολόπλευρη και σφαιρική αξιολόγηση ενός ενιαίου βιοτικού συμβάντος.

Ποια είναι τώρα τα συναφή εγκλήματα κατά το ΚΠΔ 128 :

(α) Αναφέρεται στα εγκλήματα αληθούς κατ’ ιδέα ή αληθούς πραγματικής συρροής – συγχρόνως ή με περισσότερες πράξεις (π.χ. κατ’ ιδέα αληθούς συρροής είναι η συρροή απάτης και πλαστογραφίας, εάν κάποιος εμφανιστεί με μια πλαστή ταυτότητα στον υπάλληλο τράπεζας και με την πλαστή αυτή ταυτότητα εξαργυρώσει μια επιταγή η οποία είναι στο όνομα τρίτου ατόμου, έχει τελέσει 2 εγκλήματα, έχει τελέσει χρήση πλαστού με την επίδειξη της φωτογραφίας και έχει τελέσει και απάτη γιατί προκαλεί περιουσιακή διάθεση από τον ταμεία της τράπεζας και αποκτά περιουσιακό όφελος – αυτά τα αδικήματα έχουν τελεστεί με την ίδια πράξη ⇔ η απάτη και η

πλαστογραφία είναι συναφή εγκλήματα και θα συνεκδικαστούν). Επίσης είναι εκείνα που τελούνται σε διαφορετικού χρόνους και τόπους (π.χ. Ο Α σήμερα το πρωί κάνει μια ληστεία, το απόγευμα κάνει μια φθορά ξένης ιδιοκτησίας και το βράδυ κάνει ένα βιασμό $\Leftrightarrow$ Έχουμε ένα άτομο το οποίο σε περισσότερους και διαφορετικούς τόπους και χρόνους έχει τελέσει 3 διαφορετικά εγκλήματα – αυτά τα εγκλήματα δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους από πλευρά ουσιαστικού δικαίου, αυτοτελώς θα κριθεί η ληστεία, αυτοτελώς η φθορά, αυτοτελώς ο βιασμός ΟΜΩΣ γιατί τελέστηκαν από το ίδιο πρόσωπο, επιβάλει να συνεκδικαστούν προκειμένου να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο της ίδιας δίκης και όχι σε χωριστές δίκες και η προσωπικότητα του κατηγορουμένου) $\Leftrightarrow$ Στην περίπτωση (α) έχουμε το κριτήριο το μονοπρόσωπο, δηλαδή έχουμε τέλεση αδικήματος από το ίδιο πρόσωπο. Εδώ όπως καταλαβαίνουμε η περίπτωση αυτή είναι εκτός της προβληματικής του επεκτατικού αποτελέσματος γιατί το επεκτατικό αποτέλεσμα θέλει τουλάχιστον 2 πρόσωπα, άρα όταν έχω 1 πρόσωπο δεν τίθεται κανένα ζήτημα επεκτατικού αποτελέσματος.

(β) Εδώ αναφερόμαστε στις περιπτώσεις όπου κάποια πρόσωπα χωρίς προηγούμενη συνεννόηση, χωρίς προηγούμενη συναπόφαση, ανεξάρτητα το ένα από το άλλο τελούν στον ίδιο τόπο και χρόνο περισσότερα αδικήματα – π.χ. Γίνεται μια διαδήλωση και μετά το πέρας της διαδήλωσης κάποιοι διαδηλωτές χωρίς προσυνεννόηση μεταξύ τους επιδίδονται σε βιαιοπραγίες, ο Α σπάει μια τζαμαρία, ο Β βάζει φωτιά σε ένα αυτοκίνητο και ο Γ καταστρέφει κιγκλιδώματα – αυτά τα πρόσωπα δεν έχουν κάποια προσυνεννόηση, ο καθένας ενεργεί αυτόνομα ανεξάρτητα από τον άλλο, αλλά είναι αδικήματα που έχουν ως συνεκτικό στοιχείο όχι τα πρόσωπα, αλλά τον τόπο και το χρόνο στον οποίο έλαβαν χώρα $\Leftrightarrow$ Σε αυτές τις περιπτώσεις έχουμε συναφές έγκλημα – δηλαδή τα εγκλήματα αυτά για λόγους οικονομίας της δίκης, για να μην γίνονται χωριστές δίκες σε βάρος αυτών των ατόμων και για να υπάρχει και μια σφαιρική αξιολόγηση του όλου συμβάντος, τα πρόσωπα αυτά θα συνεκδικαστούν – έχουν τελέσει συναφή εγκλήματα. Όπως βλέπουμε εδώ δεν έχουμε καμία από τις περιπτώσεις συμμετοχής του ΠΚ, είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους εγκληματικές συμπεριφορές οι οποίες έχουν ως μόνο συνεκτικό στοιχείο, ότι τελούνται στον αυτό τόπο και χρόνο.

(γ) Εδώ το κλασικό παράδειγμα είναι οι περιπτώσεις συμπλοκής ή λογομαχίας μεταξύ 2 προσώπων – π.χ. Έχουμε τον Α και Β ο οποίος ο Α λέει τον Β με την λέξη “μαλάκα” και ο άλλος του λέει “άντε γαμήσου” – εδώ έχουμε 2 εξυβρίσεις οι οποίες όμως την έχει τελέσει ο ένας σε βάρος του άλλου στον ίδιο τόπο και χρόνο / π.χ. Σε μια βιαιοπραγία δίνει μια μπουινιά ο Α στο Β και ο Β τον εξυβρίζει ή του δίνει μια μπουινιά, εδώ έχουμε 2 σωματικές βλάβες ή μια σωματική βλάβη και μια εξύβριση – τα οποία εγκλήματα είναι συναφή γιατί έχουν τελεστεί μεν από περισσότερα πρόσωπα αλλά το ένα σε βάρος του άλλου, και αυτά τα εγκλήματα λοιπόν θεωρούνται συναφή.

(δ) Εδώ υπάγονται πάλι τα συνοδευτικά εγκλήματα – η αποδοχή προϊόντων εγκλήματος γίνεται για την συγκάλυψη του προηγούμενου βασικού εγκλήματος κατά της ιδιοκτησίας ή περιουσίας / η υπόθαλψη εγκληματία γίνεται για τον ίδιο λόγο. Όλα τα συνοδευτικά εγκλήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω εμπίπτουν στην περίπτωση (δ).

Τώρα τι γίνεται με τα συναφή εγκλήματα, στα συναφή εγκλήματα λέει το ΚΠΔ 469 εδ.β – σε αυτά το επεκτατικό αποτέλεσμα ισχύει μόνο αν οι λόγοι που προβάλλονται είναι ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΧΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΙ. Αυτός ο περιορισμός υπάρχει γιατί δεν μπορούν να ευνοήσουν ουσιαστικοί λόγοι, γιατί ακριβώς τα εγκλήματα αυτά δεν έχουν ουσιαστικό δεσμό μεταξύ τους – δεν μπορεί δηλαδή η ποινική ευθύνη των προσώπων αυτών να εξαρτάται σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου από οποιοδήποτε τρόπο ή να επηρεάζεται από την ποινική ευθύνη του άλλου. Όταν στην περίπτωση (β)

που είπαμε πρόσωπα που δεν είναι συναίτιοι και τελούν στον αυτό χρόνο και τόπο (ο Α σπάει βιτρίνες και ο Β βάζει φωτιά) – αυτές οι εγκληματικές συμπεριφορές, δεν επηρεάζει η αξιολόγηση της μιας την αξιολόγηση της άλλης μόνο δικονομικοί λόγοι μπορούν να ευνοήσουν. Αυτή είναι η εξήγηση που στο ΚΠΔ 469 εδ.β το όφελος περιορίζεται μόνο σε δικονομικό λόγο.

ΠΡΟΣΟΧΗ !!! Τα συνοδευτικά εγκλήματα (π.χ. αποδοχή προϊόντων εγκλήματος) μπορούν να υπαχθούν τόσο στο ΚΠΔ 469 εδ.α ως περίπτωση αλληλεξάρτησης της ποινικής ευθύνης όσο και στο ΚΠΔ 469 εδ.β ως συναφή εγκλήματα, μέσω του ΚΠΔ 128 περ.δ γιατί έχουμε περίπτωση διευκόλυνσης ή συγκάλυψης του βασικού εγκλήματος. Το ερώτημα είναι που θα βάλουμε την αποδοχή ; Στο εδ.α ή στο εδ.β; Γιατί αναλόγως με ποιο από τα δύο εδάφια θα εφαρμοστεί μεταβάλλεται και το εύρος του επεκτατικού αποτελέσματος, γιατί στο εδ.α το επεκτατικό αποτέλεσμα έχει μεγαλύτερο εύρος αφού καταλαμβάνει και ουσιαστικούς και δικονομικούς λόγους, ενώ στο εδ.β έχουμε στενότερο επεκτατικό αποτέλεσμα, αφορά μόνο τους δικονομικούς λόγους. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι ειδικά στα συνοδευτικά εγκλήματα, για λόγους επιείκειας στον κατηγορούμενο και επειδή κυρίως τα συνοδευτικά εγκλήματα έχουν ουσιαστικό δεσμό μεταξύ τους (η αποδοχή προϋποθέτει την τέλεση του βασικού εγκλήματος) γίνεται δεκτό όταν ένα έγκλημα μπορεί να υπαχθεί και στο εδ.β και στο εδ.α θα επιλέξουμε να το εντάξουμε στο εδάφιο εκείνο που παρέχει μεγαλύτερη προστασία στο κατηγορούμενο και αυτό είναι το εδ.α ⇔ Στην αποδοχή προϊόντων εγκλήματος επειδή έχουμε και συνάφεια και αλληλεξάρτηση ποινικής ευθύνης θα προτιμήσουμε να το εντάξουμε στην περίπτωση της αλληλεξάρτησης της ποινικής ευθύνης έστω και αν κατά το ΚΠΔ 128 περ.δ μπορεί να θεωρηθεί ως συναφές.

Οι δικονομικοί λόγοι έχουν να κάνουν με παραβάσεις της διαδικασίας – π.χ. έχουμε μια απόλυτη ακυρότητα γιατί δεν δόθηκε ο λόγος στον συνήγορο υπεράσπισης να αγορεύσει ή έχουμε μια παράνομη παράσταση του παθόντος προς υποστήριξη της κατηγορίας ή έχουμε μια έλλειψη ακρόασης – αυτοί είναι δικονομικοί λόγοι και είναι οι μόνοι οι οποίοι μπορούν να αξιοποιηθούν στα συναφή εγκλήματα αλλά πάντοτε υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί οι δικονομικοί λόγοι είναι αντικειμενικοί και όχι υποκειμενικοί.

Υπό ποιες άλλες προϋποθέσεις ενεργοποιείται το ΚΠΔ 469 (δεν φτάνει να έχουμε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται αλλά πρέπει να έχουμε και κάποιες άλλες προϋποθέσεις):

(1) Δεν προκύπτει από το κείμενο της διάταξης αλλά γίνεται δεκτό από την νομολογία παγίως, ότι θα πρέπει στα πρόσωπα τα οποία αναφέρει η διάταξη να έχουν δικαστεί μαζί σε 1^ο βαθμό, να έχουμε δηλαδή συνεκδίκαση των προσώπων. Εάν τα πρόσωπα αυτά έχουν δικαστεί σε χωριστές δίκες δεν υπάρχει επεκτατικό αποτέλεσμα.

(2) Να μην μπορούν τα ωφελούμενα πρόσωπα να επιτύχουν την ωφέλεια με την άσκηση δικού τους ενδίκου μέσου ⇔ Θα πρέπει τα πρόσωπα αυτά να μην είναι σε θέση να ασκήσουν το ένδικο μέσο που τους παρέχει ο νόμος. Και τότε δεν είναι σε θέση να ασκήσουν το ένδικο μέσο ; Αυτό συμβαίνει στις εξής περιπτώσεις :

(α) Να μην δικαιούνται εξ αρχής να ασκήσουν το ένδικο μέσο – π.χ. Έχουμε τον Α που καταδικάζεται για ένα αδίκημα από το Μονομελές Πλημμελειοδικείο σε ποινή 5 μηνών και έχουμε

και τον Β που καταδικάζεται σε ποινή 2 μηνών ή 1 μηνός. Η ποινή του 1^{ος} μηνός δεν είναι κλητή , είναι κάτω από το όριο του εκκλητού ⇔ Έχουμε μια περίπτωση που ένας έχει δικαίωμα να ασκήσει το ένδικο μέσο και ο άλλος δεν έχει.

(β) Συνηθέστερη περίπτωση : Να είχε το δικαίωμα να ασκήσει το ένδικο μέσο, αλλά να μην το άσκησε. Να έχουμε δηλαδή μια απόφαση η οποία είναι έκκλητη για όλους τους κατηγορουμένους, αλλά ο ένας από τους δύο αποφάσισε να μην ασκήσει το ένδικο μέσο (είναι δικαίωμα του κατηγορουμένου να ασκεί το ένδικο μέσο, δεν είναι υποχρέωση του) – μπορεί να μην άσκησε την έφεση.

(γ) Είχε δυνατότητα να ασκήσει το ένδικο μέσο, να άσκησε το ένδικο μέσο όμως το ένδικο μέσο αυτό να απορρίφθηκε ως απαράδεκτο ή ως ανυποστήρικτο – π.χ. καταδικάζονται ο Α και ο Β ως συναυτουργοί απάτης, ασκεί μια εμπρόθεσμη και νομότυπη έφεση ο Α και ο Β είτε ασκεί εκπρόθεσμη έφεση είτε δεν εμφανίζεται να υποστηρίξει την έφεση του . Σε αυτές τις περιπτώσεις θα έπρεπε να κανονικά η έφεση του Β να απορριφθεί ως απαράδεκτη ή ως ανυποστήρικτη . Εάν όμως ο Α αθωωθεί για λόγο αντικειμενικό, για λόγους επιείκειας και ίσης μεταχείρισης, θα πρέπει το ευνοϊκό αποτέλεσμα του Α να το επεκτείνουμε και στον Β και να μην απορρίψουμε την έφεση του ως απαράδεκτη ή ως ανυποστήρικτη.

⇔Στις 3 αυτές περιπτώσεις έχουμε επέκταση. Τώρα εάν έχουν ασκήσει και οι 2 το ένδικο μέσο, δεν τίθεται θέμα επεκτατικού αποτελέσματος γιατί τα ένδικα μέσα αυτά θα συνεκδικαστούν και το δικαστήριο θα σχηματίσει μια ενιαία κρίση.

Αντικειμενικοί ουσιαστικοί λόγοι :

Είναι εκείνοι που αποκλείουν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος – π.χ. στην απάτη η αθώωση για το λόγο ότι το γεγονός που παραστάθηκε είναι αληθές είναι ένας αντικειμενικός λόγος, αντιθέτως η αθώωση για το λόγο ότι ήταν μεν ψευδές αλλά δεν τελούσε σε γνώση της αναλήθειας ο κατηγορούμενος αυτός είναι ένας λόγος υποκειμενικός, όπως είναι υποκειμενικοί, όλοι οι λόγους που έχουν να κάνουν με την υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος – ζητήματα δόλου, αμέλεια, ζητήματα έλλειψης ικανότητας προς καταλογισμό, ζητήματα νομικής πλάνης.

Οι λόγοι άρσης του αδικού είναι αντικειμενικοί ή υποκειμενικοί λόγοι ; π.χ. έχουμε τον Α οποίος κατηγορείται για ανθρωποκτονία και το Β που κατηγορείται για συνέργεια στην ανθρωποκτονία, και αυτοί οι 2 συνδικάζονται και καταδικάζονται σε πρώτο βαθμό από το Μεικτό Ορκωτό Δικαστήριο, και ασκεί από αυτούς έφεση μόνο ο Α και στο 2^ο δικαστήριο προκύπτει, αποφαίνεται το 2^ο δικαστήριο ότι ο Α πρέπει να αθωωθεί γιατί τελούσε κατάσταση άμυνας , υπήρχε δηλαδή στο πρόσωπο του λόγος άρσης του αδικού. Αυτός ο λόγος είναι αντικειμενικός ή υποκειμενικός ;

➔Είναι **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ** λόγος , γιατί δεν έχουμε καταρχήν άδικη πράξη, στο σύστημα της συμμετοχής - έχουμε το σύστημα της περιορισμένης εξάρτησης, δηλαδή για την ποινική ευθύνη του συμμετόχου θέλουμε άδικη πράξη του αυτοργού, όταν η άδικη πράξη δεν είναι άδικη, όταν συντρέχει δηλαδή λόγος άρσης του αδικού, δεν υπάρχει αντικειμενικά συμμετοχή στο έγκλημα – λόγω του συστήματος περιορισμένης εξάρτησης οι λόγοι άρσης του αδικού λειτουργούν αντικειμενικά έστω και αν η συμπεριφορά του αυτοργού είναι κάτι που αφορά το πρόσωπο του και όχι τον συμμετόχο ⇔ Οι λόγοι άρσης του αδικού είναι αντικειμενικοί , ενώ οι λόγοι άρσης του

καταλογισμού είναι υποκειμενικοί (αν αθωωθεί ο Α για την ανθρωποκτονία γιατί ήταν σε κατάσταση ανικανότητας για καταλογισμό αυτό δεν μπορεί να ευνοήσει και τον συμμετόχο) .

Παραγραφή :

Εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι λόγος αντικειμενικός, γιατί η παραγραφή έχει να κάνει με τη διαδρομή του χρόνου, ο χρόνος κυλάει το ίδιο για όλους και επομένως θα έτεινε κάποιος να πει ότι εάν η πράξη είναι παραγεγραμμένη για τον ένα είναι και παραγεγραμμένη και για τον άλλο . Καταρχάς αυτό συμβαίνει ΑΛΛΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ ΕΔΩ. Πριν την υποσημείωση ας διευκρινίσουμε το εξής , ότι επειδή ενδεχομένως θα υπάρξει μια παρανόηση ως προς τη συμμετοχή ποιος είναι ο χρόνος τέλεσης της συμμετοχικής πράξης, και το πρόβλημα υπάρχει στις συμμετοχικές πράξεις που προηγούνται χρονικά της κύριας πράξης, όταν υπάρχει συμμετοχή κατά τη διάρκεια της κύριας πράξης δεν έχουμε θέμα , ο χρόνος είναι ο ίδιος και για τους δύο. Που μπορεί να υπάρχει θέμα ; Στην ηθική αυτοουργία και στην απλή συνέργεια (στη συνέργεια δηλαδή που δίνεται πριν την τέλεση της πράξης) – π.χ. πείθω τον Α να σκοτώσει τον Β και η ανθρωποκτονία διαπράττεται ένα χρόνο μετά, ποιος είναι ο χρόνος τέλεσης της ηθικής αυτοουργίας ; Ο χρόνος κατά τον οποίο προκάλεσα την απόφαση ή χρόνος κατά τον οποίο τελέστηκε η κύρια πράξη; Η απάντηση είναι ότι πάντοτε ο χρόνος της συμμετοχικής πράξης είναι ο χρόνος τέλεσης της κύριας πράξης, έστω και αν η πρόκληση της απόφασης έγινε σε προγενέστερο χρονικό σημείο θεωρείται ότι η ηθική αυτοουργία τελείται την στιγμή που τελείται η κύρια πράξη γιατί δεν νοείται ηθική αυτοουργία χωρίς άδικη κύρια πράξη ⇔ άρα όσο χρονικά και αν είναι η συμμετοχική πράξη, θεωρείται ότι τελέστηκε κατά νομικό πλάσμα κατά το χρόνο τέλεσης της κύριας πράξης ⇔ Δεν μπορεί να υπάρχει διάσταση χρόνου σε αυτές τις περιπτώσεις , δηλαδή να είναι άλλος ο χρόνος του ηθικού αυτοουργού ή του απλού συνεργού και άλλο ο χρόνος της κύριας πράξης.

Πότε μπορεί η παραγραφή να μετασχηματίζεται σε ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ λόγο ; Η μόνη περίπτωση στην οποία μπορεί να συμβεί αυτό είναι η περιπτώσεις αναστολής της παραγραφής . Ο θεσμός αναστολής της παραγραφής προβλέπεται στο ΚΠΔ 113 – έχουμε όταν αρχίζει η κύρια διαδικασία και αρχίζει με την επίδοση της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος – από το χρονικό αυτό σημείο η παραγραφή αυτή αναστέλλεται με απώτατο σημείο αναστολής τα 3 χρόνια στα πλημμελήματα και τα 5 χρόνια στα κακουργήματα. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά ; Σε ένα πλημμέλημα ο βασικός χρόνος παραγραφής είναι τα 5 έτη, με την αναστολή η οποία είναι 3ετής , ο χρόνος παραγραφής γίνεται 8ετής, από τη στιγμή που θα επιδοθεί η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα. Για να πάρει όμως η παραγραφή αυτό την 3ετία θα πρέπει η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα να έχουν επιδοθεί πριν την συμπλήρωση του βασικού χρόνου της παραγραφής, δηλαδή πριν την 5ετία, εάν έχουν επιδοθεί μετά την 5ετία τότε έχει συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής και δεν τίθεται θέμα παραγραφής. Ας δούμε ένα παράδειγμα όπου η παραγραφή σχετικοποιείται και γίνεται υποκειμενικός λόγος – π.χ. Ο Α και Β έχουν τελέσει κατά συναυτουργία το πλημμέλημα της απάτης, και ας υποθέσουμε χρόνος τέλεσης του αδικήματος είναι η 1^η Φεβρουαρίου 2014 και έχουμε επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος για τον Α στις 15 Ιανουαρίου 2019 (δηλαδή πριν την συμπλήρωση της 5ετίας) και για τον Β έχουμε επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος στις 15 Φεβρουαρίου του 2019 (δηλαδή μετά την συμπλήρωση της 5ετίας). Για τον Β η πράξη είναι παραγεγραμμένη, για τον Α δεν είναι παραγεγραμμένη γιατί σε αυτόν το κλητήριο θέσπισμα θεσπίσθηκε σε διαφορετικό χρόνο. Εάν λοιπόν κάνει έφεση ο Β και επικαλεστεί παραγραφή, και το 2^ο δικαστήριο πει ότι πράγματι η πράξη

είναι παραγεγραμμένη διότι δεν έχει επέλθει αναστολή της παραγραφής ⇔ Στη περίπτωση αυτή ο λόγος για τον οποίο παύει οριστικά η ποινική δίωξη είναι **ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ** υπό την έννοια ότι συνδέεται με ένα γεγονός που αρμόζει μόνο στο πρόσωπο του Β, το πότε επιδόθηκε η κλήση στο Β δεν είναι αντικειμενικός λόγος, άλλος είναι ο χρόνος επίδοσης στο Β και άλλος ο χρόνος επίδοσης στον Α. Εάν λοιπόν πάψει οριστικά την ποινική δίωξη λόγο παραγραφής για τον Β επί το λόγο ότι το κλητήριο θέσπισμα επιδόθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο είχε συμπληρωθεί η 5ετία, αυτό το όφελος δεν μπορεί να επεκταθεί στον Α, γιατί ο Α έχει δικό του χρόνο παραγραφής, έχει ανασταλεί προς αυτόν η προθεσμία παραγραφής με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος πριν την 5ετία και επομένως η παραγραφή εδώ είναι λόγος υποκειμενικός. ⇔ **Η παραγραφή κατά κανόνα είναι αντικειμενικός λόγος με την εξαίρεση των συνοδευτικών εγκλημάτων (που εκεί εκ των πραγμάτων έχουμε διαφορετικούς χρόνους τέλεσης) και όταν έχουμε περιπτώσεις συμμετοχής, στις περιπτώσεις αναστολής της παραγραφής που μπορεί να ποικίλει ο χρόνος παραγραφής, να διαφοροποιείται ανάλογα με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης ο οποίος ενδεχόμενος να διαφέρει μεταξύ των περισσοτέρων προσώπων .**

Η θέση του ωφελουμένου – τι μπορεί να κάνει εκείνος στον οποίο μπορεί να επεκταθεί το ευεργετικό αποτέλεσμα του ενδίκου μέσου :

π.χ. Έχουμε τον Α και Β που καταδικάζονται σε 1^ο βαθμό ως συναυτουργοί απάτης και ασκεί έφεση μόνο ο Α. Για τον Β είναι δεδομένο ότι αν έχουμε αντικειμενικό λόγο αυτός ο λόγος θα ισχύσει και για αυτόν, άρα και να μην εμφανιστεί καθόλου στο δικαστήριο θα επωφεληθεί του όποιου ευνοϊκού αποτελέσματα. Το ερώτημα είναι, αυτός, παρά το γεγονός ότι δεν έχει ασκήσει το ένδικο μέσο παρόλο που edικαιούτο να ασκήσει, μπορεί να εμφανιστεί στο 2^ο δικαστήριο ή υποχρεούται ενδεχομένως ο εισαγγελέας του 2^{ου} δικαστηρίου να τον καλέσει στην 2^η δίκη με την προοπτική ότι είναι ένα από τα πρόσωπα που ενδεχομένως δικαιούνται να αντλήσουν ωφέλει από το ένδικο μέσο που έχει ασκήσει ο άλλος κατηγορούμενος ;

→ ΚΠΔ 469 εδ.γ : “... Για τη συζήτηση του ενδίκου μέσου δεν είναι αναγκαία η κλήτευση των ωφελούμενων κατηγορουμένων, οι οποίοι όμως μπορούν να εμφανισθούν και να συμμετάσχουν στη δίκη.” – Άρα στο παράδειγμα μας ο Β, ο συναυτουργός της απάτης, ο οποίος δεν άσκησε ένδικο μέσο, δεν υπάρχει υποχρέωση του δικαστηρίου να τον καλέσει στη δίκη. Αλλά ο ΚΠΔ δίνει το δικαίωμα στο Β να εμφανιστεί στη 2^η δίκη, αλλά όχι ως εκκαλών γιατί αυτός έφεση δεν άσκησε αν και edικαιούτο, έχει **ΘΕΣΗ εκκαλούντος, δηλαδή εμφανίζεται στην 2^η δίκη και εκεί μπορεί να υποστηρίξει μόνο τους λόγους του συγκατηγορουμένου του οι οποίοι είναι αντικειμενικοί.** –Εάν δηλαδή ο συγκατηγορούμενος προβάλει το λόγο ότι τα γεγονότα που παραστάθηκαν είναι αληθινά (προβάλει δηλαδή ένα αντικειμενικό λόγο), ο Β μπορεί να εμφανιστεί στη δίκη και να υποστηρίξει αυτό τον αντικειμενικό λόγο, δηλαδή να προσκομίσει και αυτός αποδείξεις (είτε μάρτυρες είτε έγγραφα) από τις οποίες προκύπτει η αλήθεια των παρασταθέντων λόγων. Εκεί έχει απλά ένα υποστηρικτικό ρόλο των αντικειμενικών λόγων που προβάλει ο ασκήσας το ένδικο μέσο. Εάν όμως ο ασκήσας την έφεση κατηγορούμενος προβάλει λόγο ο οποίος αρμόζει στο πρόσωπο του, λέει δηλαδή ότι εγώ δεν μπορούσα να ξέρω ότι αυτά που ειπώθηκαν είναι αναληθή, έχω άγνοια της αναληθείς και ζητώ να αθωωθώ έλλειψη δόλου. Αυτό το λόγο επειδή ακριβώς είναι υποκειμενικός και αρμόζει στο πρόσωπο μόνο του ασκήσα το ένδικο μέσο, αυτό το λόγο δεν μπορεί να τον υποστηρίξει ο εμφανιζόμενος ως ωφελούμενος κατηγορούμενος. Αυτός δεν είναι εκκαλών γιατί δεν

έχει ασκήσει το ένδικο μέσο, και αυτό έχει πρακτική σημασία, δηλαδή δεν έχει κανέναν από τα αποτελέσματα που θα είχε η άσκηση του ενδίκου μέσου – π.χ. Εάν το 1^ο δικαστήριο είχε πει ότι η έφεση του Β θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, το γεγονός ότι δεν έχει ασκήσει έφεση σημαίνει ότι δεν υπάρχει το ανασταλτικό αυτό αποτέλεσμα, και άρα αν εμφανιστεί στο δικαστήριο μπορεί να συλληφθεί σε εκτέλεση της 1^{ης} απόφασης.

⇔ Τα ωφελούμενα πρόσωπα έχουν δικαίωμα να εμφανιστούν αυτόκλητα, χωρίς να κλητευθούν στο 2^ο δικαστήριο και εκεί μπορούν να υποστηρίξουν μόνο τους λόγους του συγκατηγορούμενου ασκήσαντος το ένδικο μέσο οι οποίοι είναι αντικειμενικοί, δηλαδή προσιδιάζουν και στους 2 κατηγορούμενους.

π.χ. Ο Α και Β συνεκδικάζονται σε 1^ο βαθμό, ο Α δικάζεται παρών και ο Β είναι ερήμη και ασκεί την έφεση αυθημερόν ο Α και ο Β δεν ασκεί έφεση και ούτε καν έχει αρχίσει η προθεσμία άσκησης της έφεσης γιατί η 1^η απόφαση δεν του έχει επιδοθεί. Σε μια τέτοια περίπτωση θα εισαχθεί στο ακροατήριο μόνο η έφεση του Α, αλλά ο Β εξακολουθεί να έχει ενεργό δικαίωμα του ενδίκου μέσου ⇔ Σε αυτή την περίπτωση ΔΕΝ θα υπάρχει επεκτατικό αποτέλεσμα, δεν μπορεί δηλαδή το δικαστήριο να επεκτείνει τον αντικειμενικό λόγο και στον άλλο κατηγορούμενο – θα πρέπει να περιμένει να ασκήσει και εκείνος την έφεση του οπότε το δικαστήριο το οποίο θα δικάσει την έφεση του θα συνεκτιμήσει την αθώωση του άλλου κατηγορουμένου και θα βγάλει μια αντίστοιχη απόφαση ⇔ **επεκτατικό αποτέλεσμα όσο υπάρχει ενεργός δικαίωμα ασκήσεως του ενδίκου μέσου δεν νοείται ⇔ Όσο η προθεσμία τρέχει, και έχει δικαίωμα ασκήσεως του ενδίκου μέσου δεν έχει επεκτατικό αποτέλεσμα.**

Τι γίνεται σε περίπτωση που το δικαστήριο ΔΕΝ επεκτείνει το αποτέλεσμα – παραλείψει να προβεί σε αυτό το αποτέλεσμα ;

π.χ. απορρίπτει ως ανυποστήριχτη την έφεση την οποία άσκησε ο απωλειπώμενος κατηγορούμενος και αθώνει τον άλλο κατηγορούμενο για λόγο αντικειμενικό → Σε αυτή την περίπτωση ο ΚΠΔ δίνει 2 δυνατότητες :

(α) **ΚΠΔ 469 εδ.γ : “ Σε περίπτωση που το δικαστήριο παρέλειψε να αποφανθεί για το επεκτατικό αποτέλεσμα του ενδίκου μέσου, μπορεί μετά από αίτηση αυτών ή του εισαγγελέα να επιληφθεί εκ νέου προς συμπλήρωση της απόφασής του.”** – Εδώ λοιπόν παρέχεται η δυνατότητα στον ωφελούμενο συγκατηγορούμενο που δεν άσκησε το ένδικο μέσο να ζητήσει την διόρθωση της απόφασης, δεν χρειάζεται δηλαδή να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της απόφασης αυτής, μπορεί να ζητήσει την συμπλήρωση, ώστε να συμπληρωθεί η απόφαση με την προσθήκη του επεκτατικού αποτελέσματος ή να διορθωθεί η απόφαση η οποία κήρυξε ανυποστήρικτη ή απαράδεκτη την έφεση και με αυτό τον τρόπο, χωρίς να έχουμε διαδικασία ένδικων μέσων, να έχουμε μια συμπλήρωση ή διόρθωση της απόφασης με το επεκτατικό αποτέλεσμα.

(β) Θα μπορούσε ο συγκατηγορούμενος να ασκήσει αναίρεση για υπέρβαση εξουσίας, για το λόγο δηλαδή ότι το δικαστήριο δεν άσκησε δικαιοδοσία που όφειλε εκ του νόμου να ασκήσει, δεν εξεπέτινε δηλαδή το επεκτατικό αποτέλεσμα μολονότι αθώωσε για αντικειμενικό λόγο, άρα υπέπεσε σε υπέρβαση εξουσίας, και για αυτό το λόγο είναι αναιρετέα η απόφαση.

Απαγόρευση της θέσης του κατηγορουμένου:

ΚΠΔ 470 : “ Στην περίπτωση που ασκήθηκε ένδικο μέσο εναντίον καταδικαστικής απόφασης από εκείνον που καταδικάστηκε ή υπέρ αυτού, δεν μπορεί να γίνει χειρότερη η θέση του ούτε να ανακληθούν τα ευεργετήματα που δόθηκαν με την απόφαση που προσβάλλεται. ” – Όταν ο κατηγορούμενος ασκεί έφεση αποκλείεται εκ του νόμου να έχει δυσμενέστερη μεταχείριση, αποκλείεται δηλαδή πρακτικά να του επιβληθεί μεγαλύτερη ποινή, προσοχή: η απαγόρευση χειροτέρευσης δεν εγγυάται την επιβολή κατώτερης ποινής, μπορεί να επιβληθεί η ίδια ποινή, αυτό επιτρέπεται, αυτό που απαγορεύεται είναι η επιβολή υψηλότερης ποινής από την πρωτοδίκως επιβληθείσα και αυτή η απαγόρευση όπως προκύπτει από τη διάταξη, ισχύει όχι μόνο όταν ασκεί ο κατηγορούμενος ένδικο μέσο αλλά και όταν ασκείται ένδικο μέσο υπέρ αυτού. Τώρα πότε ασκείται ένδικο μέσο υπέρ του κατηγορουμένου , είναι η περίπτωση που ο εισαγγελέας που όπως έχουμε δει έχει ένα ευρύ δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων κατά και αθωωτικών και κατά καταδικαστικών αποφάσεων, εάν ο εισαγγελέας έχει ασκήσει έφεση κατά καταδικαστικής απόφασης προς όφελος του κατηγορουμένου, και σε αυτή τη περίπτωση υπάρχει απαγόρευση χειροτέρευσης .

Γιατί υπάρχει αυτή η απαγόρευση χειροτέρευσης, ποια είναι η δικαιολογητική βάση; Γιατί η διάταξη αυτή σίγουρα δεν εξυπηρετεί την αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας, γιατί μπορεί μια απόφαση να ήταν αδικαιολόγητα επιεικής για τον κατηγορούμενο – μπορεί να καταδικάστηκε κάποιος για ένα βαρύ έγκλημα με αναγνώριση ελαφρυντικών που δεν έπρεπε να λάβει, και η ποινή που πρέπει να του επιβληθεί είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή που του επιβλήθηκε πρωτοδίκως ή καταδικάστηκε για ένα έγκλημα πολύ ελαφρύτερο από εκείνο που πράγματι έπραξε. Εάν θέλαμε να εξυπηρετήσουμε την ανάγκη ορθής απονομής της δικαιοσύνης και την αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας δεν θα έπρεπε να υπάρχει αυτή η απαγόρευση , γιατί το 2^ο δικαστήριο θα έπρεπε να μπορεί να αποκαθιστά την ουσιαστική αλήθεια, να βρίσκει δηλαδή ποιο είναι το έγκλημα που τέλεσε ο κατηγορούμενος και ποια είναι η προσήκουσα ποινή που πρέπει να του επιβληθεί. Άρα λοιπόν η αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας δεν συνηγορεί υπέρ της αναγνώρισης αυτού του αποτελέσματος. Όμως ο λόγος για τον οποίο θεσμοθετήθηκε η απαγόρευση χειροτέρευσης είναι λόγοι επιείκειας προς τον κατηγορούμενο, γιατί ας φανταστούμε αν ο κατηγορούμενος ήξερε ότι μπορεί να ασκήσει έφεση και να έχει χειρότερη αντιμετώπιση από το 2^ο δικαστήριο, αντιλαμβανόμαστε αυτό θα ήταν ένα ισχυρότατο αντικίνητρο στον κατηγορούμενο να ασκήσει έφεση – κάποιος ο οποίος έχει μια ευνοϊκή απόφαση (καταδικαστική είτε για ελαφρύτερο έγκλημα από αυτό που τέλεσε είτε με την επιβολή ποινής πολύ επιεικής, πολύ κατώτερης από την προσήκουσα) τότε θα έλεγε ας κάτω στα αυγά μου και ας μη κάνω έφεση, μια χαρά τα πήγα, γιατί να ρισκάρω να κάνω έφεση και να έχω χειρότερη μεταχείριση ⇔ Για να αρθεί αυτό το αντικίνητρο ο νομοθέτης δίδει στο κατηγορούμενο αυτή την εγγύηση, ότι σε κάθε περίπτωση δεν έχει να φοβάται ότι θα έχει χειρότερη αντιμετώπιση από το 2^ο δικαστήριο⇔ Είναι μια αρχή που είναι μονόπλευρα προσανατολισμένη στα συμφέροντα του κατηγορουμένου, έχει εγγυητικό για τον κατηγορούμενο χαρακτήρα.

ΚΠΔ 470 ισχύει και στα οιοινεί ένδικα μέσα και στα ένδικα βοηθήματα – π.χ. Μετά την απολογία στον ανακριτή επιβάλλεται στον κατηγορούμενο εγγυοδοσία της τάξεως 10000ευρώ, ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να προσφύγει κατά της διάταξης του ανακριτή στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών επικαλούμενος ότι βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία να συγκεντρώσει αυτό το ποσό. Επειδή έχουμε ένα οιοινεί ένδικο μέσο γιατί στρέφεται κατά της διάταξης του ανακριτή, και εδώ θα ισχύσει η αρχή της μη χειροτέρευσης, δηλαδή δεν μπορεί να έρθει το Συμβούλιο και να πει,

ότι οι 10000ευρώ είναι μικρή εγγύηση για τόσο βαρύ αδίκημα , και να πει 50000ευρώ – υπάρχει και εδώ η απαγόρευση χειροτέρευσης, δηλαδή το Συμβούλιο είτε θα δεχθεί την προσφυγή, είτε θα αφήσει το ίδιο ποσό της εγγυοδοσίας, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να το αυξήσει. π.χ. καταδικάζεται κάποιος στο 1^ο βαθμό ερήμη σε μια ποινή 3^{ων} μηνών και ασκεί αίτηση ακύρωσης, την αίτηση του ΚΠΔ 341, ότι δηλαδή δεν μπόρεσε να γνωστοποιήσει στο δικαστήριο κώλυμα εμφανίσεως του. Εάν η αίτηση ακύρωσης γίνει δεκτή (η αίτηση ακύρωσης είναι ένδικο βοήθημα) και επανεκδικαστεί η απόφαση, γιατί η αίτηση ακύρωσης σημαίνει ότι εξαφανίζεται η ερήμη καταδίκη και επανερχόμαστε στη προηγούμενη κατάσταση όπου ο κατηγορούμενος δικάζεται παρών, το δικαστήριο το οποίο θα επαλειφθεί μετά την ακύρωση δεσμεύεται από την απαγόρευση χειροτέρευσης και δεν μπορεί να επιβάλει ποινή μεγαλύτερη από εκείνη που είχε επιβάλει η ερήμη απόφαση ⇔ έχουμε και εδώ εφαρμογή του ΚΠΔ 470 .

ΠΡΟΣΟΧΗ !!! Που ΔΕΝ έχουμε εφαρμογή του ΚΠΔ 470 ; Στα ένδικα **μέσα κατά βουλεύματων**. Όταν ασκεί ο κατηγορούμενος έφεση κατά παραπεμπτικού βουλεύματος για κακούργημα , εκεί δεν ισχύει η αρχή της μη χειροτέρευσης για αυτό το ΚΠΔ 470 μιλάει για ένδικο μέσο κατά καταδικαστικής απόφασης και επεκτείνουμε αυτό και σε άλλες περιπτώσεις που υπάρχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος . Δεν υπάρχει όμως αυτή η δικαιολόγηση στα βουλεύματα, γιατί τα βουλεύματα είναι οι αποφάσεις των δικαστικών Συμβουλίων που αποφασίζουν την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο – τα βουλεύματα έχουν από τη φύση τους ένα προκριματικό χαρακτήρα, δηλαδή προβαίνουν σε ένα χαρακτηρισμό της πράξης και παραπέμπουν την υπόθεση στο ακροατήριο, προκειμένου εκεί να εξεταστεί η βασιμότητα της κατηγορίας. Ακριβώς για αυτό το λόγο, γιατί έχουν προκριματικό χαρακτήρα, έχουν την εξουσία τα 2βάθμια συμβούλια, το Συμβούλιο εφετών εν προκειμένω, ακόμα και να χειροτερεύσει τη θέση του κατηγορουμένου – π.χ. Στο ΠΚ 386 που είναι η απάτη, βλέπουμε ότι έχουμε την απάτη, την βασική πλημμεληματική μορφή στο εδ.α , έχουμε την απλή κακουρηγματική μορφή στο εδ.β παρ.1 όταν το όφελος είναι άνω των 120,000ευρώ και στην παρ.2 υπάρχει μια διακεκριμένη περίπτωση κακουρηγματικής απάτης η οποία τιμωρείται βαρύτερα όταν η απάτη τελείται σε βάρος του Δημοσίου, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ, εδώ λοιπόν έχουμε ένα βαρύτερο κακούργημα. Εάν υποτεθεί ότι παραπέμπεται κάποιος για μια κακουρηγματική απάτη που έχει τελεστεί σε βάρος του δημοσίου αλλά το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών παρείδε ότι έχουμε παθόντα το Δημόσιο και τον παρέπεμψε για την βασική μορφή κακουρηγματικής απάτης του ΠΚ 386 παρ.1 εδ.β και ο Α ασκήσει έφεση για κάποιους από τους λόγους του ΚΠΔ 478 (δηλαδή είτε για εσφαλμένη ερμηνεία είτε του άρθρου ΚΠΔ 386 είτε για απόλυτη ακυρότητα) μπορεί το 2^ο Συμβούλιο (των εφετών) διαπιστώνοντας ότι το αδίκημα έχει τελεστεί σε βάρος του δημοσίου, να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξης με τα χείρου, δηλαδή να πεί ότι έχουμε μια απάτη που κακώς υπήχθει στην παράγραφο 1 , είναι κακούργημα σε βάρος του δημοσίου, άρα συντρέχει η επιβαρυντική περίπτωση της παρ.2 και για αυτή πρέπει να παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος. Αυτή τη δυνατότητα το Συμβούλιο Εφετών την έχει όπως επίσης και την έχει το δικαστήριο που θα δικάσει την υπόθεση, δηλαδή και το δικαστήριο εάν υποτεθεί είχε παραπεμφθεί κάποιος με το βούλευμα πλημμελειοδικών για την απάτη, την απλή κακουρηγματική απάτη του εδ.β παρ.1 , και διαπίστωνε το Τριμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων που δίκαιζε την υπόθεση , ότι εδώ η απάτη έχει τελεστεί σε βάρος του δημοσίου, θα είχε την εξουσία το 1^ο δικαστήριο να χαρακτηρίσει την απάτη ως απάτη της παρ.2 και να επιβαρύνει έτσι την θέση του κατηγορουμένου – αυτό δεν απαγορεύεται **⇔ Όπως θα μπορούσε το δικαστήριο να μεταβάλει το πρώτο το νομικό χαρακτηρισμό, το ίδιο μπορεί να πράξει και το Συμβούλιο Εφετών, άρα κρατάμε ότι στα βουλεύματα δεν ισχύει η απαγόρευση της θέσης του κατηγορουμένου.**

Ποιες είναι οι περιπτώσεις χειροτέρευσης ; Έχουμε 2 μορφές χειροτέρευσης:

(α) Άμεση χειροτέρευση – συνηθέστερη στην πράξη : Άμεση χειροτέρευση έχουμε όταν επιβάλλεται ποινή μεγαλύτερη από εκείνη που είχε επιβληθεί πρωτοδίκως. Αυτή είναι η πιο απλή περίπτωση, υπάρχουν και πιο σύνθετες περιπτώσεις άμεσης χειροτέρευσης – π.χ. εάν ο κατηγορούμενος είχε καταδικαστεί για 2 αδικήματα σε 1^ο βαθμό, ασκήσει έφεση και στο 2^ο δικαστήριο αθωωθεί για 1 από τα 2 αδικήματα, και το δικαστήριο του επιβάλει την ίδια ποινή που του είχε επιβάλει πρωτοδίκως, εδώ έχουμε χειροτέρευση, γιατί του επιβάλλεται η ίδια ποινή αλλά για λιγότερα εγκλήματα από αυτά που είχε καταδικαστεί πρωτοδίκως. Όπως επίσης άμεση χειροτέρευση είναι η περίπτωση που το 2^ο δικαστήριο δεν αναγνωρίζει στον εκκαλούντα κατηγορούμενο ελαφρυντικό το οποίο του είχε αναγνωρίσει η πρωτόδικη απόφαση, και του επιβάλλει την ίδια ποινή, και εδώ έχουμε άμεση χειροτέρευση. Και υπάρχει και μια περίπτωση άμεσης χειροτέρευσης η οποία δεν προβλέπεται στο νόμο αλλά είναι δημιούργημα της νομολογίας, και γίνεται δεκτό και στη θεωρία, περίπτωση άμεσης χειροτέρευσης έχουμε όταν αυτός ο παλιός πολιτικώς ενάγων και νυν υποστηρίζων την κατηγορία - δηλαδή όταν ο αμέσως εκ του εγκλήματος παθών ο οποίος δηλώνει στο Ποινικό Δικαστήριο υποστηρίζει την κατηγορία και επιδιώκει την καταδίκη του κατηγορουμένου και παρίσταται στη διαδικασία για την υποστήριξη της κατηγορίας με τα δικονομικά δικαιώματα τα οποία συνοδεύουν αυτή τη παράσταση, δηλαδή την παράσταση με συνήγορο, το δικαίωμα υποβολής ερωτήσεων, προσκομιδής αποδεικτικών μέσων κτλπ. Εάν λοιπόν έχουμε παράσταση για υποστήριξη της κατηγορίας για πρώτη φορά στο 2^ο δικαστήριο, αυτό κατά τη νομολογία είναι χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου, ασχέτως της τελικής έκβασης της δίκης, ακόμα δηλαδή και αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί σε ποινή μικρότερη από την πρωτοδίκως επιβληθείσα, το γεγονός ότι εκλυθεί να διεξαγάγει τη δίκη υπό δυσμενέστερες δικονομικές συνθήκες, γιατί ενώ στο πρώτο βαθμό ήταν μόνος του στη διαδικασία, δεν είχε αντίπαλο να υποστηρίζει την κατηγορία, και στο 2^ο βαθμό διεξάγει την δίκη με την παρουσία ενός αντιδίκου, αυτό θεωρείται της θέσης του κατηγορουμένου και έχουμε για αυτό το λόγο, απαγορεύεται να υπάρχει παράσταση για υποστήριξη της κατηγορίας για πρώτη φοράς στο 2^ο βαθμό.

(β) Έμμεση χειροτέρευση : Είναι περιπτώσεις που δεν είναι άμεσες – δηλαδή περιπτώσεις στις οποίες δεν επιβάλλεται μεγαλύτερη ποινή αλλά επιβαρύνεται ο νομικός χαρακτηρισμός της πράξης, έστω και αν η ποινή που επιβάλλεται είναι η ίδια ή ακόμα και μικρότερη. Και είναι έμμεση χειροτέρευση γιατί ασχέτως του τι ποινή επιβάλλεται το να καταδικαστώ για ένα αδίκημα το οποίο είναι βαρύτερο από αυτό για το οποίο δέχθηκε η 1^η απόφαση, αυτός είναι ένας στιγματισμός ο οποίος οδηγεί σε μια δυσμενέστερη μεταχείριση του κατηγορουμένου. Πότε καταδικάζομαι για αδίκημα βαρύτερο από αυτό που καταδικάστηκα στο 1^ο βαθμό; Ποιο είναι το μέτρο σύγκρισης ; Το μέτρο σύγκρισης μας το δίνει μόνο η αφηρημένη πρόβλεψη της ποινής στον νόμο – δεν υπάρχει άλλο κριτήριο, δηλαδή βαρύτερο είναι το έγκλημα όταν για αυτό προβλέπεται στο νόμο ποινή μεγαλύτερη – πλαίσιο ποινής μεγαλύτερο, από εκείνο για το οποίο καταδικάστηκα πρωτοδίκως – π.χ. Ο Α καταδικάζεται σε 1^ο βαθμό ως ηθικός αυτουργός ανθρωποκτονίας και κάνει έφεση, και στο 2^ο βαθμό γίνεται δεκτό ότι δεν ήταν ηθικός αυτουργός ανθρωποκτονίας αλλά αυτουργός ανθρωποκτονίας – η νομολογία δέχεται ότι το δικαστήριο μπορεί να μεταβάλει ελεύθερα τον τρόπο συμμετοχής στο έγκλημα, δηλαδή να γίνεται ο ηθικός αυτουργός αυτουργός, ο αυτουργός συνεργός, ο συνεργός ηθικός αυτουργός κτλπ ⇔ Εδώ πράγματι το δικαστήριο μπορούσε τον ηθικό

αυτουργό να τον κάνει αυτουργό, και θα μπορούσε αυτό να το κάνει ακωλύτως στο 1^ο βαθμό . Το ερώτημα είναι, όταν το κάνει για πρώτη φορά στο 2^ο βαθμό, έχουμε έμμεση χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου; Δεν μιλάμε για άμεση γιατί εδώ προϋποθέτει ότι η ποινή που επιβλήθηκε δεν είναι ανώτερη της ποινής πρωτοδίκως επιβληθείσας γιατί τότε θα είχαμε άμεση χειροτέρευση. Το γεγονός ότι καταδικάζομαι σε μικρότερη ποινή ως αυτουργός ενώ είχα χαρακτηριστεί ως ηθικός αυτουργός είναι άραγε περίπτωση έμμεση χειροτέρευσης ; Θα μπορούσε να πει κάποιος ότι είναι βαρύτερο να μου πουν ότι εγώ είμαι ο φονιάς ενώ εγώ απλά προκάλεσα την απόφαση. **Η απάντηση όμως στο ερώτημα αυτό είναι ότι ΔΕΝ έχουμε εδώ έμμεση χειροτέρευση** γιατί κατά το νόμο (για αυτό το κριτήριο είπαμε είναι η πρόβλεψη της ποινής στο νόμο) σύμφωνα με το ΠΚ 46 ο ηθικός αυτουργός τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού ⇔ Ασχέτως του πως διαισθητικά βλέπουμε το θέμα, ποια πράξη έχει μεγαλύτερη απαξία, η ηθική αυτουργία ή η αυτουργία. Το γεγονός ότι προβλέπεται το ίδιο πλαίσιο ποινής σημαίνει ότι έχουμε ίσης απαξίας εγκλήματα, άρα **ΔΕΝ έχουμε περίπτωση έμμεσης χειροτέρευσης**. Όμως θα είχαμε περίπτωση χειροτέρευσης αν είχα καταδικαστεί σε 1^ο βαθμό ως συνεργός και στο 2^ο βαθμό χαρακτηρίζομαι ως αυτουργός – γιατί υπάρχει εδώ χειροτέρευση; Γιατί κατά το νέο ποινικό κώδικα αρ. 47 η συνέργεια κατά βάση τιμωρείται με ποινή μειωμένη και μόνο κατά εξαίρεση μπορεί να επιβληθεί η ποινή του αυτουργού υπό τις προϋποθέσεις του ΠΚ 47 εδ.β ⇔ Εφόσον ο συνεργός τιμωρείται με ποινή μειωμένη, η συνέργεια έχει μικρότερη απαξία από την αυτουργία και επομένως αν καταδικαστώ σε 2^ο βαθμό ως αυτουργός, ενώ σε 1^ο είχα καταδικαστεί ως συνεργός, έχουμε μια απαγορευμένη έμμεση χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου. Το ίδιο ισχύει και αν π.χ. στο 1^ο βαθμό είχα καταδικαστεί για έγκλημα κατά εξακολούθηση και στο 2^ο βαθμό το έγκλημα χαρακτηρίζεται ως έγκλημα τελεσθέν κατά συρροή, έστω και αν η ποινή που επιβάλλεται είναι μικρότερη – και αυτό γιατί το καθ' εξακολούθηση έγκλημα κατά το ΠΚ 98 έχει επιεικέστερη (αφηρημένα πάντα) ποινική μεταχείριση γιατί επιβάλλεται μόνο 1 ποινή για αυτό που δεν μπορεί να υπερβαίνει την ανώτατη προβλεπόμενη για το συγκεκριμένο έγκλημα ποινή, ενώ στη συρροή με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ΠΚ 94 σχηματίζεται μια συνολική ποινή η οποία μπορεί να υπερβεί το ανώτατο όριο ποινής ⇔ Η συρροή είναι βαρύτερη από την κατά εξακολούθηση τέλεση.

Η απαγόρευση της χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορούμενου ισχύει όχι μόνο όταν ο κατηγορούμενος ασκεί έφεση κατά της πρωτοδίκης απόφασης, αλλά ισχύει και στην περίπτωση που αναιρείται η απόφαση. Όταν αναιρείται μια απόφαση, ο ΑΠ , εκτός αν πρόκειται για περίπτωση δικονομικού λόγου ή όταν δεν υπάρχει αδίκημα οπότε ο ΑΠ αθώνει ο ίδιος, στις άλλες περιπτώσεις ο ΑΠ αναπέμπει την υπόθεση για νέα εκδίκαση στο 2^ο βαθμίο δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεθήσαν απόφαση. Σε μια τέτοια περίπτωση το **ΚΠΔ 524 παρ.2 : " 2. Αν η νέα συζήτηση διατάχθηκε ύστερα από αναίρεση που ασκήθηκε μόνο από εκείνον που καταδικάστηκε ή σε όφελός του, το δικαστήριο της παραπομπής δεσμεύεται από την απαγόρευση του άρθρου 470."** Αν έχω δικαστεί σε 2^ο βαθμό για το αδίκημα της απάτης σε μια ποινή 5 μηνών και ασκήσω αναίρεση για απόλυτη ακυρότητα που γίνεται δεκτή και υπόθεση αναπέμπεται από τον ΑΠ στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, στο Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων για να δικαστεί από την αρχή, το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων δεσμεύεται από τη απαγόρευση χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου , πράγμα που σημαίνει ότι δεν μπορεί να επιβάλει στον κατηγορούμενο ποινή μεγαλύτερη των 5 μηνών – έχει δηλαδή ως όριο την ποινή που του επέβαλε η αναιρεθείσα απόφαση . **Άρα λοιπόν απαγόρευση χειροτέρευσης έχω και στην μετανάιρεση διαδικασία. Τώρα στην αναίρεση δεν νοείται χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου γιατί η αναίρεση έχει να κάνει καθαρά με νομικούς λόγους, ο ΑΠ ούτε ποινές επιβάλλει , ούτε μπορεί αυξήσει τις ποινές, ο**

ΑΠ είτε θα αναιρέσει την απόφαση οπότε θα αναπεμφθεί η υπόθεση σε νέα συζήτηση, είτε θα απορρίψει την αναίρεση και άρα τα πράγματα μένουν ως έχουν και θα παραμείνει η ποινή που έχει επιβληθεί στον κατηγορούμενο με την αναιρεθείσα απόφαση.

2 εξαιρέσεις που προβλέπει ο νόμος – πότε μπορεί κατά εξαίρεση μπορούμε να έχουμε χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου :

ΚΠΔ 470 εδ.β : “ Δεν εμποδίζεται όμως η επιβολή παρεπόμενης ποινής, που από παραδρομή δεν επιβλήθηκε, αν και σύμφωνα με τον νόμο έπρεπε υποχρεωτικά να επιβληθεί, ή η επιβολή μέτρου ασφάλειας προβλεπόμενου από τον Ποινικό Κώδικα.” – Εδώ έχουμε 2 περιπτώσεις όπου κάμπτεται η απαγόρευση χειροτέρευσης και μπορεί να έχουμε παρά την άσκηση του ενδίκου μέσου μια δυσμενέστερη μεταχείριση του κατηγορουμένου. **(α)** Μέτρο ασφαλείας που προβλέπεται κατά τον ΠΚ είναι η δήμευση των επικίνδυνων αντικειμένων – αν έχουμε καταδίκη για ανθρωποκτονία η οποία τελέστηκε με μαχαίρι ή όπλο, το όπλο αυτό σύμφωνα με το ΚΠΔ 76 δημεύεται ως μέσο τελέσεως του εγκλήματος και μάλιστα η δήμευση αυτή είναι μέτρο ασφαλείας γιατί είναι ένα αντικείμενο που είναι κάθε αυτό αντικείμενο για την δημόσια ασφάλεια, άρα δεσμεύεται λόγω της επικινδυνότητας του. Άρα εάν το δικαστήριο παραλείψει να δημεύσει το όπλο ή το μαχαίρι και ο κατηγορούμενος ασκήσει έφεση, τότε το 2^ο δικαστήριο δεν κωλύεται να επιβάλει αυτό για πρώτη φορά το μέτρο ασφαλείας το οποίο παρέλειψε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να επιβάλει και αυτό γίνεται γιατί τα μέτρα ασφαλείας έχουν να κάνουν με την δημόσια ασφάλεια – το ίδιο γίνεται και για εγκλεισμό σε θεραπευτικό ίδρυμα εκείνου ο οποίος κηρύχθηκε αθώος ενός εγκλήματος λόγω έλλειψης ικανότητας για καταλογισμό . Επειδή λοιπόν τα μέτρα ασφαλείας έχουν να κάνουν με την προστασία του κοινωνικού συνόλου δεν νοείται εδώ να υπάρχει η απαγόρευση χειροτέρευσης – και αυτά επιβάλλονται ακόμα και από το 2^ο δικαστήριο όταν είχε παραλείψει το 1^ο δικαστήριο να τα επιβάλει. **(β)** Υπάρχουν κάποιες ποινές που ονομάζονται παρεπόμενες, δεν έχουν να κάνουν με τα μέτρα ασφαλείας, οι παρεπόμενες ποινές απευθύνονται προσωπικά σε βάρος του δράστη, και έχουν να κάνουν είτε μια περίπτωση είναι η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος, η οποία προβλέπεται σε ορισμένα αδικήματα, είτε η δήμευση αλλά όχι με τη μορφή του μέτρου ασφαλείας αλλά με τη μορφή της παρ.1 ΚΠΔ 76, δηλαδή η δήμευση του μέσου τελέσεως του εγκλήματος που δεν είναι καθαυτό επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη, αλλά επιβάλλεται σε περίπτωση καταδίκης για ορισμένο έγκλημα. Η δήμευση ως παρεπόμενη ποινή είναι δυνητική, δεν είναι υποχρεωτική, υπάρχουν όμως κάποιες διατάξεις σε ειδικού ποινικούς νόμους που προβλέπουν ότι η δήμευση είναι υποχρεωτική – π.χ. στην λαθρεμπορία προβλέπεται ότι υποχρεωτικά δημεύονται τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διακίνηση του λαθρεμπορεύματος – δεν έχει ευχέρεια το δικαστήριο να μην την επιβάλλει, είναι υποχρεωμένο εκ του νόμου να την επιβάλει ⇔ Εάν λοιπόν το δικαστήριο σε μια τέτοια υποχρεωτικώς επιβαλλόμενη ποινή , το 1^ο δικαστήριο παρέλειψε να επιβάλει την δήμευση των μεταφορικών μέσων , έχει την εξουσία το 2^ο δικαστήριο να την επιβάλει αυτό για πρώτη φορά, και ο λόγος είναι ότι εδώ η δήμευση προβλέπεται υποχρεωτικά από τον ίδιο το νόμο. Προσοχή όμως, θέτει ακόμα μια προϋπόθεση η διάταξη, να οφείλεται η μη επιβολή σε παραδρομή, θα πρέπει δηλαδή να ξέφυγε από το δικαστήριο, να λησμόνησε το δικαστήριο να επιβάλει ποινή η οποία προβλέπεται υποχρεωτικά στο νόμο – γιατί εάν από το σκεπτικό της απόφασης προκύπτει το δικαστήριο δεν ξεχάστηκε αλλά εσφαλμένα ερμήνευσε το νόμο, θεώρησε δηλαδή ότι στην λαθρεμπορία εφαρμόζεται η γενική περί δημεύσεως διάταξη και μπορεί αν θέλει να επιβάλει , είναι στην

ευχέρεια του να επιβάλει την δήμευση, και πει στο σκεπτικό ότι εγώ κρίνω ότι δεν πρέπει να επιβληθεί η δήμευση, εδώ υπάρχει απαγόρευση χειροτέρευσης της θέσης, γιατί εδώ δεν πρόκειται για παραδρομή αλλά για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου. Σε αυτή τη περίπτωση η δήμευση δεν μπορεί να επιβληθεί.

Είναι αυτονόητο ότι η απαγόρευση χειροτέρευσης απενεργοποιείται όταν κατά της ίδιας απόφασης έχει ασκήσει ένδικο μέσο σε βάρος του κατηγορουμένου ο εισαγγελέας. Εάν καταδικαστώ σε μια ποινή Χ και ο εισαγγελέας ασκήσει έφεση για το λόγο ότι η ποινή που μου επιβλήθηκε είναι χαμηλή και πρέπει να ληφθεί μια ανώτερη ποινή, το γεγονός ότι άσκησα έφεση δεν μου εξασφαλίζει τη μη χειροτέρευση γιατί υπάρχει έφεση κατά της ίδιας απόφασης, η οποία θα συνεκδικαστεί με την έφεση μου και αντιλαμβανόμαστε ότι εκεί, η έφεση του εισαγγελέα μπορεί να οδηγήσει σε δυσμενέστερη μεταχείρισης του.

Πρακτικό :

Ο Παρασκευάς και ο Θρασύβουλος καταδικάζονται από το Μονομελές Πλημ/κείο για εξύβριση που τέλεσαν ο ένας σε βάρος του άλλου κατά τη διάρκεια της μεταξύ τους λογομαχίας σε ποινή φυλάκισης 4 μηνών έκαστος. Ασκούν και οι δύο έφεση και καταδικάζονται από το Τριμελές Πλημ/κείο σε ποινή φυλάκισης 1 μηνός έκαστος. Ακολούθως ο Παρασκευάς και ο Θρασύβουλος ασκούν αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Πλημ/κείου για το λόγο ότι από τα πρακτικά της δίκης προέκυπτε ότι κανένας από τους δύο κατηγορουμένους δεν απολογήθηκε. Ενώπιον του Αρείου Πάγου παρέστη δια του συνηγόρου του προς υποστήριξη της αναίρεσης μόνο ο Παρασκευάς. Ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την απόφαση λόγω απόλυτης ακυρότητας και ανέπεμψε την υπόθεση στο Μονομελές και ως προς τους δύο κατηγορουμένους.

Είναι ορθή η απόφαση του Αρείου Πάγου;

Στην μετ' αναίρεση διαδικασία εμφανίζεται ενώπιον του Τριμελούς Πλημ/κείου μόνο ο Παρασκευάς, κατόπιν δε αυτού η έφεση του Θρασύβουλου απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη.

Είναι ορθή η απόφαση του Τριμελούς Πλημ/κείου ως προς το Θρασύβουλο;

Απαντήσεις :

Καταρχάς έχουμε πει ότι το επεκτατικό αποτέλεσμα εφαρμόζεται / ισχύει, όχι μόνο στην έφεση, αλλά και στην αναίρεση. Εδώ ο λόγος αναίρεσης που προβάλλεται είναι απόλυτη ακυρότητα – η απόλυτη ακυρότητα υπάρχει όταν παραβιάζονται μεταξύ άλλων, υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου ΚΠΔ 171 περ.δ – και μια περίπτωση είναι και να μην δοθεί ο λόγος στον κατηγορούμενο να απολογηθεί ⇔ Αυτός ο λόγος είναι βάσιμος, συνιστά απόλυτη ακυρότητα η μη

απολογία του κατηγορουμένου και άρα ορθώς αναιρέθηκε η απόφαση. Ορθώς αναιρέθηκε ως προς τον κατηγορούμενο, τον αναιρεσίοντα που εμφανίστηκε, δηλαδή τον Παρασκευά. Το θέμα είναι ότι ο Θρασύβουλος που και αυτός άσκησε αναίρεση δεν εμφανίστηκε να την υποστηρίξει. Θα μπορούσε να πει κανείς, αν δεν υπήρχε θέμα επεκτατικού αποτελέσματος, εδώ θα έπρεπε η αναίρεση του να απορριφθεί ως ανυποστήριχτη . Εάν όμως ο λόγος για τον οποίο αναιρείται η απόφαση είναι αντικειμενικός, τότε θα επωφεληθεί ο Θρασύβουλος από την ευνοϊκή έκβαση της αναίρεσης του άλλου κατηγορουμένου που την άσκησε και εμφανίστηκε. Αλλά πάντα υπό την προϋπόθεση ότι ο λόγος είναι αντικειμενικός. Εδώ ο κάθε κατηγορούμενος λέει για τον εαυτό του ότι στερήθηκε του υπερασπιστικού δικαιώματος, δεν απολογήθηκαν, και κατά τούτο υπάρχει απόλυτη ακυρότητα. Όμως όταν ο καθένας λέει για τον εαυτό του.... (κόπηκε η σύνδεση , συνέχεια στο επόμενο μάθημα)

24.04.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Πρακτικό προηγούμενου μαθήματος :

Ο Παρασκευάς και ο Θρασύβουλος καταδικάζονται από το Μονομελές Πλημ/κείο για εξύβριση που τέλεσαν ο ένας σε βάρος του άλλου κατά τη διάρκεια της μεταξύ τους λογομαχίας σε ποινή φυλάκισης 4 μηνών έκαστος. Ασκούν και οι δύο έφεση και καταδικάζονται από το Τριμελές Πλημ/κείο σε ποινή φυλάκισης 1 μηνός έκαστος. Ακολούθως ο Παρασκευάς και ο Θρασύβουλος ασκούν αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Πλημ/κείου για το λόγο ότι από τα πρακτικά της δίκης προέκυπτε ότι κανένας από τους δύο κατηγορουμένους δεν απολογήθηκε. Ενώπιον του Αρείου Πάγου παρέστη δια του συνηγόρου του προς υποστήριξη της αναίρεσης μόνο ο Παρασκευάς. Ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την απόφαση λόγω απόλυτης ακυρότητας και ανέπεμψε την υπόθεση στο Μονομελές και ως προς τους δύο κατηγορουμένους.

Είναι ορθή η απόφαση του Αρείου Πάγου;

Στην μετ' αναίρεση διαδικασία εμφανίζεται ενώπιον του Τριμελούς Πλημ/κείου μόνο ο Παρασκευάς, κατόπιν δε αυτού η έφεση του Θρασύβουλου απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη.

Είναι ορθή η απόφαση του Τριμελούς Πλημ/κείου ως προς το Θρασύβουλο;**Συνέχεια απάντησης :**

Ο ΑΠ αναιρεί λόγο απόλυτης ακυρότητας, είναι πράγματι περίπτωση απόλυτης ακυρότητας αυτό γιατί όπως θα δούμε και σήμερα, όταν παραβιάζεται υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου παράγεται με το ΚΠΔ 171 περ.δ απόλυτη ακυρότητα, άρα σωστά αναιρείται η απόφαση. Το πρόβλημα είναι ότι έχει εμφανιστεί για υποστήριξη της αναίρεσης μόνο ο ένας από τους δύο και δεν έχει εμφανιστεί ο άλλος, αυτό σημαίνει καταρχάς ότι πρέπει να απορριφθεί η αναίρεση ως ανυποστήρικτη από τη στιγμή που δεν εμφανίστηκε να την υποστηρίξει. Το ζήτημα που τίθεται εδώ, είναι εάν παρά το γεγονός ότι δεν εμφανίστηκε ο ένας από τους δύο θα υπάρξει επεκτατικό αποτέλεσμα, δηλαδή το ευνοϊκό για τον έναν αποτέλεσμα της αναίρεσης, εάν θα πρέπει να επεκταθεί και στον άλλο αναιρεσιώντα που δεν εμφανίστηκε. Είχαμε ξεκινήσει να λέμε ότι έχουμε περίπτωση συναφούς εγκλήματος γιατί έχουμε εγκλήματα που τελεί ο ένας εις βάρος του άλλου, ο ένας εξυβρίζει τον άλλο, άρα λοιπόν έχουμε περίπτωση του ΚΠΔ 128 περ.γ – εγκλήματα από πολλούς εναντίων αλλήλων, άρα συναφή εγκλήματα ⇔ **Εφόσον έχουμε συνάφεια για να εφαρμόσουμε το ΚΠΔ 469 θέλουμε καταρχάς δικονομικό λόγο και κατά δεύτερον δικονομικό αντικειμενικό λόγο.** Ο λόγος για τον οποίο αναιρείται η απόφαση είναι πράγματι δικονομικός γιατί αφορά την άσκηση δικονομικού δικαιώματος, του δικαιώματος της απολογίας. Το ερώτημα είναι αν είναι αντικειμενικός, η απάντηση είναι ότι **ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ Ο ΛΟΓΟΣ** – γιατί ο καθένας από τους 2 λέει ότι δεν δόθηκε ο λόγος για να απολογηθούν ⇔ ο καθένας λόγος αφορά το πρόσωπο εκείνου που κάνει την αναίρεση. Όταν λοιπόν η απόφαση αναιρείται για τον Παρασκευά

για το λόγο ότι σε αυτόν δεν δόθηκε ο λόγος να απολογηθεί, αυτός ο λόγος είναι ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ – ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ – και ως τέτοιος δεν θα έπρεπε να επεκταθεί στον έτερο αναιρεσίοντα ⇔ **Κακώς αναιρέθηκε και ως προς τους 2, ο λόγος ήταν υποκειμενικός και άρα η απόφαση του ΑΠ δεν είναι ορθή.**

Τι γίνεται στην μεταναίρεση διαδικασία : Στην μεταναίρεση διαδικασία η υπόθεση γιατί έχει αναιρεθεί, έστω κακώς, και ως προς τους 2, εισάγεται στο 2^ο δικαστήριο και για τους 2. Και εμφανίζεται μόνο ο ένας, ο Παρασκευάς, και δεν εμφανίζεται ο Θρασύβουλος – και το δικαστήριο απορρίπτει την αναίρεση του Θρασύβουλου ως ανυποστήρικτη. Και το ερώτημα είναι αν σωστά έπραξε το 2^ο δικαστήριο : ➔ Εδώ υπάρχει μια παγίδα στο ερώτημα αυτό η οποία έχει εμφανιστεί πολλές φορές στη πράξη και υπάρχει νομολογία του ΑΠ επ αυτού γιατί η ενστικτώδης απάντηση που θα έδινε κανείς εδώ είναι ότι αφού δεν εμφανίστηκε με το ΚΠΔ 501 πρέπει να απορριφθεί ως ανυποστήρικτη. ΑΛΛΑ προσοχή ποιο πρόβλημα δημιουργείται αν απορριφθεί ως ανυποστήρικτη : Ο Θρασύβουλος έχει καταδικαστεί στο 1^ο βαθμό σε ποινή φυλάκισης 4^{ων} μηνών και στο 2^ο βαθμό έχει καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης 1^{ος} μηνός. Έχουμε πει ότι όταν αναίρεται η απόφαση και αναπέμπεται στο δίκασαν δικαστήριο για επανεκδίκαση εξακολουθεί να ισχύει η απαγόρευση χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου – αυτό μας το λέει το ΚΠΔ 524 – τι σημαίνει αυτό; ➔ **Ότι δεν μπορεί με βάση το ΚΠΔ 524 να γίνει μετά την αναίρεση χειρότερη η θέση του αναιρεσιζώντος** – εν προκειμένω λοιπόν, ο Παρασκευάς έχει ένα όριο ασφαλείας, την ποινή του 1^{ος} μηνός η οποία του επιβλήθηκε με την δευτεροβάθμια απόφαση. Δεν μπορεί μεταναίρεση να επιβληθεί ποινή μεγαλύτερη από τον 1^α μήνα. Ποιο είναι όμως το πρόβλημα αν απορριφθεί η έφεση του Θρασύβουλου ως ανυποστήρικτη; Εάν απορριφθεί ως ανυποστήρικτη αυτό σημαίνει ότι η έφεση του δεν συζητείται καθόλου και **ΑΝΑΒΙΩΝΕΙ Η ΠΡΩΤΟΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ Η ΟΠΟΙΑ ΤΟΥ ΕΧΕΙ ΕΠΙΒΑΛΕΙ ΠΟΙΝΗ 4^{ων} ΜΗΝΩΝ** ⇔ **ΜΕ ΑΥΤΟ ΤΡΟΠΟ ΧΕΙΡΟΤΕΡΕΥΕΙ Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ** – σε αντίθεση με αυτά τα οποία προβλέπει το ΚΠΔ 524 ⇔ Για να αποτραπεί λοιπόν αυτή η απαγόρευση χειροτέρευσης, για να μην καταλήξουμε εκ πλαγίου να του επιβάλουμε ποινή μεγαλύτερη 1^{ος} μηνός που του είχε επιβάλει η αναιρεθείσα απόφαση, εδώ γίνεται δεκτό από την νομολογία, ορθά, ότι **κατ' εξαίρεση σε τέτοιες περιπτώσεις η έφεση δεν θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη, θα συζητηθεί στην ουσία της και το 2^ο δικαστήριο δεσμεύεται από το όριο ποινής που έχει επιβάλει η αναιρεθείσα απόφαση** – δηλαδή θα δικάσει ως η παρόντα το Θρασύβουλο και αν τον βρει ένοχο δεν μπορεί να τον καταδικάσει σε ποινή μεγαλύτερη του 1^{ος} μηνός ⇔ Έχουμε μια περίπτωση στην οποία κατά εξαίρεση δεν έχουμε απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης. **Η μόνη περίπτωση στην οποία θα μπορούσαμε να έχουμε απόρριψη της έφεσης μεταναίρεση είναι εκείνη στην οποία το 2^ο δικαστήριο έχει επιβάλει την ίδια ποινή με το 1^ο δικαστήριο, σε αυτή τη περίπτωση μπορεί να απορριφθεί ως ανυποστήρικτη η έφεση γιατί τότε αναβιώνει η πρωτόδικη απόφαση, η οποία όμως δεν καθιστά την θέση του χειρότερη γιατί έχει επιβάλει την ίδια ποινή με εκείνη που έχει επιβάλει η αναιρεθείσα απόφαση – μόνο τότε – δηλαδή όταν η δευτεροβάθμια απόφαση έχει επιβάλει την ίδια ποινή με την πρωτόδικη έχουμε δυνατότητα να απορρίψουμε μεταναίρεση, μεταναίρεση πάντα μιλάμε – για αυτή τη περίπτωση μιλάμε, να απορρίψει έφεση ως ανυποστήρικτη, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις εάν έχουμε πρωτοδίκως επιβληθείσα ποινή μεγαλύτερη από εκείνη η οποία έχει επιβληθεί από το 2^ο δικαστήριο, τότε θα πρέπει να μην απορριφθεί η έφεση ως ανυποστήρικτη και να συζητηθεί στην ουσία της.**

Ακυρότητες :

Τι είναι οι ακυρότητες ; Οι ακυρότητες στο δικό μας σύστημα είναι οι κυρώσεις οι οποίες προβλέπει το ΚΠΔ για την περίπτωση της παραβίασης των δικονομικών τύπων – όπως ξέρουμε η ποινική δικονομία έχει πολλούς διαδικαστικούς τύπους , έχει διαδικαστικές ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσουν ορισμένη διαδικασία – ορισμένο τυπικό.

Το ερώτημα είναι , εάν η διαδικασία που προβλέπει ο ΚΠΔ δεν τηρηθεί ποια είναι η συνέπεια ; Η συνέπεια από την μη τήρηση των δικονομικών τύπων είναι η ακυρότητα.

Όλοι οι δικονομικοί τύποι δεν έχουν όλοι την ίδια σημασία, κάποιοι τύποι είναι μεγαλύτερης σημασίας γιατί άπτονται π.χ. δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, κάποιοι άλλοι είναι δευτερεύουσας σημασίας και κάποιοι άλλοι αξιολογούνται από το νομοθέτη ως περιπτώσεις στις οποίες δεν χρειάζεται να επιβληθεί κάποια κύρωση, για αυτό έχουμε περιπτώσεις που παρά το γεγονός ότι παραβιάζεται μια διάταξη , δεν επέρχεται συνεπεία της παραβίασης της διάταξης κάποια δικονομική συνέπεια – ακυρότητα ⇔ έχουμε μια ατελή δικονομική διάταξη , η οποία ακόμα και αν παραβιαστεί δεν επιφέρει η παραβίαση της κάποια συνέπεια.

Οι ακυρότητες διακρίνονται σε και **ΑΠΟΛΥΤΕΣ** και **ΣΧΕΤΙΚΕΣ** – η διαφορά των 2 είναι ότι οι μεν απόλυτες λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως, ενώ οι σχετικές λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον προταθούν από τον ενδιαφερόμενο διάδικο . Ήδη αυτή η διαφοροποίηση υποδηλώνει ότι οι απόλυτες ακυρότητες αφορούν σε παραβιάσεις δικονομικών τύπων οι οποίοι αξιολογούνται από το νομοθέτη ως σοβαρότεροι , ως βαρύτεροι, ως μείζονος σημασίας σε σχέση με τους τύπους η παραβίαση των οποίων σχετίζεται με σχετική ακυρότητα.

Αυτό που λέμε ότι η απόλυτη ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως προβλέπεται στο **ΚΠΔ 174 παρ.1 : “ Η απόλυτη ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ακόμη και στον Άρειο Πάγο. Αν η απόλυτη ακυρότητα αναφέρεται σε πράξεις της προδικασίας μπορεί να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως ή να προταθεί ωστόσο γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο.”**

Ενώ η **ΚΠΔ 174 παρ.2** σε αντιδιαστολή με την παρ.1 λέει : **“ Η σχετική ακυρότητα μπορεί να προταθεί από τον εισαγγελέα ή από τους διαδίκους που έχουν συμφέρον. Αν η σχετική ακυρότητα αναφέρεται σε πράξη της προδικασίας, πρέπει να προταθεί έως το τέλος της. Αν αναφέρεται σε πράξη της διαδικασίας στο ακροατήριο, κύριας ή προπαρασκευαστικής, πρέπει να προταθεί ωστόσο εκδοθεί για την κατηγορία οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό.”**

Απόλυτες ακυρότητες :

Προβλέπονται στο ΚΠΔ 171 παρ.1 και παρ.2 : Υπάρχουν 4 κατηγορίες απολύτων ακυροτήτων.

ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.α : “ Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις που καθορίζουν: α) τη σύνθεση του δικαστηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα οργανισμού δικαστηρίων και κατάστασης δικαστικών λειτουργιών και του παρόντος κώδικα για ακυρότητα εξαιτίας κακής σύνθεσής του.”

➔ Όταν δικαστήριο συγκροτείται κατά τρόπο που αντιβαίνει στις προβλέψεις του ΚΠΔ έχουμε απόλυτη ακυρότητα – π.χ. ΚΠΔ 14 παρ.3 το οποίο μας λέει ότι δεν μπορεί να συμμετάσχει στην

σύνθεση του δικαστηρίου που δικάζει στο 2^ο βαθμό, δικαστής ο οποίος συνέπραξε στην έκδοση της πρωτόδικης απόφασης – ο δικαστής που δίκασε στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο δεν μπορεί να συμμετάσχει στη σύνθεση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου που δικάζει έφεση κατά απόφασης του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου – Σε αυτή τη περίπτωση έχουμε παραβίαση του ΚΠΔ 104 παρ.3 αλλά έχουμε και απόλυτη ακυρότητα μέσω του ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.α – Στις απόλυτες ακυρότητες όπως θα δούμε χρειαζόμαστε πάντοτε ένα ζεύγος διατάξεων, δηλαδή έχουμε μεν το ΚΠΔ 171 το οποίο μας λέει τις κατηγορίες των απολύτων ακυροτήτων, αλλά από εκεί και πέρα το ποια διάταξη παραβιάζεται δεν μας το λέει το ΚΠΔ 171, το ΚΠΔ 171 κάνει μια γενική αναφορά στις περιπτώσεις των απολύτων ακυροτήτων ⇔ Ψάχνουμε και μια άλλη διάταξη η οποία παραβιάστηκε. ⇔ Εδώ για να καταλήξουμε στην απόλυτη ακυρότητα, έχουμε συνδυασμό του ΚΠΔ 14 παρ.3 που είναι η παραβιαζόμενη διάταξη, και σε συνδυασμό πάντα του ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.α. Αυτό αφορά και τη σύνθεση των Συμβουλίων όταν δικάζουν ένδικο μέσο κατά βουλεύματος. Στο Συμβούλιο Εφετών δεν μπορεί να συμμετέχει κάποιος από αυτούς που εξέδωσαν το πρωτόδικο βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών – ΑΛΛΑ για το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών ειδικά υπάρχει μια ακόμα διάταξη που δεν σχετίζεται με τα ένδικα μέσα, ΚΠΔ 305 παρ.2 το οποίο μας λέει ότι στη σύνθεση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών το οποίο επιλύει διαφωνίες κατά τη διάρκεια της ανάκρισης ή αποφασίζει την παραπομπή ή μη του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, δεν μπορεί να συμμετάσχει στην σύνθεση του Συμβουλίου αυτού ο ανακριτής. Αυτό δεν έχει να κάνει με τα ένδικα μέσα, είναι μια πρόβλεψη που έχει ως δικαιολογητική βάση ότι ο ανακριτής ο οποίος έχει επαλειφθεί την υπόθεσης την έχει επεξεργαστεί / την γνωρίζει, έχει μια ήδη σχηματισμένη άποψη για τη βασιμότητα της κατηγορίας και για αυτό το λόγο δεν πρέπει να συμμετέχει στο Συμβούλιο, στο Συμβούλιο πρέπει να συμμετέχουν πρόσωπα που επιλαμβάνονται της υπόθεσης πρώτη φορά. Και εδώ σε αυτό το παράδειγμα θέλουμε ένα ζεύγος εννοιών, θέλουμε και το ΚΠΔ 305 παρ.2 το οποίο δεν μας φτάνει, πρέπει να το συνδυάσουμε αυτό με το ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.α.

ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β : “ την κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα και την υποχρεωτική συμμετοχή του στη διαδικασία στο ακροατήριο και σε πράξεις της προδικασίας που ορίζονται στον νόμο”

➔ Ο εισαγγελέας όπως ξέρουμε είναι το όργανο το οποίο είναι επιφορτισμένο με την άσκηση της ποινικής δίωξης, αλλά δεν εξαντλείται εκεί ο ρόλος του, ο εισαγγελέας συμμετέχει όλα τα υπόλοιπα στάδια της διαδικασίας – δεν νοείται έκδοση βουλεύματος χωρίς πρόταση εισαγγελέα, δεν νοείται εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο χωρίς την παρουσία του εισαγγελέα και πρόταση του εισαγγελέα για την ενοχή ή μη του κατηγορουμένου – αυτά προβλέπονται σε 2 διατάξεις που έχουν παραπλήσιο περιεχόμενο το ΚΠΔ 30 παρ.2 και ΚΠΔ 138 παρ.1 – τα οποία λένε αυτά που είπαμε, την υποχρεωτική παράσταση του εισαγγελέα ενώπιων του Συμβουλίου και ενώπιων του δικαστηρίου. Εάν λοιπόν υποτεθεί ότι έχει εκδοθεί ένα βούλευμα στο οποίο δεν υπάρχει εισαγγελική πρόταση, το βούλευμα αυτό έχει εκδοθεί ακύρως. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η πρόβλεψη της περ.β παρ.1 ΚΠΔ 171 έχουμε ακυρότητα και στην περίπτωση που δεν τηρηθούν οι διατάξεις για την άσκηση της ποινικής δίωξης – π.χ. Την δίωξη δεν την ασκήσει ο εισαγγελέας αλλά την ασκήσει κάποιος δικαστής, εκεί έχουμε μια άκυρη δίωξη η οποία οδηγεί σε ακυρότητα όλης της διαδικασίας / π.χ. δεν τηρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο για την έγκυρη άσκηση της ποινικής δίωξης, σύμφωνα με το ΚΠΔ 43 για να ασκηθεί ποινική δίωξη στα κακουργήματα και πλέον με τον νέο ΚΠΔ και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, θα πρέπει

προηγουμένως να έχει διαταχθεί προκαταρκτική εξέταση – η προκαταρκτική εξέταση είναι μια διερεύνηση της υπόθεσης από τον εισαγγελέα μέσω των ανακριτικών υπαλλήλων, προκειμένου ο εισαγγελέας να κρίνει εάν η υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Μας λέει λοιπόν το ΚΠΔ 43 ότι δεν μπορεί να κινηθεί δίωξη εάν δεν έχει προηγηθεί προκαταρκτική εξέταση, σε μια λοιπόν τέτοια περίπτωση, εάν ο εισαγγελέας για κακούργημα ασκήσει ποινική δίωξη χωρίς προηγουμένως να έχει διενεργήσει προκαταρκτική εξέταση, έχει παραβιάσει το ΚΠΔ 43 και η παραβίαση του ΚΠΔ 43 με βάση την πρόβλεψη του ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β επιφέρει απόλυτη ακυρότητα γιατί δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις που αφορούν την κίνηση της ποινικής δίωξης.

ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.γ : “ την αναστολή της ποινικής δίωξης σε όσες περιπτώσεις την επιβάλλει υποχρεωτικά ο νόμος”.

➔ Δεν έχει μεγάλη πρακτική σημασία – λίγες είναι οι περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος υποχρεωτικά την αναστολή της ποινικής δίωξης – π.χ. ΚΠΔ 432 παρ.1 που λέει ότι όταν ο κατηγορούμενος παραπέμπεται για κακούργημα με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών και είναι αγνώστου διαμονής, δεν μπορούμε δηλαδή να τον βρούμε γιατί έχει μετοικήσει σε άγνωστη διεύθυνση ή είναι φυγόδικος, σε αυτή τη περίπτωση λέει το ΚΠΔ 432 ότι υποχρεωτικά αναστέλλεται η διαδικασία εάν δεν συλληφθεί μέσα σε 1 μήνα από την επίδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος ⇔ Σε αυτή τη περίπτωση η υπόθεση δεν μπορεί να εισαχθεί στο ακροατήριο, και όταν και αν βρεθεί και συλληφθεί ο κατηγορούμενος τότε θα εισαχθεί η υπόθεση στο ακροατήριο, εάν λοιπόν σε μια περίπτωση φυγόδικου παραβιαστεί το ΚΠΔ 432 και αυτός εισαχθεί στο ακροατήριο παρά την σχετική απαγόρευση τότε έχουμε απόλυτη ακυρότητα γιατί παραβιάστηκε μια διάταξη η οποία προβλέπει την υποχρεωτική αναστολή της ποινικής διαδικασίας.

ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.δ : “ την εμφάνιση, την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση του κατηγορουμένου ή του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η πράξη κατά την προκαταρκτική εξέταση και την άσκηση των δικαιωμάτων που τους παρέχονται από τον νόμο, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και τον Χάρτη Θεμελιωδών Ελευθεριών της Ε.Ε.”

➔ Πιο συχνή στην πράξη – απόλυτη ακυρότητα όταν παραβιάζονται υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου τα οποία προβλέπονται όχι μόνο στον ΚΠΔ αλλά και στην ΕΣΔΑ και στο Χάρτη Ελευθεριών της Ε.Ε. . Πολλά είναι τα δικαιώματα που έχει ο κατηγορούμενος κατά την απολογία του στα διάφορα στάδια της ποινικής διαδικασίας , αυτά τα δικαιώματα δεν θα τα αναλύσουμε – θα τα βρούμε στα άρθρα ΚΠΔ 95 έως 104 – δικαίωμα του κατηγορουμένου να έχει συνήγορο, το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στο υλικό της δικογραφίας, να λάβει δηλαδή αντίγραφα από την δικογραφία, δικαίωμα να λάβει προθεσμία εντός της οποίας να προετοιμάσει την απολογία του, το δικαίωμα σιωπής και μη αυτοενοχοποίησης (ΚΠΔ 104) . Αυτά είναι τα βασικά υπερασπιστικά δικαιώματα που έχει κατά την απολογία του, υπάρχουν και άλλα τα οποία έπονται της απολογίας – είναι π.χ. το ΚΠΔ 308 παρ.4 που προβλέπει ότι μετά το πέρας της ανάκρισης ο ανακριτής υποχρεωτικώς γνωστοποιεί την περάτωση της ανάκρισης στον κατηγορούμενο ώστε αυτός να λάβει

γνώση των ανακριτικών πράξεων που τυχόν έχουν γίνει μετά την απολογία του – η παραβίαση αυτού του δικαιώματος γεννά απόλυτη ακυρότητα. Όπως επίσης, έχει δικαίωμα ο κατηγορούμενος με το ΚΠΔ 309 παρ.2 να λάβει γνώση της εισαγγελικής πρότασης που υποβάλλεται στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών και αφορά την επί της ουσίας κρίση, δηλαδή αν ο κατηγορούμενος θα παραπεμφθεί στο ακροατήριο, και αυτό είναι υπερασπιστικό δικαίωμα η παραβίαση του οποίου συνδέεται με απόλυτη ακυρότητα. Βεβαίως τα δικονομικά δικαιώματα του κατηγορουμένου δεν εξαντλούνται στο στάδιο της προδικασίας, υπάρχουν και στη διαδικασία στο ακροατήριο, και στο ακροατήριο έχει δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο, και μάλιστα στα κακουργήματα η παρουσία δικηγόρου είναι υποχρεωτική με βάση το ΚΠΔ 340, και αν τυχόν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο, το δικαστήριο οφείλει να του διορίσει αυτεπαγγέλτως. Έχει το δικαίωμα επίσης, της απολογίας γιατί είναι υπερασπιστικό δικαίωμα (παρ. πρακτικό με Παρασκευά και Θρασύβουλο που είχαμε πει ότι αναιρέθηκε λόγω απόλυτης ακυρότητας γιατί δεν απολογήθηκαν – στερήθηκαν ένα υπερασπιστικό δικαίωμα, γιατί η απολογία είναι το βασικότερο υπερασπιστικό δικαίωμα, υπό την έννοια ότι εκεί ο κατηγορούμενος εκθέτει την δική εκδοχή για το πώς συνέβησαν τα γεγονότα. Επίσης υπερασπιστικό δικαίωμα είναι το δικαίωμα που έχει ο συνήγορος του κατηγορουμένου να αγορεύσει μετά την πρόταση του εισαγγελέα ⇔ Έχουμε και στο ακροατήριο υπερασπιστικά δικαιώματα, η παραβίαση των οποίων παράγει απόλυτη ακυρότητα.

⇔ Αυτές είναι οι 4 περιπτώσεις στις οποίες έχουμε απόλυτη ακυρότητα. Στην απόλυτη ακυρότητα πάντοτε θα χρησιμοποιούμε 2 διατάξεις, δεν φτάνει το ΚΠΔ 171, θα πρέπει να ψάξουμε και την παραβιαζόμενη διάταξη – δεν γίνεται μόνο με το ΚΠΔ 171.

Ακόμα μια περίπτωση απόλυτης ακυρότητας, η οποία δεν υπήρχε στον παλαιό ΚΠΔ αλλά προστέθηκε στον καινούργιο, και προβλέπεται στο **ΚΠΔ 171 παρ.2 : “ Αν ο κατηγορούμενος ζήτησε να ασκήσει δικαίωμα που του παρέχεται από τον νόμο και το δικαστήριο του το αρνήθηκε ή παρέλειψε να αποφανθεί για την σχετική αίτηση.”**

➔ Απόλυτη ακυρότητα υπάρχει και σε αυτή την περίπτωση. Αυτές οι περιπτώσεις, δηλαδή που ο κατηγορούμενος ζήτησε να ασκήσει κάποιο δικαίωμα και το δικαστήριο του το αρνήθηκε στον παλαιό ΚΠΔ χαρακτηρίζονταν ως περιπτώσεις έλλειψης ακρόασης, έτσι λέγονταν αυτή η περίπτωση – και είχε το χαρακτηριστικό η έλλειψη ακρόασης ότι ήτανε περίπτωση σχετικής ακυρότητας, δηλαδή η έλλειψη ακρόασης έπρεπε να προταθεί από τον ενδιαφερόμενο κατηγορούμενο για να ληφθεί υπόψη. Πλέον αυτή η έλλειψη ακρόασης, η παλιά σχετική ακυρότητα, αναβαθμίζεται στον ΚΠΔ σε ΑΠΟΛΥΤΗ.

Αυτό που πρέπει να ξεκαθαρίσουμε εδώ και έχει σημασία να το αναλύσουμε είναι πως οριοθετείται η παρ.2 ΚΠΔ 171 σε σχέση με την περ.δ παρ.1 ΚΠΔ 171 :

Γιατί και στην παρ.2 ΚΠΔ 171 έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος – γιατί λοιπόν χρειαζόμαστε μια ειδική ρύθμιση; Επαλαβάνουμε βέβαια ότι πλέον η πρακτική σημασία έχει εξαλειφθεί υπό την έννοια ότι σε κάθε περίπτωση επέρχεται πλέον απόλυτη ακυρότητα ⇔ Είτε υπαχθεί στην παρ.2 ΚΠΔ 171 είτε στην παρ.1 περ.δ ΚΠΔ 171, ίδια συνέπεια επέρχεται, ενώ στο παλαιό καθεστώς δεν ίσχυε αυτό. Πρέπει όμως να ξεκαθαρίσουμε πότε έχουμε το ένα και πότε το άλλο. Ποιο είναι το κριτήριο που έχει επικρατήσει και κατά τον Τζανετή είναι το ορθότερο : ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.δ έχουμε όταν το υπερασπιστικό δικαίωμα πρέπει το δικαστήριο να το αναγνωρίσει

οίκοθεν στον κατηγορούμενο, δηλαδή από μόνο του το δικαστήριο ή ο ανακριτής ή το συμβούλιο, πρέπει από μόνο του να δώσει την ευκαιρία στον κατηγορούμενο να ασκήσει το δικαίωμα του. Ο ανακριτής ενώπιον του οποίου εμφανίζεται ο κατηγορούμενος, δεν χρειάζεται να το ζητήσει ο κατηγορούμενος για να του δώσει αντίγραφο από την δικογραφία ή να του χορηγήσει προθεσμία μέσα στην οποία να απολογηθεί – αυτά πρέπει να τα κάνει από μόνος του. Αυτά που λοιπόν που ενεργοποιούνται οίκοθεν από το δικαστήριο, τον ανακριτή κλπ είναι οι περιπτώσεις του ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.δ. Στην περίπτωση του ΚΠΔ 171 παρ.2 τι αλλάζει ; Και εδώ έχουμε υπερασπιστικά δικαιώματα τα οποία όμως, την άσκηση τους, πρέπει να την ενεργοποιήσει ο ίδιος ο κατηγορούμενος. Δηλαδή κλασικό παράδειγμα είναι το αίτημα αναβολής : όταν ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο κωλύεται να εμφανιστεί ο ίδιος ή κωλύεται ο δικηγόρος του ο οποίος είναι δικηγόρος της επιλογής του και θέλει να τον εκπροσωπήσει, δεν μπορούν να παρασταθούν στο δικαστήριο για λόγους ανωτέρας βίας, γιατί ο ένας είναι άρρωστος ή ο άλλος έχει απασχόληση σε άλλο δικαστήριο, είναι ένα δικαίωμα υπερασπιστικό γιατί ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να θέλει τον δικηγόρο του, όμως το δικαίωμα αυτό, την άσκηση του θα την προκαλέσει ο ίδιος, δηλαδή αυτός θα υποβάλει το αίτημα αναβολής, δεν είναι υποχρεωμένο το δικαστήριο να ερευνήσει από μόνο το αν υπάρχει κώλυμα εμφάνισης, μόνο αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος . Άλλο παράδειγμα : η αναβολή για τις κρείσσονες αποδείξεις – ΚΠΔ 352 , εάν από την αποδεικτική διαδικασία προκύψει η ανάγκη προσκομιδής ενός αποδεικτικού μέσου, ενός μάρτυρα, ενός εγγράφου που δεν βρίσκεται στην διάθεση του δικαστηρίου, ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να ζητήσει αναβολή για αυτό το λόγο. Και σε αυτή την περίπτωση έχουμε ένα δικαίωμα το οποίο ο ίδιος ο κατηγορούμενος το ασκεί, δεν είναι υποχρεωμένο το δικαστήριο από μόνο του να το ασκήσει ⇨ **Αυτή είναι η διαφορά του ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.δ και του ΚΠΔ 171 παρ.2 – στην παρ.2 ζητά ο ίδιος να ασκήσει ένα δικαίωμα, στην παρ.1 περ.δ το δικαστήριο το ίδιο του δίνει δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος.**

Προϋποθέσεις για να παραχθεί η ακυρότητα κατά το ΚΠΔ 171 παρ.2 :

(α) Παρέλειψε να αποφανθεί στη σχετική αίτηση – υποβάλλει ο κατηγορούμενος π.χ. ένα αίτημα αναβολής και το δικαστήριο δεν απαντάει καθόλου, προχωράει στην εκδίκαση της υπόθεσης χωρίς καμία απάντηση επί του αιτήματος αυτού . Εδώ έχουμε μια παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος.

(β) Το δικαστήριο το αρνήθηκε. Εδώ χρειάζεται προσοχή για να μην παρερμηνεύσουμε αυτό που λέει η διάταξη γιατί θα μπορούσε να σκεφτεί κάποιος, τι εννοεί εδώ πέρα η διάταξη; Δηλαδή το δικαστήριο οφείλει να κάνει δεκτά όλα τα αιτήματα του κατηγορουμένου, οφείλει δηλαδή όταν ζητάει αναβολή , να του δίνει την αναβολή, και αν αρνηθεί την αναβολή έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος ; **Προφανέστατα ΔΕΝ είναι αυτό το νόημα της διάταξης. Όταν λέμε αρνήθηκε εννοούμε αρνήθηκε ΑΝΑΙΤΙΟΛΟΓΗΤΑ, και μεν απέρριψε το αίτημα αναβολής χωρίς όμως να διαλάβει την απαιτούμενη αιτιολογία, χωρίς να εξηγήσει γιατί δεν πείθεται από τον λόγο αναβολής που προβάλλει ο κατηγορούμενος – σε αυτή την περίπτωση έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος.**

Έχουμε ακόμα μια περίπτωση (Τρίτη) απόλυτης ακυρότητας που θα αναφερθούμε στο επόμενο μάθημα : όταν ο υποστηρίζων την κατηγορία παρέστει παράνομα στη διαδικασία στο ακροατήριο. Θα πούμε στο επόμενο μάθημα για τον υποστηρίζοντα την κατηγορία που είναι ένας καινούργιος θεσμός, είναι ο διάδοχος του παλαιού πολιτικώς ενάγοντος ➔ Εάν παρέστει πρόσωπο για υποστήριξη της κατηγορίας το οποίο δεν νομιμοποιείται, έχουμε και σε αυτή την περίπτωση απόλυτη ακυρότητα (ΚΠΔ 171 παρ.3)

Σχετικές ακυρότητες :

Προβλέπονται στο ΚΠΔ 172 . Έχει το χαρακτηριστικό η σχετική ακυρότητα ότι λαμβάνεται υπόψη μόνο εάν προταθεί.

ΚΠΔ 172 παρ.1 : “ Σχετική ακυρότητα επέρχεται σε κάθε περίπτωση που ο νόμος απαγγέλλει ακυρότητα που δεν υπάγεται στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου.”

➔ Καταρχάς οι σχετικές ακυρότητες προκύπτουν αφαιρετικά, όποιες δεν είναι απόλυτες ⇔ Οι περιπτώσεις που συζητήσαμε μέχρι τώρα δεν μπορούν να είναι σχετικές ακυρότητες, τις αποκλείουμε αυτές, άρα ψάχνουμε για άλλες περιπτώσεις ακυροτήτων πέρα από το ΚΠΔ 171.

➔ Επίσης η σχετική ακυρότητα επέρχεται μόνο όπου ο νόμος το ορίζει ⇔ Δηλαδή μόνο εάν στο κείμενο της διάταξης που παραβιάζεται προβλέπεται ακυρότητα, τότε μόνο επέρχεται αυτή. Δεν αφήνει περιθώρια η διάταξη, να πούμε ότι σε μια δικονομική διάταξη θεωρούμε λόγο της βαρύτητας της πρέπει να επέλθει ακυρότητα, εάν δεν το λέει η ίδια η διάταξη, ακυρότητα ΔΕΝ επέρχεται και έχουμε απλώς μια ατελή δικονομική διάταξη η παραβίαση της οποίας δεν συνδέεται με κάποια δικονομική συνέπεια .

➔ Δεν είναι πολλές οι σχετικές ακυρότητες στο ΚΠΔ – και έχουμε την ευκολία να τις εντοπίσουμε εύκολα ψάχνοντας εάν προβλέπεται ακυρότητα σε περίπτωση παραβίασης της σχετικής διάταξης – π.χ. ΚΠΔ 154 παρ.2 : η διάταξη αυτή αφορά τις επιδόσεις δικογράφων, είχαμε πει πως γίνονται οι επιδόσεις σε προηγούμενα μαθήματα, μπορούν να γίνονται με εγχείρηση του εγγράφου – παράδοση του εγγράφου εις χείρας του ενδιαφερόμενου προσώπου, μπορεί να γίνεται με θυροκόλληση όταν δεν παρευρίσκεται το πρόσωπο στη κατοικία του, μπορεί να γίνεται ως αγνώστου διαμονής κτλπ – το ΚΠΔ 154 παρ.2 αφορά τις επόμενες διατάξεις ΚΠΔ 155 και ΚΠΔ 161 – 165 που περιγράφουν τις επιμέρους περιπτώσεις επίδοσης και λέει το ΚΠΔ 154 παρ.2 ότι η επίδοση ή κοινοποίηση είναι άκυρες εάν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των ΚΠΔ 155 και ΚΠΔ 161 επ. – εδώ ο ίδιος ο νόμος έρχεται και λέει ότι εγώ στα άρθρα ΚΠΔ 155 επ. προβλέπω την διαδικασία της επίδοσης, πως πρέπει να επιδοθεί ένα έγγραφο, αλλά προβλέπω συγχρόνως ότι εάν δεν τηρηθεί αυτή η διάταξη τότε έχω ακυρότητα . Αυτή είναι μια περίπτωση ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΚΥΡΩΤΗΤΑΣ – και είναι περίπτωση σχετικής ακυρότητας γιατί ακριβώς υπάρχει το ΚΠΔ 154 παρ.2, εάν δεν υπήρχε αυτή η διάταξη να μας λέει ότι επέρχεται ακυρότητα δεν θα υπήρχε καμία δικονομική συνέπεια από την παραβίαση των άρθρων ΚΠΔ 155 επ.

➔ π.χ. ΚΠΔ 167 αναφέρεται στο ΚΠΔ 166 το οποίο προβλέπει την προθεσμία εμφάνισης του κατηγορουμένου στο ακροατήριο – η προθεσμία αυτή κατά βάση είναι 15 ημέρες, υπάρχουν και κάποιες εξαιρέσεις για αλλοδαπούς. Πρέπει λοιπόν ο κατηγορούμενος να κλητευθεί μέσα σε 15 ημέρες το αργότερο από την δικάσιμο . Τι γίνεται εάν κλητευθεί στις 10 ημέρες από την δικάσιμο ;

Υπάρχει δικονομική συνέπεια ; ΝΑΙ , και αυτή προβλέπεται στο ΚΠΔ 167 : Η μη τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο συνεπάγονται την ακυρότητα της διαδικασίας . Να λοιπόν μια ακόμη περίπτωση σχετικής ακυρότητας που προβλέπεται στον ίδιο το νόμο, για αυτό άλλωστε είναι σχετική.

➔ π.χ. ΚΠΔ 210 – προβλέπει ποια είναι τα πρόσωπα που δεν μπορούν να εξεταστούν ως μάρτυρες στο ακροατήριο : Είναι αυτά που άσκησαν εισαγγελικά /ανακριτικά καθήκοντα , και αυτά που έχουν παρεπεμφθεί αμετακλήτως για την ίδια πράξη είτε αυτά που έχουν καταδικαστεί για την ίδια πράξη. Αφορά κωλύματα μαρτυρίας αυτή η διάταξη. Τι γίνεται εάν καταθέσει ως μάρτυρας στο ακροατήριο ο γραμματέας του ανακριτή ; Σε αυτή την περίπτωση η διαδικασία είναι άκυρη γιατί μας το λέει το ΚΠΔ 210 “με ποινή ακυρότητας” – εάν δεν το έλεγε αυτό δεν θα είχαμε καν ακυρότητα –,θα είχαμε μια διάταξη η οποία δεν προβλέπει κύρωση σε περίπτωση παραβίασεως της .

➔ π.χ. ΚΠΔ 212 : Αφορά το τι γίνεται όταν καταθέτουν ως μάρτυρες πρόσωπα που βαρύνονται με επαγγελματικό απόρρητο όπως είναι οι δικηγόροι, οι ιερείς για όσα γίνονται στη εξομολόγηση, οι γιατροί κτλπ . Εάν καταθέσουν αυτά τα πρόσωπα η διαδικασία είναι άκυρη, και μας το λέει το ΚΠΔ 212, η διαδικασία ακυρώνεται .

➔ π.χ. Ακυρότητα κλήσης ή κλητηρίου θεσπίσματος – ΚΠΔ 321 : μας λέει ποιο είναι το περιεχόμενο του κλητηρίου θεσπίσματος (κλητήριο θέσπισμα είναι η απευθείας παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο από τον εισαγγελέα – μονομερώς από τον εισαγγελέα. Οι τρόποι παραπομπής στο ακροατήριο είναι 2 , είτε με κλητήριο θέσπισμα είτε με βούλευμα) . Το ΚΠΔ 321 παρ.1 μας λέει ποια είναι τα στοιχεία που πρέπει να έχει το κλητήριο θέσπισμα, πρέπει να έχει το ονοματεπώνυμο του κατηγορουμένου , το δικαστήριο στο οποίο καλείται να εμφανιστεί, την ημερομηνία της δικασίμου, τον ακριβή καθορισμό της πράξης για την οποία καλείται ο κατηγορούμενος κτλπ. Τι γίνεται εάν από το κλητήριο θέσπισμα λείπει κάποια από τα στοιχεία της παρ.1 ΚΠΔ 321; Έχουμε λοιπόν μια αόριστη περιγραφή της πράξης, δεν είναι ορισμένη ώστε να προσδιορίζεται αυτή σαφώς κατά χρόνο, τόπο και λοιπές περιστάσεις, λέει το ΚΠΔ 321 παρ.4 ότι η τήρηση των διατάξεων της παρ.1 και 2 (το 2 αφορά την κλήση) επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης. Αυτή είναι η συνηθέστερη στην πράξη περίπτωση σχετικής ακυρότητας η οποία έχει και μια ιδιαιτερότητα που θα την δούμε στη συνέχεια.

➔ π.χ. ΚΠΔ 172 παρ.2 : Είναι οι περιπτώσεις έλλειψης ακρόασης, δηλαδή οι περιπτώσεις που ζητήθηκε η άσκηση ενός δικαιώματος το οποίο όμως το δικαστήριο δεν υποχρεούται οίκοθεν να το ενεργοποιήσει, όταν όμως αυτή η έλλειψη ακρόασης αφορά όχι τον κατηγορούμενο, γιατί η έλλειψη ακρόασης του κατηγορουμένου πλέον είναι απόλυτη ακυρότητα, αλλά αφορά τον παριστάμενο για υποστήριξη της κατηγορίας και τον εισαγγελέα. Εάν λοιπόν αυτά τα πρόσωπα ζητήσουν να ασκήσουν κάποιο δικαίωμα, ο παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας ζητάει αναβολή γιατί κωλύεται να εμφανιστεί ο δικηγόρος του ή ο εισαγγελέας ζητάει να αναβληθεί η υπόθεση για να προσκομιστεί καινούργιο αποδεικτικό στοιχείο – σε αυτές τις περιπτώσεις της έλλειψης ακρόασης του εισαγγελέα και του παρισταμένου για υποστήριξη της κατηγορίας, έχουμε μια καινούργια περίπτωση σχετικής ακυρότητας, η οποία ήταν ούτως ή άλλως σχετική και με το παλαιό καθεστώς, όπως ήταν σχετικές όλες οι αλείψεις ακρόασης, και του κατηγορουμένου – αυτές τώρα διασπάστηκαν στον νέο κώδικα και η έλλειψη ακρόασης του κατηγορουμένου έχει αναβαθμιστεί σε απόλυτη ακυρότητα , η έλλειψη ακρόασης του εισαγγελέα και του παρισταμένου

προς υποστήριξη της κατηγορίας, έχει παραμένει ως είχε, δηλαδή μια περίπτωση σχετικής ακυρότητας.

⇒ Η μεν απόλυτη ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως ενώ η σχετική ακυρότητα πρέπει να προταθεί. Και η σχετική ακυρότητα όπως είπαμε προβλέπεται στην ίδια την παραβιαζόμενη διάταξη, άρα στην σχετική ακυρότητα ΜΟΥ ΑΡΚΕΙ 1 ΔΙΑΤΑΞΗ – ΘΕΛΩ 1 ΔΙΑΤΑΞΗ, και από εκεί βλέπω αν υπάρχει ακυρότητα (π.χ. ΚΠΔ 324 παρ.4 – μου αρκεί να εφαρμόσω αυτή τη διάταξη για να πω ότι παρήχθει σχετική ακυρότητα) . Σε αντίθεση με τις απόλυτες που όπως είπαμε ΘΕΛΟΥΜΕ ΖΕΥΓΩΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ . θέλουμε και το ΚΠΔ 171 και την ειδικότερη διάταξη η οποία παραβιάστηκε.

Μέχρι πότε μπορεί να προβληθεί μια ακυρότητα ; Γιατί όπως θα δούμε η διαφορά μεταξύ σχετικών ακυροτήτων και απολύτων δεν εξαντλείται στο αυτεπάγγελτο ή στην προβολή αλλά έχει να κάνει και με τον χρόνο , έχει μια διαφορά ως προς το χρόνο προβολής :

Εδώ πέρα από το είδος της ακυρότητας , αν είναι σχετική ή απόλυτη, μας ενδιαφέρει και ο χρόνος στον οποίο δημιουργείται η ακυρότητα. Και έχουμε μια περαιτέρω διάκριση μεταξύ ακυροτήτων της προδικασίας και ακυροτήτων του ακροατηρίου. Όταν λέμε προδικασία εννοούμε το στάδιο που προηγείται της εισαγωγής της υπόθεσης στο ακροατήριο, δηλαδή το στάδιο της ανάκρισης αλλά και το ενδιάμεσο στάδιο των δικαστικών Συμβουλίων, όλο αυτό θεωρείται προδικασία ⇔ Κρατάμε την βασική διάκριση μεταξύ ακυροτήτων προδικασίας και ακυροτήτων ακροατηρίου.

Απόλυτες ακυρότητες της προδικασίας :

Μέχρι πότε μπορούν να προβληθούν αυτές ; π.χ. Όταν απολογείται ο κατηγορούμενος ενώπιον του ανακριτή, ο ανακριτής δεν του επιτρέπει να παραστεί με συνήγορο ή δεν του επιτρέπει να λάβει γνώση των αντιγράφων της δικογραφίας ή δεν του δίνει προθεσμία να απολογηθεί ⇔ Έχουμε μια κατάφωρη παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος, η οποία χρονικά τοποθετείται στην προδικασία, γιατί η ανάκριση είναι στο στάδιο που προηγείται της εισαγωγής της υπόθεσης στο ακροατήριο. Μέχρι πότε μπορεί να προβληθεί αυτή η ακυρότητα εάν δεν ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως γιατί εδώ ενδεχομένως μπορούμε να πούμε ότι αφού είναι ακυρότητα η οποία είναι απόλυτη, λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως – αλλά αυτό δεν σημαίνει ο κατηγορούμενος στερείται τη δυνατότητα να προβάλει μια απόλυτη ακυρότητα και όπως θα δούμε στη συνέχεια, στην απόλυτη ακυρότητα στην προδικασία αρμόδιο είναι το δικαστικό συμβούλιο ⇔ όταν παραβιάζεται ένα δικαίωμα του κατηγορουμένου από τον ανακριτή, το Συμβούλιο δεν γνωρίζει την παραβίαση αυτού του δικαιώματος, εκ των πραγμάτων, θα πρέπει ο ίδιος ο κατηγορούμενος να την θέσει υπόψη του Συμβουλίου ώστε αυτό να αποφανθεί. Μέχρι πότε μπορεί να γίνει η προβολή αυτής της ακυρότητας ;

➔ Εδώ έχουμε την ρύθμιση του ΚΠΔ 174 παρ.1 : “ Η απόλυτη ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ακόμη και στον Άρειο Πάγο. Αν η απόλυτη ακυρότητα αναφέρεται σε πράξεις της προδικασίας μπορεί να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως ή να προταθεί ωστόσο γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο.”-

Βλέπουμε εδώ λοιπόν ότι στις ακυρότητες της προδικασίας ο νόμος βάζει ένα χρονικό όριο και λέει ότι αυτές οι ακυρότητες της προδικασίας θα ληφθούν υπόψη αυτεπαγγέλτως είτε θα προταθούν,

όχι όμως οποτεδήποτε, μέχρι να γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο. Από αυτό αποκλείεται αυτή η ακυρότητα της προδικασίας να προβληθεί στο ακροατήριο, δεν μπορεί δηλαδή να έρθει ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο όταν δικάζεται και να πει ότι παραβιάστηκε το δικαίωμα του στην απολογία, αυτό έχει ένα χρονικό όριο που μπορεί να προταθεί και είναι η αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο – δεν μπορεί ο κατηγορούμενος να ανατρέψει την παραπομπή όταν ο νόμος δεν του δίνει κάποιο ένδικο μέσο ή κάποιο ένδικο βοήθημα για να αποτρέψει την παραπομπή στο ακροατήριο ή αν του δίνει τέτοια δυνατότητα, να έχει ασκήσει το δικαίωμα και να έχει απορριφθεί ή να έχει περέλθει άπρακτη η σχετική προθεσμία. Εδώ για να κατανοήσουμε την πρόβλεψη του κώδικα, πρέπει να θυμηθούμε τον τρόπο παραπομπής – είπαμε ότι ο κατηγορούμενος παραπέμπεται με 2 τρόπους στο ακροατήριο, δηλαδή είτε με κλητήριο θέσπισμα είτε με βούλευμα, πρέπει να θυμηθούμε αν παρέχονται ένδικα μέσα ή ένδικα βοηθήματα στον κατηγορούμενο κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος ή του κλητηρίου θεσπίσματος. Η απάντηση είναι ότι προβλέπονται, όχι όμως σε όλες τις περιπτώσεις, στα βουλεύματα προβλέπεται δικαίωμα έφεσης με βάση το ΚΠΔ 478 όταν παραπέμπεται για κακούργημα και μόνο για 2 λόγους, για απόλυτη ακυρότητα και για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης, στο δε κλητήριο θέσπισμα έχουμε δικαίωμα προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος με το ΚΠΔ 322 όχι όμως σε όλες τις περιπτώσεις, αλλά μόνο όταν ο κατηγορούμενος παραπέμπεται στο ακροατήριο το Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, εάν παραπέμπεται στο ακροατήριο του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου δεν υπάρχει δικαίωμα προσφυγής.

Παράδειγμα για το πότε γίνεται αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο. Ας υποθέσουμε ότι κάποιος παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, τη στιγμή που του επιδίδεται το κλητήριο θέσπισμα, η παραπομπή δεν είναι αμετάκλητη γιατί έχει δικαίωμα προσφυγής, δεν ξέρουμε αν θα το ασκήσει, αλλά πρέπει να περιμένουμε για να δούμε αν θα το ασκήσει ⇔ Η παραπομπή γίνεται αμετάκλητη όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, δηλαδή να παρέλθουν οι 10 ημέρες οι οποίες προβλέπονται για την άσκηση αυτού του ενδίκου βοηθήματος ή εάν ασκηθεί αυτή η προσφυγή όταν απορριφθεί η προσφυγή. Εδώ λοιπόν έχουμε 2 διαφορετικά χρονικά σημεία, άλλο είναι το χρονικό σημείο της παραπομπής στο ακροατήριο το οποίο συμπίπτει με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή με την επίδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος και άλλο είναι το χρονικό σημείο της αμετάκλητης παραπομπής του στο ακροατήριο η οποία χρονικώς διαφοροποιείται σε όσες περιπτώσεις ο νόμος προβλέπει ένδικο βοήθημα ή ένδικο μέσο. Στο παραπεμπτικό βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών για κακούργημα έχουμε δικαίωμα έφεσης, άρα όταν εκδίδεται το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών έχουμε παραπομπή, αλλά δεν έχουμε αμετάκλητη παραπομπή. Αμετάκλητη παραπομπή έχουμε είτε όταν παρέλθει η προθεσμία 10ημέρη και δεν ασκηθεί το ένδικο μέσο της έφεσης, είτε όταν ασκηθεί το ένδικο μέσο της έφεσης και απορριφθεί.

⇔ Βλέπουμε ότι υπάρχει μια διάσταση μεταξύ παραπομπής και αμετάκλητης παραπομπής, η οποία έχει σημασία / εκδηλώνεται ΜΟΝΟ ΟΤΑΝ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ Ή ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ – γιατί αν δεν προβλέπονται τέτοια τότε η παραπομπή και η αμετάκλητη παραπομπή συμπίπτουν – π.χ. παραπέμπομαι με κλητήριο θέσπισμα στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο, δεν έχω δικαίωμα προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, άρα λοιπόν με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος έχω και παραπομπή και αμετάκλητη παραπομπή αφού δεν μπορώ να κάνω κάτι για να ανατρέψω το κλητήριο θέσπισμα. ⇔ Στο παράδειγμα που είπαμε, εάν στερηθεί ο κατηγορούμενος ένα υπερασπιστικό δικαίωμα κατά την διάρκεια της απολογίας

του, τότε το απώτατο χρονικό σημείο στο οποίο μπορεί να το κάνει, εάν πρόκειται για κακούργημα είναι μέχρι να καταστεί αμετάκλητη η παραπομπή του, για αυτό η απόλυτη ακυρότητα είναι λόγος έφεσης κατά του βουλεύματος, γιατί όταν έχει εκδοθεί το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, γιατί έχω δικαίωμα έφεσης η παραπομπή μου δεν είναι αμετάκλητη και όχι μονό δεν είναι αμετάκλητη, η απόλυτη ακυρότητα είναι ένας από τους 2 λόγους που μπορώ να προβάλλω ασκώντας έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει ότι θα προβάλω αναγκαστικά την ακυρότητα με την άσκηση ενδίκου μέσου, μπορώ να το κάνω σε οποιοδήποτε στάδιο προηγούμενο και όπως θα δούμε στη συνέχεια, αυτό μπορώ να το κάνω με μια υποβολή αίτησης στο Συμβούλιο με το ΚΠΔ 176 ανά πάσα στιγμή, δεν χρειάζεται δηλαδή να περιμένω την παραπομπή στο ακροατήριο, η διάταξη αναφέρεται στο απώτατο όριο της προβολής, αυτό σημαίνει μπορώ να την κάνω οποτεδήποτε πριν. Δηλαδή μου στερεί ο ανακριτής το υπερασπιστικό μου δικαίωμα σήμερα, μπορώ την ίδια μέρα ή αύριο να κάνω μια προσφυγή στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, δεν είναι αμετάκλητη η παραπομπή μου στο ακροατήριο, βρισκόμαστε ακόμα στο στάδιο της προδικασίας, στο στάδιο της ανάκρισης και επομένως είμαι μέσα στο χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου μπορώ να προβάλω την απόλυτη ακυρότητα ⇔ **Δεν πρέπει να παρασυρθούμε, δηλαδή η διάταξη προβλέπει ότι μόνο όταν παραπέμπομαι στο ακροατήριο μπορώ να προβάλω την ακυρότητα – μπορώ να το κάνω οποτεδήποτε αυτό, μέχρι τότε – το απώτατο όριο μας υποδεικνύει η διάταξη.**

(πότε έχει ένδικο μέσο κατά της παραπομπής ; ➔ Εάν έχω κλητήριο θέσπισμα έχω ένδικο βοήθημα το ΚΠΔ 322 κατά του κλητηρίου όταν παραπέμπομαι στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, μόνο τότε. Και στο βούλευμα έχω έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος για κακούργημα.)

Όταν έχω έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος μπορώ να προβάλω την ακυρότητα της προδικασίας και με το ένδικο μέσο της έφεσης, γιατί μπορώ να την προβάλω και αυτοτελώς στο Συμβούλιο. Όταν παραπέμπομαι με κλητήριο θέσπισμα και έχω δικαίωμα προσφυγής, η νομολογία έχει δεχτεί - ΟΛΑΠ 9/2008 – η οποία λέει ότι μπορώ να προβάλω την ακυρότητα και με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος. Όπως δηλαδή μπορώ να την προβάλω με άσκηση έφεσης κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος, ομοίως μπορώ να την προβάλω με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος.

Απόλυτες ακυρότητες του ακροατηρίου :

Τα πράγματα εδώ είναι πολύ πιο απλά γιατί εκεί δεν έχω κάποιο χρονικό περιορισμό – την απόλυτη ακυρότητα μπορώ να την προβάλω οποτεδήποτε. Μάλλον, αρχικά, δεν χρειάζεται καν να την προβάλω γιατί το δικαστήριο οφείλει αυτεπαγγέλτως να την λάβει υπόψη, αλλά εάν δεν την λάβει υπόψη, βεβαίως έχω το δικαίωμα προβολής, αυτό μπορώ να το κάνω οποτεδήποτε, μέχρι και τον ΑΠ – για αυτό μπορώ να προβάλω μια ακυρότητα της πρωτοβάθμιας απόφασης στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και μάλιστα εκεί δεν χρειάζεται να το έχω βάλει ως ειδικό λόγο έφεσης, μπορώ να το προβάλω για πρώτη φορά στο δευτεροβάθμιο, ή μπορώ εάν έχει εμφολωρήσει μια απόλυτη ακυρότητα στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο – π.χ. έχει παραστεί ως υποστηρίζων την κατηγορία πρόσωπο μη νομιμοποιούμενο, μπορώ να προσβάλω την απόφαση για απόλυτη ακυρότητα με το ΚΠΔ 171 παρ.3 χωρίς να χρειάζεται προηγουμένως να έχω προβάλει, να έχω υποβάλει σχετική ένσταση στο 2^ο δικαστήριο. Δηλαδή μπορώ να αφήσω τον υποστηρίζων την

κατηγορία να παρασταθεί, να μην πω τίποτα απολύτως, και να το προβάλω ως λόγο αναίρεσης ⇔ **Στο ακροατήριο η απόλυτη ακυρότητα μπορεί να προβληθεί οποτεδήποτε μέχρι θεθαίως και τον ΑΠ γιατί αυτό είναι το απώτατο χρονικό σημείο.**

Σχετικές ακυρότητες της προδικασίας :

Και σε αυτές όπως και στις απόλυτες ακυρότητες, υπάρχει ένα απώτατο χρονικό όριο προβολής. Δεν μπορούν οι σχετικές ακυρότητες της προδικασίας να προβληθούν για πρώτη φορά στο ακροατήριο.

ΚΠΔ 174 παρ.2 εδ.β : “ Αν η σχετική ακυρότητα αναφέρεται σε πράξη της προδικασίας, πρέπει να προταθεί έως το τέλος της.”

Εάν συγκρίνουμε το ΚΠΔ 174 παρ.2 εδ.β με το ΚΠΔ 174 παρ.1 που αφορά τις απόλυτες ακυρότητες, θα εντοπίσουμε την διαφορά, δηλαδή , ενώ οι απόλυτες ακυρότητες της προδικασίας προβάλλονται μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο, οι σχετικές ακυρότητες της προδικασίας προβάλλονται μέχρι το τέλος της προδικασίας, και το τέλος της προδικασίας συμπίπτει με την παραπομπή στο ακροατήριο, ασχέτως αν αυτή είναι αμετάκλητη ή όχι – αυτή είναι η διαφορά μεταξύ των 2 διατάξεων ⇔ **Δεν συνδέεται η προβολή της σχετικής ακυρότητας της προδικασίας με την αμετάκλητη παραπομπή, αλλά με την απλή παραπομπή ασχέτως αν είναι αμετάκλητη ή όχι.** – π.χ. στη προδικασία , στην ανάκριση έχει εξεταστεί ένα πρόσωπο από αυτά με τα οποία βαρύνονται με υποχρέωση εχεμύθειας , έχουν υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου , έχει καταθέσει ένας δικηγόρος παραβιάζοντας το επαγγελματικό του απόρρητο και αποκαλύπτοντας ότι ο εντολέας του , του είπε ότι πράγματι αυτός είναι ο δράστης του εγκλήματος – αυτή είναι μια σχετική ακυρότητα – μπορεί να προταθεί μέχρι να γίνει η παραπομπή στο ακροατήριο η οποία γίνεται στα πλημμελήματα με την επίδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος (ασχέτως αν υπάρχει δικαίωμα προσφυγής, δηλαδή αν παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, όπου όπως είπαμε έχει δικαίωμα προσφυγής, η παραπομπή του, όχι η αμετάκλητη, έχει γίνει με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ⇔ Μέχρι τότε πρέπει να προβάλει την ακυρότητα , άρα πάμε χρονικά πάμε πιο πίσω, έχουμε στενότερα χρονικά περιθώρια από αυτά που υπάρχουν στην απόλυτη ακυρότητα. Μέχρι λοιπόν να του επιδοθεί το κλητήριο θέσπισμα, πρέπει να κάνει μια αίτηση στο Συμβούλιο και να ζητήσει την κήρυξη της ακυρότητας.) . Στα βουλεύματα η προδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, του πρωτοδίκου βουλεύματος ⇔ Χωρίς να μας ενδιαφέρει αν υπάρχει δικαίωμα έφεσης ή όχι. Άρα εάν εδώ παραπεμφθεί για κακούργημα, στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να προβάλει αυτή την ακυρότητα μέχρι να βγει το βούλευμα, από τη στιγμή που βγει το βούλευμα δεν μπορεί να προβάλει την σχετική ακυρότητα και για το λόγο αυτό άλλωστε η σχετική ακυρότητα δεν είναι λόγος έφεσης κατά του βουλεύματος – ακριβώς επειδή πρέπει η σχετική ακυρότητα να προβληθεί μέχρι την έκδοση του βουλεύματος, δεν θα μπορούσε ποτέ να συνδέεται με την άσκηση ενδίκου μέσου κατά του βουλεύματος ⇔ **Κρατάμε ότι ενώ οι απόλυτες ακυρότητες της προδικασίας μπορούν να προβληθούν μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο, οι σχετικές ακυρότητες της προδικασίας μπορούν να προβληθούν μέχρι την παραπομπή στο ακροατήριο και είπαμε τότε συντελείται αυτή η παραπομπή.**

Σχετικές ακυρότητες στο ακροατήριο :

ΚΠΔ 174 παρ.2 εδ.γ : “ Αν αναφέρεται σε πράξη της διαδικασίας στο ακροατήριο, κύριας ή προπαρασκευαστικής, πρέπει να προταθεί ωςότου εκδοθεί για την κατηγορία οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό.”

Εδώ βλέπουμε μια ειδική ρύθμιση του νόμου για τις σχετικές ακυρότητες του ακροατηρίου ή τις ακυρότητες που αφορούν την προπαρασκευαστική διαδικασία. Όταν λέμε προπαρασκευαστική διαδικασία εννοούμε την διαδικασία που προετοιμάζει την διαδικασία στο ακροατήριο και εκδηλώνεται με την επίδοση της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος μέσω των οποίων ο κατηγορούμενος πληροφορείται που θα δικαστεί και πότε θα δικαστεί και ποια είναι η πράξη για την οποία θα δικαστεί – αυτή είναι η προπαρασκευαστική του ακροατηρίου διαδικασία .

Καταρχάς όπως είπαμε πρέπει να τις προβάλει γιατί αν δεν τις προβάλει αυτές καλύπτονται – αυτή είναι η φύση των σχετικών ακυροτήτων . Μπορεί να τις προβάλει με την προβολή σχετικού ισχυρισμού, με την προβολή κάποιας ένστασης. Είχαμε πει όταν συζητούσαμε το μεταβιβαστικό αποτέλεσμα ότι οι σχετικές ακυρότητες είναι η μοναδική περίπτωση στην οποία απαιτείται ειδικός λόγος έφεσης, δηλαδή εάν θέλω να προβάλω μια σχετική ακυρότητα η οποία έλαβε χώρα στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο θα πρέπει υποχρεωτικώς να διαλάβω αυτή τη σχετική ακυρότητα ως ειδικό λόγο έφεσης. Πρέπει δηλαδή και η προβολή να γίνεται με την άσκηση του ενδίκου μέσου για αυτό ειδικά στην έφεση που είναι καθολικό ένδικο μέσο και επανεξετάζεται η ουσία της υπόθεσης υπό όλες τις όψεις της (νομικές και πραγματικές), ειδικά στην σχετική ακυρότητα πρέπει να την προβάλω ως λόγο έφεσης. Δηλαδή μπορώ να κάνω το εξής : είτε να την προβάλω στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και αν απορριφθεί η ένσταση να την προβάλω ως λόγο έφεσης και εν συνεχεία να την επαναπροβάλω στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αφού την έχω προβάλει όμως ως λόγο έφεσης – πάντοτε η σχετική ακυρότητα πρέπει να προβληθεί ως λόγος έφεσης, μόνο μέσω του ενδίκου μέσου μπορώ να επαναπροβάλω την σχετική ακυρότητα στον επόμενο βαθμό. Άρα εάν την έχω διαλάβει ως λόγο έφεσης μπορώ να την προβάλω και στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο , και αν την προβάλω και απορριφθεί και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, τότε μπορώ να την προβάλω και ως λόγο αναίρεσης γιατί αν πάμε στο ΚΔ 171 περ.β , η σχετική ακυρότητα είναι λόγος αναίρεσης. Αλλά πότε είναι λόγος αναίρεσης ; Όταν ήδη των έχω προβάλει όταν εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Δηλαδή π.χ. καταθέτει στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο κάποια από τα πρόσωπα του ΚΠΔ 212 που αποκλείονται της μαρτυρίας επί ποινή ακυρότητας, καταθέτει ο δικηγόρος, πρέπει να προβάλω την σχετική ακυρότητα στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και αν γίνει δεκτή η ένσταση έχει καλός, αν δεν γίνει δεκτή τότε μπορώ να την προβάλω και ως λόγο αναίρεσης. Δεν μπορώ όμως να την προβάλω για πρώτη φορά ως λόγο αναίρεσης εάν δεν την έχω προβάλει στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Η προβολή του αναιρετικού λόγου προϋποθέτει ότι έχει ήδη προβληθεί κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης – **για αυτό λέμε ότι οι σχετικές ακυρότητες πρέπει να προβάλλονται σε κάθε στάδιο της δίκης και μπορούν να επαναπροβληθούν στο ανώτερο δικαστήριο μόνο στην περίπτωση που έχουν διαληφθεί ως λόγος έφεσης ή ως λόγος αναίρεσης.**

Εώς ότου μπορεί να γίνεται αυτή η προβολή ; Λέει η διάταξη μέχρι να εκδοθεί για την κατηγορία οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό . Οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό έχουμε όταν εκδίδεται η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου – αυτή είναι η οριστική απόφαση τελευταίου βαθμού, ΔΕΝ είναι η απόφαση του ΑΠ γιατί ο ΑΠ δεν είναι τρίτος βαθμός δικαιοδοσίας, 2 είναι οι βαθμοί δικαιοδοσίας – πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δίκη, ο ΑΠ απλώς κάνει νομικό έλεγχο της υπόθεσης. Άρα όταν λέει απόφαση σε τελευταίο βαθμό δεν εννοεί την απόφαση του ΑΠ,

αλλά εννοεί τις βαθμίδες εκδίκασης της ουσίας της υπόθεσης, άρα πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο δικαστήριο.

⇔ Τις σχετικές ακυρότητες στο ακροατήριο μπορώ να τις προβάλω οποτεδήποτε στη διάρκεια της διαδικασίας, αρκεί να τις προβάλω, δηλαδή όταν θέλω να προβάλω σχετική ακυρότητα λόγω της κατάθεσης του μάρτυρα μπορώ να το κάνω οποτεδήποτε, μπορεί να το κάνει και ο συνήγορος κατά την αγόρευση του ή μπορεί να γίνει μεσούσης της διαδικασίας – δεν έχει κάποιο χρονικό περιορισμό . Υπάρχει μια εξαίρεση σημαντική και είναι η συνηθέστερη στη πράξη σχετική ακυρότητα , είναι η ακυρότητα της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος. Και αυτή η ακυρότητα πρέπει να προταθεί, αλλά η ιδιαιτερότητα της είναι ότι δεν μπορεί να προταθεί οποτεδήποτε στη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά έχει ένα χρονικό περιορισμό, λέει το ΚΠΔ 175 παρ.2 “ Η ακυρότητα της κλήσης στο ακροατήριο ή του κλητηρίου θεσπίσματος και του καταλόγου των μαρτύρων, η ακυρότητα της επίδοσης ή της κοινοποίησής τους, καθώς και η ακυρότητα που αναφέρεται στο άρθρο 167 καλύπτονται, αν εκείνος που κλητεύθηκε στη δίκη εμφανιστεί και δεν προβάλλει αντιρρήσεις για την πρόδοό της, μέχρι να αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο.” – εδώ έχουμε μια πολύ σημαντική εξαίρεση η οποία περιορίζει τα χρονικά όρια προβολής αυτής της ακυρότητας – δεν μπορώ να προβάλω ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος στη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας, όταν δηλαδή έχουν ξεκινήσει να εξετάζονται οι μάρτυρες ή όταν απολογούμαι ως κατηγορούμενος, πρέπει να το κάνω πριν αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία – όταν λέμε πριν αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία εννοούμε πριν αρχίσει να εξετάζεται ο πρώτος μάρτυρας ή πριν αναγνωστεί το πρώτο έγγραφο αν δεν υπάρχει μάρτυρας . Άπαξ και έχει αρχίσει η εξέταση του πρώτου μάρτυρα δεν έχω δυνατότητα να προβάλω την ένσταση ακυρότητας της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος. Βλέπουμε λοιπόν ότι εδώ έχουμε και ένα χρονικό περιορισμό αναφορικά με την προβολή σχετικής ακυρότητας στο ακροατήριο.

Όσο αφορά τον τρόπο προβολής :

Αρμόδιο όργανο να κηρύξει τις ακυρότητες είναι για το ακροατήριο το εκάστοτε δικάζον δικαστήριο – εκεί που λαμβάνει χώρα η ακυρότητα το δικαστήριο θα την εξετάσει και θα την κηρύξει. Στις ακυρότητες της προδικασίας έχουμε 2 τρόπους προβολής των ακυροτήτων . Ο πρώτος είναι μέσω του Συμβουλίου , λέει το ΚΠΔ 176 παρ.1 “ Αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα των πράξεων της προδικασίας είναι το δικαστικό συμβούλιο, ενώ των πράξεων της διαδικασίας στο ακροατήριο, κύριας και προπαρασκευαστικής, το δικαστήριο που αναλαμβάνει την εκδίκαση της κατηγορίας.” – έχω καταρχάς στην προδικασία το Συμβούλιο, όσο έχω τα χρονικά όρια να προβάλω την ακυρότητα της προδικασίας μπορώ να πάω στο Συμβούλιο να κάνω μια αίτηση να κηρυχθεί η ακυρότητα. Έχω όμως και ένα δεύτερο τρόπο, μπορώ να τις προβάλω όπως λέει και η διάταξη, με την άσκηση ενδίκου μέσω κατά της απόφασης ή του βουλεύματος , δηλαδή είτε θα πάω στο Συμβούλιο ανά πάσα στιγμή μέχρι να παραπεμφθώ στο ακροατήριο ή θα την προβάλω μέσω των ενδίκων μέσω ή ενδίκων βοηθημάτων που έχω κατά της παραπομπής. Δηλαδή μπορώ να την προβάλω και ως λόγο έφεσης κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος ή ως λόγο προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος σε όσες περιπτώσεις βεβαίως έχω προσφυγή ⇔ Έχω 2 τρόπους προβολής των ακυροτήτων της προδικασίας : ένας στο Συμβούλιο και χωρίς χρονικό περιορισμό με την έννοια ότι δεν έχει προθεσμία η προβολή της αίτησης στο Συμβούλιο, αρκεί να μην έχει γίνει η παραπομπή μου στο ακροατήριο, είτε με την άσκηση ενδίκου μέσου με την τήρηση των προθεσμιών που έχω εκεί, γιατί την έφεση θα την ασκήσω μέσα σε 10 ημέρες από την επίδοση

του βουλεύματος. Αυτά ισχύουν και για τις απόλυτες και για τις σχετικές, με την διαφορά ότι οι σχετικές δεν μπορούν να προβληθούν με άσκηση ενδίκου μέσου, γιατί όπως είπαμε η έφεση κατά βουλεύματος μπορεί να γίνει μόνο για απόλυτη ακυρότητα. Άρα στη σχετική ακυρότητα ο μόνος τρόπος για να την προβάλω είναι με αίτηση προς το Συμβούλιο μέχρι να γίνει η παραπομπή στο ακροατήριο. ⇔ 2 τρόπους, είτε με αυτοτελή αίτηση στο Συμβούλιο η οποία δεν έχει προθεσμία αλλά έχει απώτατο χρονικό όριο την παραπομπή στο ακροατήριο, είτε με την άσκηση ενδίκων μέσων αλλά εκεί περιοριζόμαστε στις απόλυτες ακυρότητες γιατί οι σχετικές ακυρότητες δεν είναι λόγος έφεσης κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος.

Τι διατάσσει το δικαστήριο όταν κηρύσσει την ακυρότητα :

Αυτό που μας λέει το ΚΠΔ 176, είναι ότι διατάσσεται η επανάληψη των άκυρων πράξεων εφόσον αυτό είναι εφικτό. Δηλαδή εάν το Συμβούλιο διαπιστώσει ότι ο ανακριτής παραβίασε υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου θα αναπέμψει την υπόθεση στην ανάκριση για να διεξαχθεί ανάκριση με την άσκηση του παραβιασθέντος υπερασπιστικού δικαιώματος ⇔ **Ο κανόνας είναι ότι γίνεται επανάληψη των πράξεων.**

Όπως επίσης αν μιλάμε για ακυρότητα στο ακροατήριο, εάν αναιρεθεί μια απόφαση για λόγο απόλυτης ακυρότητας τότε η υπόθεση που έχει λάβει στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, τότε ο ΑΠ με το ΚΠΔ 519 θα αναιρέσει και αναπέμψει την υπόθεση στο δικαστήριο το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση – έχουμε παραπομπή στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο.

Προσοχή !!! Μια ιδιαιτερότητα που υπάρχει στο ένδικο μέσο της έφεσης → Πάμε στο ΚΠΔ 502 παρ.4 – εδώ για την έφεση υπάρχει μια ειδική ρύθμιση η οποία αποκλίνει από αυτά που είπαμε έως τώρα – **ΚΠΔ 502 παρ.4 : “ Αν στην πρωτόδικη απόφαση υπάρχει ακυρότητα «(άρθρα 171 και 172)» 177, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο την ακυρώνει και δικάζει την υπόθεση στην ουσία της ανέκκλητα.”**-Ειδικά λοιπόν εδώ στην έφεση δεν διατάσσεται η επανάληψη των άκυρων πράξεων – π.χ. προκύπτει από τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης ότι ο κατηγορούμενος δεν απολογήθηκε μολονότι ήταν παρών αυτό είναι παραβίαση ενός υπερασπιστικού δικαιώματος που γεννά απόλυτη ακυρότητα και προβάλλει αυτή την ακυρότητα στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο (σημειωτέον ότι δεν χρειάζεται να την προβάλλει ως ειδικό λόγο έφεσης, αυτό ισχύει μόνο για τις σχετικές ακυρότητες) και διαπιστώνει το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ότι πράγματι στην πρωτοβάθμια δίκη επήλθε απόλυτη ακυρότητα, τι θα κάνει ; τι μας λέει το ΚΠΔ 502 παρ.4 ; Δεν θα κηρύξει την ακυρότητα και θα γυρίσει την υπόθεση πίσω στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ώστε να θεραπευθεί το ελάττωμα, να απολογηθεί δηλαδή ο κατηγορούμενος **ΑΛΛΑ → Λέει ότι θα ακυρώσει μεν την απόφαση, αλλά θα δικάσει το ίδιο την υπόθεση στην ουσία της ανέκκλητα – δηλαδή δεν θα έχουμε μια επανάληψη της πρωτοβάθμιας δίκης, απλώς θα διαπιστώσει την ακυρότητα και θα κρατήσει το ίδιο την υπόθεση για να την δικάσει.** Αυτό ουσιαστικά σημαίνει, ότι δεν υπάρχει κανένα ουσιαστικό αντίκρισμα η προβολή απόλυτης ακυρότητας στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο γιατί ο κατηγορούμενος δεν κερδίζει απολύτως τίποτε, δεν εξασφαλίζει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, αφού το Εφετείο θα κηρύξει την ακυρότητα και θα δικάσει το ίδιο την υπόθεση στην ουσία της, δηλαδή θα κάνει αυτό που θα έκανε στις περιπτώσεις της έφεσης ⇔ **Θα πρέπει να ξέρουμε ειδικά στην έφεση υπάρχει αυτή η ιδιαιτερότητα, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο κρατάει την υπόθεση και την δικάζει το ίδιο ανέκκλητα στην ουσία της.**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 24.4.2020

Ο Κλεάνθης καταλαμβάνεται επ' αυτοφώρῳ να κατέχει ηρωίνη. Στο ΑΤ, στο οποίο οδηγείται αμέσως μετά τη σύλληψή του, εξεταζόμενος ενόρκως ως μάρτυρας ομολογεί ότι κατείχε τα ναρκωτικά με σκοπό να τα διαθέσει σε τρίτους. Κατόπιν αυτού ασκείται σε βάρος του ποινική δίωξη σε βαθμό για κατοχή ναρκωτικών ουσιών σε βαθμό κακουργήματος. Κατά την απολογία του ενώπιον του Ανακριτή ο Κλεάνθης ασκεί το δικαίωμα σιωπής. Μετά το πέρας της ανάκρισης ο Κλεάνθης παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα του Εισαγγελέα Εφετών με σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών στο Μονομελές Εφετείο. Την επομένη της επιδόσεως του κλητηρίου θεσπίσματος ο Κλεάνθης υποβάλλει δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του αίτηση προς το Συμβούλιο Εφετών να κηρυχθεί άκυρη η προδικασία, διότι, αν και το ζήτησε, δεν έλαβε γνώση της πρότασης του Εισαγγελέα Εφετών προς τον Πρόεδρο Εφετών για την απευθείας παραπομπή στο ακροατήριο.

Τι θα αποφασίσει το Συμβούλιο Εφετών;

Στο ακροατήριο του Μονομελούς Εφετείου ο Κλεάνθης υποβάλλει την ένσταση ότι η ένορκη ομολογία του στην προδικασία δόθηκε παρανόμως και γι' αυτό δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη. Το Μονομελές Εφετείο απορρίπτει την ένσταση με το σκεπτικό ότι, και ακόμη υπάρχει ακυρότητα, πρόκειται για ακυρότητα της προδικασίας, η οποία δεν μπορεί να προβληθεί στο ακροατήριο.

Είναι ορθή η απόφαση του Δικαστηρίου;**Απαντήσεις :**

1^ο σκέλος : Υπάρχει ειδική διαδικασία στο πρακτικό μας για παραπομπή στο ακροατήριο, ενώ ο κανόνας είναι η παραπομπή στο ακροατήριο με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, εδώ σε κάποια εγκλήματα μεταξύ των οποίων είναι και τα ναρκωτικά με βάση το ΚΠΔ 309, εδώ κατά εξαίρεση γίνεται με κλητήριο θέσπισμα του εισαγγελέα Εφετών με σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών.

Καταρχάς εδώ έχουμε μια απόλυτη ακυρότητα γιατί το **ΚΠΔ 309 παρ.2 προβλέπει : " Από τη στιγμή που ο εισαγγελέας εφετών καταρτίζει την σχετική πρόταση πριν την υποβάλει προς τον πρόεδρο εφετών, έχει υποχρέωση να ενημερώσει αμέσως, έστω και τηλεφωνικά, τους διαδίκους, προκειμένου να λάβουν αντίγραφο της και να ασκήσουν το δικαίωμα ακρόασης, υποβάλλοντας υπόμνημα με τις απόψεις τους."** – αυτό είναι ένα υπερασπιστικό δικαίωμα, το δικαίωμα του κατηγορουμένου να λαμβάνει γνώση της εισαγγελικής πρότασης με βάση της οποίας γίνεται η απευθείας παραπομπή στο ακροατήριο με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών ⇔ Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι έχουμε απόλυτη ακυρότητα. Και είναι μια απόλυτη ακυρότητα όχι του ακροατηρίου, αλλά της προδικασίας γιατί βρισκόμαστε στο στάδιο στο οποίο δεν έχει ακόμη παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο. Έχει προβληθεί εγκαίρως αυτή η ακυρότητα της προδικασίας έχει προβληθεί εγκαίρως – γιατί όπως είπαμε οι απόλυτες ακυρότητες της προδικασίας πρέπει να προβληθούν μέχρι την αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο. Ο Κλεάνθης υποβάλλει την ακυρότητα αυτή την επομένη της επιδόσεως του κλητηρίου θεσπίσματος. Το ερώτημα είναι, όταν επιδίδεται το κλητήριο θέσπισμα είναι αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων; Η απάντηση είναι ότι είναι αμετάκλητη γιατί δεν προβλέπει το ΚΠΔ 309 δυνατότητα προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος – δυνατότητα προσφυγής υπάρχει μόνο με βάση το ΚΠΔ 322 επί παραπομπής στο Τριμελές

Πλημμελειοδικείο, όταν παραπέμπεται κάποιος με κλητήριο θέσπισμα για κακούργημα, θα δούμε ότι η διάταξη δεν προβλέπει δικαίωμα προσφυγής γιατί εδώ υπάρχει η δικλίδα ασφαλείας του Προέδρου Εφετών, δηλαδή ενώ στο πλημμέλημα παραπέμπει μόνος του ο Εισαγγελέας, εδώ επειδή υπάρχει η παρεμβολή του Προέδρου Εφετών θεωρείται ότι υπάρχουν τα εχέγγυα της δικαστικής εξουσίας και για αυτό δεν υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος ⇔ Αυτό σημαίνει ότι τη στιγμή που επιδόθηκε στον Κλεάνθη το κλητήριο θέσπισμα έχουμε αμετάκλητη παραπομπή στο ακροατήριο γιατί δεν μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, δεν του δίνει τέτοια δυνατότητα το ΚΠΔ 309 ⇔ Αφού έχει γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο με την επίδοση σημαίνει ότι η προβολή της ακυρότητας την επομένη της επίδοσης είναι εκπρόθεσμη γιατί το αμετάκλητο της παραπομπής εδώ συμπίπτει με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος. Τι θα έπρεπε να είχε κάνει ο Κλεάνθης; Θα έπρεπε πριν του επιδοθεί το κλητήριο θέσπισμα να κάνει αίτηση στο Συμβούλιο Εφετών με το ΚΠΔ 176 παρ.1 και να ζητήσει την κήρυξη της ακυρότητας η οποία πράγματι υπήρχε. Αλλά δεν μπορεί να το κάνει αυτό αφού του έχει επιδοθεί το κλητήριο θέσπισμα γιατί τότε έχουμε αμετάκλητη παραπομπή.

2^ο σκέλος: Έχουμε μια περίπτωση αυτόφωρου εγκλήματος στο οποίο γίνεται η λεγόμενη αστυνομική προανάκριση που προβλέπεται στο ΚΠΔ 245 παρ.2, δηλαδή εκεί οι ανακριτικοί υπάλληλοι μπορούν να κάνουν ανακριτικές πράξεις χωρίς παραγγελία του εισαγγελέα – δηλαδή εάν κάποιον τον βρούμε επ αυτόφωρο να κατέχει ναρκωτικά, τον παίρνουμε στο αστυνομικό τμήμα, παίρνουμε μαρτυρικές καταθέσεις, κάνουμε κατασχέσεις, κάνουμε έρευνες και το ερώτημα είναι αυτόν που συλλαμβάνομαι πως τον εξετάζουμε → Εδώ υπάρχει μια ειδική διάταξη το **ΚΠΔ 105 παρ.1**: **“Όταν ενεργείται προανάκριση σύμφωνα με το άρθρο 245 παρ. 2, η εξέταση γίνεται όπως ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων 273 και 274 και εκείνος που εξετάζεται έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 95, 96, 97, 98, 100, 101 και 104.”** - Αυτό σημαίνει ότι ο συλληφθείς θα εξεταστεί ως κατηγορούμενος με όλα τα δικαιώματα που έχει ο κατηγορούμενος – δικαίωμα παράστασης συνηγόρου, δικαίωμα γνώσης της δικογραφίας κλπ. Αυτός όμως εδώ δεν εξετάστηκε ως κατηγορούμενος, εξετάστηκε ως μάρτυρας που σημαίνει ότι αποστερήθηκε όλα τα δικαιώματα που του παραχωρεί το ΚΠΔ 105 παρ.1 ⇔ Πράγματι υπάρχει απόλυτη ακυρότητα εδώ γιατί ο νόμος επιβάλλει να εξεταστεί ως κατηγορούμενος – ο μάρτυρας δεν έχει τα δικαιώματα του κατηγορούμενου, ο μάρτυρας είναι τρίτο πρόσωπο που και ορκίζεται και δεν έχει δικαίωμα παράστασης με συνήγορο, δεν έχει δικαίωμα γνώσης της δικογραφίας κλπ ⇔ Έχουμε μια απόλυτη ακυρότητα, είναι ορθό αυτό που προβάλλεται – η ένορκη κατάθεση λήφθηκε παρατύπως – παραβιάστηκαν όλα τα υπερασπτική δικαιώματα του κατηγορουμένου, και η ίδια η ιδιότητα του κατηγορουμένου αφού αυτός εξετάστηκε ως μάρτυρας. Και έρχεται το προβάλλει, αυτή την ακυρότητα, στο Μονομελές Εφετείο, λέει αυτή την ομολογία που έδωσα εγώ ως μάρτυρας να μην την λάβετε υπόψη γιατί αυτή είναι άκυρη γιατί την έδωσα εξεταζόμενος ενόρκως ενώ έπρεπε να εξετασθώ ως κατηγορούμενος – και του απαντά το Μονομελές Εφετείο ότι έχει δίκαιο, είναι ακυρότητα, αλλά είναι ακυρότητα της προδικασίας κα επομένως καλύφθηκε. Πράγματι είναι ακυρότητα της προδικασίας γιατί αυτή ανατρέχει στο χρόνο που έγινε η αστυνομική προανάκριση άρα είμαστε πριν το ακροατήριο, τώρα όμως το ερώτημα είναι, έχει δίκαιο το Μονομελές Εφετείο; → Υπάρχουν κάποιες ακυρότητες της προδικασίας που όπως λέγετε χαρακτηριστικά και εύστοχα, διαπερνούν στο ακροατήριο, υπό την έννοια ότι υπάρχει μια ακυρότητα η οποία έχει παραγάγει ένα άκυρο αποδεικτικό μέσο, το οποίο εάν αξιοποιηθεί στη συνέχεια στο ακροατήριο, πλέον επέρχεται

μια καινούργια ακυρότητα, η οποία είναι ακυρότητα του ακροατηρίου, όχι της προδικασίας – εδώ έχουμε άκυρη κτήση αποδεικτικού μέσου γιατί αυτό κακώς εξετάστηκε ως μάρτυρας, όντως η κτήση του αποδεικτικού μέσου ανάγεται στην προδικασία, όταν όμως η υπόθεση έρχεται στο ακροατήριο, και έρχεται στο ακροατήριο με όλα το υλικό της προδικασίας, τίθεται το ζήτημα, το δικαστήριο εάν θα λάβει υπόψη αυτή την άκυρη κατάθεση – εδώ πλέον μιλάμε, όχι για την κτήση του αποδεικτικού μέσου αλλά για την αξιοποίηση του από το δικαστήριο, και αυτό ακριβώς θέλει να αποτρέψει με την ένσταση σου εδώ. Κατά τούτο εάν το δικαστήριο τη λάβει υπόψη αυτή την παράνομη ομολογία τότε έχει υποπέσει σε μια καινούργια ακυρότητα η οποία συντελείται με την αξιοποίηση της παράνομης ομολογίας ⇔ Η αξιοποίηση της είναι μια ακυρότητα του ακροατηρίου και όχι της προδικασίας και επομένως ορθώς την προβάλλει και στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο – γιατί είναι κάποιες ακυρότητες οι οποίες επενεργούν και στο ακροατήριο με την έννοια ότι έχουν εκτιθεί αποδεικτικά στοιχεία ακύρως τα οποία καλείται το δικαστήριο να τα αξιοποιήσει, η αξιοποίηση είναι μια δεύτερη ακυρότητα η οποία δεν είναι ακυρότητα της προδικασίας αλλά του ακροατηρίου.

28.04.2020

Τετάρτη

Τζανετής

Υποστήριξη της κατηγορίας

Είναι μετεξέλιξη και απλοποίηση του προηγούμενου θεσμού της πολιτικής αγωγής .

Όπως θυμόμαστε ο πολιτικώς ενάγων ήταν ο παθών εκ του εγκλήματος , και λεγόταν πολιτικώς ενάγων γιατί με το προηγούμενο σύστημα του ΚΠΔ ο πολιτικώς ενάγων για να μπορέσει να καταστεί διάδικος στη ποινική διαδικασία έπρεπε να εισάγει στο ποινικό δικαστήριο μια αστική απαίτηση – δηλαδή έλεγε το παλαιό ΚΠΔ 63 “ η πολιτική αγωγή για την αποζημίωση, για την αποκατάσταση από το έγκλημα και για την ικανοποίηση από την ηθική βλάβη ή ψυχικής οδύνης μπορεί να ασκηθεί στο ποινικό δικαστήριο από τους δικαιούμενους σύμφωνα με τον αστικό κώδικα” ⇔ Η λειτουργία του θεσμού ήταν ότι για να μπορέσει ο παθών εκ του εγκλήματος να γίνει διάδικος θα έπρεπε να εισαγάγει στο ποινικό δικαστήριο μια αστική αξίωση – οι αστικές αξιώσεις ήταν 3ων ειδών : για χρηματική ικανοποίηση είτε λόγω ηθικής βλάβης είτε λόγω ψυχικής οδύνης και η αξίωση αποζημίωσης λόγω της υλικής ζημίας . Κάποια από αυτές τις αξιώσεις έπρεπε να εισαχθεί στο ποινικό δικαστήριο ώστε ο παθών να μπορέσει να καταστεί διάδικος. Αυτό που πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι η άσκηση αυτών των αξιώσεων είχε συμβολικό χαρακτήρα, δηλαδή οι παθόντες εκ του εγκλήματος δεν αναζητούσαν μέσω του ποινικού δικαστηρίου την αποκατάσταση του συνόλου της βλάβης η οποία προξενήθηκε από το έγκλημα, συνήθως περιορίζονταν στην εισαγωγή ενός συμβολικού ποσού που είχε επικρατήσει στη πράξη να είναι 44 ευρώ – γιατί γινόταν αυτό; Γιατί ο παλαιός κώδικας εξαρτούσε την απόκτηση της ιδιότητας του πολιτικώς ενάγοντος από την εισαγωγή αυτής της αστικής αξίωσης. Επειδή όμως το ποινικό δικαστήριο δεν μπορούσε να αποτιμήσει την ζημία στο σύνολο του γιατί αυτό προϋποθέτει μια αποδεικτική διαδικασία που υπερβαίνει την δικαιοδοσία του ποινικού δικαστηρίου, εάν δηλαδή ζητούσε ο πολιτικώς ενάγων όλο το ποσό της ζημίας , το πιθανότερο θα ήταν να την απέρριπτε το ποινικό δικαστήριο ως ανεκκαθάριστη και θα την παρέπεμπε στα πολιτικά δικαστήρια ⇔ για το λόγο αυτό επικράτησε στη πράξη να εισάγεται αυτό το συμβολικό πόσο το οποίο αναζητούσε ο πολιτικώς ενάγων και του επιδικαζόταν σε περίπτωση που καταδικαζόταν ο κατηγορούμενος. ⇔ Το ζητούμενο για τον πολιτικώς ενάγοντα δεν ήταν να πάρει τα 44 ευρώ τα οποία του επιδικάζει το δικαστήριο σε περίπτωση καταδίκης, αλλά τον ενδιέφερε στην πραγματικότητα η καταδίκη του κατηγορουμένου, απλώς η εισαγωγή των αστικών αξιώσεων ήταν απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να καταστεί ο παθών εκ του εγκλήματος διάδικος στη ποινική δίκη . Για αυτό το λόγο γινόταν δεκτό υπό παλαιό καθεστώς ότι ο θεσμός της πολιτικής αγωγής έχει μεικτό χαρακτήρα , όταν λέμε έχει μεικτό χαρακτήρα εννοούμε ότι έχει το αστικό σκέλος το οποίο ήταν απαραίτητο ώστε να καταστεί παθών διάδικος/ πολιτικώς ενάγων αλλά υπήρχε το ποινικό σκέλος το οποίο ήταν και η ουσία του πράγματος, γιατί ο πολιτικώς ενάγων ενδιαφερόταν πρωτίστως όχι για την είσπραξη αυτού του μικρού ποσού, αλλά για την καταδίκη του κατηγορουμένου και σε αυτό ενέκειτο και ο ποινικός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής – δηλαδή ότι στη πραγματικότητα παρά την εισαγωγή των αστικών αξιώσεων ουσιαστικά ο πολιτικώς ενάγων ενδιαφερόταν για την καταδίκη του κατηγορουμένου. Αυτός ήταν ο θεσμός της πολιτικής αγωγής στον προϊσχύοντα ΚΠΔ , ο θεσμός

αυτός είχε δημιουργήσει πολλές περιπλοκές στη πράξη και πολλές φορές όρθωνε εμπόδια στην εισδοχή του πολιτικώς ενάγοντα ή τα οποία ήταν αδικαιολόγητα – π.χ. Το παλαιό ΚΠΔ 66 προέβλεπε ότι σε περίπτωση που είχε εκδοθεί οριστική απόφαση πολιτικού δικαστηρίου επί της εισαγόμενης στο ποινικό δικαστήριο αξίωσης, τότε δεν μπορούσε η ίδια αξίωση να εισαχθεί στο ποινικό δικαστήριο – π.χ. έχουμε τραυματισμό σε τροχαίο και έχουμε τον παθόντα ο οποίος έχει υποστεί από τη σωματική βλάβη ζημίες αδικοπρακτικής φύσεως, συνήθως το θύμα ενός τροχαίου δεν κάνει μόνο έγκληση εναντίων του δράστη αλλά κάνει και αγωγή με την οποία ζητά την αποκατάσταση της ζημίας – εάν είχε κάνει αγωγή στο πολιτικό δικαστήριο για χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη την οποία την αποτιμούσε σε 5000 ευρώ, και είχε εκδοθεί απόφαση οριστική απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου (πρώτος βαθμός), τότε δεν μπορούσε να εισαγάγει την ίδια απαίτηση στο ποινικό δικαστήριο . Αυτό δημιουργούσε πρακτικά ζητήματα – είχε όμως αντιμετωπιστεί στη πράξη με ένα θεσμό ο οποίος είχε διαμορφωθεί (δεν προβλέπεται στους κώδικες) είναι ο θεσμός της επιφύλαξης, δηλαδή εάν το θύμα του τροχαίου ήθελε και να κάνει αγωγή στο πολιτικό δικαστήριο και να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής στο ποινικό δικαστήριο, στην αγωγή την οποία έκανε στο πολιτικό δικαστήριο στην οποία ζητούσε το σύνολο της ζημίας, επιφυλασσόταν για ένα συμβολικό ποσό 40-50 ευρώ το οποίο δήλωνε ότι θα το διεκδικήσει από το ποινικό δικαστήριο ,και έτσι αντιμετωπιζόταν το πρόβλημα που ανέκυπτε από το παλαιό ΚΠΔ 66.

Τι ισχύει σήμερα ;

ΚΠΔ 63 εδ.α : “ Οι δικαιούμενοι κατά τον αστικό κώδικα σε αποζημίωση ή αποκατάσταση από το έγκλημα ή σε χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ακόμη και όταν από διάταξη νόμου η υποχρέωση για την αποκατάσταση της ζημίας ή την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης περιορίζεται αποκλειστικά σε τρίτο πρόσωπο, μπορούν να παραστούν στο ποινικό δικαστήριο για την υποστήριξη της κατηγορίας.”

➔ Εδώ βλέπουμε το νέο θεσμό όπως έχει εξελιχθεί σήμερα – καταρχάς υπάρχει και μια αλλαγή στην ορολογία, δεν μιλάμε πλέον για πολιτική αγωγή , αλλά μιλάμε για υποστήριξη της κατηγορίας, γιατί αυτό που πλέον δηλώνει ο παθών εκ το εγκλήματος στο ποινικό δικαστήριο δεν είναι η αστική του αξίωση αλλά είναι η υποστήριξη της κατηγορίας – ο παθών παρίσταται για αυτό το οποίο δηλώνει ότι παρίσταται , για αυτό για το οποίο πραγματικά ενδιαφέρεται , και αυτό είναι η καταδίκη του κατηγορουμένου , άρα η μετονομασία του θεσμού σε υποστήριξη της κατηγορίας υποδηλώνει ακριβώς αυτό –πλέον δεν χρειάζεται αν εισαχθεί στο ποινικό δικαστήριο μια αστική απαίτηση . **ΟΜΩΣ έχει διατηρηθεί το αστικολογικό κριτήριο** για τον προσδιορισμό των δικαιουμένων να ζητήσουν την υποστήριξη της κατηγορίας – αυτό το κριτήριο έχει διατηρηθεί και δεν έχει εξαλειφτεί ⇔ **Το σημερινό σύστημα μας λέει ότι κρατάμε το ίδιο κριτήριο το οποίο ίσχυε στον προϊσχύοντα κώδικα, δηλαδή για να μπορέσει κάποιος να δηλώσει υποστήριξη της κατηγορίας πρέπει να ανήκει στο κύκλο των δικαιουμένων κατά τον Αστικό Κώδικα χρηματικής ικανοποίησης ή αποζημίωσης – αυτό το οποίο αλλάζει δεν είναι το ποιος δηλώνει αλλά το τι δηλώνει , δηλαδή ενώ με τον παλαιό κώδικα έπρεπε να δηλωθεί αστική αξίωση, πλέον αυτό που δηλώνεται είναι η υποστήριξη της κατηγορίας και τίποτα άλλο .**

Εξακολουθεί να είναι μεικτός ο χαρακτήρας της υποστήριξης κατηγορίας υπό το ότι θέλουμε/ το αστικό κριτήριο για να δούμε ποιον νομιμοποιείται να δηλώσει υποστήριξη της κατηγορίας όμως

από την άλλη πλευρά έχει υπερτονιστεί ο ποινικός χαρακτήρας της πολιτικής αγωγής, και αυτός ο τονισμός συνδέεται με το ότι αυτός που δηλώνει ότι υποστηρίζει την κατηγορία, δηλώνει αυτό που πραγματικά τον ενδιαφέρει και δεν κάνει μια υποκριτική δήλωση.

Για ποιο λόγο έχει αξία το να εμφανίζεται ο παθών ως υποστηρικτής της κατηγορίας :

Η σημασία αυτή της ιδιότητας είναι ότι ο παθών εκ του εγκλήματος όταν δηλώνει με το τρόπο που θα πούμε στη συνέχεια, τη διαδικασία που προβλέπει ο ΚΠΔ όταν δηλώνει ότι παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας, σε αυτή τη περίπτωση καθίσταται **ΔΙΑΔΙΚΟΣ ΣΤΗ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ** – και όταν λέμε διάδικος στη ποινική δίκη εννοούμε ότι ο **διάδικος αποκτά δικονομικά δικαιώματα** τα οποία συνδέεται με την απόκτηση της ιδιότητας αυτής . Ο παθών εκ του εγκλήματος καταρχάς έχει την ιδιότητα του μάρτυρα – εάν π.χ. έχει γίνει ένα τροχαίο και έχει επέλθει ένας τραυματισμός , ο τραυματιστής στη ποινική δίκη θα εμφανιστεί και θα καταθέσει ως μάρτυρας και μάλιστα θεωρείται και ουσιώδης μάρτυρας υπό την έννοια ότι είναι αυτός που έχει βιώσει τις συνέπειες του εγκλήματος , έχει άμεση αντίληψη του τι έχει συμβεί – την ιδιότητα του μάρτυρα ο παθών την έχει ούτως ή άλλως, το ζητούμενο είναι να καταστεί πέρα από μάρτυρας και διάδικος . Η διαφορά μεταξύ μάρτυρα και διάδικου είναι ότι ο μάρτυρος δεν παύει να είναι ένα τρίτο πρόσωπο στη ποινική διαδικασία που απλώς συνεισφέρει τη μαρτυρία του όπως οποιοδήποτε άλλο τρίτο πρόσωπο. Ο μάρτυρας δεν έχει δικαίωμα ούτε να λαμβάνει αντίγραφα της δικογραφίας, ούτε να παρίσταται με συνήγορο – είναι ένα τρίτο αμέτοχο πρόσωπο στη ποινική διαδικασία που απλώς συνεισφέρει την μαρτυρία του. **Ο διάδικος όμως έχει πολύ περισσότερα δικαιώματα, γιατί έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά ως παράγοντας της δίκης** – π.χ. ΚΠΔ 92 : “ Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται με συνήγορο σε κάθε ανακριτική πράξη, με εξαίρεση την εξέταση των μαρτύρων και των κατηγορουμένων...” – όταν λέει ο ΚΠΔ διάδικοι εννοεί τον κατηγορούμενο και τον υποστηρίζοντα την κατηγορία , έχει λοιπόν ο διάδικος το δικαίωμα να παρίσταται σε κάθε ανακριτική πράξη. π.χ. ΚΠΔ 107 : “ Ο παριστάμενος για την υποστήριξη της κατηγορίας έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 92 και 100.” – μεταξύ των δικαιωμάτων αυτών είναι και το δικαίωμα λήψης αντιγράφων από την δικογραφία ⇔ ο διάδικος έχει δικαίωμα να αποκτά πρόσβαση στο υλικό της δικογραφίας. Βλέπουμε λοιπόν ότι η ιδιότητα του διαδίκου συνδέεται με κάποια δικαιώματα που δεν τα έχει ο απλός μάρτυρας. Επίσης μετά την ανάκριση στο ΚΠΔ 308 παρ.4 θα δούμε ο ανακριτής έχει την υποχρέωση μετά την ολοκλήρωση της ανάκρισης, να γνωστοποιεί το πέρας της στους διαδίκους, και όταν λέμε διάδικοι εννοούμε τον κατηγορούμενο και τον υποστηρίζοντα την κατηγορία. Το ίδιο ισχύει με την υποχρέωση του εισαγγελέα να γνωστοποιεί το περιεχόμενο της πρότασης που υποβάλλει στο Συμβούλιο μετά το πέρας της ανάκρισης – και εδώ το ΚΠΔ 309 παρ.2 προβλέπει ότι η υποχρέωση αυτή αφορά τους διαδίκους. Επίσης στο ακροατήριο έχει αξία η παράσταση κάποιου για υποστήριξη της κατηγορίας γιατί σύμφωνα με το ΚΠΔ 357 παρ.2 : “ Μετά την εξέταση του μάρτυρα μπορούν επίσης οι ίδιοι να απευθύνουν και στον κατηγορούμενο όλες τις ερωτήσεις που είναι χρήσιμες για την εξακρίβωση της αλήθειας.”- αυτός που υποστηρίζει την κατηγορία παρίσταται στο ποινικό δικαστήριο με συνήγορο που υποβάλει ερωτήσεις στους μάρτυρες. Επίσης ο συνήγορος του υποστηρίζοντος τη κατηγορία, σύμφωνα με το ΚΠΔ 362 αγορεύει μετά την πρόταση του εισαγγελέα και επιχειρηματολογεί υπέρ του. Βλέπουμε ότι ο παριστάμενος για υποστήριξη της κατηγορίας γίνεται πραγματικά διάδικος στη δίκη , και γίνεται **ΑΝΤΙΔΙΚΟΣ** του κατηγορουμένου – και είναι ο μοναδικός αντίδικος του κατηγορουμένου στη ποινική δίκη, με την έννοια ότι στο δικό μας σύστημα εισαγγελέας δεν αντιδικεί με τον κατηγορούμενο – μόνος παράγων που από την αρχή μέχρι το τέλος της δίκης λειτουργεί μονόπλευρα εναντίων του κατηγορούμενου για υποστήριξη της

κατηγορίας, είναι ο παθών εκ του εγκλήματος ο οποίος έχει δηλώσει ότι παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας. ⇔ **Εξοπλίζει με την δυνατότητα , τον υποστηρίζων την κατηγορία, με δικονομικά δικαιώματα ώστε να επιδιώξει την καταδίκη του κατηγορουμένου, την οποία δεν μπορεί να επιδιώξει όταν καταθέτει απλώς ως μάρτυρας.**

Είπαμε ότι ο υποστηρίζων την κατηγορία είναι αυτός που κατά το αστικό δίκαιο είναι ο φορέας αξίωσης κατά του κατηγορουμένου , ποιες είναι αυτές οι αξιώσεις που είναι φορείς ο παθών : είτε αξίωση αποζημίωσης από την υλική ζημία είτε συνηθέστερα αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω της ηθικής βλάβης (ΑΚ 932) ή της ψυχικής οδύνης (υπάρχει μόνο σε περίπτωση ανθρωποκτονίας εκ δόλου ή εξ αμελείας) που έχουν οι συγγενείς του αποβιώσαντα. Όμως η νομολογία έχει διαμορφώσει κάποια περαιτέρω κριτήρια με τα οποία περιορίζει τον κύκλο των προσώπων που μπορούν να παρασταθούν ως υποστηρίζοντες την κατηγορία . Ποια είναι αυτά τα κριτήρια που έχει προσθέσει η νομολογία και είναι άγραφα – δεν προκύπτουν από το κείμενο της διάταξης , και η νέα ρύθμιση διατηρεί τη νομολογία που ίσχυε αφού το αστικολογικό κριτήριο παραμένει ➔ **2 είναι οι περιορισμοί : (α) Να είναι ο υποστηρίζων την κατηγορία ο άμεσα παθών και (β) να έχει υποστεί προσωπική ζημία .**

Αμέσως παθών :

Είναι ο φορέας του προσβαλλόμενου εννόμου αγαθού – σε μια σωματική βλάβη είναι αυτός που τραυματίστηκε / σε μια εξύβριση αυτός που εξυβρίστηκε . Όμως πέρα από τον φορέα του εννόμου αγαθού, άμεσα παθών θεωρείται και το πρόσωπο το οποίο εμπίπτει στον προστατευτικό σκοπό της παραβιασθείσας διάταξης, έστω και αν δεν θεωρείται κυριολεκτικά φορέας του εννόμου αγαθού – εννοούμε ότι υπάρχουν κάποια έννομα αγαθά τα οποία δεν είναι ατομικά, δεν έχουν ως φορέα ένα συγκεκριμένο πρόσωπο , αλλά έχουνε κάποιες όψεις με τις οποίες συμπροσβάλλονται ατομικά συμφέροντα . Π.χ. Πλαστογραφία είναι ένα έγκλημα όπου προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι το υπόμνημα, το υπόμνημα δεν έχει φορέα, η γραπτή απόδειξη/ η εγκυρότητα των εγγράφων δεν αφορά κάθε συγκεκριμένο πρόσωπο, αφορά την ολότητα, είναι ένα υπερατομικό έννομο αγαθό. Όμως γίνεται δεκτό ότι το αδίκημα της πλαστογραφίας έχει αυτή την υπερατομική διάσταση , αλλά συγχρόνως συμπροστατεύει και ιδιωτικά συμφέροντα, γιατί όταν τίθεται η υπογραφή μου σε ένα πλαστό έγγραφο, ναι μεν προσβάλλεται η ακεραιότητα του υπομνήματος κλπ αλλά συγχρόνως προσβάλλεται και το δικό μου ατομικό δικαίωμα να μην χρησιμοποιείται εν αγνοία μου το όνομα μου στις συναλλαγές. Αυτό είναι ένα ατομικό δικαίωμα, μια ατομική όψη το οποίο δεν μπορεί να παραγνορηθεί στο αδίκημα της πλαστογραφίας ⇔ **Στη πλαστογραφία γίνεται δεκτό ότι παρόλο που έχουμε έννομο αγαθό υπόμνημα που είναι υπερατομικό, αυτός του οποίου έχει πλαστογραφηθεί η υπογραφή ή αυτός που είναι ο συντάκτης του εγγράφου που εκ των υστέρων νοθεύτηκε , τα πρόσωπα αυτά μπορούν να δηλώσουν στο ποινικό δικαστήριο υποστήριξη της κατηγορίας.** Άλλο παράδειγμα : Το αδίκημα της ψευδορκίας που είναι ένα αδίκημα το οποίο στρέφεται κατά της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, το έννομο αυτό αγαθό αφορά την ολότητα όμως παρόλα αυτά όταν εγώ είμαι διάδικος σε μια αστική ή ποινική δίκη όπου καταθέτει ψευδώς ένας μάρτυρας, βεβαίως και θίγεται το έννομο αγαθό της ορθής απονομής δικαιοσύνης, όμως συγχρόνως θίγεται και το δικό μου συμφέρον να κριθεί ορθά και δίκαιο η δική μου υπόθεση ⇔ **Για αυτό το λόγο στο αδίκημα της ψευδορκίας γίνεται δεκτό ότι ο διάδικος στην δίκη στην οποία όπου κάποιος κατέθεσε ψευδώς εν γνώσει την αναλήθεια γεγονότα, μπορεί να δηλώσει**

παράσταση υποστήριξης της κατηγορίας στο αδίκημα της ψευδορκίας . Ένα τρίτο παράδειγμα είναι το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος, η παράβαση καθήκοντος είναι ένα υπηρεσιακό έγκλημα, το οποίο τελείται από υπάλληλο που παραβαίνει τα καθήκοντα του, όταν όμως από την παραβίαση αυτού του υπηρεσιακού καθήκοντος, το οποίο υπηρεσιακό καθήκον και αυτό αφορά την ολότητα , **όταν λοιπόν το υπηρεσιακό καθήκον καταλήγει σε βλάβη ενός συγκεκριμένου ιδιωτικού συμφέροντος, τότε ο φορέας του θιγόμενου δικαιώματος μπορεί να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής στη ποινική δίκη για παράβαση καθήκοντος.**

Αυτό που πρέπει να ξεκαθαρίσουμε στο ζήτημα του αμέσως παθόντος είναι ότι υπάρχουν κάποια έννομα αγαθά που είναι **αμιγώς υπερατομικά – αυτά τα έννομα αγαθά δεν έχουν ούτε συμπροστατευόμενες ατομικές όψεις και ως τέτοια αυτά τα έννομα αγαθά δεν είναι δεκτικά παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας.** π.χ. ναρκωτικά : εάν κάποιος κατηγορείται για εμπορία ναρκωτικών από την οποία πράξη του επήλθε ο θάνατος ενός ναρκομανούς, δεν υπάρχει δικαίωμα του ναρκομανούς ή της οικογένειάς του να παρασταθεί στην ποινική δίκη λόγω ψυχικής οδύνης , σε αυτές τις περιπτώσεις το έννομο αγαθό γιατί είναι υπερατομικό δεν υπάρχει δυνατότητα παράστασης πολιτικής αγωγής. Το ίδιο συμβαίνει όταν έχουμε μια κατηγορίας *αυθαιρέτων*, δηλαδή κάποιος κτίζει δίπλα στο δικό μου σπίτι παράνομα το δικό του, αυτό δεν μου δίνει το δικαίωμα να κάνω παράσταση πολιτικής αγωγής στο αδίκημα αυτό γιατί η τήρηση των πολεοδομικών κανόνων έχει να κάνει με την ολότητα και δεν συμπροστατεύονται εδώ ατομικά δικαιώματα.

Προσωπική ζημία :

Αποκλείονται από τη δυνατότητα υποστήριξης της κατηγορίας πρόσωπα τα οποία έχουν αποκτήσει το δικαίωμα/ την αξίωση με τρόπο παράγωγο – δεν έχουν δηλαδή ζημιωθεί πρωτογενώς από το αδίκημα αυτό . Με αυτό τον τρόπο αποκλείονται οι εκδοχείς/ οι εγγυητές / οι ασφαλιστικές εταιρίες στα τροχαία ατυχήματα – όλα αυτά τα πρόσωπα αποκλείονται. Υπάρχει όμως μια εξαίρεση, η οποία γινόταν ανέκαθεν δεκτή από τη νομολογία και πλέον έχει τυποποιηθεί και στο ΚΠΔ – είναι οι κληρονόμοι . Το ζήτημα ανακύπτει όταν ο αμέσως παθών έχει αποβιώσει , κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της δίκης , και τίθεται το ζήτημα εάν μπορούν να δηλώσουν ότι υποστηρίζουν την κατηγορία οι κληρονόμοι του. Εδώ η νομολογία δεχόταν παλιά υπό το καθεστώς το προηγούμενου κώδικα ότι οι κληρονόμοι νομιμοποιούνται να δηλώσουν παράσταση πολιτικής αγωγής για ηθική βλάβη στη περίπτωση που ο κληρονομούμενος είχε πριν από το θάνατο του προβεί σε δήλωση παραστάσεως πολιτικής αγωγής – δεν μπορούσαν δηλαδή οι κληρονόμοι να δηλώσουν αυτοί για πρώτη παράσταση πολιτικής αγωγής εάν αυτό δεν το είχε κάνει ο κληρονόμος. Και η νομική βάση για αυτή την άποψη ανευρίσκετο στον ΑΚ στο άρθρο 933 το οποίο προβλέπει ότι η αξίωση ηθικής βλάβης δεν εκχωρείται ούτε κληρονομείται εκτός αν αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή έχει εκδοθεί για αυτή αγωγή . Μεταφέροντας τα προβλεπόμενα στο ΑΚ 933 στην ποινική δικονομία η άποψη αυτή εξομοίωνε την επίδοση της αγωγής με την δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής την οποία είχε τυχόν κάνει ο αποβιώσας πριν από το θάνατο του. Έτσι λοιπόν προέκυπτε το κριτήριο ότι μόνο όταν ο αποβιώσας είχε δηλώσει την πολιτική αγωγή έχουν δικαίωμα οι κληρονόμοι του να συνεχίσουν την παράσταση. Αυτή η άποψη της νομολογίας έχει τυποποιηθεί ρητώς στο νόμο στο **ΚΠΔ 64 : “ Αν αποβιώσει ο κατά το προηγούμενο άρθρο δικαιούμενος, οι κληρονόμοι του συνεχίζουν τη δηλωθείσα πριν τον θάνατό του παράσταση για την υποστήριξη**

της κατηγορίας. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση οιονεί καθολικής διαδοχής νομικού προσώπου” – έχουμε λοιπόν εδώ και νομοθετική κατοχύρωση αυτού που δεχόταν ανέκαθεν η νομολογία. Εδώ να επισημάνουμε ότι έχουμε μια σημαντική εξαίρεση από τον κανόνα της αμεσότητας της ζημίας, γιατί ο κληρονόμος δεν είναι ο αμέσως παθών – είναι μεν ο φορέας της αστικής αξίωσης αλλά όπως είπαμε η νομολογία περιορίζει αυτό το αστικό κριτήριο θέτοντας και την πρόσθετη προϋπόθεση της αμεσότητας της ζημίας, παρόλα αυτά έχει επικρατήσει αυτή η άποψη, ότι παρόλο που ελλείπει το στοιχείο της αμεσότητας, ο κληρονόμος μπορεί να δηλώσει πως παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας.

Τι γίνεται με τη περίπτωση της ζημίας σε νομικά πρόσωπα ; Τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υποστούν βλάβη από μια εγκληματική συμπεριφορά – δεν νοείται στο δικό μας νομικό σύστημα ποινική ευθύνη νομικών προσώπων, ποινικοί ευθύνη έχουν μόνο οι νόμιμοι εκπρόσωποι – τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν το νομικό πρόσωπο, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το φυσικό πρόσωπο δεν μπορεί να είναι διάδικος στη ποινική δίκη όταν ένα έγκλημα στρέφεται εναντίων του. π.χ. ο ταμίας Α υπεξαίρει χρήματα από το ταμείο μιας ανώνυμης εταιρίας : σε αυτή τη περίπτωση παθών εκ του εγκλήματος είναι η ανώνυμη εταιρία που είναι φορέας της περιουσίας που επλήγει

⇔ Το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο μπορεί να παρασταθεί στην ποινική δίκη για υποστήριξη της κατηγορίας. Πως θα το κάνει αυτό ; Θα το κάνει δια των νομίμων εκπροσώπων του . Όταν έχουμε έγκλημα σε βάρος εταιρίας, μόνο η εταιρία μπορεί να παρασταθεί προς υποστήριξη της κατηγορίας και όχι τα μέλη της εταιρίας ούτε βεβαίως οι μέτοχοι της ανώνυμης εταιρίας. Η ζημία του μέτοχου από την μείωση των μετοχών είναι δευτερογενής ⇔ Στη νομολογία έχει επικρατήσει η άποψη ότι όταν έχουμε αδίκημα κατά νομικού προσώπου μόνο το νομικό πρόσωπο και όχι τα στελέχη ή οι μέτοχοι του έχουν δικαίωμα να παρασταθούν ως υποστηρίζοντες της κατηγορίας. Αυτό ισχύει και στη περίπτωση που η εγκληματική συμπεριφορά προέρχεται από εταίρο.

Με ποιες διατυπώσεις γίνεται αυτή η νομιμοποίηση ; Πως θα αποκτήσει αυτή την ιδιότητα του διαδίκου αυτός που υποστηρίζει την κατηγορία ;

Καταρχάς το ότι η δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας συνάπτεται με την απόκτηση της ιδιότητας του διαδίκου, μας το λέει το ΚΠΔ 82 παρ.4 : “ Αυτός που δηλώνει ότι παρίσταται για την υποστήριξη της κατηγορίας, αποκτά την ιδιότητα του διαδίκου αμέσως μετά τη δήλωσή του κατά τις διατυπώσεις του επόμενου άρθρου.” - Άρα λοιπόν έχουμε ότι η δήλωση είναι αυτή που προσδίδει την ιδιότητα του διαδίκου και βεβαίως προσδίδει την ιδιότητα άσκησης όλων των δικαιωμάτων τα οποία συνάπτονται με την ιδιότητα του διαδίκου.

Διατυπώσεις της δήλωσης εξαρτώνται από το στάδιο το οποίο γίνεται η δήλωση – δηλαδή αν η δήλωση γίνεται στη προδικασία ή αν γίνεται για πρώτη φορά στο ακροατήριο . Εδώ να ξεκαθαρίσουμε 2 πράγματα : (α) Το ότι δηλώθηκε υποστήριξη της κατηγορίας στη προδικασία δεν σημαίνει ότι αυτό ισχύει και για το ακροατήριο, στο ακροατήριο πρέπει να επαναληφθεί η δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας, (β) Το ότι δεν έχει γίνει δήλωση παράσταση ως υποστήριξη της κατηγορίας στη προδικασία, αυτό δεν εμποδίζει από το να γίνει για πρώτη φορά αυτή η δήλωση στο ακροατήριο. Για να δούμε τώρα το περιεχόμενο της δήλωσης – το περιεχόμενο της δήλωσης στη προδικασία προσδιορίζεται στο ΚΠΔ 83 παρ.1 το οποίο μας λέει που μπορεί να γίνει αυτή η δήλωση : “ Η δήλωση για την υποστήριξη της κατηγορίας γίνεται είτε στην έγκληση είτε με άλλο έγγραφο, έως την περάτωση της ανάκρισης (άρθρο 308) προς τον αρμόδιο εισαγγελέα, είτε

αυτοπροσώπως είτε από πληρεξούσιο που έχει έγγραφη πληρεξουσιότητα, ειδική ή γενική, η οποία έχει δοθεί κατά το άρθρο 42 παρ. 2 εδ. β' και γ'. Κατά την κατάθεση της δήλωσης συντάσσεται έκθεση, στην οποία προσαρτάται και το έγγραφο της πληρεξουσιότητας. Η δήλωση μπορεί να γίνει και σε αυτόν που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση ή την ανάκριση, ακόμα και κατά τον χρόνο που ο δικαιούμενος εξετάζεται ως μάρτυρας.” – άρα στη προδικασία έχουμε 3 δυνατότητες να δηλωθεί η παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας, η πρώτη και απλούστερη είναι με την υποβολή της έγκλησης, εάν κάνω π.χ. μια έγκληση για σωματική βλάβη από αμέλεια στην οποία περιγράφω σε τι συνίσταται το αδίκημα/ πως τελέστηκε, στην κατακλείδα της έγκλησης συνήθως γράφουμε ότι παριστάμεθα κατά του εκκαλουμένου για υποστήριξη της κατηγορίας, αυτό είναι ο συνηθέστερος και ο πιο άμεσος τρόπος με τον οποίο μπορεί να δηλωθεί η υποστήριξη της κατηγορίας ⇔ Ήδη με την έγκληση, ήδη με το δικόγραφο με το οποίο προκαλείται η άσκηση της ποινικής δίωξης έχουμε και τη δήλωση του παθόντος ότι παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας. Τώρα εάν δεν έχει γίνει με την έγκληση, ο νόμος δίνει τη δυνατότητα να γίνει και σε επόμενο στάδιο, μέχρι να περατωθεί η ανάκριση και να φέρει το ΚΠΔ 308 – δηλαδή μέχρι να εκδοθεί βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών το οποίο να παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο, και σε αυτό το διάστημα, η δήλωση μπορεί να γίνει ενώπιον του εισαγγελέα με αυτοτελές έγγραφο ⇔ Ο παθών πηγαίνει στον εισαγγελέα και δηλώνει με αυτοτελές έγγραφο ότι παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας. Η διάταξη εδώ διευκρινίζει ότι στη προδικασία η δήλωση δεν είναι αναγκαίο να γίνει αυτοπροσώπως από τον αμέσως παθόντα, μπορεί να γίνει και με πληρεξούσιο, αρκεί αυτός να έχει εντολή που έχει δοθεί με το ΚΠΔ 42 παρ.2 (λέει ότι αρκεί μια έγγραφη δήλωση με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από δημόσια/ δημοτική αρχή ή και από δικηγόρο) ⇔ και ο δικηγόρος μπορεί να εμφανιστεί στη προδικασία εφοδιασμένος με την σχετική εξουσιοδότηση και να δηλώσει για λογαριασμό του παθόντος ότι παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας. Και υπάρχει και μια τρίτη δυνατότητα που την χορηγεί το τελευταίο εδάφιο της παρ.1, ότι μπορεί να γίνει κατά τη διάρκεια της ένορκης βεβαίωσης του παθόντος ενώπιον εκείνου που ενεργεί την προκαταρκτική στην ανάκριση, δηλαδή εάν π.χ. διενεργείται μια ανάκριση για κακούργημα για μια απάτη σε βαθμό κακουργήματος, μπορεί ο παθών εκ της απάτης, αυτός ο οποίος έχει υποστεί την περιουσιακή βλάβη, όταν καταθέτει ως μάρτυρας ενώπιον του ανακριτή, να δηλώσει μέσα στην ένορκη κατάθεση του ότι παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας. ⇔ Μπορεί να γίνει με 3 τρόπους η δήλωση στη προδικασία, είτε στο κείμενο της έγκλησης, είτε με χωριστό έγγραφο το οποίο εγχειρίζεται στον εισαγγελέα όσο διαρκεί η προδικασία και μέχρι την παραπομπή στο ακροατήριο, είτε κατά την εξέταση του παθόντος ως μάρτυρα ενώπιον του ενεργούντος την προκαταρκτική εξέταση ή του ανακριτή.

Το ΚΠΔ 84 μας λέει και ποιο είναι το περιεχόμενο της δήλωσης, γιατί δεν αρκεί να πω ότι δηλώνω πως παρίσταμαι για υποστήριξη της κατηγορίας, πρέπει η δήλωση μου αυτή να έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο – πρέπει για να αποκτήσω την ιδιότητα του υποστηρίζοντα την κατηγορία να έχουν πληρωθεί αυτές οι τυπικές προϋποθέσεις που τάσσουν τα ΚΠΔ 83 και ΚΠΔ 84, γιατί αν δεν έχουν ικανοποιηθεί αυτές οι δηλώσεις, τότε η δήλωση είναι άκυρη και ως εκ τούτου δεν προσδίδει την ιδιότητα του διαδίκου. ΚΠΔ 84 εδ.α : “ Η δήλωση είναι απαράδεκτη, αν δεν περιέχει συνοπτική έκθεση της υπόθεσης για την οποία παρίσταται κάποιος προς υποστήριξη της κατηγορίας και τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η αστική του αξίωση.” – εδώ λοιπόν βλέπουμε 2 προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος, το πρώτο είναι η συνοπτική έκθεση της υπόθεσης, δεν αρκεί να πω ότι παρίσταμαι γενικώς και αορίστως για υποστήριξη της κατηγορίας σε βάρος του Χ για απάτη, θα πρέπει συνοπτικά να περιγράφω σε τι συνίσταται η απάτη η οποία μου προκάλεσε ζημία –

βεβαίως στις συνηθέστερες περιπτώσεις η δήλωση αυτή περιέχεται ήδη στο κείμενο της έγκλησης οπότε η συνοπτική περιγραφή των γεγονότων έχει προηγηθεί στο κείμενο της έγκλησης ⇔ Η διάταξη αυτή έχει αξία όταν η δήλωση αυτή γίνεται με ένα από τους άλλους 2 τρόπους, δηλαδή είτε γίνεται με αυτοτελές έγγραφο στο εισαγγελέα είτε γίνεται στο πλαίσιο της μαρτυρικής κατάθεσης ενώπιων του ανακριτή. Άρα λοιπόν το πρώτο είναι να υπάρχει συνοπτική έκθεση της υπόθεσης και το δεύτερο και σπουδαιότερο είναι ότι πρέπει να προσδιορίζεται ο λόγος στον οποίο στηρίζεται το δικαίωμα. Εδώ λοιπόν η διάταξη αξιώνει από αυτόν που δηλώνει ότι υποστηρίζει την κατηγορία να προσδιορίζει και ποια είναι η αστική του αξίωση στην οποία στηρίζει το δικαίωμα, όχι η αστική αξίωση που εισάγεται στο ποινικό δικαστήριο γιατί όπως είπαμε αυτό πλέον δεν απαιτείται, δεν εισάγεται καμία απολύτως αστική αξίωση, αλλά πρέπει να ξέρω ποια είναι η αξίωση στην οποία στηρίζεται το δικαίωμα για υποστήριξη της κατηγορίας – π.χ. Ο παθών εκ της απάτης πρέπει να πει ότι εγώ έχω αξίωση σε βάρος του κατηγορουμένου για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, εκεί στηρίζω το δικαίωμα μου και βασιζόμενος σε αυτό το δικαίωμα δηλώνω ότι παρίσταμαι στην ποινική διαδικασία προς υποστήριξη της κατηγορίας ⇔ **Το ΚΠΔ 84 απαιτεί και να συγκεκριμενοποιείται και το είδος της ζημίας που στηρίζεται το δικαίωμα της παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας (όχι που εισάγεται γιατί αυτό δεν ισχύει πλέον).**

ΚΠΔ 85, ΚΠΔ 86, ΚΠΔ 87, ΚΠΔ 88 – Ρυθμίζουν πως γίνεται η αποβολή του υποστηρίζοντος την κατηγορία στην προδικασία, εννοείται όταν το πρόσωπο αυτό δεν ανήκει στα ενεργός νομιμοποιούμενα. Εδώ βλέπουμε ότι αρμόδιο για την αποβολή σε αυτό το στάδιο είναι το Συμβούλιο, το Συμβούλιο μπορεί είτε αυτεπαγγέλτως αν αποβάλει τον δηλώσαντα παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας είτε κατόπιν αιτήματος του κατηγορούμενου (σχετική αίτηση του κατηγορούμενου). Και αυτό που διευκρινίζεται στο **ΚΠΔ 88, είναι ότι τυχόν αποβολή του από την προδικασία δεν κωλύει τον υποστηρίζοντα την κατηγορία να επανεισαγάγει την δήλωση ενώπιων του δικαστηρίου/ του ακροατηρίου που θα δικάσει την υπόθεση.**

Δήλωση που γίνεται στο ακροατήριο :

Όπως είπαμε το γεγονός έχει γίνει η δήλωση στην προδικασία αυτό δεν σημαίνει ότι αυτή η δήλωση δεν πρέπει να γίνει στο ακροατήριο – δεν είναι υποχρεωτική η δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας, είναι δικαίωμα του παθόντος. Μπορεί ο παθών να δήλωσε στην προδικασία δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας αλλά στο ακροατήριο να άλλαξε άποψη και να μην θέλει να παραστεί για υποστήριξη της κατηγορίας, είτε γιατί δεν έχει τους οικονομικούς πόρους, είτε γιατί δεν θέλει επιδιώξει την καταδίκη του κατηγορουμένου. Είναι δικαίωμα το οποίο ασκείται όποτε ο ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι πρέπει να ασκηθεί ⇔ **Το ότι δήλωσα παράσταση υποστήριξης της κατηγορίας στην προδικασία καθόλου δεν προεξοφλεί ότι θα κάνω το ίδιο και στο ακροατήριο – και το ίδιο στο ακροατήριο μπορεί για πρώτη φορά να δηλώσω ότι παρίσταμαι για υποστήριξη της κατηγορίας, έστω και αν δεν το είχα κάνει στην προδικασία.** Στο ακροατήριο όμως έχει πολύ μεγαλύτερη αξία η δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας, γιατί εκεί επειδή ακριβώς η διαδικασία είναι ακροαματική, δημόσια και άμεση ο παθών εκ του εγκλήματος με την παράσταση του δικηγόρου βεβαίως, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει άμεσα την έκβαση της δίκης – είτε επιβάλλοντας ερωτήσεις στους μάρτυρες, είτε προσκομίζοντας νέες αποδείξεις, είτε με την

αγόρευση του συνηγόρου του παθόντος στο τέλος της ακροαματικής διαδικασίας ⇔ Βλέπουμε ότι έχει πολύ ενεργό ρόλο ο παθών που παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας και σε καμία περίπτωση δεν είναι ένας απλός μάρτυρας. Αυτό που ισχύει στο ακροατήριο ρυθμίζεται στο **ΚΠΔ 67 παρ. 1 : “ Η παράσταση για την υποστήριξη της κατηγορίας στο ποινικό δικαστήριο επιτρέπεται χωρίς έγγραφη προδικασία, το αργότερο ώσπου να αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο.”** – Αυτή η διάταξη έχει μεγάλη πρακτική σημασία γιατί μας λέει πρώτον ότι μπορεί να δηλωθεί για πρώτη φορά η υποστήριξη της κατηγορίας στο ακροατήριο έστω και αν δεν είχε γίνει στη προδικασία . Το σημαντικότερο όμως είναι ότι θέτει ένα περιορισμό αναφορικά με το χρόνο στον οποίο μπορεί να γίνει η δήλωση παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας, και αυτός ο χρονικός περιορισμός είναι μέχρι να αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο –αυτό το έχουμε ξανά δει όταν κάναμε την προσφυγή κατά της κλήσης/ τις αντιρρήσεις κατά της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος , όπου είχαμε και εκεί ότι οι αντιρρήσεις αυτές πρέπει να υποβληθούν το αργότερο μέχρι να αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία . Το ίδιο ακριβώς χρονικό όριο υπάρχει και για τη δήλωση παράστασης για υποστήριξη της κατηγορίας ⇔ **άρα για να δηλωθεί αυτή η παράσταση πρέπει να μην έχει αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία** . Και τότε αρχίζει η αποδεικτική διαδικασία ; Αρχίζει είτε με την εξέταση του πρώτου μάρτυρα συνηθέστερα , είτε με την ανάγνωση του πρώτου εγγράφου ⇔ **Εάν έχει αρχίσει να εξετάζεται ο πρώτος μάρτυρας δεν μπορεί να γίνει η δήλωση παράστασης για υποστήριξη της κατηγορίας** – και μάλιστα διευκρινίζει η διάταξη ότι δεν χρειάζεται καμία προδικασία , δηλαδή αυτός ο οποίος που παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας δεν χρειάζεται προηγουμένως να ενημερώσει με οποιοδήποτε τρόπο τον κατηγορούμενο ότι προτίθεται να δηλώσει υποστήριξη της κατηγορίας, μπορεί να το κάνει για πρώτη φορά χωρίς καμία προηγούμενη προδικασία στο ακροατήριο.

Δύο ζητήματα υπάρχουν στο ακροατήριο : (α) Εάν ο παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας υποχρεούται να έχει συνηγόρο ή αν μπορεί να παρασταθεί αυτοπροσώπως ➔ **ΚΠΔ 83 παρ.2 : “ Στο ακροατήριο η σχετική δήλωση που γίνεται από συνηγόρο που έχει διοριστεί σύμφωνα με τον κώδικα από τον παριστάμενο για την υποστήριξη της κατηγορίας καταχωρίζεται στα πρακτικά”** – Από αυτή τη διάταξη προκύπτει σαφώς πως είναι υποχρεωτικό να έχει συνηγόρο ο παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας, δεν μπορεί να έρθει δηλαδή μόνος και να πει ότι παρίσταμαι προς υποστήριξη της κατηγορίας και μετά θέλω εγώ ατομικά να ρωτάω τους μάρτυρες και να αγορεύσω στο τέλος της διαδικασίας ⇔ **Πρέπει λοιπόν να έχει συνηγόρο** . (β) Ένα άλλο ζήτημα που ανακύπτει και δεν έχει αντιμετωπιστεί νομοθετικά αλλά νομολογιακά είναι ξεκάθαρο το πώς έχουν τα πράγματα, είναι εάν μπορεί ο παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας να παρασταθεί δια συνηγόρου , δηλαδή να μην εμφανιστεί ο ίδιος στο ακροατήριο να καταθέσει, αλλά να εξουσιοδοτήσει ένα συνηγόρο να εμφανιστεί αυτός για λογαριασμό του και να ασκήσει όλα τα δικαιώματά του. Για το ακροατήριο δεν υπάρχει κάποια ρύθμιση στο κώδικα, σε αντίθεση με ότι προβλέπεται στη προδικασία – στη προδικασία όπως είπαμε το ΚΠΔ 83 προβλέπεται ότι μπορεί να γίνει η δήλωση προς υποστήριξη της κατηγορίας και από τρίτο πρόσωπο , αυτό όμως ισχύει μόνο για την προδικασία. Στο ακροατήριο δεν υπάρχει αντίστοιχη διάταξη, η πρακτική η οποία έχει επικρατήσει στη νομολογία είναι ότι , **και εφαρμόζεται αναλογικά το ΚΠΔ 83 παρ.2 άρα μπορείς στο ακροατήριο να εκπροσωπηθεί ο παθών στο δικαίωμα του να υποστηρίξει την κατηγορία, να εμφανιστεί δηλαδή για λογαριασμό του κάποιος δικηγόρος που θα πει ότι έχω πληρεξούσιο από τον παθόντα , δηλώνω για λογαριασμό του υποστήριξη της κατηγορίας και ασκώ τα δικαιώματά** . Όμως υπάρχει ένα ζήτημα εδώ που δεν έχει να κάνει αν υπάρχει το

δικαίωμα, το δικαίωμα αναμφίβολα υπάρχει, είναι το κατά πόσο είναι χρήσιμη η αυτοπρόσωπη παρουσία του παθόντος στο ακροατήριο για τη διερεύνηση της υπόθεσης. Γιατί όπως έχουμε πει ο παθών εκ του εγκλήματος είναι ο βασικότερος μάρτυρας, συνήθως ο παθών εκ του εγκλήματος είναι πρώτος στο κατάλογο της κατηγορίας γιατί έχει την αμεσότερη σχέση με το έγκλημα από οποιοδήποτε άλλο ⇔ **Ναι μεν μπορεί τυπικά μπορεί να εμφανιστεί κάποιος και να δηλώσει για λογαριασμό του την υποστήριξη της κατηγορίας ΟΜΩΣ δεν παύει ο παθών να έχει την ιδιότητα και του μάρτυρα ⇔ Το δικαστήριο θα θεωρήσει στις περισσότερες περιπτώσεις ότι ο παθών είναι ουσιώδης μάρτυρας, και σε αυτή τη περίπτωση θα εφαρμόσει το ΚΠΔ 352 το οποίο λέει ότι όταν απουσιάζει ουσιώδης μάρτυρας ο οποίος κρίνεται χρήσιμος για την ανακάλυψη της αλήθειας τότε το δικαστήριο οφείλει να αναβάλλει τη δίκη προκειμένου να εξασφαλιστεί η παρουσία του ουσιώδους μάρτυρα στο ακροατήριο ώστε αυτός να καταθέσει ⇔ Ναι μεν μπορεί να εκπροσωπηθεί όμως εάν θεωρηθεί (όπως συνήθως γίνεται) ουσιώδης μάρτυρας τότε η απουσία του μπορεί να οδηγήσει σε αναβολή της δίκης για κρίσιμες αποδείξεις με το ΚΠΔ 352.**

Δεν μπορεί να δηλώσει για πρώτη φορά υποστήριξη κατηγορίας στο 2^ο βαθμό γιατί αυτό συνιστά χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου και ως τέτοια απαγορεύεται (δεν υπάρχει διάταξη αλλά γίνεται παγίως δεκτό). Επίσης η διάταξη λέει μέχρι να αρχίσει για πρώτη φορά η αποδεικτική διαδικασία, και όταν λέμε για πρώτη φορά εννοούμε στο πρώτο βαθμό. Επίσης με το νέο ΚΠΔ, κατά ορθή ερμηνεία του ΚΠΔ 67 δεν επιτρέπεται για πρώτη φορά η δήλωση υποστήριξη της κατηγορίας αν η υπόθεση έχει αναβληθεί για κρίσιμες αποδείξεις – π.χ. ξεκινά η δίκη, καταθέτει ο παθών ως μάρτυρας χωρίς να δηλώσει υποστήριξη της κατηγορίας και αναβάλλεται με το ΚΠΔ 352 γιατί το δικαστήριο θεωρεί ότι υπάρχει κάποιο τρίτο πρόσωπο, ένας άλλος μάρτυρας αυτόπτης που η μαρτυρία θεωρείται αναγκαία, και αναβάλλεται η δίκη για αυτό το λόγο ➔ **Σε αυτή τη περίπτωση, στην μεταναβολή δικάσιμο δεν μπορεί ο παθών εκ του εγκλήματος που δεν είχε δηλώσει υποστήριξη κατηγορίας τη προηγούμενη φορά να παρασταθεί και τώρα για πρώτη φορά, γιατί με το ΚΠΔ 67 αυτό θα έπρεπε να το κάνει για πρώτη φορά όταν αρχίζει η αποδεικτική διαδικασία, από τη στιγμή λοιπόν που άρχισε η αποδεικτική διαδικασία στο 1^ο βαθμό και τελικά αναβλήθηκε η υπόθεση γιατί το δικαστήριο έκρινε ότι χρειάζεται συμπλήρωση των αποδείξεων, αυτό αποστερεί το δικαίωμα από τον παθόντα να δηλώσει για πρώτη φορά στην μεταναβολή δικάσιμο υποστήριξη της κατηγορίας.**

Ποια η συνέπεια από την παράνομη παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας :

Το είχαμε και στο προηγούμενο μάθημα, σύμφωνα με το **ΚΠΔ 171 παρ.3 : “ Αν ο υποστηρίζων την κατηγορία παρέστη παράνομα στην διαδικασία του ακροατηρίου.”** – η συνέπεια η οποία επέρχεται είναι η **απόλυτη ακυρότητα**. Εδώ χρειάζεται να διευκρινίσουμε ορισμένα πράγματα τα οποία έχουν και μεγάλη πρακτική σημασία : (α) Η απόλυτη ακυρότητα όπως και από το γράμμα της διάταξης, επέρχεται όχι στη προδικασία, εάν λοιπόν στην προδικασία παραστεί κάποιος παρανόμως χωρίς να νομιμοποιείται, χωρίς να είναι δηλαδή ο φορέας της αστικής αξίωσης σύμφωνα με το ΚΠΔ 63, και δεν αποβληθεί ούτε προβληθεί σχετική ένσταση, αυτή η παράνομη παράσταση δεν καθιστά την διαδικασία άκυρη, δεν δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα, και αυτό σημαίνει ότι ο κατηγορούμενος ΔΕΝ έχει το δικαίωμα αν τυχόν παραπεμφθεί με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών για κακούργημα να επικαλεστεί ως λόγο έφεσης κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος την απόλυτη ακυρότητα η οποία επήλθε από την παράνομη

παράσταση του υποστηρίζοντας την κατηγορία γιατί το ΚΠΔ 171 παρ.3 περιορίζει την απόλυτη ακυρότητα μόνο στο ακροατήριο , όχι στη προδικασία . (β) Δεν προκύπτει ευθέως από το κείμενο της διάταξης, τι εννοεί ο νόμος στο ΚΠΔ 171 όταν λέει για παράνομη παράσταση στην διαδικασία στο ακροατήριο, τότε παρίσταται παράνομα ο παθών στην διαδικασία στο ακροατήριο ; ➔ Εδώ η νομολογία έχει επεξεργαστεί αυτή τη διάταξη και την έχει ερμηνεύσει συσταλτικά υπό την έννοια ότι όταν λέμε για παράνομη παράσταση εννοούμε ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις ενεργητικής νομιμοποίησης του παρισταμένου προς υποστήριξη της κατηγορίας, δεν ανήκει στα πρόσωπα που σύμφωνα με το ΚΠΔ 83 νομιμοποιούνται κατά τον ΑΚ να έχουν αστική αξίωση σε βάρος του υπαιτίου του εγκλήματος – μόνο αυτές οι περιπτώσεις καταλαμβάνονται . Δηλαδή η περίπτωση π.χ. σε ένα τροχαίο που έχει σωματική βλάβη από αμέλεια παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας η ασφαλιστική εταιρία, λέγοντας ότι εγώ είμαι η παθούσα γιατί εγώ θα αποζημιώσω σε περίπτωση καταδίκης , αυτή η ασφαλιστική εταιρία όπως είπαμε δεν έχει υποστεί άμεση ζημία από το έγκλημα και επομένως ως τέτοια δεν νομιμοποιείται ενεργητικά ➔ Αν παρασταθεί σε μια τέτοια περίπτωση έχουμε πράγματι απόλυτη ακυρότητα γιατί δεν έχουμε ενεργητικώς νομιμοποιούμενο πρόσωπο. Όμως η νομολογία έχει πει ότι δεν παράγεται απόλυτη ακυρότητα στη περίπτωση που παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας ενεργητικώς νομιμοποιούμενο πρόσωπο χωρίς όμως να έχουν τηρηθεί οι διαδικαστικές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εγκυρότητα της παράστασης , όταν δηλαδή έχει κάποιο άλλο τυπικό διαδικαστικό ελάττωμα η δήλωση, και δεν έχει να κάνει το ελάττωμα με την ενεργητική νομιμοποίηση αλλά με τον τρόπο με τον οποίο έχει γίνει η ενεργητική νομιμοποίηση – π.χ. Έχει τελεστεί υπεξαίρεση κατά ανώνυμης εταιρίας, η ανώνυμη εταιρία όπως έχουμε πει είναι αυτή η οποία ενεργητικώς νομιμοποιείται ως αμέσως παθούσα να δηλώσει ότι παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας , εάν όμως στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου εμφανιστεί ένας διευθύνων σύμβουλος που η θητεία έχει λήξει και παρόλα αυτά δηλώνει ότι εγώ παρίσταμαι προς υποστήριξη της κατηγορίας για λογαριασμό της εταιρίας , εδώ έχουμε μια διαδικαστική παρατυπία, δηλαδή έχουμε μια δήλωση η οποία γίνεται για λογαριασμό της ανώνυμης εταιρίας η οποία πράγματι ενεργητικά νομιμοποιείται αλλά γίνεται με ένα διαδικαστικά ελλείπει τρόπο , γιατί το πρόσωπο που εμφανίζεται ότι εκπροσωπεί την εταιρία δεν έχει τη στιγμή της δήλωσης δυνατότητα εκπροσώπησης. Αυτή η παρατυπία δεν άπτεται της ενεργητικής νομιμοποίησης αλλά άπτεται των διαδικαστικών προϋποθέσεων της δήλωσης – σε αυτή την περίπτωση , ο ΑΠ έχει δεκτεί ότι αυτού του είδους οι διαδικαστικές παρατυπίες όσο αφορά την δήλωση κάθε αυτή δεν δημιουργούν απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας ➔ Σε αυτή τη περίπτωση καλώς παρίσταται η εταιρία για τη υποστήριξη της κατηγορίας, δεν μπορεί μετά ο κατηγορούμενος να κάνει αναίρεση για απόλυτη ακυρότητα.

➔ Όταν λέμε παράνομη παράσταση εννοούμε ελλείψεις ως προς την ενεργητική νομιμοποίηση και όχι οποιοσδήποτε άλλες διαδικαστικές ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο της δήλωσης – αυτές δεν παράγουν ακυρότητα.

Είπαμε για να παραστεί κάποιος ως υποστηρίζων την κατηγορία πρέπει να είναι φορέας της αστικής αξίωσης, έστω και αν δεν την εισάγει στο ποινικό δικαστήριο. Τι γίνεται με γεγονότα τα οποία κατά το αστικό δίκαιο επιδρούν στην αστική αξίωση, δηλαδή γεγονότα που οδηγούν σε απόσβεση της αστικής αξίωσης – γιατί όταν έχω απόσβεση της αστικής αξίωσης κατά το αστικό δίκαιο τότε δεν έχω αξίωση και άρα δεν ενεργοποιούμε ενεργητικούς ➔ Εδώ ο ΚΠΔ παίρνει θέση

στο ζήτημα – **ΚΠΔ 65 εδ.α : “ Η μετά τη δήλωση παράστασης απόσβεση με οποιονδήποτε τρόπο της αστικής αξίωσης, δεν επιφέρει κατάργηση του δικαιώματος παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας.** – Βλέπουμε δηλαδή το κριτήριο το οποίο επιλέγει ο νομοθέτης είναι το πότε έγινε το αποσβεστικό γεγονός. Εάν το αποσβεστικό γεγονός έχει λάβει χώρα πριν από τη δήλωση, τότε εμποδίζει την δήλωση γιατί δεν υπάρχει το δικαίωμα, ΑΛΛΑ εάν τη στιγμή που έγινε η δήλωση υπήρχε η αξίωση και αποσβέστηκε εκ των υστέρων, τότε αυτή η μεταγενέστερη απόσβεση δεν επιδρά στο κύρος της δήλωσης – π.χ. Στο παράδειγμα με το τροχαίο, ο παθών εκ του εγκλήματος τα βρίσκει με τον υπαίτιο και κάνουν ιδιωτικό συμφωνητικό στο οποίο λέει ότι ο υπαίτιος του καταβάλει ένα ποσό 2000ευρώ για πλήρη αποκατάσταση της ζημίας και καμία άλλη αξίωση δεν υπάρχει από το αδίκημα αυτό. Αυτό οδηγεί σε απόσβεση της αστικής αξίωσης (της αξίωσης για την ηθική βλάβη) ⇔ Δεν μπορεί ο παθών σε αυτή τη περίπτωση να έρθει στο ποινικό δικαστήριο να δηλώσει ότι παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας, σε μια τέτοια περίπτωση το αστικό δικαίωμα στο οποίο ερείδεται η δήλωση προς υποστήριξη της κατηγορίας έχει εξαλειφθεί και επομένως δεν υπάρχει δικαίωμα παράστασης στο ποινικό δικαστήριο. Εάν όμως το αποσβεστικό γεγονός έχει λάβει χώρα εκ των υστέρων, μετά τη δήλωση, εάν το βρούνε μετά, αυτό δεν παρακωλύει/ δεν καθιστά άκυρη την παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας που έγινε πριν από το αποσβεστικό γεγονός. Και μάλιστα για να το ξεκαθαρίσει αυτό η διάταξη λέει στο **ΚΠΔ 65 εδ.β : “ Η δήλωση παράστασης στο ακροατήριο θεωρείται ως συνέχεια της δήλωσης που έγινε στην προδικασία.”** – ακριβώς ώστε να μην θεωρηθεί γεγονότα αποσβεστικά που λαμβάνουν χώρα στο ενδιάμεσο, δηλαδή της δήλωσης στη προδικασία και της δήλωσης στο ακροατήριο, ότι επιδρούν στη δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας που γίνεται στο ακροατήριο. Βέβαια όλα αυτά που μιλάμε για τα αποσβεστικά γεγονότα έχουν περισσότερο πρακτική σημασία όχι για περιπτώσεις καταβολής του ποσού, γιατί αν έχουμε καταβολή του ποσού θα υπάρχει και πρόνοια να παραιτηθεί ο παθών από το δικαίωμα για υποστήριξη της κατηγορίας, είναι κάτι το οποίο το ελέγχουν τα μέρη και το συμφωνούν μεταξύ τους. Η πρακτική σημασία της προβληματικής είναι στο θεσμό της **παραγραφής**, της παραγραφής όμως της αστικής αξίωσης, και εδώ σε αυτό το ζήτημα αναφέρεται το πρακτικό που θα συζητήσουμε σήμερα.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 28.4.2020

Ο Περικλής παραπέμπεται στο ακροατήριο του Μονομελούς ΠληΜ/κείου για εξύβριση σε βάρος της Ασπασίας, η οποία έχει τελεσθεί την 1.2.2015. Κατά την εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο, η οποία λαμβάνει χώρα την 10.3.2020 η Ασπασία δηλώνει αυτοπροσώπως ότι παρίσταται για την υποστήριξη της κατηγορίας σε βάρος του Περικλή. Ο Περικλής καταδικάζεται σε ποινή φυλάκισης 20 ημερών και ασκεί κατά της καταδικαστικής απόφασης αναίρεση για απόλυτη ακυρότητα συνιστάμενη στο ότι η Ασπασία παρανόμως παρέστη προς υποστήριξη της κατηγορίας, διότι: α) Έπρεπε να είχε διορίσει συνήγορο, β) η αστική αξίωσή της από το αδίκημα της εξύβρισης ήταν παραγεγραμμένη,

Τι θα αποφασίσει ο Άρειος Πάγος

Απαντήσεις :

Έχουμε εδώ λόγο αναίρεσης για απόλυτη ακυρότητα η οποία συνδέεται με την παράσταση του υποστηρίζοντος την κατηγορία. Καταρχάς να πούμε αν η αναίρεση αυτή είναι παραδεκτή, είναι

παραδεκτή διότι η ποινή που επιβλήθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο των 20 ημερών είναι ανέκκλητη και επομένων από τη στιγμή που είναι ανέκκλητη και δεν χωρεί έφεση, η μόνο η αναίρεση, άρα η αναίρεση είναι παραδεκτή αν και έχουμε απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου.

Είναι γεγονός ότι η διάταξη – ΚΠΔ 83 παρ.2 ορίζει ότι στο ακροατήριο η δήλωση πρέπει να γίνεται από συνήγορο. Το ερώτημα είναι αν αυτό παράγει ακυρότητα → Η απάντηση είναι ΟΧΙ, γιατί όπως είπαμε απόλυτη ακυρότητα παράγει μόνο η έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης του υποστηρίζοντος την κατηγορία και όχι οποιαδήποτε διαδικαστική παρατυπία ως προς τη δήλωση. Εδώ η Ασπασία είναι αμέσως παθούσα εκ του εγκλήματος, αφού είναι το θύμα της δυσφήμισης, είναι ο φορέας του εννόμου αγαθού της τιμής το οποίο προσβλήθηκε με το έγκλημα αυτό και επομένως η Ασπασία νομιμοποιείται ενεργητικά για την δήλωση υποστήριξης της κατηγορίας – το ότι δεν έκανε τη δήλωση με τον τρόπο που θα έπρεπε, δεν δήλωσε δικηγόρο, αυτό δεν καθιστά τη δήλωση παράνομη υπό την έννοια του ΚΠΔ 171 παρ.3 **⇔ Δεν τίθεται ζήτημα απόλυτης ακυρότητας, ο πρώτος λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος.**

Η παραγραφή είναι κατά το αστικό δίκαιο ένας λόγος απόσβεσης της αστικής αξίωσης και πρέπει να δούμε ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής κατά το αστικό δίκαιο, γιατί εδώ πλέον αν υπάρχει απόσβεση της αστικής αξίωσης από την οποία ερίζετε το δικαίωμα υποστήριξης της κατηγορίας δεν θα μας το πει το ποινικό δίκαιο αλλά οι σχετικοί κανόνες του αστικού δικαίου. ΑΚ 937 : λέει ότι ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων είναι 5ετία από τότε που ο παθών λαμβάνει γνώση της αδικοπρακτικής συμπεριφοράς και του δράστη εκτός εάν η αδικοπραξία είναι ταυτόχρονα και ποινικό αδίκημα/ αποτελεί κολάσιμη πράξη και υπόκειται σε μακρότερη παραγραφή ⇔ Εάν η κολάσιμη πράξη υπόκειται σε μακρότερη παραγραφή τότε αυτή η μακρότερη παραγραφή ισχύει και για την παραγραφή της αστικής αξίωσης, αυτό μας λέει το ΑΚ 937. Για να δούμε τώρα ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής στα ποινικά αδικήματα – ας μείνουμε στα πλημμελήματα (στα κακουργήματα θα δούμε το άρθρο τι λέει) – στα πλημμελήματα σύμφωνα με το ΚΠΔ 111 παρ.3 είναι 5 έτη όμως λέει το ΚΠΔ 113 παρ.1 ότι όταν αρχίσει η διαδικασία στο ακροατήριο (και η διαδικασία στο ακροατήριο ξεκινάει με την επίδοση της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος) τότε έχουμε αναστολή της παραγραφής και ουσιαστικά η παραγραφή επιμηκύνεται για άλλα 3 έτη ⇔ Η 5ετής παραγραφή γίνεται 8ετής όταν έχουμε μπει στη διαδικασία στο ακροατήριο . Και το ερώτημα το οποίο τίθεται είναι , όταν έχουμε αδικοπρακτική συμπεριφορά που συνιστά και πλημμέλημα ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής που θα ληφθεί υπόψη; Θα ληφθεί υπόψη ο βασικός χρόνος παραγραφής, η 5ετία δηλαδή, ή ο μακρότερος χρόνος παραγραφής που προκύπτει σε περίπτωση αναστολής της παραγραφής με το ΚΠΔ 113 , δηλαδή 8ετία, δηλαδή 5ετία ή 8ετία ; Αυτό είναι το ερώτημα → **Και σε αυτό το ερώτημα έχει δώσει απάντηση η ΟΛΑΠ με τη απόφαση 21/2003 η οποία είναι αστική απόφαση αλλά μας ενδιαφέρει και εμάς στο ποινικό στο βαθμό που συναρτάται με το βαθμό της αξίωσης και είπε ότι στα πλημμελήματα και κακουργήματα, ο χρόνος που μας ενδιαφέρει είναι ο βασικός χρόνος της παραγραφής, όχι ο μακρότερος χρόνος που δημιουργείται με την αναστολή της παραγραφής** ⇔ Ο χρόνος παραγραφής της αστικής αξίωσης είναι κατά την ΟΛΑΠ η πενταετία, η απόφαση είναι η ΟΛΑΠ 21/2003 (αστική απόφαση) – η πενταετία είναι ο χρόνος παραγραφής της αστικής αξίωσης η οποία δημιουργείται από κολάσιμη πράξη η οποία τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος – αυτό σημαίνει ότι η αξίωση κατά το χρόνο που ασκείται στο ποινικό δικαστήριο είναι πράγματι παραγεγραμμένη διότι ο χρόνος τέλεσης της πράξης είναι 1/2/2015 και η δήλωση λαμβάνει χώρα 1/3/2020 δηλαδή σε χρόνο που έχει συμπληρωθεί η 5ετία – βέβαια αυτό δεν σημαίνει και το ποινικό αδίκημα είναι παραγεγραμμένο

γιατί αφού είμαστε στη διαδικασία στο ακροατήριο έχει ούτος ή άλλως ανασταλεί η παραγραφή επί Ζετίας άρα έχει γίνει δετής, άρα ζήτημα παραγραφής του ποινικού αδικήματος δεν τίθεται, τίθεται ζήτημα όμως, της παραγραφής της αστικής αξίωσης ⇔ Όπως φαίνεται, ο Περικλής έχει δίκαιο όταν λέει ότι παρέσκει για μια αξίωση η οποία είναι παραγεγραμμένη, και το ερώτημα είναι, θα γίνει δεκτός αυτός ο λόγος αναίρεσης; Έχουμε παράνομη παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας από την Ασπασία εκ του λόγου ότι η αστική της αξίωσης στην οποία στηρίξε το δικαίωμα παράστασης ήταν παραγεγραμμένη; ➔ Η απάντηση που δίνει η νομολογία στο ερώτημα αυτό είναι η εξής: Ειδικά στην παραγραφή για να μπορέσει να προβληθεί ως λόγος αναίρεσης η κακή παράσταση του υποστηρίζοντος την κατηγορία λόγω παραγραφής θα πρέπει να έχει υποβληθεί ένσταση στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου δηλώνεται η παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας. Δηλαδή θα έπρεπε ο Περικλής ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου να κάνει μια ένσταση ότι η αξίωση είναι παραγεγραμμένη και να ζητήσει για αυτό το λόγο να αποβληθεί η Ασπασία - και αυτό η νομολογία το στηρίζει στη διάταξη του ΑΚ 277 σύμφωνα με την οποία την οποία, το δικαστήριο δεν λαμβάνει υπόψη την παραγραφή αν δεν έχει προταθεί (στο αστικό δίκαιο σε αντίθεση με το ποινικό, η παραγραφή δεν λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως παρά μόνο αν προβληθεί ένσταση παραγραφής) ⇔ Η νομολογία μεταφέρει αυτή τη διάταξη/ αυτή τη πρόβλεψη του ΑΚ 277 στη ποινική δίκη και λέει ότι για να ληφθεί υπόψη η παραγραφή, για να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως η παραγραφή θα πρέπει να έχει υποβληθεί ένσταση από τον κατηγορούμενο. Αν δεν έχει υποβληθεί ένσταση, δεν υποχρεούται το ποινικό δικαστήριο αυτεπαγγέλτως να ελέγξει τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής ⇔ Με βάση αυτή τη νομολογία ο ΑΠ θα απορρίψει τον λόγο αναίρεσης για απόλυτη ακυρότητα γιατί ναι μεν υπάρχει παραγραφή της αστικής αξίωσης, αλλά θα έπρεπε για να μπορέσει αυτή η παραγραφή να προβληθεί ως λόγος αναίρεσης, θα έπρεπε ήδη να έχει υποβληθεί σχετική ένσταση ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Βλέπουμε με αυτό τον τρόπο, ότι η απόλυτη ακυρότητα όσο αφορά το χρόνο παραγραφής, μετατρέπεται σε σχετική ουσιαστικά γιατί ο ΑΠ αξιώνει να προβληθεί ένσταση παραγραφής προκειμένου να μπορέσει αυτή να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο ⇔ Ειδικά για την παραγραφή έχουμε αυτή την ιδιομορφία ότι για να ληφθεί υπόψη και από το δικαστήριο της ουσίας και για να προβληθεί ακολούθως ως λόγος αναίρεσης θα πρέπει να προβληθεί σχετική ένσταση – ΑΥΤΟ ΙΣΧΥΕΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ➔ Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης - στο παράδειγμα του νομικού προσώπου που παρίσταται ως άμεσος παθών ο μέτοχος – εκεί δεν τίθεται θέμα, εκεί έχουμε ξεκάθαρη απόλυτη ακυρότητα, μπορεί να προβληθεί για πρώτη φορά αυτή η απόλυτη ακυρότητα ως λόγος αναίρεσης έστω και αν δεν είχε υποβληθεί σχετική ένσταση στην διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης.

⇔ Η απάντηση μας στο πρακτικό είναι ότι, ναι μεν είναι παραγεγραμμένη η αστική αξίωση κατά το αστικό δίκαιο, αλλά ο λόγος αναίρεσης θα απορριφθεί γιατί έπρεπε να είχε προβληθεί ένσταση παραγραφής ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου κατά εφαρμογή του ΑΚ 277.

08.05.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Πρακτικό:

Ο Παντελής υποβάλλει στον Εισαγγελέα Πλημ/κών έγκληση κατά της Πολυξένης, της Περσεφόνης και της Πανωραίας, στην οποία αναφέρει ότι απέσπασαν από αυτόν 200.000 Ευρώ με την ψευδή παράσταση ότι είναι οικονομικοί σύμβουλοι και έχουν τη δυνατότητα να επενδύσουν το ανωτέρω ποσό με ετήσια απόδοση της τάξεως του 25%. Μετά την προκαταρκτική εξέταση ο Εισαγγελέας Πλημ/κών ασκεί ποινική δίωξη κατά της Περσεφόνης και της Πανωραίας για απάτη κατά συναυτουργία σε βαθμό κακουργήματος, ενώ εκδίδει απορριπτική διάταξη ως προς την Πολυξένη με το σκεπτικό ότι, όπως προέκυψε από την προκαταρκτική εξέταση, αυτή δεν ήταν παρούσα κατά τη συνάντηση με τον Παντελή. Ο Παντελής δεν ασκεί προσφυγή κατά της απορριπτικής διάταξης. Τρεις μήνες αργότερα ο Παντελής υποβάλλει στον Εισαγγελέα Πλημ/κών υπόμνημα, στο οποίο επισυνάπτει φωτογραφία, την οποία κατά τους ισχυρισμούς του έλαβε με το κινητό του τηλέφωνο φωτογραφία κατά τη συνάντησή του με τις τρεις κυρίες, στην οποία απεικονίζεται και η Πολυξένη. Κατόπιν αυτού Εισαγγελέας Πλημ/κών λαμβάνει εκ νέου έγγραφες εξηγήσεις από την Πολυξένη, η οποία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης παραβιάζει το δεδικασμένο της ήδη εκδοθείσας αμετάκλητης απορριπτικής διάταξης ως προς εκείνη. Ο Εισαγγελέας Πλημ/κών ανακαλεί την απορριπτική διάταξη και ασκεί ποινική δίωξη και κατά της Πολυξένης για απάτη κατά συναυτουργία.

Πρώτο ερώτημα: Είναι νόμιμη η ενέργεια του Εισαγγελέα Πλημ/κών.

Ο Ανακριτής στον οποίον διαβιβάζεται η δικογραφία μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης από την έρευνα της υπόθεσης διαπιστώνει τα εξής:

- Ότι βάσει πραγματογνωμοσύνης που διενήργησε η φωτογραφία που επικαλέσθηκε ο Παντελής είναι προϊόν φωτομοντάζ και επομένως η Πολυξένη πράγματι δεν είχε συναντηθεί με τον Παντελή
- Ότι εγκέφαλος της απάτης είναι ο Κοσμάς, ο οποίος έπεισε την Περσεφόνη και την Πανωραία να εξαπατήσουν τον Παντελή και έλαβε από αυτές με κατάθεση στον λογαριασμό του το μεγαλύτερο μέρος του ποσού ύψους 150.000 Ευρώ.
- Ότι η Πολυξένη έχει αποσπάσει σε διαφορετικό τόπο και χρόνο από τον Παρασκευά 2000 Ευρώ εμφανιζόμενη σε αυτόν ως εκπρόσωπος φιλοπτώχου ταμείου

Κατόπιν αυτού ο Ανακριτής:

- Διαβιβάζει τη δικογραφία στον Εισαγγελέα Πλημ/κών για άσκηση ποινικής δίωξης κατά της Πολυξένης για την πλημμεληματική απάτη σε βάρος του Παρασκευά.

- Δεν καλεί την Πολυξένη σε απολογία για την πράξη της κακουργηματικής απάτης σε βάρος του Παντελή
- Καλεί την Κοσμά σε απολογία για τα αδικήματα της ηθικής αυτοουργίας στην απάτη σε βάρος του Παντελή και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα
- Εκδίδει απευθείας εντάλμα συλλήψεως σε βάρος της Περσεφόνης, διότι πληροφορείται ότι αυτή έχει και γερμανική υπηκοότητα και επομένως μπορεί ανά πάσα στιγμή να διαφύγει στο εξωτερικό

Δεύτερο ερώτημα: Σχολιάστε τις ενέργειες του Ανακριτή

Μετά την απολογία του Κοσμά ο Ανακριτής με σύμφωνη γνώμη Εισαγγελέα επιβάλλει σε αυτόν τον περιοριστικό όρο της καταβολής εγγυοδοσίας ποσού 100.000 Ευρώ. Ο Κοσμάς προσφεύγει κατά της διάταξης του Ανακριτή στο Συμβούλιο Πλημ/κών επικαλούμενος οικονομική αδυναμία καταβολής του ποσού. Το Συμβούλιο Πλημ/κών όχι μόνο απορρίπτει την προσφυγή, αλλά αυξάνει το ποσό της καταβλητέας εγγυοδοσίας στο ισόποσο του εισπραχθέντος από τον Κοσμά ποσού, δηλαδή 150.000 Ευρώ

Τρίτο ερώτημα: Σχολιάστε το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κών

Μετά την απολογία της Πανωραίας επιβάλλεται σε αυτήν ο περιοριστικός όρος της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Η Πανωραία υποβάλλει στον Ανακριτή αίτημα να αρθεί ο όρος λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων της στο εξωτερικό. Ο Ανακριτής απορρίπτει το αίτημα με την αιτιολογία ότι είναι αναρμόδιος να ανακαλέσει μόνος του τον όρο που επέβαλε από κοινού με τον Εισαγγελέα

Τέταρτο ερώτημα: Είναι νόμιμη η ως άνω αιτιολογία;

Η Περσεφόνη, η οποία στο μεταξύ συνελήφη σε εκτέλεση του εντάλματος συλλήψεως, κρίθηκε μετά την απολογία της στον Ανακριτή προσωρινά κρατούμενη με σύμφωνη γνώμη Ανακριτή και Εισαγγελέα με το σκεπτικό ότι είναι ύποπτη φυγής και ότι από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης προκύπτει κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων.

Πέμπτο ερώτημα: Είναι νόμιμη η αιτιολογία του εντάλματος προσωρινής κράτησης;

Τελικώς με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κών παραπέμπονται στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακ/μάτων η Περσεφόνη, η Πανωραία και ο Κοσμάς για κακουργηματική απάτη οι δύο πρώτες και για ηθική αυτοουργία στην απάτη και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα ο τρίτος. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ασκεί κατά του βουλεύματος αναίρεση για αρνητική υπέρβαση εξουσίας, διότι το Συμβούλιο δεν αποφάνθηκε για την κατηγορία σε βάρος της Πολυξένης

Έκτο ερώτημα: Είναι βάσιμη η αναίρεση;

Απαντήσεις :

Πρώτο ερώτημα :

Ο Παντελής έχει υποβάλει **ΕΓΚΛΗΣΗ – τι είναι η έγκληση**; Σύμφωνα με το ΚΠΔ 51 έγκληση είναι η καταγγελία που γίνεται από τον παθόντα εκ του εγκλήματος – και διαφοροποιείται από την **μήνυση** ότι την μήνυση την υποβάλει ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ (όχι ο παθόντας του εγκλήματος) . Η έγκληση δεν υποβάλλεται μόνο στα κατά έγκληση εγκλήματα αλλά και τα αυτεπαγγέλτως διωκόμενα → Στο πρακτικό μας έχουμε απάτη που απαιτεί έγκληση , εάν είχαμε βαριά σωματική βλάβη που είναι αυτεπαγγέλτως διωκόμενη και έγινε καταγγελία πάλι θα την χαρακτηρίζαμε έγκληση.

Απόρριψη έγκλησης: Σύμφωνα με το **ΚΠΔ 51 παρ.3** ο εισαγγελέας Πλημμελειοδικών που την απορρίπτει εκδίδει **ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ** (για αυτό γίνεται λόγος στο πρακτικό μας) – αυτή επιδίδεται στον εκκαλούντα και μπορεί να κάνει προσφυγή μέσα σε 15 μέρες από την επίδοση ⇔ Η έγκληση απορρίπτεται με απορριπτική διάταξη

Απόρριψη μήνυσης – δηλαδή η καταγγελία που γίνεται από τρίτο : Δεν απορρίπτεται με έκδοση απορριπτική διάταξης – αλλά απορρίπτεται όπως μας λέει το **ΚΠΔ 43 παρ.4 με ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ** – ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών αρχειοθετεί την μήνυση όταν θεωρεί ότι δεν υπάρχουν αρκετές ενδείξεις ενοχής. Στη περίπτωση της αρχειοθέτησης, τότε αυτεπαγγέλτως θέτει υπόψη του εισαγγελέα Εφετών την αρχειοθέτηση προκειμένου αυτός να την εγκρίνει , εάν την εγκρίνει ο εισαγγελέας εφετών έχουμε οριστικοποίηση της απόρριψης, εάν όμως διαφωνεί με την άποψη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών τότε τον διατάσσει να ασκήσει την ποινική δίωξη.

Αντιθέτως στην έγκληση όπου έχουμε έκδοση απορριπτικής διάταξης , εκεί δεν επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως ο εισαγγελέας εφετών παρά μόνο εάν ασκήσει προσφυγή κατά της απορριπτικής διάταξης ο εκκαλών → Αυτή είναι μια ουσιώδης διαφορά μεταξύ έγκλησης και μήνυσης και εκδηλώνεται στο επίπεδο της απόρριψης.

⇔ Εδώ ορθώς ο εισαγγελέας καταρχάς αφού θεώρησε ότι δεν υπάρχουν αρκετές ενδείξεις εις βάρος της Πολυξένης, εξέδωσε απορριπτική διάταξη γιατί έχουμε ΕΓΚΛΗΣΗ που υποβλήθηκε από τον παθόντα.

Προκαταρκτική εξέταση – πριν απορρίψει ο εισαγγελέας του πρακτικού μας την έγκληση, διέταξε προκαταρκτική εξέταση : Τι είναι η προκαταρκτική εξέταση ; → Προβλέπεται στο ΚΠΔ 43 : Είναι η διερεύνηση της υπόθεσης η οποία γίνεται από τον εισαγγελέα πριν από την άσκηση της ποινικής δίωξης. Για να ασκηθεί ποινική δίωξη, πρέπει σύμφωνα με το ΚΠΔ 43 να υπάρχουν αρκετές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου. Για να διερευνήσει ο εισαγγελέας εάν υπάρχουν αυτές οι επαρκείς ενδείξεις, διεξάγει την προκαταρκτική εξέταση, στο πλαίσιο της οποίας συλλέγονται αποδεικτικά στοιχεία, επί τη βάση των οποίων θα κριθεί αν υπάρχουν επαρκή ενδείξεις ενοχής. Η προκαταρκτική εξέταση είναι **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ** σύμφωνα με τον νέο ΚΠΔ αφενός στα **ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΑ**, και αφετέρου στα **ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΙΟΥ**.

⇔ Η προκαταρκτική που έγινε εδώ έγινε σωστά, σωστά διεξήχθη από τον εισαγγελέα γιατί ο εισαγγελέας είχε μια έγκληση που αφορούσε **ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ** , και άρα ήταν **ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΟΣ** να διατάξει προκαταρκτική εξέταση για να διαπιστώσει αν πρέπει να ασκηθεί ποινική δίωξη για το κακούργημα αυτό.

Τίθεται το εξής ερώτημα : Απορρίφθηκε η έγκληση με απορριπτική διάταξη, ο Παντελής όπως βλέπουμε δεν άσκησε προσφυγή παρόλο που δικαιούται κατά την απορριπτικής διάταξης – η

προθεσμία προσφυγής είναι 15 ημέρες από την επίδοση της απορριπτικής διάταξης – έρχεται όμως 3 μήνες αργότερα και υποβάλλει στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ένα υπόμνημα στο οποίο επικαλείται ένα καινούργιο στοιχείο – δηλαδή επικαλείται μια φωτογραφία στην οποία φαίνεται ότι η Πολυξένη, ότι αυτή πράγματι ήταν παρούσα στη συνάντηση αυτή. Κατόπιν αυτού ο Εισαγγελέας καλεί πάλι την Πολυξένη για παροχή εξηγήσεων και αυτή θέτει ουσιαστικά ένα ισχυρισμό δεδικασμένου – λέει ότι εγώ για αυτή τη πράξη που με κατηγορήσε ο Παντελής, εκδόθηκε μια απορριπτική διάταξη και ΔΕΝ μπορώ να δικαστώ 2^η φορά για την ίδια πράξη, δεν μπορείτε να με ξανά καλέσετε για την ίδια πράξη που κρίθηκε αμετακλήτως για να δώσω εξηγήσεις. Έτσι ερχόμαστε στο θεσμό του **ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟΥ** :

Δεδικασμένο : Προβλέπεται στο ΚΠΔ 57 – δεν μπορεί κανείς να δικαστεί 2^η φορά για την ίδια πράξη για την οποία δικάστηκε – είτε καταδικάστηκε , είτε αθωώθηκε – αμετακλήτως. Υπάρχει εδώ θέμα δεδικασμένου ; Το ερώτημα είναι, η απορριπτική διάταξη μπορεί να εξομοιωθεί με αμετάκλητη καταδίκη ή αθώωση , γιατί το **ΚΠΔ 57 εφαρμόζεται μόνο όταν έχουμε απόφαση δικαστηρίου το οποίο καταδικάζει ή αθώνει**, εξομοιώνεται η απορριπτική διάταξη με αθωωτική απόφαση ; Γιατί αν εξομοιωθεί με αθωωτική απόφαση, τότε πράγματι η Πολυξένη έχει δικαίω , γιατί έχει ήδη απαλλαγή για την ίδια πράξη, και δεν μπορεί για δεύτερη φορά, να ελεγχθεί για την πράξη αυτή → Η απάντηση δίνεται στο **ΚΠΔ 43 παρ.6 “ Ο αρμόδιος εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο μόνον όταν αναφέρονται νέα πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία ή γίνεται επίκληση αυτών, τα οποία δικαιολογούν κατά την κρίση του την επανεξέταση της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή καλεί τον μηνυόμενο ή αυτόν σε βάρος του οποίου διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση για παροχή εξηγήσεων.”** ⇔ Βλέπουμε ότι όταν απορρίπτεται μια μήνυση ή μια έγκληση, το δεδικασμένο το οποίο παράγεται ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΛΗΡΕΣ , για αυτό λέγεται οιοσδήποτε δεδικασμένο, το οποίο τελεί υπό την αίρεση ότι δεν υπάρχουν νέα στοιχεία τα οποία να ανατρέπουν την κρίση του εισαγγελέα για τη μη άσκηση της ποινικής δίωξης. Εάν υπάρχουν νέα στοιχεία όπως μας λέει το ΚΠΔ 43 παρ.6 τότε ο εισαγγελέας μπορεί να ανασύρει την υπόθεση από το αρχείο και σε αυτή περίπτωση καλεί τον μηνυόμενο για παροχή εξηγήσεων, για να κρίνει εάν τελικά θα προβεί σε ανάσυρση της υπόθεσης. Βέβαια αν δούμε το θέμα προσεκτικά θα διαπιστώσουμε ότι το **ΚΠΔ 43 παρ.6 ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΙΣ ΜΗΝΥΣΕΙΣ**, γιατί αρχειοθέτηση δεν έχουμε στις εγκλήσεις, αρχειοθέτηση έχουμε μόνο όταν υποβάλλονται μηνύσεις , **ΟΜΩΣ Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΑΥΤΗ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΣΗ** και αυτό προκύπτει από το **ΚΠΔ 51 παρ.4 : “ Όσα αναφέρονται στα άρθρα 43 παρ. 1 και 6, 44, 45, 47, 48, 49 και 50 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση.”** ⇔ Η διαδικασία της ανάσυρσης της μήνυσης μετά από αρχειοθέτηση αφού ανακύψουν νέα στοιχεία, εφαρμόζεται αναλογικά και όταν έχουμε έγκληση ⇔ Και όταν απορρίφθηκε μια έγκληση με απορριπτική διάταξη, παρέχεται η δυνατότητα στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, να ανασύρει την έγκληση , εφόσον ανακύψουν νέα στοιχεία.

Είναι νέο στοιχείο αυτό που προσκόμισε ο Παντελής ; ΝΑΙ, είναι νέο στοιχείο, γιατί με την φωτογραφία που προσκομίζει, αποδεικνύει εκ πρώτης όψεως ότι η αρχική κρίση του εισαγγελέα ότι η Πολυξένη δεν ήταν παρούσα στη συνάντηση, άρα δεν μπορεί να έχει ποινική ευθύνη για απάτη κατά συναυτουργία , δεν είναι ορθή ⇔ Αυτό είναι νέο στοιχείο που δικαιολογεί την επανεξέταση της υπόθεσης και επομένως κατά επέκταση δικαιολογεί και την ανάκληση της απορριπτικής διάταξης .

⇔ Η ενέργεια του εισαγγελέα είναι νόμιμη γιατί ο εκκαλών, ο Παντελής επικαλέστηκε ένα νέο αποδεικτικό στοιχείο το οποίο προκύπτει ότι η έκδοση της αρχικής απορριπτικής διάταξης δεν

ήταν ορθή και επομένως δικαιολογείται η ανάκληση της απορριπτικής διάταξης και η άσκηση ποινικής δίωξης απάτης κατά συναυτουργία ⇔ Και τα 3 πρόσωπα πλέον διώκονται για απάτη κατά συναυτουργία σε βαθμό κακουργήματος γιατί το ποσό το οποίο αφορά το αδίκημα αυτό , οι 200000ευρώ υπερβαίνουν το ποσοτικό όριο των 120,000ευρώ πάνω από το οποίο η απάτη τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος, και επομένως είναι ορθός και αυτός ο νομικός χαρακτηρισμός, έχουμε απάτη σε βαθμό κακουργήματος . Και όταν ασκείται ποινική δίωξη για κακούργημα πάντοτε διατάσσεται η διενέργεια κύριας ανάκρισης, αυτό μας το λέει το ΚΠΔ 43 – ο εισαγγελέας θα παραπέμψει την υπόθεση στο τακτικό ανακριτή ώστε αυτός να λάβει απολογίες των κατηγορουμένων .(βλ και ΚΠΔ 246 παρ.3)

Ερώτημα δεύτερο :

Πάντοτε η άσκηση της ποινικής δίωξης για κακούργημα συνοδεύεται με παραγγελία διενέργειας κύριας ανάκρισης.

Ο ανακριτής προβαίνει στις εξής διαπιστώσεις κατά τη διενέργεια κύριας ανάκρισης: Αρχικά διενεργεί πραγματογνωμοσύνη από την οποία προκύπτει ότι η φωτογραφία που προσκόμισε ο Παντελής είναι προϊόν φωτομοντάζ και ότι η Πολυξένη δεν συμμετείχε στη συνάντηση. Δεύτερη διαπίστωση , ότι ο εγκέφαλος της απάτης είναι ο Κοσμάς. Επίσης διαπιστώνει ότι η Πολυξένη έχει αποσπάσει σε άλλο χρόνο, υπό διαφορετικές περιστάσεις, ένα ποσό 2000ευρώ από ένα άλλο πρόσωπο , τον Παρασκευή , με άλλη απάτη.

Να ξεκινήσουμε από το 1^ο και 3^ο ερώτημα – συνδυαστικά → Βασικός κανόνας : Η ποινική δίωξη ασκείται πάντοτε όπως λέμε *in rem* , δηλαδή ότι ασκείται για την πράξη, αυτό που διώκει ο εισαγγελέας , δεν είναι τα πρόσωπα , αλλά η συγκεκριμένη πράξη, και μάλιστα για αυτό το λόγο μπορούμε να έχουμε ποινική δίωξη κατά αγνώστων δραστών – εάν γίνεται ένα έγκλημα που δεν γνωρίζουμε το δράστη, μια κλοπή που έγινε υπό συνθήκες αδιευκρίνιστες και χωρίς να γνωρίζουμε ποιος είναι ο δράστης του εγκλήματος, μπορεί να ασκηθεί ποινική δίωξη για αυτή τη πράξη, κατά αγνώστων, ώστε αυτά τα άγνωστα πρόσωπα να συγκεκριμενοποιηθούν, να εντοπιστούν αν είναι δυνατό κατά τη διάρκεια της ανάκρισης. Δεύτερη συνέπεια της *in rem* δίωξης είναι ότι επειδή διώκεται η πράξη έχει την ευχέρεια ο ανακριτής να επεκτείνει την δίωξη σε όλα τα πρόσωπα που εμπλέκονται στη πράξη. Και όταν λέμε πράξη, στο πρακτικό μας, η πράξη είναι η εξαπάτηση που έγινε σε βάρος του Παντελή και του απέσπασαν 200,000ευρώ, αυτό διώκεται . Δεν διώκονται κατά ανάγκη τα πρόσωπα, αλλά τις περισσότερες φορές συγκεκριμενοποιείται και λέει στην παραγγελία κύριας ανάκρισης κατά της Χ,Ψ κλπ – αλλά αυτό που διώκεται τελικά είναι η πράξη και όχι τα πρόσωπα ⇔ Ο ανακριτής έχει την ευχέρεια να εντάξει στην κατηγορία που εγερθεί από τον εισαγγελέα και άλλα πρόσωπα τα οποία ενδεχομένως εμπλέκονται στη συγκεκριμένη πράξη που διώκεται. Η αρχή της *in rem* δίωξης, τυποποιείται στο ΚΠΔ 250 το οποίο περιγράφει την εξουσία του ανακριτή – **ΚΠΔ 250 : “ Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα και οφείλει να επεκτείνει τη δίωξη σε όλους όσοι συμμετείχαν στην ίδια πράξη. Δεν μπορεί όμως να επεκτείνει την ποινική δίωξη και σε άλλη πράξη, έστω και αν είναι συναφής, ούτε έχει δικαίωμα συρρίκνωσης ή διεύρυνσης της ασκηθείσας ποινικής δίωξης.”** → Ο εισαγγελέας καταρχάς, μπορεί να επεκτείνει τη δίωξη σε όλα τα πρόσωπα τα οποία συμμετείχαν στην ίδια πράξη – όταν λέμε συμμετοχή (ηθικός αυτουργός, συναυτουργό, συνεργό) – εάν λοιπόν προκύψει ότι σε μια συγκεκριμένη πράξη υπάρχει

συμμέτοχος, ο συμμετέτοχος αυτός μπορεί να κληθεί από τον ανακριτή σε απολογία, στο πλαίσιο της ήδη ασκημένης από τον εισαγγελέα ποινικής δίωξης .

⇔ Καλώς κάνει και καλεί σε απολογία τον Κοσμά έστω και αν ο Κοσμάς δεν αναφερόταν στην αρχική ποινική δίωξη που στρεφόταν κατά Περσεφόνης και Πανωραίας, από τη στιγμή όμως που προκύπτει ότι είναι ο ηθικός αυτουργός της πράξης. Είναι αυτός που έβαλε τις 2 κυρίες να εξαπατήσουν τον Παντελή, ο ανακριτής δεν χρειάζεται συμπληρωματική ποινική δίωξη για τον Κοσμά, μπορεί να τον καλέσει σε απολογία για την ηθική αυτουργία , αλλά μόνο για την ηθική αυτουργία – γιατί έχει προκύψει όπως είδαμε ότι ο Κοσμάς πέρα από ηθικός αυτουργός έχει τελέσει ένα ακόμα έγκλημα – έχει πάρει ένα μέρος το ποσού και επομένως αυτό τον καθιστά υπαίτιο του εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων από έγκλημα. Αυτό το έγκλημα , η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα μπορεί να θεωρήσει κανείς ότι επιτάσσεται στο πλαίσιο της αρχικής πράξης, που ασκήθηκε αρχικώς η ποινική δίωξη ; Είναι η ίδια πράξη με την πράξη της απάτης ; ➔ **ΟΧΙ – ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΙΔΙΑ ΠΡΑΞΗ** – είναι μια πράξη συναφής. Όταν κάναμε το επεκτατικό αποτέλεσμα των ενδίκων μέσων , είχαμε αναφερθεί στο θεσμό της συνάφειας που δίνεται στο ΚΠΔ 128 – αν πάμε στο (δ) θα δούμε ότι εντάσσεται η αποδοχή προϊόντος εγκλήματος και η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα (είναι παραλλαγή της αποδοχής προϊόντος εγκλήματος) ⇔ Ο Κοσμάς με την αποδοχή ενός μέρους του περιουσιακού οφέλους που αποκόμισαν οι 2 κυρίες έχει τελέσει νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα , η οποία είναι ένα έγκλημα συναφές με την απάτη . Αλλά το ΚΠΔ 450, που αναφέρεται ως προς τις εξουσίες του ανακριτή, μας λέει ότι ο ανακριτής δεν έχει την εξουσία να επεκτείνει την ποινική δίωξη σε άλλη πράξη έστω και συναφή με εκείνη που ασκήθηκε ποινική δίωξη. ⇔ **ΚΑΚΩΣ καλεί τον Κοσμά σε απολογία και για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα** . Τι θα έπρεπε να κάνει εδώ ο ανακριτής ; ➔ Θα έπρεπε ο ανακριτής να αναγγείλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την πράξη της νομιμοποίησης η οποία προέκυψε κατά την ανακριτική διερεύνηση της απάτης, και μόνο εφόσον υπήρχε συμπληρωματική ποινική δίωξη για το αδίκημα αυτό, θα μπορούσε να καλέσει τον Κοσμά σε απολογία και για την νομιμοποίηση. **Όταν ο ανακριτής καλεί σε απολογία για πράξη για την οποία δεν υπάρχει ασκημένη ποινική δίωξη παράγεται ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΩΤΟΤΗΤΑ που στηρίζεται στο ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β – δηλαδή παραβίαση διάταξης που αφορά την κίνηση της ποινικής δίωξης.** Γιατί για να μπορέσει ο ανακριτής να διενεργήσει ανακριτικές πράξεις και να καλέσει σε απολογία θα πρέπει να έχει για την πράξη αυτή ασκημένη ποινική δίωξη, δεν νοείται ανακριτική διερεύνηση χωρίς ποινική δίωξη ⇔ Εάν ο ανακριτής κάνει ανακριτική ενέργεια χωρίς ποινική δίωξη, έχουμε ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΩΤΗΤΑ και παραβίαση του ΚΠΔ 171 περ.β.

⇔ **3^ο ερώτημα : Η ενέργεια του ανακριτή να καλέσει το Κοσμά σε απολογία είναι εν μέρει νόμιμη, είναι νόμιμη κατά το μέρος ότι τον καλεί σε απολογία για την ηθική αυτουργία στην απάτη, γιατί εκεί είναι συμμετέτοχος και άρα καλύπτεται από την in rem δίωξη για το αδίκημα της απάτης – ΔΕΝ είναι όμως νόμιμη όσο αφορά την νομιμοποίηση , γιατί αυτή είναι ένα συναφές έγκλημα και για αυτό πριν καλέσει σε απολογία να έχει συμπληρωματική ποινική δίωξη από τον εισαγγελέα.**

⇔ **1^ο ερώτημα : Ορθώς ενήργησε ο ανακριτής γιατί η πράξη αυτή είναι μεν συναφής σε σχέση με την απάτη, και είναι συναφής γιατί κατά τα ΚΠΔ 128 περ.α : “ Συναφή θεωρούνται μόνο τα εγκλήματα που τελούνται: α) από το ίδιο πρόσωπο είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους”- Και τέτοια περίπτωση έχουμε εδώ, δηλαδή έχουμε την Πολυξένη που κάνει μια απάτη κατά του Παντελή και σε ένα διαφορετικό χρόνο και τόπο , κάνει μια άλλη απάτη σε βάρος**

του Παρασκευά – αυτές οι 2 απάτες είναι συναφείς και το συνεκτικό στοιχείο του είναι ότι έχουν τελεστεί από το ίδιο πρόσωπο, αλλά η συνάφεια αυτή δεν μας φτάνει να έχουμε επέκταση της δίωξης στη συναφή πράξη – εδώ ισχύει ο κανόνας την in rem δίωξης και άρα ο εισαγγελέας καλά κάνει και ανακοινώνει την πράξη στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών για ασκηθεί ποινική δίωξη για το έγκλημα της πλημμεληματικής απάτης .

⇔ **2^ο ερώτημα** : Ποιος είναι ο ρόλος της απολογίας στη κύρια ανάκριση και σε ποιες περιπτώσεις μπορεί ο ανακριτής να παραλείψει την απολογία ; ➔ **ΚΠΔ 270 παρ.1 εδ.α : “ Η κύρια ανάκριση δεν μπορεί να θεωρηθεί τελειωμένη, αν δεν απολογηθεί ο κατηγορούμενος.”** – από εδώ τίθεται ο κανόνας ότι είναι υποχρεωτική η απολογία του κατηγορουμένου προκειμένου να περατωθεί η κύρια ανάκριση – στην ανάκριση ισχύει κάτι διαφορετικό από αυτό που ισχύει στο προηγούμενο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης , στη προκαταρκτική εξέταση, αν πάμε στο ΚΠΔ 244 παρ.1 τελευταίο εδάφιο, θα δούμε ότι στη προκαταρκτική καλείται ο ύποπτος σε παροχή εξηγήσεων αλλά δεν προσέλθει να δώσει εξηγήσεις, περατώνεται χωρίς να ληφθούν οι εξηγήσεις – εκεί δεν είναι υποχρεωτική η παροχή των εξηγήσεων . Αντιθέτως στην ανάκριση το ΚΠΔ 270 θέτει τον κανόνα ότι πρέπει απαραίτητως να απολογηθεί ο κατηγορούμενος – όμως σε αυτό τα κανόνα εισάγονται 2 εξαιρέσεις : Η πρώτη είναι **ΚΠΔ 270 παρ.2 : “ Αν ο κατηγορούμενος κλήθηκε σε απολογία, από απείθεια όμως δεν παρουσιάζεται και ο ανακριτής κρίνει ότι υπάρχουν ενδείξεις εναντίον του, τότε η ανάκριση μπορεί να θεωρηθεί τελειωμένη με την έκδοση εντάλματος βίαιης προσαγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 272 και αν οι ενδείξεις είναι σοβαρές με την έκδοση εντάλματος σύλληψης σύμφωνα με το άρθρο 276.”** – άρα λοιπόν , πρέπει να κληθεί σε απολογία αλλά αν δεν εμφανιστεί από απείθεια , δεν υπάρχει δηλαδή κάποιος λόγος να δικαιολογεί την μη εμφάνιση του, τότε η ανάκριση περατώνεται με την έκδοση εντάλματος σύλληψης σε βάρος του κατηγορουμένου. Και η δεύτερη εξαίρεση είναι στο **ΚΠΔ 270 παρ.1 εδ.β : “ Μπορεί όμως να θεωρηθεί τελειωμένη, χωρίς κλήτευση και απολογία του κατηγορουμένου, αν μετά την διενέργεια ανακριτικών πράξεων δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις εναντίον του ή συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 301 παρ. 4 εδ. α’ και 303 παρ. 5 εδ. α’.”** – σε αυτή τη περίπτωση είμαστε στο πρακτικό μας, εδώ έγιναν οι ανακριτικές πράξεις, από τις οποίες προέκυψε ότι πράγματι δεν υπάρχουν ενδείξεις ενοχής σε βάρος του συγκεκριμένου προσώπου, και αυτό δικαιολογεί την ενέργεια του ανακριτή να μην καλέσει καθόλου την Πολυξένη σε απολογία. Εδώ έχει γίνει μια τροποποίηση στο νέο ΚΠΔ, παλαιότερα υπήρχε ο θεσμός τη τυπικής κλήση που σήμαινε ότι ο ανακριτής όταν θεωρούσε ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής σε βάρος ενός προσώπου, εξέδιδε μια τυπική κλήση, μια κλήση που έβγαινε από τον ανακριτή αλλά δεν επιδιόταν ποτέ στο ν κατηγορούμενο και παρέμεινε τυπικά στο φάκελο της δικογραφίας, για αυτό λεγόταν τυπική κλήση, αυτός ο θεσμός υπήρχε γιατί το παλαιό ΚΠΔ 270 παρ.1 προέβλεπε ότι ο ανακριτής έχει τη δυνατότητα να παραλείψει την απολογία στη περίπτωση που δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής εάν προηγουμένως είχε καλέσει τον κατηγορούμενο σε απολογία και αυτός δεν εμφανίστηκε. Αυτό πλέον στον νέο ΚΠΔ έχει απλοποιηθεί, δεν χρειάζεται πλέον να κλητευθεί ο κατηγορούμενος σε κατηγορία , άρα περιττεύει η πρακτική των τυπικών κλήσεων και επομένως, εδώ ο ανακριτής, από τη στιγμή που θεωρεί ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ενοχής εις βάρος ορισμένου προσώπου , δεν θα το καλέσει καθόλου σε απολογία και θα περατώσει την ανάκριση χωρίς απολογία . ⇔ **Βάση του πρακτικού μας, η ενέργεια του ανακριτή, είναι σύμφωνη με το ΚΠΔ 270 παρ.1 .**

⇔ **4^ο ερώτημα** : Εάν η έκδοση του εντάλματος σύλληψης είναι νόμιμη ; ➔ Είπαμε ήδη ότι σύμφωνα με το ΚΠΔ 270 παρ.2 το ένταλμα σύλληψης εκδίδεται και με αυτό περατώνεται η

ανάκριση, όταν ο κατηγορούμενος καλείται σε απολογία αλλά δεν εμφανίζεται από απείθεια στον ανακριτή. Η ιδιαιτερότητα στο ερώτημα μας, είναι ότι δεν έχουμε περίπτωση όπου η Περσεφόνη εκλυθεί σε απολογία και από απείθεια δεν εμφανίστηκε και ο ανακριτής θα έπρεπε αναγκαστικά να εκδώσει ένταλμα σύλληψης. Εδώ ο ανακριτής εκδίδει κατευθείαν ένταλμα σύλληψης χωρίς να την καλέσει σε απολογία, είναι νόμιμο αυτό; ➔ ΚΠΔ 271 παρ.1 : “ Στον κατηγορούμενο επιδίδεται κλήση για να εμφανισθεί στον ανακριτή, εκτός από την περίπτωση του άρθρου 276.” – θέτει λοιπόν το ΚΠΔ 271 παρ.1 το κανόνα ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να κλητευθεί σε απολογία, να ενημερωθεί δηλαδή ότι είναι κατηγορούμενος και ότι πρέπει να οριστεί η ημέρα που πρέπει να προσέλθει ενώπιον του ανακριτή ώστε να απολογηθεί. Αλλά υπάρχει και η εξαίρεση – **ΚΠΔ 276 :** **“Ο ανακριτής εκδίδει το ένταλμα σύλληψης αφού προηγουμένως διατυπώσει την γνώμη του ο εισαγγελέας, και μόνο στις περιπτώσεις όπου επιτρέπεται προσωρινή κράτηση κατά τα άρθρα 286 και 287. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διαταχθεί η σύλληψη και η προσωρινή κράτηση και από το δικαστικό συμβούλιο. Το κατά την παράγραφο αυτή ένταλμα σύλληψης εκδίδεται μόνο όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις επί τη βάση συγκεκριμένων περιστατικών, που πρέπει να μνημονεύονται στο σώμα του εντάλματος, ότι ο κατηγορούμενος έχει σχεδιάσει την φυγή του ή την τέλεση άλλων σοβαρών εγκλημάτων.”** – Σε αυτή τη διάταξη βρίσκεται η απάντηση στο ερώτημα μας. Μας λέει η διάταξη ότι ναι μεν ο ανακριτής μπορεί να εκδώσει απευθείας ένταλμα σύλληψης σε βάρος του κατηγορουμένου, χωρίς δηλαδή να τον καλέσει προηγουμένως σε απολογία, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προσωρινής κράτησης που όπως θα δούμε είναι 2 οι βασικές προϋποθέσεις : είτε να υπάρχει κίνδυνος φυγής, είτε κίνδυνος τελέσεως νέων εγκλημάτων – αρκεί να συντρέχει ένα από τα δύο, δεν χρειάζεται να συντρέχουν σωρευτικά. Αλλά σε αυτή τη περίπτωση, γιατί έχουμε μια προκαταβολική έκδοση εντάλματος σύλληψης χωρίς να έχουμε προηγουμένως ακούσει τον κατηγορούμενο, χωρίς να ξέρουμε τη θέση του κατηγορουμένου επί της κατηγορίας, για να μπορέσει ο ανακριτής να κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας, και να μπορέσει να πει ότι υπάρχει είτε κίνδυνος φυγής, είτε κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων, θα πρέπει όπως μας λέει το ΚΠΔ 276 παρ.2, να μνημονεύονται στο σώμα του εντάλματος σύλληψης συγκεκριμένα περιστατικά από τα οποία συνάγεται ο κίνδυνος αυτός (φυγής ή τέλεσης νέων εγκλημάτων). ➔ Εδώ, στη προκείμενη περίπτωση, θα έπρεπε να υπάρχουν συγκεκριμένα περιστατικά τα οποία να δικαιολογούν την έκδοση του εντάλματος σύλληψεως, τέτοια περιστατικά στη συγκεκριμένη περίπτωση ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ – γιατί το γεγονός ότι κάποιος έχει διπλή υπηκοότητα και σημαίνει ότι κατά πάσα στιγμή μπορεί να μετοικήσει στη χώρα της οποίας την υπηκοότητα έχει, δεν σημαίνει ότι πράγματι υπάρχει κίνδυνος να το κάνει, αυτή είναι μια θεωρητική αφηρημένη δυνατότητα η οποία δεν αρκεί για να εφαρμοστεί το ΚΠΔ 276 που ζητά την παράθεση συγκεκριμένων περιστατικών. Δηλαδή εδώ θα έπρεπε για να είναι δικαιολογημένη η έκδοση του εντάλματος σύλληψης, να έχουμε στην αιτιολογία του εντάλματος ότι γνωρίζουμε ότι η Περσεφόνη έχει βγάλει αεροπορικό εισιτήριο και ετοιμάζεται να ταξιδέψει στη Γερμανία – αυτό θα ήταν συγκεκριμένα περιστατικά που θεμελιώνουν τον κίνδυνο φυγής, η αφηρημένη δυνατότητα ότι κάποιος κάποια στιγμή μπορεί να πάει στο εξωτερικό ΔΕΝ θεμελιώνει τον κίνδυνο φυγής, ούτε δικαιολογεί την έκδοση εντάλματος σύλληψης χωρίς προηγούμενη κλήση σε απολογία. ➔ Η έκδοση του εντάλματος σύλληψης στο πρακτικό μας είναι ΠΑΡΑΝΟΜΗ.

(Το ΚΠΔ 276 παρ.2 αφορά την περίπτωση που το ένταλμα σύλληψη εκδίδεται ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΚΛΗΣΗ ΣΕ ΑΠΟΛΟΓΙΑ – γιατί αν έχει κλητευθεί ο κατηγορούμενος σε απολογία και παρόλα αυτά από απείθεια δεν προσέρχεται στον ανακριτή, εκεί δεν χρειαζόμαστε κάτι

περισσότερο για να εκδώσουμε το ένταλμα σύλληψης, γιατί μόνο το γεγονός ότι τον καλείς και δεν εμφανίζεται αυτό είναι δηλωτικό της διάθεσης φυγής του κατηγορουμένου)

Ερώτημα τρίτο :

Μετά την απολογία του κατηγορουμένου στον ανακριτή υπάρχουν 3 δυνατότητες : Είτε να αφεθεί ελεύθερος ο κατηγορούμενος χωρίς κανένα περιοριστικό μέτρο, είτε θα επιβληθούν περιοριστικοί όροι (π.χ. εγγυοδοσία, απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, εμφάνιση στο αστυνομικό τμήμα της κατοικίας του κατηγορουμένου, ηλεκτρονική επιτήρηση), είτε επιβολή προσωρινή κράτησης → Για όλα αυτά απαιτείται σύμφωνη γνώμη ανακριτή και εισαγγελέα γιατί διαφορετικά, σε περίπτωση διαφωνίας, αυτή επιλύεται από το δικαστικό συμβούλιο.

Τι δυνατότητες έχει ο κατηγορούμενος όταν μετά την απολογία του , του επιβάλλεται από τον ανακριτή με **σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα προσωρινή κράτηση ή περιοριστικός όρος** → **Εδώ εφαρμόζεται το ΚΠΔ 290 παρ.1 “ Κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτηση και της διάταξης του ανακριτή που επέβαλε περιοριστικούς όρους επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο συμβούλιο των πλημμελειοδικών. ”** ⇔ Πράγματι έχει τέτοιο δικαίωμα ο κατηγορούμενος, όπως στη προκειμένη περίπτωση ο Κοσμάς νομίμως/ παραδεκτώς υπέβαλε στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών την προσφυγή κατά της διάταξης της επιβολής του περιοριστικού όρου, λέγοντας ότι βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία καταβολής αυτού του ποσού ⇔ **Είναι παραδεκτή με βάση το ΚΠΔ 290 παρ.1 η προσφυγή αυτή.**

Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών άσκησε σωστά τη δικαιοδοσία του ; → Έρχεται ο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών και επιβαρύνει την θέση του κατηγορουμένου και λέει τα 100,000ευρώ της εγγύησης είναι μικρό ποσό, και έπρεπε το ποσό να είναι μεγαλύτερο και μάλιστα ισόποσο του περιουσιακού οφέλους το οποίο ο κατηγορούμενος αποκόμισε, για αυτό επιβάλω εγγυοδοσία 150,000 ευρώ – είναι νόμιμη αυτή ; → **Αρχή της μη χειροτέρευσης του κατηγορουμένου – ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ ΣΤΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ** γιατί στα βουλεύματα έχουν ένα προπαρασκευαστικό χαρακτήρα (όταν λέμε βουλεύματα εννοούμε αυτά που αποφασίζουν την παραπομπή ή μη στο ακροατήριο) – εκεί μπορεί να γίνει χειρότερη η θέση του κατηγορουμένου εάν ασκηθεί έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος στο συμβούλιο εφετών θεωρήσει ότι ο νομικός χαρακτηρισμός ο οποίος αρμόζει είναι βαρύτερος.

Εδώ υπάρχει **ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ** – γιατί η προσφυγή κατά της διάταξης του ανακριτή που επιβάλλει περιοριστικό όρο είναι **ΟΙΟΝΕΙ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ** – τα οιονεί ένδικα μέσα διαφέρουν από τα ένδικα μέσα κατά του ότι δεν στρέφονται κατά αποφάσεων αλλά στρέφονται κατά πράξεων του ανακριτή ή του εισαγγελέα. Εδώ λοιπόν έχουμε ένα οιονεί ένδικο μέσο και βάση τη γενική διάταξη του **ΚΠΔ 463** η οποία μας λέει ότι οι γενικές διατάξεις περί ενδίκων μέσων εφαρμόζονται και στα οιονεί ένδικα μέσα έχουμε λοιπόν το **ΚΠΔ 470 – απαγόρευση χειροτέρευσης της θέσης** του κατηγορουμένου **ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΝΔΙΚΟ ΜΕΣΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ** κατά της διάταξης του ανακριτή για την επιβολή περιοριστικού όρου ⇔ **Η απάντηση εδώ είναι ότι το βούλευμα είναι παράνομο γιατί παραβίαση την αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου.**

Ερώτημα τέταρτο :

Μετά την απολογία της Πανωραίας με σύμφωνη γνώμη ανακριτή και εισαγγελέα επιβάλλεται ο περιοριστικός όρος απαγόρευσης εξόδου στο εξωτερικό – είναι νόμιμος περιοριστικός όρος, προβλέπεται στο ΚΠΔ και έρχεται η Πανωραία μετά την απολογία της απευθυνόμενη στον ανακριτή και όχι στο συμβούλιο – θα μπορούσε να είχε κάνει προσφυγή στο Συμβούλιο όπως έκανε ο Κοσμάς και να θέσει εκεί το θέμα . Απευθύνθηκε στον ανακριτή και του έθεσε υπόψη ότι ο περιοριστικός όρος που της επιβλήθηκε είναι δυσβάσταχτος γιατί έχει υποχρεώσεις στο εξωτερικό και ζητάει από τον ανακριτή να άρει αυτό τον όρο . Και η απάντηση που παίρνει από τον ανακριτή είναι ότι δεν μπορεί αυτός να άρει τον όρο, γιατί ο όρος αυτός επιβλήθηκε σε συμφωνία με τον εισαγγελέα και δεν μπορώ εγώ να έρθω από μόνος μου και να ανακαλέσω ένα όρο που έχει επιβληθεί σε συμφωνία με τον εισαγγελέα. Αυτό ακούγεται εκ πρώτης όψης εύλογο όμως στη πραγματικότητα δεν είναι . Πρέπει να θυμηθούμε ποια μέσα άμυνας έχει ο κατηγορούμενος κατά της διάταξης επιβολής περιοριστικών όρων ή κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης .

Έχει 2 τρόπους να αμυνθεί ο κατηγορούμενος : Ο ένας τρόπος είναι αυτός στον οποίο αναφέραμε προηγουμένως και αναφέρεται το ΚΠΔ 290 – δηλαδή να κάνει απευθείας προσφυγή στο συμβούλιο μέσα στη προθεσμία των 10 ημερών. Το ΚΠΔ 291 παρ.2 του δίνει ακόμα μια δυνατότητα, η οποία συνίσταται στο να απευθυνθεί απευθείας στον ανακριτή. **ΚΠΔ 291 παρ.2 : “ Εκείνος που προσωρινά κρατείται ή εκείνος στον οποίο έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή κατ’ οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση, μπορεί να υποβάλει αίτηση στον ανακριτή για την άρση των μέτρων αυτών ή για την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους ή με κατ’ οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση ή για την αντικατάσταση του κατ’ οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση με περιοριστικούς όρους ή των περιοριστικών όρων με άλλους.”** - η δυνατότητα λοιπόν αυτή παρέχεται στον κατηγορούμενο . Αντί δηλαδή να πάει στο συμβούλιο, πηγαίνει στον ανακριτή, δηλαδή στο ίδιο πρόσωπο το οποίο επέβαλε τον περιοριστικό όρο ή την προσωρινή κράτηση και να ζητήσει από αυτό να άρει τους όρους. Επίσης το ΚΠΔ 291 παρ.2 λέει ότι εάν ο ανακριτής απορρίψει το αίτημα αυτό, τότε μπορεί ο κατηγορούμενος να στραφεί κατά της απορριπτικής διάταξης του ανακριτή με προσφυγή στο δικαστικό συμβούλιο.

⇔ Δηλαδή στη προκείμενη περίπτωση υπάρχει η δυνατότητα με βάση το ΚΠΔ 291 παρ.2 να υποβληθεί το αίτημα απευθείας στον ανακριτή, είναι λάθος η απάντηση του ανακριτή ότι δεν έχει αρμοδιότητα γιατί επέβαλε τον όρο μαζί με τον εισαγγελέα γιατί το ΚΠΔ 291 παρ.2 δίνει αυτή τη δυνατότητα – είναι αρμόδιος ο ανακριτής . Ο ανακριτής εάν θεωρούσε ότι δεν πρέπει να αρθεί ο όρος θα έπρεπε να εκδώσει διάταξη με το οποίο θα απορρίπτει το αίτημα της Πανωραίας και κατά της απορριπτικής διάταξης το ανακριτή, θα μπορούσε η Πανωραία να υποβάλει προσφυγή στο δικαστικό Συμβούλιο μέσα σε 10 ημέρες. Δηλαδή εδώ είχε 2 δυνατότητες η Πανώρια, είτε να κάνει προσφυγή κατά της διάταξης απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, κατευθείαν στο δικαστικό συμβούλιο μέσα σε 10 ημέρες από την έκδοση της, είτε να κάνει αίτηση στον ανακριτή για αντικατάσταση του όρου, η οποία αίτηση δεν έχει προθεσμία όπως βλέπουμε , μπορεί να γίνει οποτεδήποτε , όσο εκκρεμεί η υπόθεση στον ανακριτή και αν τυχόν ο ανακριτής απορρίψει με διάταξη του την αίτηση, εκεί πλέον χωρεί προσφυγή κατά της απορριπτικής διάταξης του ανακριτή ενώπιον του Συμβουλίου.

Επίσης πρέπει να προσέξουμε ότι σύμφωνα με την **ΚΠΔ 291 παρ.3 : “ Ο ανακριτής, με γραπτή γνώμη του εισαγγελέα, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξή του να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση ή τον κατ’ οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με περιοριστικούς όρους ή αυτούς ή τον κατ’ οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με προσωρινή κράτηση (άρθρο**

296].”- Εδώ υπάρχει μια ιδιομορφία του συστήματος μας, ενώ δηλαδή για την αρχική επιβολή του περιοριστικού όρου ή της προσωρινής κράτησης, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα και σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ ανακριτή και εισαγγελέα επιλαμβάνεται το δικαστικό συμβούλιο. Εδώ στο ΚΠΔ 291 παρ.3 μιλά για **ΓΡΑΠΤΗ** γνώμη του εισαγγελέα , **ΟΧΙ ΣΥΜΦΩΝΗ** γνώμη του εισαγγελέα. Αυτό σημαίνει ότι ο ανακριτής προκειμένου να αποφανθεί για το αίτημα που υποβάλλεται ενώπιον του για την αντικατάσταση του περιοριστικού όρου, βεβαίως θα πρέπει προηγουμένως να λάβει γνώμη του εισαγγελέα, γιατί δεν υπάρχει διάταξη του ανακριτή χωρίς γνώμη του εισαγγελέα, αλλά **ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΑΥΤΗ Η ΓΝΩΜΗ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΦΩΝΗ** ⇔ Στη προκειμένη περίπτωση ο εισαγγελέας να προτείνει στον ανακριτή να διατηρηθεί ο περιοριστικός όρος ή η προσωρινή κράτηση , και να έρθει ο ανακριτής από μόνος του, με διάταξη του, και να άρει τον περιοριστικό όρο λέγοντας ότι αυτός είναι δυσανάλογος επειδή είχε Πανωραία επαγγελματικές υποχρεώσεις στο εξωτερικό . Άρα βλέπουμε , ότι στο σύστημα μας, ο ανακριτής μπορεί μετά την επιβολή του περιοριστικού όρου, να ανακαλέσει τον όρο μονομερώς έστω και αν υπάρχει αντίθετη άποψη του εισαγγελέα. Και σε μια τέτοια περίπτωση η υπόθεση δεν άγεται ενώπιον του συμβουλίου όπως συμβαίνει στη περίπτωση που μετά την απολογία διαφωνούν προς την επιβολή του όρου ανακριτής και εισαγγελέας. **Μετά την επιβολή του όρου ο ΚΠΔ δίνει την δυνατότητα στον ανακριτή, από μόνος του, μονομερώς και παρά την αντίθετη άποψη του εισαγγελέα να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση με περιοριστικούς όρους ή να εξαλείψει περιοριστικούς όρους ή να αντικαταστήσει περιοριστικούς όρους με κάποιους άλλους .**

⇔ Στην περίπτωση μας, στο 4^ο ερώτημα ➔ Ο ανακριτής είναι αρμόδιος παρά τα όσα λέει με βάση το ΚΠΔ 291 παρ.2 ⇔ Θα μπορούσε ο ίδιος αν το ήθελε και το έκρινε σκόπιμο να αντικαταστήσει τον περιοριστικό όρο που επιβλήθηκε στην Πανωραία, να χρειαζόταν βεβαίως σε κάθε περίπτωση γνώμη του εισαγγελέα, δεν θα μπορούσε να εκδοθεί διάταξη επί του ζητήματος αυτού χωρίς προηγουμένως να ακουστεί ο εισαγγελέας. Καμία απόφαση, κανένα βούλευμα , καμία διάταξη του ανακριτή δεν είναι έγκυρες χωρίς γνώμη του εισαγγελέα , απλώς ο ανακριτής θα μπορούσε να άρει εδώ τον όρο ακόμα και παρά την αντίθετη γνώμη του εισαγγελέα γιατί η παρ. 3 αρκείται σε απλή γνώμη και όχι σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα.

Ερώτημα πέμπτο :

Σε βάρος της Περσεφόνης έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης και συλλαμβάνεται σε εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης.

Το πρώτο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, η απολογία του κατηγορουμένου ενώπιον του ανακριτή ο κατηγορούμενος διατρέχει κίνδυνο περιορισμού ή στέρησης της προσωπικής του ελευθερίας. Σε προηγούμενα στάδια, στη προκαταρκτική εξέταση, τέτοιος κίνδυνος δεν υπάρχει, δεν νοείται στην προκαταρκτική εξέταση να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης σε βάρος του κατηγορουμένου. Αυτά τα μέτρα , τα περιοριστικά της ελευθερίας προβλέπονται για πρώτη φορά στο στάδιο της κύριας ανάκρισης και συγκεκριμένα μετά την απολογία ενώπιον του ανακριτή.

Υπό ποιες προϋποθέσεις επιβάλλεται η προσωρινή κράτηση ; ➔ **ΚΠΔ 286 : (α)** Θα πρέπει να έχουμε κακούργημα – δεν προβλέπεται προσωρινή κράτηση για πλημμέλημα , εκτός 1 εξαίρεσης , το πλημμέλημα της ανθρωποκτονίας από αμέλεια κατά συρροή . **(β)** Θέλουμε σε επίπεδο ενδείξεων ενοχής , σοβαρές ενδείξεις ενοχής – δηλαδή θέλουμε να έχουμε μια αυξημένη πιθανολόγηση ότι ο

δράστης τέλεσε την πράξη που το αποδίδουμε – πρέπει να είμαστε , όχι βέβαιοι, αλλά σχεδόν βέβαιοι. **(γ)** Κίνδυνος φυγής ή κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων – ένα από τα δύο , όχι σωρευτικά. (το α και β είναι ουσιαστικές προϋποθέσεις ενώ το γ δικονομική προϋπόθεση).

Έχουμε ένα ένταλμα που μιλά γενικώς για υποψία φυγής του κατηγορουμένου και για κίνδυνο τέλεσης νέων εγκλημάτων , ο οποίος προκύπτει από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης. ➔ Ας δούμε τι αναφέρει το ΚΠΔ 286 – και ας ξεκινήσουμε από τον ΚΙΝΔΥΝΟ ΦΥΓΗΣ : Ο κίνδυνος φυγής συγκεκριμενοποιείται στο νόμο με την παράθεση περιστάσεων από τις οποίες και μόνο μπορεί να εισαχθεί ο κίνδυνος φυγής – εδώ είναι απολύτως οριοθετημένη στο νόμο η θεμελίωση του κινδύνου φυγής . **Κατά το ΚΠΔ 286 : “...μόνον αν ο κατηγορούμενος διώκεται για κακούργημα και δεν έχει γνωστή διαμονή στην χώρα ή έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει την φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατούμενου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής και από την συνδρομή των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής του...”**- άρα λοιπόν η διάταξη μας λέει ότι για να μπορέσει ο ανακριτής να μιλήσει για σκοπό φυγής του κατηγορούμενου πρέπει να προκύπτει μια από τις περιοριστικές απαριθμούμενες στο ΚΠΔ 286 περιστάσεις – εάν δεν συντρέχει καμία από αυτές τις προϋποθέσεις ΔΕΝ μπορεί ο ανακριτής να δεχθεί ότι συντρέχει κίνδυνος φυγής ⇔ Είναι παράνομη η επιβολή προσωρινής κράτησης .

Και από τα δεδομένα του πρακτικού ΔΕΝ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΜΙΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΠΑΡΙΣΤΑΣΕΙΣ – το γεγονός ότι εκδόθηκε ένταλμα συλλήψεως δεν σημαίνει ότι υπάρχει κίνδυνος φυγής γιατί το ένταλμα συλλήψεως όπως είδαμε εκδόθηκε κακώς , έπρεπε προηγουμένως να κλητευθεί σε απολογία η κατηγορούμενη. Και δεν προκύπτει τίποτα από αυτά που λέει το ΚΠΔ 286 ⇔ Από τη στιγμή που δεν υπάρχει καμία από αυτές τις προϋποθέσεις δεν μπορούμε να μιλάμε για κίνδυνο φυγής.

Κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων : **ΚΠΔ 286 παρ.1 : “ Αν η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη απειλείται στον νόμο με ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη με ανώτατο όριο τα δέκα πέντε έτη ή αν το έγκλημα τελέστηκε κατ’ εξακολούθηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων από αυτό, προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί και όταν, με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος, είναι πολύ πιθανό να διαπράξει και άλλα εγκλήματα.”**- η διάταξη διακρίνει τα κακούργηματα σε 2 κατηγορίες, τα βαριά κακούργηματα αυτά για τα οποία προβλέπεται ισόβια κάθειρξη ή κάθειρξη μέχρι 15 έτη , και υπάρχουν και τα υπόλοιπα κακούργηματα που τιμωρούνται με χαμηλότερη ανώτατη ποινή και τιμωρούνται μέχρι 10 έτη, αυτά είναι τα ελαφρύτερα κακούργηματα , και ένα τέτοιο ελαφρύτερο κακούργημα είναι και το αδίκημα της απάτης το οποίο μας απασχολεί εδώ γιατί η κακούργηματική απάτη σε βάρος ιδιώτη κατά το ΠΚ 386 τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών (μόνο όταν είναι κατά του δημοσίου, κατά το ΠΚ 386 παρ.2 μπορεί να τιμωρηθεί μέχρι 15 έτη) ⇔ Σε αυτό πλαίσιο ποινής κινούμαστε, έχουμε ένα ελαφρύ κακούργημα. Η διάταξη του ΚΠΔ 286 παρ.1 μας λέει ότι στα μεν κακούργηματα αυτά για τα οποία προβλέπεται ποινή κάθειρξης είτε ισόβια είτε πρόσκαιρη μέχρι 15 έτη, μπορεί να θεμελιωθεί ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων μόνο από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης – τα ποια είναι αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, το αφήνει ανοιχτό ο νομοθέτης και εξαρτάται από το είδος του εγκλήματος για τα οποία πρόκειται κάθε φορά – π.χ. εάν έχουμε μια πράξη διακίνησης ναρκωτικών ουσιών , η πράξη αυτή από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ενέχει τον κίνδυνο επανάληψης , γιατί κάποιος ο οποίος κάνει συστηματικά εμπορία ναρκωτικών, αν αφεθεί

ελεύθερος είναι πολύ πιθανό να επαναλάβει την εγκληματική συμπεριφορά. ⇔ Σε αυτά, τα μέχρι 15 χρόνια αρκεί η επίκληση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών. Τώρα στα υπόλοιπα τα ελαφρά κακουργήματα, τα οποία τιμωρούνται μέχρι 10 έτη, σε αυτά αναφέρεται η διάταξη όταν λέει “ή αν το έγκλημα τελέσθηκε κατά εξακολούθηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης ή υπάρχει αριθμός παρόντων” ⇔ Στα ελαφρά κακουργήματα που τα τιμωρούμε μέχρι 10 έτη, όπως η απάτη, για να μπορέσω να πω ότι έχω από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κίνδυνο τέλεσης νέων εγκλημάτων, πρέπει να έχω μια από αυτές τις τρεις περιστάσεις – δηλαδή είτε μεγάλο αριθμό παθόντων, είτε τέλεση κατά εξακολούθηση είτε τέλεση στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης – μόνο τότε, σε αυτές τις κατηγορίες εγκλημάτων μπορώ να επιβάλω προσωρινή κράτηση → Και τέτοια περίπτωση, ΔΕΝ έχουμε στο πρακτικό μας – εδώ έχω μια απάτη που έχει τελεστεί σε βάρος ενός (όχι περισσότερων), δεν έχει τελεστεί κατά εξακολούθηση (με περισσότερες επιμέρους πράξεις) αλλά σε μια συνάντηση, ούτε βεβαίως προκύπτει ότι έχει τελεστεί η απάτη στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης ⇔ Δεν συντρέχει καμία από τις προϋποθέσεις που κατά το νόμο μπορούν να δικαιολογήσουν την αναγωγή στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης από τα οποία προκύπτει ο κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων.

Εάν δεν έχω καμία από τις 3 προϋποθέσεις δεν μπορώ να επιβάλω ποτέ προσωρινή κράτηση ; → Μπορώ, όταν ΚΠΔ 286 παρ.1 “...ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανόν, όπως προκύπτει από προηγούμενες αμετάκλητες καταδίκες του για ομοειδείς αξιόποινες πράξεις, να διαπράξει και άλλα εγκλήματα...” –εάν λοιπόν δεν έχω ούτε περισσότερους, ούτε κατά εξακολούθηση τέλεση, ούτε τέλεση στο πλαίσιο εγκληματική οργάνωσης, μπορώ να επιβάλω προσωρινή κράτηση εάν έχει ο συγκεκριμένος κατηγορούμενος προηγούμενες αμετάκλητες καταδίκες (όχι απλές καταδίκες) για ομοειδής πράξεις (πράξεις που στρέφονται κατά του ίδιου εννόμου αγαθού) – ούτε αυτό συντρέχει εδώ.

⇔Επειδή δεν έχουμε καμία από τις περιστάσεις που αναφέρονται στο νόμο για τον κίνδυνο φυγής, και επειδή έχουμε αδίκημα που τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών για το οποίο μπορούμε να μιλήσουμε για τέλεση νέων εγκλημάτων, μόνο στη περίπτωση που έχουμε είτε κατά εξακολούθηση τέλεση είτε τέλεση με μεγάλο αριθμό παθόντων, είτε στο πλαίσιο οργανωμένου εγκλήματος είτε προηγούμενες αμετάκλητες καταδίκες για ομοειδής πράξεις → Από τη στιγμή που δεν έχουμε τίποτα από όλα αυτά, η επιβολή προσωρινής κράτησης εις βάρος της Περσεφόνης ήταν ΠΑΡΑΝΟΜΗ. (Η αφηρημένη αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης που γίνεται στο πρακτικό μας, θα είχε σημασία μόνο αν είχαμε βαρύ κακούργημα το οποίο τιμωρείτο είτε με ισόβια κάθειρξη είτε με πρόσκαιρη κάθειρξη μέχρι 15 έτη).

Ερώτημα έκτο :

Μετά το πέρας της ανάκρισης η υπόθεση πηγαίνει στο συμβούλιο πλημμελειοδικών το οποίο θα αποφασίσει εάν ο κατηγορούμενος θα παραπεμφθεί στο ακροατήριο ή αν θα απαλλαγεί με βούλευμα.

Ο εισαγγελέας του ΑΠ μπορεί να ασκεί αναίρεση κατά οποιουδήποτε βουλεύματος.

Ο ανακριτής έχει δικαίωμα με βάση το ΚΠΔ 270 να μην καλέσει την Πολυξένη σε απολογία από τη στιγμή που θεώρησε ότι δεν έχει ανάμειξη στη πράξη της απάτης, το ερώτημα είναι, φτάνει αυτό

για να περατωθεί η ποινική δίωξη η οποία είχε ασκηθεί σε βάρος της Πολυξένης ; Ισοδυναμεί αυτή η παράλειψη με απαλλαγή της Πολυξένης από την κατηγορία; ➔ Χαρακτηριστικό του κατηγορητικού μας συστήματος, για να περατωθεί η ασκηθείσα σε βάρος ενός κατηγορουμένου ποινική δίωξη, πρέπει οπωσδήποτε να έχουμε απόφαση δικαστηρίου, και όταν λέμε απόφαση δικαστηρίου, δεν εννοούμε μόνο στο ακροατήριο, το δικαστικό συμβούλιο θεωρείται δικαστήριο, άρα και το βούλευμα θεωρείται απόφαση δικαστηρίου ⇔ Άπαξ και ασκηθεί η ποινική δίωξη, χρειαζόμαστε βούλευμα του συμβουλίου, άρα για να κλείσει η ασκημένη ποινική δίωξη κατά της Πολυξένης, πρέπει να υπάρχει βούλευμα.

Τι γίνεται στις περιπτώσεις που ο κατηγορούμενος δεν έχει κλητευθεί σε απολογία ; ➔ Το τελευταίο λόγο τον έχει το δικαστικό συμβούλιο, το δικαστικό συμβούλιο είναι αυτό το οποίο θα εξετάσει, θα ελέγξει την κρίση του ανακριτή, θα κρίνει δηλαδή το δικαστικό συμβούλιο αν πράγματι δεν υπήρχαν αρκετές ενδείξεις ενοχής σε βάρος του κατηγορουμένου, άρα καλώς ο ανακριτής δεν κάλεσε τον κατηγορούμενο σε απολογία , αλλά για να περατωθεί η ποινική δίωξη σε βάρος του κατηγορουμένου, θα πρέπει το συμβούλιο να εκδώσει απαλλακτικό βούλευμα, να διαλαύει δηλαδή στο σκεπτικό του και το πρόσωπο το οποίο ο ανακριτής δεν κάλεσε σε απολογία ή εάν το συμβούλιο έχει διαφορετική άποψη (γιατί δεν αποκλείεται να πει το συμβούλιο ότι εγώ θεωρώ ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής και κακώς ο κατηγορούμενος δεν κλητεύθηκε σε απολογία από τον ανακριτή) είναι εφαρμοστέο το ΠΚ 310 παρ.3 που προβλέπει την δυνατότητα του συμβουλίου να διατάξει την λεγόμενη ΠΕΡΕΤΑΙΡΩ ΑΝΑΚΡΙΣΗ - διατάσσει το συμβούλιο όταν θεωρεί ότι οι ανακριτικές πράξεις που έγιναν από τον ανακριτή είναι ελλιπείς και θέλουν συμπλήρωση – π.χ. να πει ότι δεν εξετάστηκε κάποιος ουσιώδης μάρτυρας του οποίου η μαρτυρία είναι χρήσιμη για το σχηματισμό της κρίσης του συμβουλίου επί της απαγγεληθείσας κατηγορίας – σε αυτή τη περίπτωση το συμβούλιο θα διατάξει περαιτέρω ανάκριση για να ληφθεί αυτή η μαρτυρική κατάθεση. ΚΠΔ 310 παρ.3 : μεταξύ των ανακριτικών πράξεων που έχει εξουσία να διατάξει το δικαστικό συμβούλιο είναι "...απαγγεληθεί κατηγορία εναντίον ορισμένου προσώπου που σε βάρος του υπάρχουν υπόνοιες ότι ενέχεται για την πράξη για την οποία διεξάγεται η ανάκριση." – και εδώ έχουμε και τη περίπτωση του προσώπου το οποίο ο ανακριτής δεν κάλεσε σε απολογία γιατί θεωρούσε ότι δεν υπάρχουν εις βάρος του επαρκείς ενδείξεις ενοχής αλλά όχι μόνο αυτό, μπορεί να είναι και ένα άλλο πρόσωπο που για πρώτη φορά, κατά τη κρίση του συμβουλίου, αναδεικνύεται ο ρόλος του στην υπόθεση και θεωρεί το συμβούλιο ότι πρέπει να ληφθεί απολογία από αυτό. Αλλά σε κάθε περίπτωση που μας ενδιαφέρει στο πρακτικό μας, αφορά και το πρόσωπο το οποίο μολονότι ήταν κατηγορούμενος γιατί είχε ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίων του , δεν εκλυθεί από τον ανακριτή σε απολογία ➔ Σε αυτή τη περίπτωση αν το συμβούλιο θεωρεί ότι κακώς ο ανακριτής δεν κάλεσε σε απολογία το πρόσωπο αυτό και εσφαλμένα θεώρησε ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής εις βάρος του, έχει την υποχρέωση να διατάξει περαιτέρω ανάκριση, ώστε στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάκρισης να ληφθεί η απολογία από τον κατηγορούμενο – το μόνο βέβαιο είναι ότι δεν μπορεί το συμβούλιο να αναπέμψει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο χωρίς απολογία . Δηλαδή στη περίπτωση μας εάν θεωρούσε το συμβούλιο ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις σε βάρος της Πολυξένης, θα έπρεπε να διατάξει περαιτέρω ανάκριση ώστε να ληφθεί απολογία, δεν θα μπορούσε όμως σε καμία περίπτωση να παραπέμψει απευθείας την Πολυξένη στο ακροατήριο χωρίς απολογία.

Στην περίπτωση μας, το συμβούλιο δεν φαίνεται να θεωρεί ότι η Πολυξένη ενέχεται, ότι υπάρχουν ενδείξεις εις βάρος της , τι έκανε το συμβούλιο ; Απλώς παρέλειψε να διαλαύει απαλλακτική διάταξη για την Πολυξένη, αυτό είναι ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ – γιατί το συμβούλιο έχει την

υποχρέωση να αποφανθεί για την κατηγορία σε βάρος **ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΣΚΗΘΕΙ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ**. Γιατί ; ➔ Γιατί να για περατωθεί η ανοιγμένη ποινική δίωξη σε βάρος των προσώπων αυτών, χρειάζεται απόφαση του δικαστικού συμβουλίου ⇔ Από τη στιγμή που η Πολυξένη ήταν κατηγορούμενη , αφού ασκήθηκε σε βάρος της ποινική δίωξη, το συμβούλιο πλημμελειοδικών είχε την υποχρέωση να αποφανθεί και για αυτή και επομένως από τη στιγμή που συμφωνούσε με τον ανακριτή ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις, θα έπρεπε να την συμπεριλάβει στο βούλευμα με απαλλακτική διάταξη .

Απαλλακτική διάταξη δεν υπάρχει , κατά τούτο έχουμε **ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ** του συμβουλίου – όταν λέμε υπέρβαση εξουσίας σημαίνει ότι το δικαστήριο ή το συμβούλιο δεν ασκούν δικαιοδοσία / Θετική είναι όταν ασκούν δικαιοδοσία που δεν έχουν και αρνητική είναι όταν δεν ασκούν δικαιοδοσία που έχουν ➔ **Εδώ στην προκειμένη περίπτωση έχουμε ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ γιατί το συμβούλιο όφειλε να διαλάβει διάταξη για την Πολυξένη – είτε να την γυρίσει πίσω σε περαιτέρω κύρια ανάκριση για λήψη απολογίας αν θεωρεί ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις, είτε να την απαλλάξει με βούλευμα και επομένως έχει δίκαιο ο εισαγγελέας και το βούλευμα είναι αναίρετο για αρνητική υπέρβαση εξουσίας.**

⇔ Σε αυτές τις περιπτώσεις όπου ο ανακριτής όπως δικαιούται, παραλείπει να καλέσει τον κατηγορούμενο σε απολογία (έχει το δικαίωμα αυτό κατά το ΚΠΔ 270 όταν δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις) όμως αυτή η κρίση του ανακριτή δεν απαλλάσσει τον κατηγορούμενο. Ο ανακριτής ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ο ανακριτής είναι δικαστικός λειτουργός που έχει εξουσία να συλλέγει αποδεικτικό υλικό και κυρίως έχει την εξουσία να επιβάλει περιοριστικούς όρους ή προσωρινή κράτηση στο κατηγορούμενο – δεν είναι όμως δικαστική απόφαση η κρίση του ανακριτή . Για αυτό λοιπόν το λόγο όταν δεν κλητεύεται ο κατηγορούμενος σε απολογία , τότε πρέπει να έχουμε οπωσδήποτε απαλλακτικό βούλευμα.

➔ Έχουμε το λόγο αναίρεσης του **ΚΠΔ 584 παρ.1 περ.στ.**

15.05.2020

Παρασκευή

Τζανετής

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ (ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ) 15.5.2020

Ο Εισαγγελέας Πλημ/κών, στον οποίον διαβιβάστηκε από τον Ανακριτή η δικογραφία για την απάτη που τέλεσε η Πολυξένη σε βάρος του Παρασκευά, ασκεί μετά την διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ποινική δίωξη κατά της Πολυξένης για πλημμεληματική απάτη, η οποία φέρεται τελεσθείσα την 1.2.2015 και παραπέμπει την Πολυξένη ενώπιον του Τριμελούς Πλημ/κείου με κλητήριο θέσπισμα που επιδίδεται σε αυτήν την 3/1/2020. Η Πολυξένη ασκεί προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος για δύο λόγους: α) ότι ο Παρασκευάς δεν παραπλανήθηκε, αλλά δώρισε σε αυτήν το ποσό των 2.000 Ευρώ και β) ότι το κλητήριο θέσπισμα είναι άκυρο, διότι δεν αναφέρει το άρθρο 386 παρ. 1 ΠΚ.

Ο Εισαγγελέας Εφετών δέχεται την προσφυγή μόνο ως προς τον πρώτο λόγο και διατάσσει την εισαγωγή της υπόθεσης στο Συμβούλιο Πλημ/κών. Το Συμβούλιο Πλημ/κών, παρά την αντίθετη εισαγγελική πρόταση, παραπέμπει την Πολυξένη στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημ/κείου για την πράξη της απάτης. Η κλήση για την εμφάνιση της Πολυξένης στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημ/κείου επιδίδεται σε αυτήν την 31.1.2020 συγχρόνως με το παραπεμπτικό βούλευμα για τη δικάσιμο της 15.5.2020. Στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημ/κείου κατά τη δικάσιμο της 15.5.2020 η Πολυξένη προβάλλει τις ακόλουθες ενστάσεις:

α) Ότι η πράξη της απάτης είναι παραγεγραμμένη, αφού την 15.5.2020 είχε ήδη συμπληρωθεί η πενταετής παραγραφή,

β) Ότι το κλητήριο θέσπισμα είναι άκυρο λόγω μη αναγραφής του άρθρου 386 παρ. 1 ΠΚ και

γ) Ότι η κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο ακύρως επιδόθηκε σε χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κών δεν είχε καταστεί αμετάκλητο.

Το Τριμελές Πλημ/κείο απορρίπτει και τις τρεις ενστάσεις, τη δεύτερη με το σκεπτικό ότι είχε ήδη απορριφθεί από τον Εισαγγελέα Εφετών.

Ερώτημα 1ο: Ορθώς απορρίφθηκαν οι ενστάσεις της Πολυξένης;

Τελικώς το Τριμελές Πλημ/κείο αθώνει την Πολυξένη με τη αιτιολογία ότι ο Παρασκευάς σε ιδιόχειρο σημείωμά του ανέφερε ότι το ποσό των 2.000 Ευρώ θα το έδινε ούτως ή άλλως στην Πολυξένη σε ένδειξη των αισθημάτων που τρέφει γι' αυτήν. Κατά της αθωωτικής απόφασης ασκεί έφεση ο Εισαγγελέας Εφετών με τον ακόλουθο λόγο: «Από το σύνολο των αποδεικτικών μέσων που ελήφθησαν υπόψη από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δηλαδή από τους μάρτυρες, τα αναγνωσθέντα έγγραφα και την απολογία της κατηγορουμένης προκύπτει με βεβαιότητα ότι ο Παρασκευάς εξαπατήθηκε από την Πολυξένη»

Ερώτημα 2ο: Σχολιάστε την έφεση του Εισαγγελέα Εφετών

Τελικώς η Πολυξένη καταδικάζεται από το Τριμελές Εφετείο Πλημ/μάτων για απάτη και ασκεί αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης για τους ακόλουθους λόγους:

α. Ότι το Τριμελές Εφετείο ανεπίτρεπτα μετέβαλε το χρόνο τέλεσης από 1.2 σε 3.2.2015 καθώς και τον τόπο τέλεσης της απάτης, τον οποίον προσδιόρισε στο σπίτι της Πολυξένης αντί του σπιτιού του Παρασκευά, που αναφερόταν στο παραπεμπτικό βούλευμα.

β. Ότι το Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε καθόλου με τον υπερασπιστικό ισχυρισμό της Πολυξένης ότι στο ιδιόχειρο σημείωμά του ο Παρασκευάς ομολογεί ότι δεν εξαπατήθηκε.

γ. Ότι δεν αιτιολογείται καθόλου η συνδρομή των υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος της απάτης

δ. Ότι αναγνώσθηκε η δοθείσα κατά την προκαταρκτική εξέταση κατάθεση του μη εμφανισθέντος στο ακροατήριο φίλου του Παρασκευά Παντελή ο οποίος εφέρετο παρών κατά τη συνάντηση Παρασκευά - Πολυξένης.

ε. Ότι ελήφθη υπόψη προς σχηματισμό της καταδικαστικής κρίσης η καταγραφείσα από τον Παρασκευά με κρυφή κάμερα συνάντησή του με την Πολυξένη εν αγνοία της τελευταίας.

Ερώτημα 3ο: Σχολιάστε τους λόγους αναίρεσης.

Απαντήσεις:

Τρόπος παραπομπής υποθέσεων στο ακροατήριο :

ΚΠΔ 43 : Στα **πλημμελήματα** η ποινική δίωξη ασκείται με απευθείας κλήση του κατηγορούμενου στο ακροατήριο. Ενώ στα **κακουργήματα** με διενέργεια κύριας ανάκρισης. Όταν η διάταξη λέει με απευθείας κλήση στο ακροατήριο εννοεί το **κλητήριο θέσπισμα**.

Υπάρχουν 2 τρόποι παραπομπής στο ακροατήριο : (1) Με κλητήριο θέσπισμα που είναι το κατηγορητήριο που συντάσσει ο εισαγγελέας και έχει μια περιγραφή της πράξης που κατηγορείται ο κατηγορούμενος – **δεν είναι απόφαση το κλητήριο θέσπισμα, είναι διάταξη του εισαγγελέα και για αυτό η προσφυγή κατά κλητηρίου θεσπίσματος δεν είναι ένδικο μέσο αλλά είναι οιονεί ένδικο μέσο. (2) Με βούλευμα.**

ΚΠΔ 320 παρ.2 : Όταν μεν η υπόθεση παραπέμπεται με κλητήριο θέσπισμα, στο κλητήριο θέσπισμα αναφέρεται και η ημερομηνία της δικάσιμου, το δικαστήριο στο οποίο καλείται να εμφανιστεί ο κατηγορούμενος κτλπ. .

Όταν όμως παραπέμπεται με βούλευμα αυτή η ενημέρωση σχετικά με το πότε διεξάγεται η δίκη και που (σε ποιο δικαστήριο) , αυτή η πληροφόρηση δεν παρέχεται από το βούλευμα, αλλά από ένα άλλο έγγραφο το οποίο είναι συνοδευτικό του βουλεύματος και ονομάζεται **ΚΛΗΣΗ** .

Η κλήση λοιπόν για εμφάνιση στο ακροατήριο έχει το κοινό με το κλητήριο θέσπισμα ότι και τα 2 προσδιορίζουν που και πότε θα δικαστεί ο κατηγορημένος, από ποιο δικαστήριο και σε ποια ημερομηνία δηλαδή, **η διαφορά είναι ότι το μεν κλητήριο θέσπισμα εμπεριέχει συγχρόνως και το κατηγορητήριο , την πράξη δηλαδή την οποία καλείται ο κατηγορούμενος να δικαστεί, ενώ**

αντιθέτως η κλήση υπάρχει μόνο όταν γίνεται παραπομπή με βούλευμα και έχει τα στοιχεία του κλητηρίου θεσπίσματος ΕΚΤΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ , γιατί η περιγραφή της πράξης υπάρχει στο παραπεμπτικό βούλευμα.

⇒ Θα ξέρουμε ότι παραπεμπτικό βούλευμα και κλήση πάνε μαζί , και το κλητήριο θέσπισμα είναι ένας αυτοτελής τρόπος παραπομπής στο ακροατήριο. Υπάρχει μια διαφοροποίηση μεταξύ επίδοσης κλήσης και κλητηρίου θεσπίσματος που έχει πρακτική σημασία – θα αναλύσουμε παρακάτω.

Στο πρακτικό μας έχουμε παραπεμπτικό βούλευμα και κλήση γιατί η κλήση είναι το συνοδευτικό του παραπεμπτικού βουλεύματος. Εδώ έχουμε το παράδοξο να παραπέμπεται κάποιος αρχικά με κλητήριο θέσπισμα στο ακροατήριο και ακολούθως να βγαίνει παραπεμπτικό βούλευμα με το οποίο τελικά παραπέμπεται στο ακροατήριο. Και το ερώτημα πως γίνεται αυτή η διαδικασία ;

➔ Αυτό έχει να κάνει με το πώς ο Εισαγγελέας Εφετών ο οποίος επιλαμβάνεται της προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος θα διαχειριστεί αυτή τη προσφυγή. **ΚΠΔ 322** : προβλέπει την προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, η προσφυγή όπως προκύπτει από τη διάταξη, το δικαίωμα χορηγείται μόνο όταν ο κατηγορούμενος παραπέμπεται στο ακροατήριο του ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΙΟΥ, όχι όταν παραπέμπεται στο Μονομελές. Η προσφυγή ασκείται μέσα σε 10 μέρες από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος , και αρμόδιος να κρίνει την προσφυγή είναι ο εισαγγελέας εφετών . **Όπως προκύπτει από τη διάταξη ο εισαγγελέας εφετών έχει 3 δυνατότητες :**

(α) Να απορρίψει την προσφυγή – να θεωρήσει ότι οι λόγοι που προβάλλονται με την προσφυγή δεν ευσταθούν , δεν είναι ουσιαστικοί βάσιμοι, υπάρχουν πράγματι επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο, άρα εκδίδει μια απορριπτική διάταξη η οποία επιδίδεται εκ νέου στο κατηγορούμενο και επιδίδεται στο κατηγορούμενο, και σε αυτή τη περίπτωση ισχύει η αρχική δικάσιμος, δεν χρειάζεται δηλαδή η επίδοση νέου κλητηρίου θεσπίσματος ⇔ Επικυρώνεται η αρχική παραπομπή με κλητήριο θέσπισμα .

(β) Εάν θεωρεί ότι το αποδεικτικό υλικό που έχει συγκεντρωθεί κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης δεν είναι επαρκές, μπορεί να διατάξει συμπλήρωση των αποδείξεων (π.χ. να καταθέσει ένας μάρτυρας, να προσκομιστεί ένα έγγραφο) και αυτή η συμπλήρωση/ συμπληρωματική διερεύνηση της υπόθεσης, γίνεται σε ένα στάδιο το οποίο λέγεται ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΗ – η προανάκριση υπήρχε στο παλαιό ΚΠΔ ως τρόπος άσκησης ποινικής δίωξης στα πλημμελήματα αρμοδιότητας πλημμελειοδικείου, δηλαδή μπορούσε ο εισαγγελέας να ασκήσει την ποινική δίωξη και αν θεωρούσε ότι χρειάζονται περαιτέρω ανακριτικές διενέργειες πριν πάει η υπόθεση στο ακροατήριο, διέταζε προανάκριση - ήταν σπάνια στη πράξη. **Αυτή η προανάκριση ως τρόπος άσκησης της ποινικής δίωξης ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με τον νέο ΚΠΔ ⇔ Στα πλημμελήματα η ποινική δίωξη ασκείται πάντοτε με απευθείας κλήση στο ακροατήριο , αλλά διατηρήθηκε ειδικά στη προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος. Και γιατί διατηρήθηκε ; Γιατί η διαφορά μεταξύ προκαταρκτικής εξέτασης κα προανάκρισης είναι ότι η μεν προκαταρκτική εξέταση διενεργείται πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη και συλλέγονται αποδεικτικά στοιχεία για να διαπιστωθεί αν συντρέχει λόγος άσκησης της ποινικής δίωξης, ενώ αντιθέτως η προανάκριση έπεται της ποινικής δίωξης – τα ίδια πράγματα γίνονται και στην προανάκριση και στην προκαταρκτική εξέταση, η διαφορά είναι ότι η μεν προκαταρκτική είναι πριν την δίωξη, η μεν προανάκριση είναι μετά. Εδώ λοιπόν, ειδικά στην προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, αν χρειάζεται μια συμπλήρωση**

της προδικασίας, αυτή αναγκαστικά γίνεται μέσω προανάκρισης γιατί έχουμε ήδη ασκημένη ποινική δίωξη – η ποινική δίωξη ασκήθηκε με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος στον κατηγορούμενο ⇔ Όποια ανακριτική διενέργησε έπεται αυτής της δίωξης δεν μπορεί να είναι προκαταρκτική εξέταση, γιατί η προκαταρκτική εξέταση προηγείται της δίωξης, άρα αναγκαστικά εδώ έχουμε προανάκριση, και είναι μόνη περίπτωση στο ΚΠΔ που έχει διατηρηθεί ο θεσμός της προανάκρισης.

(γ) ΚΠΔ 322 λέει ότι ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να δεχθεί την προσφυγή και σε αυτή τη περίπτωση, λέει η διάταξη ότι διατάζει την εισαγωγή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο. Εδώ ερχόμαστε σε επαφή με τα δεδομένα του πρακτικού. Όταν δηλαδή ο εισαγγελέας εφετών θεωρεί ότι η προσφυγή είναι βάσιμη και ότι δεν υπήρχαν επαρκείς ενδείξεις ενοχής για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, δεν μπορεί ο ίδιος δεχόμενος να τη προσφυγή να κλείσει την υπόθεση, να πει ότι εγώ κλείνω, θεωρώ ότι ποινική δίωξη κακώς ασκήθηκε και απαλλάσσω τον κατηγορούμενο. Γιατί δεν μπορεί να το κάνει αυτό ο εισαγγελέας εφετών; Γιατί σύμφωνα με το κατηγορητικό σύστημα που ισχύει σε εμάς, άπαξ και ασκηθεί ποινική δίωξη, για τον τερματισμό αυτής της ποινικής δίωξης χρειάζεται απόφαση δικαστηρίου, είτε δικαστηρίου που δικάζει στο ακροατήριο, είτε βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου, γιατί και το δικαστικό συμβούλιο είναι δικαστήριο, η διαφορά είναι ότι το δικαστικό συμβούλιο δεν συνεδριάζει δημόσια. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο εισαγγελέας εφετών όταν δέχεται την προσφυγή δεν μπορεί ο ίδιος να απαλλάξει τον κατηγορούμενο, αλλά το μόνο που μπορεί να κάνει, είναι να παραπέμψει την υπόθεση στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, προκειμένου αυτό, όχι να απαλλάξει τον κατηγορούμενο ΑΛΛΑ να κρίνει εκ νέου την υπόθεση. ⇔ Όταν γίνεται δεκτή η προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, αυτό δεν σημαίνει ότι ο κατηγορούμενος (ο προσφεύγων) έχει εξασφαλίσει την μη παραπομπή του στο ακροατήριο – το μόνο που έχει εξασφαλίσει είναι να κριθεί εκ νέου η υπόθεση από το δικαστικό συμβούλιο, το οποίο δικαστικό συμβούλιο δεν δεσμεύεται σε καμία περίπτωση από την άποψη του εισαγγελέα εφετών, και μπορεί κάλλιστα όπως συνέβη και στο παράδειγμα του πρακτικού μας να παραπέμψει τον κατηγορούμενο, να αποστεί δηλαδή από την άποψη του εισαγγελέα εφετών. Όταν λέει η διάταξη ότι εισάγεται η υπόθεση στο Συμβούλιο, ακολουθείται η φυσιολογική διαδικασία, έχουμε πει και σε προηγούμενα μαθήματα ότι το Συμβούλιο δεν αποφασίζει από μόνο του, αλλά χρειάζεται ΠΑΝΤΟΤΕ προηγουμένως, πρόταση του εισαγγελέα για να εκδοθεί του βούλευμα ⇔ Πρακτικά όταν εισαγγελέας εφετών θα δεχτεί την προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος δεν θα εισαγάγει την υπόθεση ο ίδιος στο συμβούλιο πλημμελειοδικών, αλλά θα τη διαβιβάσει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ο οποίος θα κάνει πρόταση στο συμβούλιο πλημμελειοδικών, το οποίο συμβούλιο πλημμελειοδικών έχει το τελικό λόγο για την παραπομπή ή μη του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, έχει γίνει δεκτό επίσης, ότι ούτε αυτός δεσμεύεται από την άποψη του εισαγγελέα εφετών, μπορεί δηλαδή ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών είτε να κάνει απαλλακτική πρόταση εάν συμφωνεί με τον εισαγγελέα εφετών, είτε να κάνει και παραπεμπτική πρόταση στο δικαστικό συμβούλιο. Πάντως ότι πρόταση και να κάνει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, το συμβούλιο πλημμελειοδικών δεν δεσμεύεται από το περιεχόμενο της πρότασης και μπορεί να κάνει τα πάντα, είτε να απαλλάξει τον κατηγορούμενο, οπότε εκεί έχουμε τερματισμό της κατηγορίας με απόφαση δικαστηρίου, είτε όπως έγινε στο πρακτικό μας, να παραπέμψει τον κατηγορούμενο.

⇔ Έτσι εξηγείται γιατί ξαφνικά ο κατηγορούμενος ο οποίος έχει παραπεμφθεί αρχικά με κλητήριο θέσπισμα, βρίσκεται να παραπέμπεται πάλι στο ακροατήριο αλλά με διαφορετικό τρόπο, με μια

διαφορετική οδό, με την 2^η οδό παραπομπής στο ακροατήριο, που είναι το παραπεμπτικό βούλευμα. Και για αυτό το λόγο, γιατί έχουμε παραπεμπτικό βούλευμα, χρειάζεται να επιδοθεί στο κατηγορούμενο και ΚΛΗΣΗ για την εμφάνιση στο ακροατήριο γιατί το ζευγάρι εδώ είναι ΒΟΥΛΕΥΜΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΤΙΚΟ + ΚΛΗΣΗ, αυτά αντιδιαστέλλονται από το κλητήριο θέσπισμα που είναι αυτοτελής τρόπος παραπομπής.

Εισάγεται λοιπόν η υπόθεση στο ακροατήριο και πάλι, στη δικάσιμο της 15/5/2020 και εκεί η Πολυξένη προβάλει 3 ενστάσεις :

Ερώτημα 1 :

Ένσταση (α) :

Αναστολή παραγραφής – για τα πλημμελήματα , ο βασικός χρόνος παραγραφής βάση το **ΠΚ 111 παρ.3 είναι 5ετής** , αλλά υπάρχει ο θεσμός αναστολής παραγραφής που προβλέπεται στο **ΠΚ 113 παρ.1 : “ Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο, σύμφωνα με διάταξη νόμου, δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη καθώς και για όσο χρόνο διαρκεί η κύρια διαδικασία και έως ότου γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση.”. ΠΚ 113 παρ.2 : “ . Η κατά την προηγούμενη παράγραφο αναστολή δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από πέντε έτη για τα κακούργηματα και τρία έτη για τα πλημμελήματα.”** – Η διάταξη λέει όσο διαρκεί η κύρια διαδικασία, και μέχρι να καταστεί αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση η 5ετής παραγραφή επαυξάνεται κατά 3 χρόνια και γίνεται 8ετής παραγραφή, αλλά για να πάρει το χρόνο αναστολής η παραγραφή θα πρέπει να έχει αρχίσει όπως λέει η διάταξη η κύρια διαδικασία. Εάν έχει αρχίσει η κύρια διαδικασία παίρνουμε ακόμα 3 χρόνια και γίνεται 8ετής, αν δεν έχει αρχίσει η κύρια διαδικασία η παραγραφή είναι 5ετής, οπότε αν έχει συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής έχουμε οριστική παύση της ποινικής δίωξης.

Πότε αρχίζει η κύρια διαδικασία ; Κάποιος θα μπορούσε να υποθέσει ότι αρχίζει όταν η υπόθεση αρχίζει να εκδικάζεται στο ακροατήριο, εάν έτσι είχαν τα πράγματα (γιατί δεν έχουν έτσι) η ένσταση θα ήταν βάσιμη γιατί στις 15/5 που συζητείται η υπόθεση στο ακροατήριο και αρχίζει εκεί να δικάζεται η υπόθεση έχει ήδη συμπληρωθεί η 5ετής παραγραφή γιατί ο χρόνος τέλεσης της πράξης είναι η 1/2/2015. Όμως η ερμηνεία της διάταξης δέχεται, και δεν υπάρχει αντίλογος επ αυτού, όταν λέει η διάταξη του **ΠΚ 113 παρ.1 “όσο διαρκεί η κύρια διαδικασία”** εννοεί ότι **η κύρια διαδικασία αρχίζει όχι όταν η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο για να δικαστεί αλλά όταν επιδίδεται η κλήση σε περίπτωση που έχουμε παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα. Αυτό λοιπόν είναι το κρίσιμο χρονικό σημείο στο οποίο αρχίζει η κύρια διαδικασία και άρα η αναστολή της παραγραφής. Αυτό πρακτικό σημαίνει στα πλημμελήματα, γιατί εδώ πρακτικώς προκύπτει και το ζήτημα γιατί έχουμε πιο στενούς χρόνους παραγραφής από ότι στο κακούργημα, ότι για να έχουμε αναστολή της παραγραφής, για να έχουμε δηλαδή επιμήκυνση της προθεσμίας από την 5ετία στην 8ετία θα πρέπει η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα να έχουν επιδοθεί ΠΡΙΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙ Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ (5ετία)- Εάν αυτά τα γεγονότα έχουν λάβει χώρα πριν την συμπλήρωση της 5ετίας τότε ενεργοποιείται ο θεσμός της αναστολής της παραγραφής και η πράξη πλέον παραγράφεται στην 8ετία. Αν η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα επιδοθούν μετά τη συμπλήρωση του βασικού χρόνου παραγραφής, τότε η πράξη είναι παραγεγραμμένη και άρα τα γεγονότα αυτά δεν οδηγούν σε επιμήκυνση του χρόνου παραγραφής.**

⇔ Εδώ έχουμε και τα 2 , γιατί έχουμε το κλητήριο θέσπισμα που αρχικά επιδόθηκε , και έχουμε εν συνεχεία μετά την παραδοχή της προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος , έχουμε επίδοση κλήσης γιατί στο μεταξύ εκδόθηκε παραπεμπτικό βούλευμα και το ερώτημα είναι ποιο από τα 2 αυτά γεγονότα θεωρείται ότι είναι το εναρκτήριο χρονικό σημείο της διαδικασίας στο ακροατήριο ; Το αρχικό κλητήριο θέσπισμα ή η κλήση που επιδίδεται μετά την αποδοχή της προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος ; ➔ **ΟΛΑΠ 1345/1988 η οποία είπε στη περίπτωση που συζητάμε εδώ , δηλαδή όταν έχω κλητήριο θέσπισμα το οποίο εξαφανίζεται με την παραδοχή της προσφυγής κατά αυτού και εν συνεχεία επιδίδεται κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο , σε αυτή τη περίπτωση κρίσιμος είναι ο χρόνος επίδοσης της κλήσης για την εμφάνιση στο ακροατήριο , και αυτό το είπε η ΟΛΑΠ με το σκεπτικό ότι από τη στιγμή που έγινε δεκτή η προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος, το κλητήριο θέσπισμα εξαφανίζεται, είναι σαν να μην υπάρχει, σαν να μην έχει επιδοθεί ποτέ** ⇔ **Μαζί με το κλητήριο θέσπισμα εξαφανίζονται και όλες οι έννομες συνέπειες οι οποίες συνδέθηκαν με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος, μεταξύ των οποίων είναι και η αναστολή της παραγραφής κατά τα άρθρα ΠΚ 113 παρ.1 .**

⇔ Στη περίπτωση που μας απασχολεί θα πρέπει να αποβλέψουμε στο χρόνο επίδοσης της κλήσης όχι του κλητηρίου θεσπίσματος. Βεβαίως αν προσέξουμε τους χρόνους, θα δούμε ότι στο πρακτικό μας δεν έχει πρακτική σημασία το ζήτημα γιατί όποιο χρόνο και να πάρουμε, δηλαδή είτε πάρουμε το χρόνο επίδοσης του κλητηρίου θεσπίσματος 3/1/2020 είτε πάρουμε το χρόνο επίδοσης της κλήσης μετά την έκδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος 31/3/2020 ➔ Και τα 2 αυτά χρονικά σημεία είναι πριν τη συμπλήρωση του βασικού χρόνου παραγραφής, πριν την συμπλήρωση της 5ετούς παραγραφής, που ολοκληρώνεται την 1/2/2020 ⇔ Το ζήτημα δεν θα είχε πρακτική αξία, αλλά θα είχε πρακτική αξία σε μια παραλλαγή του πρακτικού, π.χ. εάν η κλήση επιδόθηκε 2/2/2020 δηλαδή σε χρόνο που θα είχε συμπληρωθεί ο βασικός χρόνος παραγραφής, εκεί η πράξη θα ήταν πράγματι παραγεγραμμένη γιατί από τη στιγμή που η κλήση επιδίδεται μετά από τη συμπλήρωση του βασικού χρόνου παραγραφής, δεν μπορεί η παραγραφή να ανασταλεί - **ΓΙΑ ΝΑ ΕΧΩ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ, ΠΡΟΫΠΟΘΗΤΕΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙ Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ** ⇔ **ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΨΑΧΝΩ ΕΑΝ Η ΚΛΗΣΗ Ή ΤΟ ΚΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΙΣΜΑ ΉΤΑΝ ΠΡΙΝ Ή ΜΕΤΑ ΤΗΝ 5ΕΤΙΑ , ΜΟΝΟ ΑΝ ΕΠΙΔΟΘΗΚΑΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ 5ΕΤΙΑ ΕΧΟΥΜΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ.**

Η κλήση καταρχάς δεν ακυρώνεται, δεν μπορεί να ακυρωθεί η κλήση γιατί δεν προβλέπεται διαδικασία ακύρωσης της κλήσης , το μόνο που προβλέπεται είναι η διαδικασία ένδικου μέσου κατά βουλεύματος, οπότε βεβαίως εάν το βούλευμα εξαφανιστεί , εξαφανίζεται κατά επέκταση και η κλήση που το συνοδεύει. Μόνο για ακύρωση του κλητηρίου θεσπίσματος μπορούμε να μιλάμε στη περίπτωση αυτή , η οποία ακύρωση γίνεται μόνο από το δικαστήριο και όχι από τον εισαγγελέα εφετών ⇔ **Εάν ακυρωθεί το κλητήριο θέσπισμα από το δικαστήριο βεβαίως η αναστολή της παραγραφής που είχε επέλθει με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος , και αυτή εξαφανίζεται – γιατί όταν ακυρώνω το κλητήριο θέσπισμα, το κλητήριο θέσπισμα είναι σαν να μην υπάρχει , και επομένως ότι συνέπεια είχε παραγάγει , εξαφανίζεται. Άρα λοιπόν και στη περίπτωση της ακύρωσης του κλητηρίου θεσπίσματος η επελθούσα με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος αναστολή της παραγραφής εξαφανίζεται** ➔ **Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι αν κατά το χρόνο που ακυρώνεται το κλητήριο θέσπισμα έχει συμπληρωθεί η 5ετία, το δικαστήριο οφείλει να παύσει οριστικά την ποινική δίωξη λόγω παραγραφής, εάν όμως ακυρωθεί το κλητήριο θέσπισμα σε χρόνο τον οποίο δεν έχει συμπληρωθεί η 5ετία και υπάρχει χρόνος**

επίδοσης νέου κλητηρίου θεσπίσματος, εκεί το νέο κλητήριο θέσπισμα είναι αυτό που θα αναστείλει την παραγραφή.

Μη επίδοση κλήσης ⇔ Άρση συνεπειών , άρα και της αναστολής.

⇔ Σε κάθε περίπτωση που ακυρώνεται είτε η κλήση είτε το κλητήριο θέσπισμα, δεν έχουμε αναστολή παραγραφής, για την ακρίβεια , η αναστολή της παραγραφής που είχε επέλθει με την επίδοση τους είναι σαν να μην έχει συμβεί ποτέ και άρα χρειάζεται εκ νέου επίδοση κλήσης ή κλητηρίου θεσπίσματος, και μόνο με την εκ νέου επίδοση μπορεί να ανασταλεί η παραγραφή υπό την προϋπόθεση πάντα ότι υπάρχουν τα χρονικά περιθώρια της αναστολής και δεν έχει συμπληρωθεί ο βασικός χρόνος παραγραφής που είναι η 5ετία.

⇔ Η πράξη δεν είναι παραγεγραμμένη γιατί κρίσιμος χρόνος είναι στην περίπτωση μας , ο χρόνος επίδοσης της κλήσης και όχι του κλητηρίου θεσπίσματος. Και από τη στιγμή που η κλήση είχε επιδοθεί σε χρόνο πριν τη συμπλήρωση της 5ετίας – και στο πρακτικό μας παρά μια μέρα δεν παραγράφηκε η πράξη , έχουμε λοιπόν αναστολή της παραγραφής και η πράξη δεν είναι παραγεγραμμένη . Σε καμία περίπτωση δεν λαμβάνουμε υπόψη της ημερομηνία της κύριας δικασίμου την 15/05, δεν αρχίζει τότε η κύρια διαδικασία, η κύρια διαδικασία έχει αρχίσει ήδη όταν επιδόθηκε η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα.

Ένσταση (β) :

ΚΠΔ 321 : Μας λέει ποια στοιχεία πρέπει να έχει το κλητήριο θέσπισμα εκεί θα δούμε ότι μεταξύ των στοιχείων αυτών α,β,γ,δ υπάρχει στο δ ο ακριβής καθορισμός της πράξης και μνεία του αριθμού του Ποινικού νόμου που την προβλέπει **⇔ Στο κλητήριο θέσπισμα δεν αρκεί να περιγράφεται μια πράξη απάτης, ότι δηλαδή η Πολυξένη με ψευδή παράσταση απέσπασε 20000ευρώ από τον Παρασκευά, θα πρέπει να αναφέρεται και σε ποια διάταξη του ΠΚ τυποποιείται το συγκεκριμένο έγκλημα για το οποίο παραπέμπεται να δικαστεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο , εν προκειμένω έπρεπε να παρατίθεται το ΠΚ 486 παρ.1 το οποίο προβλέπει την πλημμεληματική μορφή του εγκλήματος της απάτης.**

⇔ Είναι βάσιμη η ένσταση που προβλήθηκε και μάλιστα για να δούμε αυτή τη συνέπεια αυτού του ελαττώματος του κλητηρίου θεσπίσματος, λέει το **ΚΠΔ 321 παρ.4 : “ Η τήρηση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 εδάφιο α’ και β’ επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας του κλητηρίου θεσπίσματος και της κλήσης.”** ⇔ Εάν από το κλητήριο θέσπισμα λείπει οποιοδήποτε από τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ.1 , και εν προκειμένω λείπει το στοιχείο δ, τότε το κλητήριο θέσπισμα είναι άκυρο .

Αυτή η ακυρότητα μπορεί να προταθεί με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος ; Γιατί αυτό έκανε εδώ η Πολυξένη και ο εισαγγελέας εφετών αυτό το λόγο τον απέρριψε, και ας δούμε αν τον απέρριψε σωστά **➔ ΣΩΣΤΑ απορρίφθηκε , και η αιτιολογία είναι ότι πάντοτε οι ακυρότητες αυτές κρίνονται από το δικαστήριο το οποίο δικάζει την υπόθεση, αυτό μας το λέει και το ΚΠΔ 175 παρ.2 , λέει ότι η ακυρότητα της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος προβάλλονται στο ακροατήριο , και όχι οποτεδήποτε αλλά μέχρι να αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία** ⇔ Από την διάταξη αυτή προκύπτει ότι ο μόνο αρμόδιος να κρίνει εάν η κλήση ή το κλητήριο θέσπισμα είναι άκυρα – όταν λέμε ακυρότητα , εννοούμε κάποιες τυπικές ελλείψεις της κλήσης ή του κλητηρίου θεσπίσματος, δεν πρέπει να συγχέουμε την ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος με τη

βασιμότητα της κατηγορίας. Το αν η κατηγορία είναι βάσιμη ή όχι μπορεί να προβληθεί με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος όπως έγινε εδώ. ΑΛΛΑ δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο προσφυγής κατά του κλητηρίου θεσπίσματος η ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος κατά το ΚΠΔ 321 – αυτή μόνο στο ακροατήριο μπορεί να προβληθεί. Και επίσης στις ακυρότητες είχαμε πει ότι με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος μπορώ να προβάλω και ακυρότητες της προδικασίας, όχι όμως ακυρότητα κάθε αυτού του κλητηρίου θεσπίσματος, κάποια έλλειψη των στοιχείων του ΚΠΔ 321, αλλά ακυρότητες οι οποίες έχουν λάβει χώρα σε προγενέστερο στάδιο της προδικασίας (π.χ. παραβίαση κάποιου υπερασπιστικού δικαιώματος) – αυτές μπορώ να της προβάλω με προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος. Τι ακυρότητες του κλητηρίου κάθε αυτού ΟΧΙ.

⇔ Ο εισαγγελέας εφετών ορθά απέρριψε, γιατί το μόνο αρμόδιο όργανο να κρίνει την ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος είναι το ακροατήριο. Το δε δικαστήριο, Τριμελές Πλημμελειοδικείο, κακώς απέρριψε αυτή την ένσταση που προβλήθηκε ενώπιόν του με το σκεπτικό ότι ο εισαγγελέας την είχε απορρίψει – γιατί ο εισαγγελέας την είχε απορρίψει επειδή δεν ήταν αρμόδιος να την κρίνει, αλλά το δικαστήριο είναι αρμόδιο, είναι το μόνο αρμόδιο να κρίνει την ακυρότητα αυτή ⇔ Όφειλε να αποφανθεί επί της ενστάσεως αυτής και όφειλε μάλιστα να ακυρώσει το κλητήριο θέσπισμα. Και αν το ακύρωνε, το δικαστήριο θα έπρεπε να πάψει οριστικά την ποινική δίωξη λόγω παραγραφής, γιατί εδώ θα κοιτάμε πάντα τους χρόνους όταν έχουμε παραγραφή, τότε ακυρώνεται το κλητήριο θέσπισμα; 15/5 – Έχει συμπληρωθεί 15/5 η 5ετής παραγραφή; ΝΑΙ ⇔ Δεν έχει κανένα νόημα να συνταχθεί εκ νέου κλητήριο θέσπισμα και εκ νέου επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος, γιατί αυτά και αν συμβούν, θα συμβούν σε χρόνο που έχει συμπληρωθεί ο βασικός χρόνος παραγραφής ⇔ Σε μια τέτοια περίπτωση το δικαστήριο θα έπρεπε να πάψει οριστικά την ποινική δίωξη λόγω παραγραφής.

Ένσταση (γ) :

Εδώ έχουμε μια προβληματική που την είχαμε πει στη διάρκεια των μαθημάτων. Τι γίνεται σε περίπτωση που εκδίδεται παραπεμπτικό βούλευμα και επιδίδεται κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο; ➔ ΚΠΔ 314 εδ.β : “ Αν το βούλευμα γίνει αμετάκλητο, ο κατηγορούμενος καλείται στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 321.” – Το ΚΠΔ 321 αναφέρεται στη κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο. Άρα για επιδοθεί κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο θα πρέπει το βούλευμα με βάση το οποίο παραπέμπομαι στο ακροατήριο να είναι αμετάκλητο.

Είναι εδώ αμετάκλητο το βούλευμα; Για να δούμε αν ένα βούλευμα είναι αμετάκλητο θα πρέπει να ερευνήσουμε : εάν χωρούν ένδικα μέσα κατά του βουλεύματος αυτού. Εάν χωρούν ένδικα μέσα, τότε το βούλευμα δεν είναι αμετάκλητο, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να αναμένουμε να παρέλθει η προθεσμία άσκησης του ενδίκου μέσου είτε να ασκηθεί το ένδικο μέσο και να απορριφθεί.

Χωρεί ένδικο μέσο κατά του βουλεύματος αυτού; Πρέπει να ψάξουμε εάν κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος αυτού για το πλημμέλημα της απάτης, αν προβλέπεται ένδικο μέσο στο νόμο. ➔ ΚΠΔ 478 που προβλέπει το δικαίωμα έφεσης κατά βουλεύματος ⇔ Είναι αμετάκλητο εδώ το ένδικο μέσο γιατί μιλά κακούργημα ⇔ ΔΕΝ χωρεί ένδικο μέσο κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος για πλημμέλημα ⇔ Ο κατηγορούμενος δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ένδικο μέσο κατά του βουλεύματος.

Μήπως έχει κάποιος άλλος δικαίωμα να ασκήσει ένδικο μέσο κατά αυτού του βουλεύματος ; →
 Ο εισαγγελέας – **ΚΠΔ 479: ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να προσβάλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών – ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗ Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΓΙΑ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ Ή ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ , ούτε το περιεχόμενου του παραπεμπτικού. Και επίσης έχουμε και τον Εισαγγελέα του ΑΠ που με το ΚΠΔ 483 παρ.3 έχει δικαίωμα να ασκεί αναίρεση κατά οποιουδήποτε βουλεύματος** ⇔ Έχουμε 2 ένδικα μέσα τα οποία μπορούν να ασκηθούν κατά του συγκεκριμένου βουλεύματος. Όχι από τον κατηγορούμενο αλλά από τον εισαγγελέα, είτε έφεση είτε αναίρεση.

Έτσι όπως προσεγγίζουμε το ζήτημα, φαίνεται ότι το βούλευμα αυτό δεν είναι αμετάκλητο, και πράγματι δεν είναι τυπικά αμετάκλητο ⇔ Κάποιος θα απαντούσε, αφού δεν είναι αμετάκλητο, κακώς η κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο επιδόθηκε με το κλητήριο θέσπισμα. Έπρεπε να επιδοθεί αφού παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση αυτών των ενδίκων μέσων που είναι 1 μήνας από την άσκηση του βουλεύματος. **Όμως η νομολογία δέχεται – κάνει μια διάκριση μεταξύ απολύτου και σχετικού αμετακλήτου. Δηλαδή ερμηνεύει το ΚΠΔ 314 το οποίο μιλά για αμετάκλητο βούλευμα στην κατεύθυνση ότι όταν η διάταξη μιλά για αμετάκλητο βούλευμα εννοεί ότι αυτό πρέπει να είναι αμετάκλητο ΜΟΝΟ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ , γιατί το βούλευμα αυτό είναι μεν αμετάκλητο προς τον κατηγορούμενο, είναι όμως σχετικώς μη αμετάκλητο για άλλα πρόσωπα – τον εισαγγελέα. Λέει λοιπόν η νομολογία ότι δεν μας ενδιαφέρει για το αμετάκλητο του ΚΠΔ 314, εάν έχει ο εισαγγελέας να ασκήσει ένδικο μέσο κατά του βουλεύματος, μας ενδιαφέρει αν έχει ο κατηγορούμενος** ⇔ Με βάση αυτή την ερμηνεία του ΚΠΔ 314, το βούλευμα αυτό είναι αμετάκλητο γιατί μας ενδιαφέρει το αμετάκλητο μόνο ως προς τον κατηγορούμενο και όχι η δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου από τον εισαγγελέα, και επομένως με βάση αυτή την ερμηνεία , ορθώς επιδόθηκε η κλήση μαζί με το κλητήριο θέσπισμα. (ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΕ ΑΥΤΟ !!!!)

Διαφορετικά θα είχαν τα πράγματα αν είχε παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο για **ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ**, γιατί εκεί θα είχε δικαίωμα άσκησης ενδίκου μέσου, έφεσης κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος. **Και επομένως η κλήση δεν θα έπρεπε να επιδοθεί είτε πριν αποφανθεί το συμβούλιο εφετών για την έφεση , είτε πριν παρέλθει άπρακτη η 10ήμερη προθεσμία που έχει ο κατηγορούμενος στη διάθεση του για να ασκήσει το ένδικο μέσο κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος.**

⇔ Η απάντηση στο ερώτημα είναι ότι καλώς επιδόθηκε η κλήση για την εμφάνιση στο ακροατήριο μαζί με το παραπεμπτικό βούλευμα. Γιατί αυτό το παραπεμπτικό βούλευμα είναι αμετάκλητο με την έννοια του ΚΠΔ 314 γιατί δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο από τον κατηγορούμενο . Όταν το ΚΠΔ 314 μιλά για αμετάκλητο, λαμβάνει υπόψη το αμετάκλητο μόνο ως προς τον κατηγορούμενο και αδιαφορεί για το τυχόν ένδικο μέσο που έχει κατά του βουλεύματος ο εισαγγελέας.

Ερώτημα 2:

Ουσιαστικά είπε το δικαστήριο ότι δεν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των ψευδών παραστάσεων και της ζημίας γιατί το πόσο αυτό θα το έδινε ούτως ή άλλως, ακόμα και αν γνώριζε ότι αυτά που παραστάθηκαν ήταν ψεύδη.

ΚΠΔ 487 : Ερχόμαστε στο ζήτημα της αιτιολογίας των εφέσεων του εισαγγελέα. Λέει το ΚΠΔ 486 ότι ο εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης, και ασφαλώς απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, η αθωωτική αυτή απόφαση, είναι δεκτική έφεσης από τον εισαγγελέα εφετών . Όμως το ΚΠΔ 487 θέτει μια τυπική προϋπόθεση για το παραδεκτό της εισαγγελικής έφεσης – λέει ότι : **“ Η άσκηση έφεσης από τον εισαγγελέα, κατά το προηγούμενο άρθρο, πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και εμπεριστατωμένα στη σχετική έκθεση, άλλως απορρίπτεται ως απαράδεκτη.”** – είχαμε πει ότι ο λόγος για τον οποίο θεσπίζεται η υποχρέωση αιτιολόγησης της εισαγγελικής έφεσης είναι για να αποφεύγεται η προπετής άσκηση εισαγγελικών εφέσεων κατά αθωωτικών αποφάσεων χωρίς καμία αιτιολογία. Είναι ένας θεσμός προστατευτικός για τον κατηγορούμενο. Ενώ έχουμε πει ότι ο κατηγορούμενος δεν χρειάζεται να αιτιολογεί την δική του έφεση, και αρκεί ο γενικός λόγος “κακή εκτίμηση των αποδείξεων” μέσω του οποίου μπορεί να προβάλει οποιαδήποτε αιτίαση σε νομική ή πραγματικό επίπεδο θέλει. Βλέπουμε ότι ο νομοθέτης από τον εισαγγελέα ζητά πολύ περισσότερα. **Ζητάει να αιτιολογήσει την έφεση του και μάλιστα με τον νέο ΚΠΔ αυτή η υποχρέωση αιτιολόγησης, επεκτάθηκε από τις εφέσεις κατά αθωωτικών αποφάσεων και στις εφέσεις κατά καταδικαστικών αποφάσεων, όταν ο εισαγγελέας στρέφεται κατά του κατηγορουμένου, αυτό προβλέπεται πλέον στο ΚΠΔ 491 παρ.2** ⇔ Εάν ο εισαγγελέας κάνει έφεση κατά καταδικαστικής απόφασης με το σκεπτικό ότι π.χ. κακώς αναγνωρίστηκε ένα ελαφρυντικό στον κατηγορούμενο που δεν έπρεπε να αναγνωριστεί, και αυτή η έφεση πρέπει να είναι αιτιολογημένη γιατί στρέφεται σε βάρος του κατηγορουμένου και επομένως υπάρχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος.

Τι εννοούμε όταν λέμε αιτιολογία ; Ποιες απαιτήσεις πρέπει να πληροί ο εισαγγελικός λόγος έφεσης για να θεωρηθεί αιτιολογία πλήρης ; Ο ΑΠ δέχεται ότι η απόφαση, η καταδικαστική απόφαση, είναι αιτιολογημένη όταν το δικαστήριο παραθέτει κατ’ είδους τα αποδεικτικά μέσα τα οποία έλαβε υπόψη, χωρίς να χρειάζεται να παραθέτει στην απόφαση τι προκύπτει σε καθένα από αυτά, ούτε να τα συσχετίζει μεταξύ τους, δηλαδή να τα συγκρίνει (να μπαίνει σε μια διαδικασία και να λέει εγώ από τους 2 μάρτυρες που λένε τα ακριβώς αντίθετα, πιστεύω τον μάρτυρα Α για αυτό το λόγο) – δεν χρειάζεται τέτοιου είδους αιτιολόγηση κατά τη νομολογία του ΑΠ. ⇔ Αν πει το δικαστήριο ότι από τους μάρτυρες, τα έγγραφα, την **απολογία του κατηγορουμένου, από την πραγματογνωμοσύνη προέκυψε αυτό , αυτό και αυτό . ➔ ΑΥΤΟ ΦΤΑΝΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ. Όταν όμως τίθεται θέμα αιτιολόγησης της εισαγγελικής έφεσης, ο ΑΠ έχει θέσει ακόμα αυστηρότερες προϋποθέσεις για την αιτιολογία, δεν αρκεί να γράφει η έφεση του εισαγγελέα αυτά που αρκεί να γράφει η καταδικαστική απόφαση . Ο ΑΠ έχει πει ΟΛΑΠ 9/2005 στην οποία ο ΑΠ έχει πει ότι δεν αρκεί αυτή η παράθεση κατ’ είδος των αποδεικτικών μέσων, αλλά θα πρέπει ο εισαγγελέας στην έφεση του να αντιπαρατίθεται με το σκεπτικό της αθωωτικής απόφασης, θα πρέπει δηλαδή να παραθέτει αποδεικτικά στοιχεία ή συλλογισμούς, τα οποία πλήττουν το σκεπτικό της αθωωτικής απόφασης, είναι προσαρμοσμένα δηλαδή στην αιτιολογία της απόφασης που αθώωσε τον κατηγορούμενο.**

Ας το δούμε μέσα από το πρακτικό μας – εδώ έχουμε ένα σκεπτικό το οποίο μας λέει ότι εγώ αθώνω γιατί έχω αμφιβολίες για το αν παραπλανήθηκε ή όχι, γιατί δεν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος ⇔ Για να ήταν αιτιολογημένη αυτή η έφεση θα έπρεπε ο εισαγγελέας εφετών στο ένδικο μέσο που ασκεί να πει γιατί είναι εσφαλμένο. Υπάρχει ενδεχομένος κάποιο άλλο αποδεικτικό στοιχείο που να αναιρεί το περιεχόμενο της επιστολής; Θα μπορούσε να πει ότι ήρθε ο Παρασκευάς και είπε ότι εγώ άλλο εννοούσα σε αυτή την επιστολή, δεν εννοούσα ότι θα τα έδινα ούτως ή άλλως , διευκρινίζω ότι παραπλανήθηκα, και αν ήξερα την αλήθεια δεν θα έδινα το ποσό –

αυτό θα μπορούσε να είναι λόγος της εισαγγελικής έφεσης – να πει ότι το περιεχόμενο του συγκεκριμένου εγγράφου (επιστολής) αναιρείται από ένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο που τέθηκε υπόψη του 1^{ου} δικαστηρίου – ΜΟΝΟ ΤΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.

⇒ Η εισαγγελική έφεση πρέπει να περιέχει αντίκρουση του σκεπτικού και να παρατίθενται συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία που αναιρούν τις παραδοχές της αθωωτικής απόφασης. Γενικού τύπου αιτιολογία σαν αυτή στο πρακτικό μας κατά τον ΑΠ αυτή η αιτιολογία είναι ανεπαρκής. ⇒ Η έφεση του εισαγγελέα είναι ανατιολόγητη και ως ανατιολόγητη, θα απορριφθεί ως απαράδεκτη – επειδή η αιτιολογία είναι στοιχείο του παραδεκτού (κύρους) της εισαγγελικής έφεσης, εάν η εισαγγελική έφεση δεν είναι αιτιολογημένη, αυτό σημαίνει ότι απορρίπτεται ως απαράδεκτη και επομένως ότι η υπόθεση δεν εξετάζεται καθόλου στην ουσία της. Δηλαδή αν το δικαστήριο είχε δεχτεί ότι η έφεση είναι απαράδεκτη θα έπρεπε να την κηρύξει ως τέτοια χωρίς καμία εξέταση της ουσίας.

Ο ΑΠ εδώ τι θα κάνει ; Πρέπει να πάμε στους λόγους αναίρεσης για να δούμε αν είχε ασκηθεί αναίρεση για αυτό το λόγο, αν είχε ασκηθεί αναίρεση που είχε αυτό το λόγο, δηλαδή ότι η έφεση είναι απαράδεκτη, πρέπει να πάμε στο ΚΠΔ 510 το οποίο προκύπτει ότι ο λόγος αναίρεσης είναι η υπέρβαση εξουσίας – υπέρβαση εξουσίας σημαίνει ότι το δικαστήριο έκρινε ως παραδεκτή μια έφεση η οποία ήταν απαράδεκτη, δίκασε δηλαδή μια υπόθεση ενώ δεν είχε την δικαιοδοσία να την δικάσει γιατί το απαράδεκτο ένδικο μέσο δεν μπορεί να εξεταστεί στην ουσία του . Αυτός θα ήταν ο λόγος αναίρεσης αν είχε προβληθεί σε αυτή την περίπτωση.

⇒ Απάντηση για το πρακτικό : Η έφεση αυτή είναι ανατιολόγητη, δεν αρκεί για την επάρκεια της αιτιολογίας της εισαγγελικής έφεσης η κατά γένος κατάθεση των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά πρέπει να έχουμε μια αιτιολογία προσαρμοσμένη στις παραδοχές της απόφασης και επίκληση συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει αντίθετο συμπέρασμα από αυτό που κατέληξε η αθωωτική απόφαση.

Ερώτημα 3:

Λόγος (α):

Προβληματική της μεταβολής της κατηγορίας . Τι σημαίνει μεταβολή της κατηγορίας ; ➔ Η υπόθεση δικάζεται είτε με την περιγραφή της είτε στο παραπεμπτικό βούλευμα, είτε στο κλητήριο θέσπισμα . Η περιγραφή αυτή είναι μια υπόθεση την οποία κάνει αυτός που συντάσσει το κλητήριο θέσπισμα (ο εισαγγελέας) ή το βούλευμα (το συμβούλιο) – μια υπόθεση σχετικώς με το πώς έγιναν τα γεγονότα, μια εκδοχή της πραγματικότητας η οποία γίνεται δεκτή κατά την παραπομπή στο ακροατήριο και επί τη βάση της οποίας καλείται ο κατηγορούμενος να απολογηθεί. Αυτή η εκδοχή της πραγματικότητας μπορεί κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης στο ακροατήριο να μεταβληθεί. Δηλαδή να προκύψει ότι κάποιες από τις παραδοχές της κατηγορίας δεν είναι ακριβώς όπως το δέχτηκε το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, αλλά τα γεγονότα συνέβησαν κάπως διαφορετικά. Οι αλλαγές αυτές μπορεί να είναι από ελάχιστες έως πολύ σημαντικές.

Και εδώ ερχόμαστε σε ένα πολύ λεπτό ζήτημα – στο ζήτημα μεταβολής της κατηγορίας η οποία διακρίνεται σε **ΕΠΙΤΡΕΠΤΗ** και **ΕΝΕΠΙΤΡΕΠΤΗ**. Επιτρεπτή είναι όπως δέχεται ο ΑΠ στην νομολογία του, το δικαστήριο έχει την εξουσία να μεταβάλει τα πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται

στη κατηγορία αρκεί αυτή η μεταβολή να είναι επουσιώδης. Δηλαδή να έχουμε μια μεταβολή που δεν φτάνει σε τέτοια έκταση ώστε ο κατηγορούμενος τελικά να καταδικάζεται για άλλη πράξη από αυτή που παραπέμφθηκε στο ακροατήριο – διότι αν η μεταβολή της κατηγορίας είναι ουσιώδης, δηλαδή έχουμε μια πολύ ουσιαστική μεταβολή της περιγραφής της πράξης ⇔ Ουσιαστικά ο κατηγορούμενος καταδικάζεται για μια πράξη που είναι διαφορετική από αυτή για την οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη και για την οποία παραπέμφθηκε στο ακροατήριο. **Για το λόγο αυτό η κλασική άποψη δέχεται ότι όταν έχω ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας παράγεται ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ που στηρίζεται στο ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β (αφορά την άσκηση της ποινικής δίωξης).** Λέει δηλαδή αυτή η άποψη ότι όταν ο κατηγορούμενος καταδικάζεται για μια πράξη που είναι ουσιωδώς διαφορετική σε σύγκριση με εκείνη την οποία παραπέμφθηκε στο ακροατήριο, έχει δηλαδή τόσες πολλές μεταβολές δεχθεί το δικαστήριο ώστε τελικά να οδηγούμαστε σε μια διαφορετική πράξη, ουσιαστικά έχουμε καταδίκη για μια άλλη πράξη και όχι για αυτή για την οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη. Έχουμε δηλαδή καταδίκη για πράξη που δεν έχουμε δίωξη και επομένως η κλασική άποψη δέχεται ότι η ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας θεμελιώνει απόλυτη ακυρότητα κατά το ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β. Όμως δεν είναι η όψη του νομίσματος αυτό, ότι δηλαδή έχω απόλυτη ακυρότητα γιατί καταδικάζομαι για πράξη που δεν διώχθηκα. **Υπάρχει ακόμα μια παράμετρος που τα τελευταία χρόνια αρχίζει να γίνεται δεκτή στη νομολογία : Ότι το ζήτημα δεν έχει να κάνει μόνο με την άσκηση της ποινικής δίωξης, αλλά έχει να κάνει με την άσκηση του υπερασπιστικού δικαιώματος του κατηγορούμενου. Όταν ο ΚΠΔ αξιώνει να περιγράφεται με σαφήνεια και πληρότητα η πράξη για την οποία ο κατηγορούμενος παραπέμπεται στο ακροατήριο είτε αυτό γίνεται με το βούλευμα είτε με το κλητήριο θέσπισμα ,αυτή η απαίτηση γιατί υπάρχει ; Υπάρχει προκειμένου ο κατηγορούμενος να ξέρει για ποια πράξη παραπέμπεται στο ακροατήριο ώστε να προετοιμάσει για την πράξη αυτή την άμυνα του/ την υπεράσπιση του.**

⇔ Όταν ο κατηγορούμενος καταδικάζεται για μια πράξη ουσιωδώς διάφορη από αυτή που παραπέμφθηκε πέραν του ότι έχουμε καταδίκη για πράξη που δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη, έχουμε και προσβολή υπερασπιστικού δικαιώματος του κατηγορουμένου, γιατί ο κατηγορούμενος για άλλη πράξη παραπέμφθηκε να δικαστεί στο ακροατήριο, για άλλη πράξη ετοιμάστηκε να υπερασπιστεί τον εαυτό του και άλλη προέκυψε από τη διαδικασία **⇔ Η ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας προκαλεί απόλυτη ακυρότητα με 2 πτυχές και με την περ.β και με την περ.δ του ΚΠΔ 171 .**

Το πότε η μεταβολή της κατηγορίας είναι επιτρεπτή και πότε ανεπίτρεπτη είναι κάτι το οποίο δεν υπάρχει κανόνας – κρίνεται κατά περίπτωση, ο ΑΠ αρκείται στη φόρμουλα του ότι η μεταβολή της πράξης δεν πρέπει να είναι ουσιώδης ⇔ Οι επουσιώδεις μεταβολές είναι ανεκτές – και είναι λογικό να γίνεται αυτό , γιατί η ακροαματική διαδικασία έχει ένα δυναμικό χαρακτήρα, επανεξετάζεται η υπόθεση με αποδεικτικά στοιχεία, με ισχυρισμούς των διαδίκων και επομένως μπορεί να προκύψει ότι κάτι εκείνα που περιγράφεται στο κατηγορητήριο δεν είναι έτσι όπως περιγράφονται , αλλά είναι κάπως διαφορετικά. Τώρα το πόσο διαφορετικά είναι και αν είναι τόσο διαφορετικά που να πρέπει να πούμε στοπ , δεν μπορούμε να αλλάξουμε τόσο πολύ την πράξη ώστε να πάμε σε μια άλλη πράξη , ώστε να παραβλαφθεί και το δικαίωμα του κατηγορουμένου και να καταργηθεί και ο κανόνας ότι πρέπει να έχω ποινική δίωξη για την οποία δικάζομαι ⇔ Αυτό κρίνεται κατά περίπτωση.

Κάποιοι βασικοί άξονες είναι :

➔ Έχει πει η νομολογία ότι δεν βλάπτει η μεταβολή του χρόνου τέλεσης – το δικαστήριο έχει την ευχέρεια να μεταβάλει το χρόνο τέλεσης. Αλλά θέτει μόνο 1 μην επηρεάζει η μεταβολή του χρόνου τέλεσης την παραγραφή. Και αυτό είναι λογικό γιατί θα μπορούσε το δικαστήριο πράξεις που είναι παραγεγραμμένες να τις καθιστά μη παραγεγραμμένες ⇔ Όταν τίθεται παραγραφή, δεν γίνεται να μεταβληθεί ο χρόνος ώστε έτσι να επηρεάζεται η συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής.

➔ Επιτρέπεται να μεταβληθεί ο τόπος τέλεσης του εγκλήματος.

➔ Επιτρέπεται να παραλλάξει τον τρόπο συμμετοχής στο έγκλημα. Αυτό δέχθηκε κριτική από τη θεωρία – π.χ. Ο συνεργός να καταδικαστεί ως ηθικός αυτουργός. Όλοι οι δυνατοί συνδυασμοί μεταξύ συμμετοχής είναι επιτρεπτή μεταβολή κατά τον ΑΠ.

⇔ Αυτό κρίνεται ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ – δηλαδή πόσο εκτεταμένες είναι επελθούσες μεταβολές ώστε αυτό που πρέπει να έχουμε κατά νου είναι : Αυτό που τελικά καταδικάζεται ο κατηγορούμενος είναι η παραλλαγή της ίδιας πράξης ή είναι κάποια άλλη πράξη για την οποία δεν έχει διωχθεί ; ➔ Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι συνάρτηση, τόσο του αριθμού των μεταβολών , όσο και της ποιότητας (της σημασίας) των μεταβολών.

π.χ. Ο Α κατηγορείται για κλοπή που τέλεσε στο σπίτι 1/2/2015 του Β και έκλεψε ένα χρυσό ρολόι. Τώρα εάν από τη διαδικασία προκύψει ότι δεν μπήκε 1/2/2015 αλλά μπήκε 31/1/2015 – αυτό είναι μια ουσιαστική μεταβολή, γιατί αυτό που αλλάζει είναι ο χρόνος, η πράξη είναι η ίδια (μπήκε στο σπίτι του Β και πήρε το ρολόι) – ο χρόνος από μόνος του δεν αρκεί να έχω άλλη πράξη. Αλλά στη περίπτωση που έχουμε και μεταβολή του παθόντος – έχω κατηγορηθεί ότι έχω τελέσει την κλοπή 1/2/2015 στο σπίτι του Β και έκλαψα το ρολόι και να προκύπτει από τη διαδικασία ότι μπήκα 31/1/2015 αλλά δεν μπήκα στο σπίτι του Β αλλά στο σπίτι του Γ και δεν έκλεψα ρολόι αλλά χρήματα
 ⇔ Εδώ έχουμε 3 μεταβολές που είναι ουσιαστικές γιατί έχουμε μια εντελώς άλλη πράξη, μιλάμε για άλλη κλοπή, σε άλλο χρόνο, σε άλλο τόπο, με άλλο παθόντα, με άλλο αντικείμενο ⇔ Όταν επεμβαίνουμε τόσο πολύ στα στοιχεία της πράξης, ώστε να έχουμε ουσιαστικά 2 αυτοτελείς πράξεις, εκεί έχουμε ΑΝΕΠΙΤΡΕΠΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.

Οι μεταβολές στο πρακτικό μας είναι επιτρεπτές ή ανεπιτρεπτές ;

Άλλαξε ο χρόνος τέλεσης, από 1/2 έγινε 2/2 και άλλαξε και το τόπος τέλεσης.

⇔ Είναι ΕΠΙΤΡΕΠΤΗ αυτή η μεταβολή γιατί μιλάμε για την ίδια απάτη – εδώ δεν αλλάζει η ουσία της κατηγορίας ⇔ **ΕΠΟΥΣΙΩΔΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΤΡΕΠΤΗ** ⇔ **ΔΕΝ ΤΙΘΕΤΑΙ ΖΗΤΗΜΑ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ** ⇔ Αυτό ο λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος. (να θυμάσαι όμως ότι η ανεπιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας έχει ως δικονομική συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα που μπορούμε να στηρίξουμε είτε στο ΚΠΔ 171 παρ.1 περ.β είτε στη περ.δ)

Λόγος (β) :

Σε ποιο βαθμό το δικαστήριο οφείλει για την πληρότητα της αιτιολογίας να ασχολείται με τους υπερασπιστικούς ισχυρισμούς του κατηγορουμένου ; Για όλους , για κάποιους από αυτούς , για μερικούς ;

Η νομολογία δεχόταν μέχρι πρότινος : Είχε αναπτύξει την έννοια των αυτοτελών ισχυρισμών, είναι μια έννοια που έχει την καταγωγή της από την πολιτική δικονομία, είναι κάτι αντίστοιχο με την ένσταση της πολιτικής δικονομίας. Αυτοτελείς ισχυρισμοί κατά τη νομολογία είναι αυτοί που αποκλείουν είτε το άδικο, είτε το καταλογισμό, είτε θεμελιώνουν ελαφρυντική περίπτωση. Δεν είναι ισχυρισμοί που έχουν να κάνουν με την πλήρωση της α.υ. του εγκλήματος. Και μόνο σε αυτούς τους ισχυρισμούς οφείλει να απαντήσει το δικαστήριο, με συνέπεια να παράγεται έλλειψη αιτιολογίας όταν το δικαστήριο είτε δεν απάντησε καθόλου σε αυτοτελή ισχυρισμό, είτε απάντησε στον αυτοτελή ισχυρισμό αλλά ανατιολόγητα, δηλαδή δεν παράθεσε με πληρότητα και σαφήνεια τις σκέψεις και τα αποδεικτικά μέσα που το οδήγησαν σε απόρριψη του αυτοτελούς ισχυρισμού. Έχουμε τους αρνητικούς της κατηγορίας ισχυρισμούς που έχουν να κάνουν με το αν τελέστηκε το αδίκημα, αν πληρούται η α.υ. (αν εξαπάτησα, αν αποκόμισα περιουσιακό όφελος στην απάτη, αν υπήρχε περιουσιακή διάθεση) → Αυτό είναι **ΑΡΝΗΣΗ** της κατηγορίας, και αυτή η άρνηση κατά την πρότινος άποψη της νομολογίας δεν χρειάζεται να απαντηθεί καθόλου. Αυτό που χρειάζεται να απαντηθεί είναι η **ΕΝΣΤΑΣΗ (= αυτοτελής ισχυρισμός)**, που λέω με την ένσταση ότι ναι τελέστηκε η απάτη αλλά υπήρχαν κάποιοι λόγοι που αίρουν το άδικο ή τον καταλογισμό.

π.χ. Σε μια ανθρωποκτονία αν ο κατηγορούμενος επικαλείται ότι δεν ήταν στο τόπο του εγκλήματος κατά το χρόνο που τελέστηκε το αδίκημα και ήταν κάπου αλλού → Αυτός είναι ένας ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΣ (το δικαστήριο δεν ασχολείται καθόλου μαζί του) της κατηγορίας, γιατί αμφισβητεί την ίδια την τέλεση της ανθρωποκτονίας. ΑΛΛΑ εάν ο κατηγορούμενος προβάλει ισχυρισμό άμυνας, ότι ναι σκότωσα αλλά βρισκόμουν σε κατάσταση άμυνας που αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης, αυτός κατά την νομολογία είναι ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΣ (= ένσταση) και αυτός χρίζει αιτιολόγηση την τυχόν άρνηση του ισχυρισμού. ⇔ Παράγεται αιτιολογία είτε όταν τον αγνοήσει εντελώς είτε όταν τον απορρίψει ανατιολόγητα.

ΟΜΩΣ αυτό έχει αλλάξει τα τελευταία χρόνια : Δεν έχει αλλάξει στο βαθμό για να πούμε ότι ξεπεράστηκε η παλιά νομολογία, αλλά υπάρχει μια τάση η οποία είναι διαρκώς ενισχυόμενη στη νομολογία του ΑΠ, να επεκτείνεται η υποχρέωση αιτιολόγησης και στους ΑΡΝΗΤΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΥΣ, αλλά όχι σε οποιοδήποτε αρνητικό της κατηγορίας ισχυρισμό, αλλά μόνο στους ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ – και όταν λέμε ουσιώδεις εννοούμε τους ισχυρισμούς εκείνους που έχουν μια τέτοια δυναμική που αν τυχόν γίνουν δεκτοί, τότε επηρεάζουν την έκβαση της δίκης. Η πρώτη απόφαση που εγκαινίασε αυτή τη νέα τάση είναι ΑΠ 1821/2016 : Η περίπτωση αυτής της απόφασης – είχαμε έκδοση ακάλυπτης επιταγής και σε αυτή τη περίπτωση αυτός που καταδικάστηκε είχε προβάλει τον ισχυρισμό ότι δεν ήταν αυτός ο εκδότης της επιταγής αλλά ο αδερφός του και ζήτησε γραφολογική πραγματογνωμοσύνη. Το δικαστήριο δεν ασχολήθηκε καθόλου για αυτό τον ισχυρισμό και καταδίκασε για έκδοση ακάλυπτης επιταγής και έκανε αυτός αναίρεση στον ΑΠ λέγοντας ότι η απόφαση είναι ανατιολόγητη. Και ο ΑΠ είπε ότι εδώ έχουμε ένα ισχυρισμό που είναι ουσιώδης, με την έννοια ότι εάν πράγματι δεν είμαι εγώ που έβαλα την υπογραφή στην επιταγή, κακώς έχω καταδικαστεί για το αδίκημα αυτό, δεν έχω τελέσει την πράξη και δέχθηκε σε τέτοιου είδους της κατηγορίας αρνητικούς ισχυρισμούς που είναι ουσιώδεις, τέτοιου που να μπορούν να οδηγήσουν στην αθώωση του κατηγορουμένου, το δικαστήριο οφείλει να ασχολείται και με αυτούς ⇔ **Δηλαδή αυτή η απόφαση επεξέτεινε αυτή την απόφαση, την υποχρέωση αιτιολογίας, από τους αυτοτελείς ισχυρισμούς και στους αρνητικούς της κατηγορίας ισχυρισμούς ΕΦΟΣΟΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ.**

Με βάση λοιπόν αυτά τα δεδομένα θα εξαρτηθεί και η απάντησή μας στο ερώτημα – δηλαδή εάν το δικαστήριο όφειλε να ασχοληθεί με αυτό τον υπερασπιστικό ισχυρισμό, ότι στο ιδιόχειρο σημείωμα ο Παρασκευάς λέει ότι εγώ τα χρήματα θα τα έδινά ούτως ή άλλως → **Αυτός ο ισχυρισμός ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ γιατί εδώ αρνείται την πλήρωση του εγκλήματος, γιατί αρνείται την πλήρωση στοιχείου της α.υ. του εγκλήματος ⇔ Είναι ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ ΟΥΣΙΩΔΗΣ ⇔ Με βάση τη καινούργια νομολογία του ΑΠ θα έπρεπε να αιτιολογηθεί ⇔ Από τη μη ενασχόληση του δικαστηρίου με αυτό τον ισχυρισμό παρήχθει έλλειψη αιτιολογίας**. Εάν βέβαια κάποιος ακολουθήσει την παλαιά νομολογία του ΑΠ που λέει ότι μόνο οι αυτοτελείς ισχυρισμοί πρέπει να αιτιολογούνται, εκεί, με βάση αυτή την άποψη δεν παράγεται έλλειψη αιτιολογίας – αλλά η άποψη αυτή δεν είναι σωστή γιατί πολλές φορές οι ουσιώδεις αρνητικοί της κατηγορίας ισχυρισμοί είναι πολύ πιο ισχυροί υπερασπιστικά (παράγουν δυναμική αθώωσης του κατηγορουμένου που επιβάλλει την υποχρέωση του δικαστηρίου να ασχολείται και με αυτούς) ⇔ Με βάση την ορθή άποψη η απόφαση αναιρετέα για έλλειψη αιτιολογίας.

Λόγος (γ) :

Εδώ λέει η αναιρεσίπουσα ότι δεν μας λέει αν αυτή είχε τα στοιχεία που αξιώνει η απάτη σε επίπεδο υποκειμενικής υπόστασης.

Εδώ πλέον είμαστε στο ζήτημα της αιτιολογίας του δόλου. Σε πιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο όταν καταδικάζει για εκ δόλου έγκλημα, να αιτιολογεί γιατί δέχτηκε την ύπαρξη δόλου.

Η θέση της νομολογίας : **Ο κανόνας είναι ότι δεν απαιτείται αιτιολογία του δόλου, δηλαδή ότι ο δόλος ενυπάρχει στα πραγματικά περιστατικά τα οποία γίνονται δεκτά από την καταδικαστική απόφαση. Όταν δηλαδή κατηγορούμε για ανθρωποκτονία εκ προθέσεως δεν χρειάζεται να αιτιολογήσει η απόφαση ότι εγώ ενήργησα με δόλο, αρκεί να περιγράφετε ότι εγώ σημάδεψα με το όπλο, έριξα τη σφαίρα και σκότωσα. Σε αυτή τη πράξη του πυροβολισμού ενυπάρχει ο δόλος το στοιχείο του δόλου, δεν απαιτείται κάποια δικαιολόγηση για το στοιχείο του δόλου. ΟΜΩΣ, κατ' εξαίρεση δέχεται η νομολογία ότι πρέπει να αιτιολογείται ο δόλος όταν ο νόμος απαιτεί πρόσθετα υπερχειλοί υποκειμενικά στοιχεία για την πλήρωση του εγκλήματος – δεν αρκείται δηλαδή σε ένα δόλο οποιουδήποτε βαθμού αλλά απαιτεί ένα δόλο συγκεκριμένου βαθμού προκειμένου να θεμελιωθεί ποινική ευθύνη για ποινικό αδίκημα . 2 είναι οι περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί κάποιο πρόσθετο υποκειμενικό στοιχείο σε σχέση με το δόλο – είναι : Όταν απαιτεί άμεσο δόλο β' βαθμού και όταν απαιτεί σκοπό/ επιδίωξη. ΠΚ 27 εδώ έχουμε τη γνώση και το σκοπό που είναι τα 2 πρόσθετα υπερχειλοί υποκειμενικά στοιχεία για τα οποία η νομολογία αξιώνει αιτιολόγηση. Όταν λέμε γνώση εννοούμε να έχουμε άμεσο δόλο β' βαθμού, δηλαδή να γνωρίζω ότι το αποτέλεσμα της πράξης είναι βέβαιο και το αποδέχομαι ⇔ Όπου ο νόμος απαιτεί το εν γνώσει θέλω άμεσο δόλο β' βαθμού, δεν αρκεί οποιοσδήποτε δόλος. Και όπου ο νόμος απαιτεί σκοπό τότε θέλω άμεσο δόλο α' βαθμού (επιδίωξη) ⇔ Έχουμε ειδικά είδη δόλου που ενίοτε απαιτούνται για την πλήρωση της υποκειμενικής υπόστασης ενός αδικήματος, και αυτά τα 2, το εν γνώσει και ο σκοπός κατά τη νομολογία του ΑΠ πρέπει να αιτιολογούνται.**

π.χ. ΠΚ 224 – ψευδής κατάθεση : “ΕΝ ΓΝΩΣΕΙ” – για να κάνω ψευδορκία πρέπει να είμαι βέβαιο ότι αυτά που καταθέτω είναι ψευδή και να το αποδέχομαι – πράγμα που σημαίνει ότι δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος, αν έχω αμφιβολία για το αν τα στοιχεία που καταθέτω είναι ψευδοί δεν έχω την γνώση που απαιτεί ο νόμος για την πλήρωση της υποκειμενικής υπόστασης → Η νομολογία δέχεται ότι θα πρέπει να αιτιολογείται η γνώση του ψευδούς, θα πρέπει να αιτιολογεί ότι τα

γνώριζε και ποια είναι τα αληθή που γνώριζε και παρόλα αυτά κατάθεσε ψευδώς. Εδώ λοιπόν στην γνώση , ο δόλος δεν συνάγεται από τα πραγματικά περιστατικά όπως γίνεται γενικά στο δόλο, αλλά θέλω εξειδικευμένη αιτιολογία για το στοιχείο της γνώσης.

π.χ. ΠΚ 372 κλοπή – για να πληρωθεί η κλοπή πρέπει να έχω σκοπό παράνομης ιδιοποίησης, αυτός ο σκοπός γιατί είναι ένα πρόσθετο υπερχειλές υποκειμενικό στοιχείο , πρέπει κατά την πάγια νομολογία να αναφέρεται στην απόφαση και να αιτιολογείται.

⇒ Κατά τη νομολογία , για το δόλο δεν χρειαζόμαστε αιτιολογία, εκτός εάν ο νόμος αξιώνει κάποια πρόσθετα στοιχεία, αξιώνει κάποια ειδική μορφή δόλου , είτε άμεσο δόλο β' βαθμού είτε άμεσο δόλο α' βαθμού (εν γνώσει και σκοπός), τότε σε αυτή τη περίπτωση χρειάζεται αιτιολογία του δόλου και αν δεν υπάρχει τότε η απόφαση είναι αναιρετέα για έλλειψη αιτιολογίας.

ΠΚ 386 – απάτη : Έχουμε 2 υπερχειλοί υποκειμενικά στοιχεία στην απάτη , εν γνώσει και σκοπό – αλλά για την περιουσιακή βλάβη δεν θέλω αιτιολόγηση, γιατί αρκεί και ενδεχόμενος δόλος, αρκεί να θεωρώ την επέλευση της βλάβης ως πιθανή συνέπεια της πράξης μου και να το αποδέχομαι – ως προς το δόλο περιουσιακής βλάβης δεν θέλω αιτιολόγηση . Αλλά ως προς την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων και για το σκοπό παράνομου περιουσιακού οφέλους , θέλουμε αιτιολογία .

⇒ Από τη στιγμή που δεν αιτιολόγησε αυτά τα 2, την εν γνώσει ψευδών και τον σκοπό περιουσιακού οφέλους , και μόνο ως προς αυτά τα 2, η απόφαση είναι αναιρετέα για έλλειψη αιτιολογίας.

22.05.2020

Παρασκευή

Τζανετής

Συνέχεια απαντήσεως πρακτικών προηγούμενου μαθήματος :**Ερώτηση δεύτερη :****Λόγος (δ) :**

Ανάγνωση των προδικαστικών μαρτυρικών καταθέσεων : Οι μάρτυρες που καταθέτουν στο ακροατήριο είναι σε μεγάλο βαθμό μάρτυρες που έχουν ήδη καταθέσει στην προδικασία. Όταν ο εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο ακροατήριο, στην κλήση και στο κλητήριο θέσπισμα συμπεριλαμβάνει τους μάρτυρες που έχει επιλέξει από την ανάγνωση της δικογραφίας και αυτοί είναι οι μάρτυρες που έχουν καταθέσει στην προδικασία – αυτών των προσώπων υπάρχει γραπτή ήδη ένορκη κατάθεση η οποία έχει δοθεί είτε στη προκαταρκτική εξέταση, είτε στην ανάκριση αν πρόκειται για κακούργημα.

Εάν οι μάρτυρες αυτοί δεν προσέλθουν στο ακροατήριο να καταθέσουν, δικαιούται το

δικαστήριο να αναγνώσει την προδικαστική τους κατάθεση ; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα πρέπει να αναλογιστούμε ποια η αυτοπρόσωπη αξία το μάρτυρα στο ακροατήριο. Όταν ο μάρτυρας εμφανίζεται στο ακροατήριο αυτοπροσώπως υποβάλλεται σε εξέταση από όλους του παράγοντες της δίκης (από το δικαστήριο, εισαγγελέα, συνήγορο που υποστηρίζει την κατηγορία, από το συνήγορο του κατηγορουμένου) . Ο κατηγορούμενος μέσω του συνηγόρου του ή ο ίδιος αν δεν έχει συνήγορο, έχει δικαίωμα βάση του ΚΠΔ να υποβάλλει ερωτήσεις στους μάρτυρες – αυτό προκύπτει από το ΚΠΔ 357 παρ.4 – βασικό υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου, γιατί μέσω των ερωτήσεων μπορεί αναδείξει τις ανακρίβειες ή ακόμα και την ψευδολογία του μάρτυρα και γενικότερα να φωτίσει πτυχές που επιτρέπουν συμπέρασμα αν ο μάρτυρας είναι αξιόπιστος ή αναξιόπιστος ⇔ **ΕΧΕΙ ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΞΙΑ Η ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ** . Και αυτό το δικαίωμα κατοχυρώνεται στο αρ. 6 παρ.3 περ.δ της ΕΣΔΑ. **Είναι ένα υπεραστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου και η παραβίαση του δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα.**

⇔ Έχει μεγάλη σημασία για τον κατηγορούμενο να είναι παρών ο μάρτυρας κατηγορίας για να τον εξετάσει . Εφόσον έτσι έχουν τα πράγματα, το ερώτημα που τίθεται είναι, στη περίπτωση που ο μάρτυρας δεν είναι παρών και έτσι ο κατηγορούμενος στερείται το δικαίωμα να υποβάλει σε αυτόν ερωτήσεις έχουμε παραβίαση ενός υπερασπιστικού δικαιώματος ⇔ Μπορεί να παραχθεί απόλυτη ακυρότητα στη περίπτωση αυτή. Άρα το ζήτημα πρέπει να ρυθμιστεί από τον ΚΠΔ για να δούμε πως ο νομοθέτης αντιμετωπίζει την αποστέρωση αυτού του δικαιώματος – **ΚΠΔ 363 παρ.2 “ Σε περιπτώσεις που η εμφάνιση του απόντος μάρτυρα στο ακροατήριο είναι εφικτή, η ένορκη κατάθεσή του που δόθηκε στην προδικασία διαβάζεται στο ακροατήριο μόνον εφόσον συναινεί ρητώς ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορος που τον εκπροσωπεί, με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.”** – Αυτή είναι μια νέα ρύθμιση στο ΚΠΔ η οποία αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα το οποίο είχε δημιουργηθεί από το προηγούμενο καθεστώς που δεν ρυθμιζόταν αυτή η περίπτωση και

απλώς αντιμετωπίστηκε νομολογιακά που δεχόταν ότι η ανάγνωση των προδικαστικών μαρτυρικών καταθέσεων είναι επιτρεπτή μόνο εφόσον ο κατηγορούμενος δεν αντιλέγει σε αυτή. Πλέον αυτό στο ΚΠΔ έχει αλλάξει, **απαιτείται ΡΗΤΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ** – και αυτό γίνεται γιατί πρόκειται για υπερασπιστικό δικαίωμα, η παραίτηση από το οποίο χρειάζεται να είναι **ΡΗΤΗ ΚΑΙ ΣΑΦΗΣ**. Για αυτό πλέον ο ΚΠΔ δεν αρκείται στη σιωπή του κατηγορουμένου. Όλα αυτά όμως ισχύουν υπό την προϋπόθεση ότι είναι εφικτή η εμφάνιση του μάρτυρα, γιατί εάν αυτή είναι ανέφικτη, πχ έχει πεθάνει ή έχει σοβαρό πρόβλημα να μεταβεί στο δικαστήριο ή γιατί έχει μετακομίσει σε άγνωστη διεύθυνση ⇔ **Μη εφικτή η εμφάνιση του μάρτυρα και άρα θα αναγνωστεί η προδικαστική του κατάθεση**. Όταν όμως είναι εφικτή η εμφάνιση του μάρτυρα και ο κατηγορούμενος δεν συναινεί στην ανάγνωση της προδικαστικής κατάθεσης, τότε η ανάγνωση αυτή δεν είναι επιτρεπτή, και αν τυχόν λάβει χώρα αυτή η ανάγνωση, τότε δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα γιατί παραβιάζεται υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου και επομένως στο ερώτημα που τίθεται στο πρακτικό είναι :

➔ Η ανάγνωση αυτή της προδικαστικής κατάθεσης δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα γιατί παραβιάζει το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου να υποβάλλει απευθείας ερωτήσεις στο μάρτυρα, και δεν παράγεται ακυρότητα μόνο υπό την προϋπόθεση ότι ο κατηγορούμενος είχε συναινέσει στην ανάγνωση της προδικαστικής κατάθεσης.

Λόγος (ε):

Εδώ μπαίνουμε σε μια προβληματική που μας είναι γνωστή – είναι η προβληματική των αποδεικτικών απαγορεύσεων : **Για να ληφθεί υπόψη ένα αποδεικτικό μέσο στην ποινική δίκη θα πρέπει να έχει κτηθεί νομίμως – εάν έχει κτηθεί παρανόμως, δεν μπορεί να αξιοποιηθεί στην ποινική διαδικασία, γιατί η πολιτεία δεν μπορεί να καταπολεμά το έγκλημα μετερχόμενη η ίδια παράνομους τρόπους.** Το Γερμανικό ακυρωτικό αναφέρει “ Η αλήθεια δεν πρέπει να αναζητείται με οποιοδήποτε τίμημα” – δεν πρέπει δηλαδή να χρησιμοποιούμε για την αποκάλυψη της αλήθειας, αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχουν παράνομη προέλευση γιατί στη περίπτωση αυτή, η πολιτεία κατέρχεται η ίδια στο επίπεδο του εγκληματία, αφού και αυτή χρησιμοποιεί μεθόδους παράνομες για να ανακαλύψει την αλήθεια ⇔ Οι αποδεικτικές απαγορεύσεις είναι δικαιοκρατικοί φραγμοί στην αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας . Το σύστημα των αποδεικτικών απαγορεύσεων ρυθμίζεται όχι μόνο στο ΚΠΔ αλλά και στο ίδιο το Σύνταγμα – Σ 19 παρ.3 παραπέμπουν στο Σ 9 και Σ 9^Α (π.χ. εάν κάποιος καταγράψει με την κάμερα του τον συνομιλητή του εν αγνοία του έχει διαπράξει το αδίκημα αυτό του ΠΚ 307^Α) – **ΚΠΔ 177 παρ.2 : “ Αποδεικτικά μέσα, που έχουν αποκτηθεί με αξιόποινες πράξεις ή μέσω αυτών, δεν λαμβάνονται υπόψη στην ποινική διαδικασία.”** – εδώ λοιπόν έχουμε μια απόλυτη αποδεικτική απαγόρευση αξιοποίησης κάθε αποδεικτικού στοιχείου το οποίο έχει αποκτηθεί με αξιόποινη πράξη. Αξιόποινη πράξη είναι και στη περίπτωση μας, η παράνομη καταγραφή της συνάντησης εν αγνοία των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτή.

Κατά πόσο μπορεί να καμφθεί αυτή η Συνταγματική απαγόρευση; Στη περίπτωση μας έχουμε στην Ελλάδα μια παγκόσμια πρωτοτυπία. Η άποψη που επικρατεί διεθνώς σε νομολογιακό και θεωρητικό επίπεδο είναι ότι ο θεσμός των αποδεικτικών απαγορεύσεων πρέπει να αντιμετωπίζεται με σταθμίσεις που γίνονται κάθε φορά και λαμβάνουν υπόψη τόσο τη σοβαρότητα του εγκλήματος που διερευνάτε, όσο και τη σοβαρότητα της παραβίασης ενός κανόνα δικαίου μέσω του έχει αποκτηθεί παρανόμως ένα αποδεικτικό στοιχείο. Αυτή τη σταθμιστική θεωρία δεν φαίνεται να την

δέχεται ο Έλληνας νομοθέτης ούτε ο κοινός ούτε ο Συνταγματικός (εισάγεται απόλυτη απαγόρευση). Η θεωρία έχει προτείνει κάποιο περιορισμό αυτής της άκαμπτης απαγόρευσης και ο βασικός περιορισμός που υιοθετείται και γίνεται παγίως δεκτός από την θεωρία και νομολογία είναι τι γίνεται όταν το αποδεικτικό στοιχείο είναι το μοναδικό από το οποίο προκύπτει η αθωότητα του κατηγορουμένου ; ➔ Εδώ πράγματι όλοι συμφωνούν ότι εδώ κάμπτεται η αποδεικτική απαγόρευση και μπορεί να αξιοποιηθεί το παράνομο αποδεικτικό μέσο, είτε εφαρμόζοντας την αρχή της αναλογικότητας , είτε μπορεί να γίνει με την επίκληση της αρχής της ανθρωπίνης αξίας γιατί δεν μπορεί να καταδικαστεί κάποιος αθώος, αρκεί αυτό το αποδεικτικό στοιχείο να είναι το μοναδικό από το οποίο προκύπτει η αθωότητα. Εάν η αθωότητα μπορεί να προκύψει από άλλα στοιχεία τότε το παράνομο αποδεικτικό μέσο παραμερίζεται και δεν λαμβάνεται υπόψη .

⇔ Η μια περίπτωση είναι εκείνη στην οποία έχουμε ένα παράνομο αποδεικτικό μέσο που είναι το μοναδικό που αποδεικνύει την αθωότητα , σε όλες τις άλλες περιπτώσεις το Σύνταγμα δεν μας επιτρέπει να αξιοποιήσουμε ένα παράνομο αποδεικτικό στοιχείο προς θεμελίωση της ενοχής του κατηγορουμένου. Και απαγορεύεται κατά τρόπο απόλυτο.

Ειδικά σε αυτές τις παράνομες καταγραφές – είτε συνομιλιών είτε συναντήσεων, δραστηριοτήτων κτλπ ➔ Η νομολογία έχει προσπαθήσει να νομιμοποιήσει αυτά τα παράνομα αποδεικτικά μέσα, να τα καταστήσει αξιοποιήσιμα όχι μέσω δικονομικών διατάξεων , αλλά μέσω μιας προσαρμοσμένης στις ανάγκες της αποδεικτικής δίκης , ερμηνείας των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου . ΚΠΔ 370^Α παρ.2 “ Όποιος ανθέμιτα παρακολουθεί με ειδικά τεχνικά μέσα ή αποτυπώνει σε υλικό φορέα προφορική συνομιλία μεταξύ τρίτων που δεν διεξάγεται δημόσια ή αποτυπώνει σε υλικό φορέα μη δημόσια πράξη άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Με την ίδια ποινή τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου και όταν ο δράστης αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο της συνομιλίας του με άλλον χωρίς τη ρητή συναίνεση του τελευταίου.” – για να έχω στοιχειοθέτηση του αδικήματος αυτού θα πρέπει η μεταγραφόμενη συμπεριφορά να είναι δημόσια (να μη γίνεται κατά τρόπο που να υποκύπτει στην αντίληψη τρίτων προσώπων) – π.χ. Υπάρχει συνομιλία που γίνεται μπροστά σε άλλους ανθρώπους και δεν είναι δημόσια, η καταγραφή της δεν συνιστά ποινικό αδίκημα γιατί ελλείπει το στοιχείο που θέτει η διάταξη, της ιδιωτικής δραστηριότητας, να μην πρόκειται για δημόσια δραστηριότητα.

Πως ερμηνεύει η νομολογία αυτές τις περιπτώσεις μη δημόσιες ; Υπάρχουν 2 αποφάσεις ΑΠ 954/2006 και ΑΠ 874/2004. Η ΑΠ 874/2004 αφορούσε την περίπτωση μιας ταμίας σουπερμάρκετ που υπεξαιρούσε χρήματα από την ταμειακή της μηχανή και αυτή η δραστηριότητα της είχε καταγραφεί από κάμερα εν αγνοία της, σε αυτή τη περίπτωση ο ΑΠ είπε ότι η καταγραφή αυτή επιτρεπτός λαμβάνεται υπόψη, δεν είναι απαγορευμένο αποδεικτικό μέσο, με το σκεπτικό ότι η καταμέτρηση γίνεται κατά την εκτέλεση εργατικών καθηκόντων ⇔ Αυτή η απόφαση είπε ότι ασχέτως του περιβάλλοντος στο οποίο εκτυλίσσεται η καταγραφόμενη δραστηριότητα, ακόμα και αν εγώ είμαι κλεισμένος σε ένα χώρο και υπεξαιρώ χρήματα, από τη στιγμή που αυτό το κάνω στο πλαίσιο άσκησης υπερεσιακών καθηκόντων, αυτό καθιστά την συμπεριφορά μου ΔΗΜΟΣΙΑ ⇔ Ελλείπει το στοιχείο του μη δημοσίου που είναι στοιχείο της α.υ. του ΠΚ 370^Α ⇔ Σε αυτή τη περίπτωση δεν έχω καν ποινικό αδίκημα – εδώ η λύση δίνεται όχι από την δικονομία αλλά σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου, με την ερμηνεία της ποινικής διάταξης ώστε να μη στοιχειοθετείται το ποινικό αδίκημα. Το ίδιο έχει δεχθεί και η ΑΠ 954/2006 η οποία αφορούσε τα μέλη διοικήσεως ενός ιερού προσκυνημάτων τα οποία σε ένα δωμάτιο αφαιρούσαν χρήματα που είχαν καταθέσει

από τους πιστούς, και είτε ο ΑΠ, ασχέτως που αυτή έγινε σε κλειστό χώρο και όχι με δυνατότητα τρίτων να παρακολουθούν της συγκεκριμένη δραστηριότητα, από τη στιγμή που έγινε στο πλαίσιο άσκησης υπερεσιακών καθηκόντων παύει να θεωρείται μη δημόσια.

⇔ Σε αυτές τις 2 αποφάσεις ο ΑΠ νομιμοποίησε αποδεικτικά μέσα τα οποία είχαν αποκτηθεί κατά τρόπο που φαίνεται ότι αντιβαίνει στο ΠΚ 370^Α, ερμηνεύοντας διασταλτικά την έννοια το πότε υπάρχει ή όχι δημόσια δραστηριότητα. Και θεώρησε ότι δημόσια είναι κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στην άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων του προσώπου που η συμπεριφορά καταγράφεται ασχέτως αν υπάρχει δυνατότητα των τρίτων να παρακολουθήσουν την συγκεκριμένη δραστηριότητα. Είναι μια λύση που βρίσκεται στο ουσιαστικό ποινικό δίκαιο. Αυτή η λύση έχει επικριθεί από τη θεωρία, υπό την έννοια ότι υπερβαίνει το γράμμα της διάταξης, όταν η διάταξη αναφέρεται σε “δημόσια”, αναφέρεται στις συνθήκες υπό τις οποίες εκτυλίσσεται ορισμένη συμπεριφορά, δεν σχετίζεται με τη φύση της δραστηριότητα, αν είναι υπηρεσιακή ή ιδιωτική δραστηριότητα.

Εάν μεταφέρουμε αυτή τη προβληματική στη περίπτωση του πρακτικού μας, εδώ σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε αποδεικτικό μέσο που δεν έχει αποκτηθεί με αξιόποινη πράξη. Γιατί εδώ έχουμε μια συνάρτηση ιδιωτών, δεν έχουμε μια συμπεριφορά η οποία άπτεται κάποιου υπηρεσιακού καθήκοντος (ενώ στις 2 παραπάνω υποθέσεις είχαμε)

⇔ Η απάντηση στο πρακτικό μας είναι ότι το αποδεικτικό αυτό μέσο είναι παράνομο, έχει αποκτηθεί κατά παράβαση του ΠΚ 370^Α παρ.2 – η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν γίνεται δημόσια, αφού δεν μπορούσε να υποπέσει στην αντίληψη άλλων προσώπων, δεν συνδέεται με την άσκηση υπερεσιακού καθήκοντος ⇔ Εφαρμόζεται το ΚΠΔ 177 παρ.2, είναι αποδεικτικό στοιχείο που αποτάθηκε με παράνομη πράξη, δεν μπορεί να αξιοποιηθεί στη ποινική δίκη (απαγορεύεται και από το Σ 19 παρ.3) – είναι αποδεικτικό στοιχείο που κατατείνει στην ενοχή του κατηγορουμένου και όχι στην αθωότητα. Αν πρόκειται για το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο που οδηγεί στην αθωότητα, εκεί θα μπορούσε να γίνει δεκτό . ⇔ Ο λόγος αναίρεσης είναι βάσιμος.

Τι λόγος αναίρεσης είναι αυτός ; ΚΠΔ 510 περ.α – απόλυτη ακυρότητα.

Σε ποια περίπτωση του ΚΠΔ 171 ; Περ. δ – υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 22.5.2020

(σε συνέχεια του πρακτικού της 8.5.2020)

Κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών, με το οποίο παραπέμπονται στο Τριμελές Εφετείο Κακουρηγημάτων η Περσεφόνη και η Πανωραία ως αυτουργοί κακουρηγηματικής απάτης και ο Κοσμάς για ηθική αυτουργία στην απάτη και για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα ασκεί έφεση η Πανωραία: α) για απόλυτη ακυρότητα, διότι το Συμβούλιο Πλημ/κών δεν περιέχει καμία δική του αιτιολογία, αλλά αναφέρεται πλήρως στην εισαγγελική πρόταση και β) για ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 386 ΠΚ, διότι τα παρασταθέντα γεγονότα ανάγονται στο μέλλον. Το Συμβούλιο Εφετών απορρίπτει την έφεση ως αβάσιμη, συγχρόνως όμως δέχεται ότι τόσο η Πανωραία όσο και η μη ασκήσασα έφεση Περσεφόνη πρέπει να παραπεμφθούν στο ακροατήριο κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό της πράξης - εκτός από το αδίκημα της απάτης - και για συνέργεια στην πράξη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα του Κοσμά. Συγχρόνως κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών ασκεί αναίρεση ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δεκαπέντε ημέρες μετά την έκδοση του βουλεύματος για υπέρβαση εξουσίας και έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, διότι η έγκληση για το αδίκημα της απάτης υποβλήθηκε μετά την πάροδο τριμήνου χωρίς να αιτιολογείται ο χρόνος γνώσης του εγκαλούντος.

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο: α) Σχολιάστε το βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών, β) Τι θα αποφασίσει ο Άρειος Πάγος;

Μετά την έκδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος η Περσεφόνη αποδρά από τη φυλακή, όπου κρατείτο προσωρινά. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο Τριμελές Εφετείο Κακ/μάτων η απούσα Περσεφόνη με επιστολή της προς τον Πρόεδρο του δικαστηρίου ζητά από το Δικαστήριο να διορίσει σε αυτήν συνήγορο να την υπερασπιστεί.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο: α) Πώς θα επιδοθεί το παραπεμπτικό βούλευμα στην Περσεφόνη; β) Εισάγεται η Περσεφόνη στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου; γ) Είναι βάσιμο το αίτημά της για διορισμό συνηγόρου;

Στο Τριμελές Εφετείο Κακ/μάτων ο Κοσμάς δεν εμφανίζεται ούτε εκπροσωπείται από συνήγορο, η Πανωραία εμφανίζεται αυτοπροσώπως, ενώ ο Παντελής επικαλούμενος προβλήματα υγείας δεν εμφανίζεται στο δικαστήριο και εκπροσωπείται από την πληρεξούσια Δικηγόρο του Αλίκη, η οποία ότι δηλώνει ότι παρίσταται για λογαριασμό του με εξουσιοδότηση προς υποστήριξη της κατηγορίας. Μετά την καταδίκη απάντων των κατηγορουμένων ο Κοσμάς υποβάλει αίτηση ακύρωσης για το λόγο ότι την ημέρα της δίκης ήταν ασθενής και επικαλείται προς απόδειξη του ισχυρισμού του ιατρική γνωμάτευση. Η αίτηση ακύρωσης απορρίπτεται και την επομένη της απορριπτικής απόφασης ο Κοσμάς ασκεί έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης δύο μήνες μετά την έκδοση και ένα μήνα μετά την επίδοσή της σε αυτόν.

ΕΡΩΤΗΜΑ 3ο: α) Είναι νόμιμη η δήλωση του Παντελή προς υποστήριξη της κατηγορίας; β) Ορθώς απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης του Κοσμά; γ) Είναι παραδεκτή η έφεση του Κοσμά;

Στο Πενταμελές Εφετείο καταδικάζονται και πάλι η Πανωραία και ο Κοσμάς. Κατά της απόφασης ασκεί αναίρεση μόνο ο τελευταίος για τους εξής λόγους:

- Α) Ότι δεν αναφέρεται μεταξύ των ληφθέντων υπόψη αποδεικτικών μέσων η απολογία του
- Β) Ότι ελήφθησαν υπόψη στο σκεπτικό της απόφασης χωρίς να αναγνωσθούν τα τραπεζικά εμβάσματα, μέσω των οποίων κατατέθηκε στο λογαριασμό του Κοσμά το ποσό των 150.000 Ευρώ
- Γ) Ότι ο Κοσμάς καταδικάσθηκε από το Πενταμελές Εφετείο όχι ως ηθικός αυτουργός, όπως είχε καταδικασθεί πρωτοδίκως, αλλά ως φυσικός αυτουργός απάτης, διότι από την κατάθεση του Παντελή στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο προέκυψε ότι είχε και ο ίδιος επικοινωνήσει με τον Παντελή και του είπε «ό, τι σου λένε τα κορίτσια είναι αλήθεια»
- Δ) Ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ σκεπτικού και διατακτικού, διότι ενώ στο διατακτικό ο Κοσμάς χαρακτηρίζεται ως αυτουργός, στο σκεπτικό αναφέρεται ότι έπεισε την Πανωραία και την Περσεφόνη να εξαπατήσουν τον Παντελή
- Ε) Ότι ο Εισαγγελέας της έδρας καταφέρθηκε στη αγόρευσή του εναντίον του Κοσμά χαρακτηρίζοντάς τον «απόβρασμα της κοινωνίας που τού αξίζει να σαπίσει στη φυλακή»
- ΣΤ) Παρανόμως παρέστει ο Παντελής προς υποστήριξη της κατηγορίας και το αδίκημα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 4^ο: α) Ποιοι λόγοι αναίρεσης στοιχειοθετούνται; β) Ποιοι από αυτούς είναι βάσιμοι; γ) Ποιοι από αυτούς μπορούν να ωφελήσουν την Πανωραία, που δεν άσκησε αναίρεση;

Απαντήσεις :

Ερώτημα 1 (α):

Ως προς τον 1^ο λόγο :

Καταρχάς να δούμε αν αυτοί οι λόγοι που προβάλλονται είναι παραδεκτοί και βάσιμοι. Σύμφωνα με το ΚΠΔ 478 ο κατηγορούμενος μπορεί να ασκήσει έφεση κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών εφόσον πρόκειται για κακούργημα και μόνο για 2 λόγους, για απόλυτη ακυρότητα και ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της ουσιαστικής ποινικής διάταξης.

Ο λόγος ακυρότητας που προβάλλεται είναι ότι το Συμβούλιο δεν έχει καμία σκέψη δική του βούλευμα αλλά αναφέρεται πλήρως στη πρόταση του εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Αυτό δεν είναι απόλυτη ακυρότητα, αλλά πριν πούμε γιατί δεν είναι θα πούμε κάτι άλλο.

Η νομολογία δέχεται ότι ειδικά στα βουλεύματα - στις αποφάσεις του δικαστικού Συμβουλίου, σε περίπτωση που το δικαστικό συμβούλιο συμφωνεί πλήρως με την εισαγγελική πρόταση γιατί κάθε βούλευμα όπως έχουμε πει συνοδεύεται υποχρεωτικά από γραπτή πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Εάν λοιπόν συμφωνεί του συμβούλιο με τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, έχει τη δυνατότητα σύμφωνα με την νομολογία του ΑΠ να μην παραθέσει σε καμία δική του σκέψη, αλλά να πει “ προς αποφυγή τυχόν επαναλήψεων, το συμβούλιο αναφέρεται πλήρως στο περιεχόμενο της εισαγγελικής πρότασης που αποδέχεται ” ⇔ Δεν υπάρχει δικονομική παράβαση όταν το συμβούλιο δεν παραθέτει δική του αιτιολογία αλλά αναφέρεται πλήρως στην αιτιολογία της εισαγγελικής πρότασης. Σε κάθε περίπτωση εάν ήθελε να θεωρηθεί ότι αυτό είναι παράνομο (που δεν είναι) – μόνο για έλλειψη αιτιολογίας του βουλεύματος θα μπορούσαμε να κάνουμε λόγο

σε αυτή τη περίπτωση. Πάντως σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για απόλυτη ακυρότητα, δεν εμπίπτει σε καμία περίπτωση ΚΠΔ 171 και επομένως ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι απαράδεκτος, γιατί αυτό το οποίο προβάλλεται ως απόλυτη ακυρότητα δεν έχει ως δικονομική συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα – θα μπορούσε να είναι έλλειψη αιτιολογίας και πάλι όμως δεν είναι, γιατί το συμβούλιο έχει την εξουσία να αναφερθεί πλήρως στην πρόταση του εισαγγελέα, εφόσον βεβαίως συμφωνεί με τη πρόταση αυτή – αν έχει διαφορετική άποψη το συμβούλιο πρέπει να αιτιολογήσει τη θέση του επί της κατηγορίας.

Ως προς τον 2^ο λόγο :

Ο λόγος αυτός είναι παραδεκτός αλλά είναι αβάσιμος, γιατί όπως ξέρουμε από το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο, για να στοιχειοθετηθεί το αδίκημα της απάτης χρειαζόμαστε γεγονός (παράσταση ψευδούς γεγονότος) – και όταν λέμε γεγονός εννοούμε γεγονός του εξωτερικού κόσμου που ανάγεται στο παρών ή στο παρελθόν, όχι στο μέλλον. Όπως έχουν τα πράγματα εδώ, ότι η ψευδής παράσταση ότι έχουμε την ικανότητα να επενδύσουν τα χρήματα κλπ – δεν ανάγεται στο παρελθόν αλλά στο παρών ⇔ Δεν τίθεται ζήτημα ευθείας εσφαλμένης ερμηνείας ή εφαρμογής του ΠΚ 386 ⇔ Αυτός ο λόγος είναι αβάσιμος.

Το ζήτημα που τίθεται είναι ότι το Συμβούλιο εφετών απορρίπτει την έφεση, και όπως είπαμε σωστά την απορρίπτει ωστόσο βλέπουμε ότι δεν αρκείται στη απόρριψη της έφεσης αλλά αποφέναιτε ότι η ασκήσα την έφεση Πανωραία δεν έχει τελέσει μόνο το αδίκημα της κακουργηματικής απάτης για το οποίο παραπέμφθηκε από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών αλλά έχει τελέσει και συνέργεια της πράξης της νομιμοποίησης που τέλεσε ο Κοσμάς. Δηλαδή θεωρεί το Συμβούλιο ότι όταν εμβάζονται τα χρήματα στο λογαριασμό του Κοσμά (τα χρήματα που προήλθαν από την απάτη) ⇔ Ο Κοσμάς τελεί νομιμοποίηση , αλλά και αυτός που του τα βάζει στο λογαριασμό είναι συνεργός . Είναι νόμιμο αυτό που κάνει ; Αυτό το πρόβλημα έχει 2 όψεις και θέλει προσοχή :

1^η όψη : Χειροτερεύει η θέση του κατηγορουμένου , γιατί η Πανωραία είχε παραπεμφθεί αρχικά μόνο για απάτη, και με το βούλευμα του Συμβουλίου εφετών έχει στη πλάτη της ένα ακόμα αδίκημα, την συνέργεια ⇔ Αυτή η χειροτέρευση επιτρέπεται ή όχι ; ➔ **Στα βουλεύματα δεν ισχύει η αρχή μη χειροτέρευσης** ⇔ **Το συμβούλιο δεν έχει κανένα περιορισμό να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξης.** Αλλά ναι μεν μπορεί να χειροτερεύσει τη θέση αυτού που άσκησε το ένδικο μέσο , όμως εδώ βλέπουμε ότι το Συμβούλιο επεκτείνει τη χειροτέρευση αυτή και στον συγκατηγορούμενο που δεν άσκησε έφεση κατά του βουλεύματος. Εδώ πέρα από την Πανωραία που έκανε έφεση κατά του βουλεύματος και χειροτέρευσε επιτρεπτός την θέση της, έχουμε και την Περσεφόνη που δεν ασκεί έφεση κατά του βουλεύματος , και επεκτείνεται και σε αυτή η χειροτέρευση που επήλθε για το πρόσωπο που άσκησε την έφεση. Μπορώ να γίνει η επέκταση; Μπορώ να έχω επεκτατικό αποτέλεσμα σε βάρος του κατηγορουμένου; ➔ ΚΠΔ 469 μας λέει ότι αυτό που επεκτείνεται είναι η ωφέλεια – και είχαμε πει ότι η διάταξη επεκτείνει μόνο το όφελος που αποκομίζει ο ασκών το ένδικο μέσο, υπό τις προϋποθέσεις του ΚΠΔ 469 – εδώ έχουμε την ιδιαιτερότητα ότι επεκτείνεται η βλάβη . **Η απάντηση στο ζήτημα αυτό όπως το αντιμετωπίζει η νομολογία ότι όταν κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου, όπως συμβαίνει και στη περίπτωση μας γιατί έχουμε βούλευμα, τότε για την ενότητα της κρίσεως, το Συμβούλιο μπορεί να επεκτείνει το δυσμενές για τον ασκήσαντα το ένδικο μέσο κατηγορούμενο, και στον άλλο κατηγορούμενο που δεν άσκησε έφεση.** Γιατί διαφορετικά αν δεν

γινόταν αυτή η επέκταση, θα καταλήγαμε στο παράδοξο, κατηγορούμενοι που έχουν κάνει ακριβώς τα ίδια πράγματα να παραπέμπεται ο ένας για λιγότερα και ο άλλος για περισσότερα. ⇔ **Με αυτό το σκεπτικό η νομολογία δέχεται ότι όπου είναι επιτρεπτή η χειροτέρευση της θέσης του ασκήσαντα το ένδικο μέσο κατηγορούμενου, υπάρχει επέκταση της βλάβης και στο μη ασκήσαντα**

⇔ **Από αυτή την όψη δεν υπάρχει πρόβλημα.**

2^η όψη : Δεν έχουμε την ίδια πράξη για την οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη και έχει παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος. Δηλαδή εδώ είχαμε μια αρχική παραπομπή για κακουργηματική απάτη και στη συνέχεια έχουμε μια νέα δίωξη, μια παραπομπή για μια πράξη που είναι διαφορετική από την πράξη της απάτης. Άλλο πράγμα η απάτη και άλλο το έμβασμα σε λογαριασμό αυτού που αποδέχεται. **Αυτές οι 2 πράξεις είναι 2 ξεχωριστές συναφείς πράξεις και έχουμε πει και στο ΚΠΔ 250, ότι ο ανακριτής όταν κάνει ανάκριση, δεν έχει την αρμοδιότητα να επεκτείνει τη δίωξη σε άλλη πράξη έστω και συναφή – και αν ανακύψει συναφή πράξη, πρέπει να ανακοινώσει την πράξη στον εισαγγελέα, προκειμένου αυτός να ασκήσει συμπληρωματική ποινική δίωξη.**

⇔ Το λάθος που κάνει εδώ το Συμβούλιο δεν είναι ότι προσθέτει ένα ακόμα αδίκημα, είναι ότι παραπέμπει τις κατηγορούμενες για άλλη πράξη, συναφή, με αυτή που είχαν παραπεμφθεί, η οποία δεν καλύπτεται από την ασκηθείσα ποινική δίωξη. ⇔ **Έχουμε ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ, γιατί με τον βαρύτερο νομικό χαρακτηρισμό της πράξης, έχουμε παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο και για πράξη για την οποία δεν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη.**

Ερώτημα 1 (β) :

Ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι παραδεκτός, γιατί τα κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, πρέπει να αιτιολογείται αν είναι εμπρόθεσμη η έγκληση εάν αυτή υποβάλλεται μετά την παρέλευση τριμήνου. Γιατί το τρίμηνο αρχίζει από τότε που ο εκκαλών λαμβάνει γνώση της πράξης και του υπαιτίου – αν λοιπόν λάβει γνώση σε μεταγενέστερο της πράξης χρονικό σημείο, το τρίμηνο αρχίζει από τη γνώση. ⇔ **Αν έχει παρέλθει το τρίμηνο, πρέπει να αιτιολογείται στην απόφαση ποιος είναι ο χρόνος γνώσης για να διαπιστώσουμε αν η έγκληση είναι εμπρόθεσμη ή όχι.**

Το πρόβλημα είναι αλλού – έχει να κάνει με τις προθεσμίες.

Καταρχάς, ο εισαγγελέας του ΑΠ έχει το δικαίωμα να ασκήσει αναίρεση κατά οποιουδήποτε παραπεμπτικού βουλεύματος σύμφωνα με το ΚΠΔ 483 παρ.3. Άρα στο βούλευμα αυτό εδώ, έχει δικαίωμα να κάνει αναίρεση. Αλλά το **ΚΠΔ 483 παρ.3** μας λέει ότι : **“ Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί, εφόσον δεν έχει ήδη ασκηθεί έφεση από τον εισαγγελέα εφετών, να ζητήσει την αναίρεση οποιουδήποτε βουλεύματος..... Η προθεσμία για την αίτηση αναίρεσης κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών αρχίζει από τη λήξη της προθεσμίας έφεσης του εισαγγελέα εφετών.”** – εδώ λοιπόν πρέπει να δούμε, για να διαπιστώσουμε εάν είναι εμπρόθεσμη η αίτηση αναίρεσης του εισαγγελέα του ΑΠ, θα πρέπει να δούμε κατά πόσο υπήρχε δικαίωμα έφεσης του εισαγγελέα εφετών κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών, γιατί αν υπάρχει δικαίωμα έφεσης, τότε η προθεσμία του εισαγγελέα του ΑΠ αρχίζει μετά τη λήξη της προθεσμίας έφεσης. Ο εισαγγελέας εφετών σύμφωνα με το ΚΠΔ 479 μπορεί να προβάλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών. ⇔ Εδώ υπήρχε δικαίωμα έφεσης του

εισαγγελέα εφετών και η προθεσμία στην οποία μπορούσε ο εισαγγελέας εφετών να ασκήσει την έφεση ήταν 1 μήνας μετά την έκδοση του βουλεύματος ⇔ Εφόσον ο εισαγγελέας εφετών είχε δικαίωμα να ασκήσει έφεση μέσα σε 1 μήνα από την έκδοση του βουλεύματος, αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με το ΚΠΔ 483 η προθεσμία της αναίρεσης από τον εισαγγελέα του ΑΠ, αρχίζει από την λήξη της προθεσμίας άσκησης έφεσης που έχει ο εισαγγελέας εφετών κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών . Και επειδή αυτή η προθεσμία είναι 1 μήνας από την έκδοση του βουλεύματος, θα έπρεπε ο εισαγγελέας του ΑΠ να περιμένει την παρέλευση αυτής της προθεσμίας και μετά να ασκήσει την αναίρεση.

⇔ Η αναίρεση αυτή στο πρακτικό μας είναι εκπρόθεσμη γιατί η προθεσμία άρχιζε μετά την παρέλευση του 1μηνια. Παρόλο που ο λόγος αναίρεσης είναι και παραδεκτός και βάσιμος , η αναίρεση είναι εκπρόθεσμη , έγινε όσο διαρκούσε η προθεσμία έφεσης από τον εισαγγελέα εφετών κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών . Ο ΑΠ θα κηρύξει την αναίρεση εκπρόθεσμη.

Ερώτημα 2 :

Πως θα επιδοθεί το παραπεμπτικό βούλευμα στην Περσεφόνη που έχει αποδράσει ; ➔ **ΚΠΔ 157-** ρυθμίζει πως γίνεται η επίδοση σε πρόσωπα άγνωστης διαμονής (όπως συμβαίνει και με αυτό που αποδρά) : Θα πρέπει να αναζητηθεί αν υπάρχει σύζυγος ή συγγενής , και αν υπάρχουν θα επιδοθεί σε αυτούς το βούλευμα, αλλιώς θα γίνει η επίδοση στη γραμματεία της εισαγγελίας του πλημμελειοδικείου στη περιφέρεια του οποίου έχει γίνει η ανάκριση .

Η φυγοδικία του κατηγορουμένου για κακούργημα έχει περαιτέρω συνέπειες και δεν έχει μόνο με τον τρόπο που θα κληθεί στο ακροατήριο ➔ **ΚΠΔ 432 παρ.1 :** “ Αν κάποιος που παραπέμφθηκε στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου για κακούργημα, είναι άγνωστης διαμονής και δεν παρουσιαστεί ούτε συλληφθεί μέσα σε ένα μήνα από την επίδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος σύμφωνα με το άρθρο 157, αναστέλλεται η διαδικασία στο ακροατήριο με διάταξη του εισαγγελέα του εφετείου, ωστόσο συλληφθεί ή εμφανιστεί ο κατηγορούμενος.” – δηλαδή σύμφωνα με τον ΚΠΔ δεν μπορεί να δικαστεί κάποιος για κακούργημα εάν η διαμονή του είναι άγνωστη. Εάν μετά την επίδοση του βουλεύματος ως αγνώστου διαμονής δεν ανευρίσκεται ο κατηγορούμενος δεν θα εισαχθεί για αυτόν η υπόθεση στο ακροατήριο, αλλά θα ανασταλεί η διαδικασία με διάταξη του εισαγγελέα εφετών, μέχρι να συλληφθεί , και σε αυτή τη περίπτωση έχουμε αναστολή και του χρόνου παραγραφής.

⇔ Η απάντηση στο ερώτημα είναι επειδή ακριβώς γιατί είναι φυγόδικη η Περσεφόνη δεν θα εισαχθεί η υπόθεση ως προς αυτή στο ακροατήριο του τριμελούς εφετείου – θα εισαχθεί για τους άλλους 2 κατηγορουμένους που είναι γνωστής διαμονής, αλλά ως προς την Περσεφόνη θα ανασταλεί η διαδικασία μέχρι να συλληφθεί.

Το γεγονός ότι αναστέλλεται η διαδικασία βάση του ΚΠΔ 432 δεν σημαίνει ότι ο φυγόδικος κατηγορούμενος απαγορεύεται να εμφανιστεί αν θέλει στο δικαστήριο είτε ο ίδιος είτε να εξουσιοδοτήσει ένα δικηγόρο να τον εκπροσωπήσει στο δικαστήριο. Το ότι δεν εισάγεται από τον εισαγγελέα δεν σημαίνει ότι δεν έχει δικαίωμα αν το επιθυμεί να εμφανιστεί ο ίδιος αυτοκλήτως στο ακροατήριο για να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Θα είχε δικαίωμα, παρόλο που έχει ανασταλεί

η διαδικασία με βάση το ΚΠΔ 432 να διορίσει κάποιο δικηγόρο και να εμφανιστεί αυτός για λογαριασμό του φυγόδικου και να ασκήσει όλα τα δικαιώματά του.

Ο κατηγορούμενος, η διαδικασία σε βάρος του οποίου έχει ανασταλεί με το ΚΠΔ 432 δεν κωλύεται να θέσει την υπεράσπιση του σε έναν συνήγορο και να εμφανιστεί αυτός για λογαριασμό του εκπροσωπώντας τον για να ασκήσει τα δικαιώματά του. Όμως εδώ δεν γίνεται αυτό → Η Περσεφόνη δεν εμφανίζεται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο όπως θα μπορούσε, ούτε εμφανίζεται κάποιος δικηγόρος για λογαριασμό της για να την υπερασπιστεί, αλλά στέλνει μια επιστολή στο πρόεδρο του δικαστηρίου και του λέει ότι εγώ θέλω να δικαστώ και διορίστε μου συνήγορο να με υπερασπιστεί. Αυτό το αίτημα είναι βάσιμο ή όχι; → Στα κακουργήματα προβλέπεται υποχρεωτικός διορισμός συνηγόρου στον κατηγορούμενο ο οποίος δεν έχει συνήγορο της επιλογής του, ΚΠΔ 340. Όμως η διάταξη αυτή αφορά τον παρόντα κατηγορούμενο, τον κατηγορούμενο που παρίσταται αυτοπροσώπως, δηλώνει ότι δεν έχει δικηγόρο, οπότε ενεργοποιείται η υποχρέωση του δικαστηρίου να διορίσει αυτεπαγγέλτως δικηγόρο για να τον υπερασπιστεί. Εδώ έχουμε ένα κατηγορούμενο που είναι απών, δεν εμφανίζεται η Περσεφόνη – εάν είχε εμφανιστεί θα είχε δικαίωμα να ζητήσει διορισμό συνηγόρου, εδώ στέλνει μια επιστολή που σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει παράσταση έναντι του δικαστηρίου, είναι ένας ανεπίσημος τρόπος επικοινωνίας με το δικαστήριο. Και ερωτάτε αν αυτή η επιστολή μπορεί να θεμελιώσει υποχρέωση του δικαστηρίου να της διορίσει δικηγόρο → Η απάντηση δίνεται στο **ΚΠΔ 432 παρ.2 εδ. τελευταίο " 5 Στην περίπτωση αυτή δεν είναι αναγκαίος ο διορισμός συνηγόρου σύμφωνα με τα άρθρα 340 παρ. 1 και 376."** – άρα η διάταξη μας λέει ότι δεν υπάρχει υποχρέωση του δικαστηρίου να διορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο υπεράσπισης στον ΑΠΟΝΤΑ κατηγορούμενο όπως εν προκειμένω (η Περσεφόνη είναι απύουσα). Και η δικαιολογητική βάση της διάταξης είναι ότι για να διοριστεί αυτεπαγγέλτως συνήγορος στο δικαστήριο θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας του συνηγόρου με τον κατηγορούμενο, όταν ο κατηγορούμενος είναι απών δεν υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας.

Ερώτημα 3 :

Υπάρχει το ΚΠΔ 83 το οποίο πράγματι δίνει δικαίωμα σε αυτό που παρίσταται για υποστήριξη της κατηγορίας μπορεί στη διαδικασία να δηλώσει τη παράσταση μέσω δικηγόρου με ειδική εξουσιοδότηση με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής. Αυτή η διάταξη εφαρμόζεται αναλογικά και στη διαδικασία στο ακροατήριο ⇔ Η δήλωση εδώ είναι η νόμιμη.

Αλλά άλλο είναι το θέμα εδώ, δεν έχει να κάνει με το θέμα της νομιμότητας καθεαυτής όσο να κάνει κατά πόσο μπορεί το δικαστήριο να προχωρήσει στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης όταν ελλείπει ο παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας. Γιατί όπως έχουμε πει, αυτός είναι ουσιαστικός μάρτυρας και είναι αυτός ο οποίος έχει την άμεση αντίληψη των γεγονότων, είναι αυτός που έχει υποστεί άμεση ζημία, και επομένως η απουσία του δυσχεραίνει την ανεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας, για αυτό συνήθως στη πράξη, τα δικαστήρια όταν λείπει ο μάρτυρας/ παριστάμενος προς υποστήριξη της κατηγορίας, αναβάλλει τη δίκη με το ΚΠΔ 352 για κρείσσονες αποδείξεις, προκειμένου σε μεταγενέστερη δικάσιμο να εμφανιστεί και να καταθέσει ο ουσιαστικός αυτός μάρτυρας. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο υποστηρίζων την κατηγορία πέρα του ότι καθίσταται διάδικος με τη δήλωσή του, δεν παύει να είναι μάρτυρας και μάλιστα ο βασικός μάρτυρας κατηγορίας. Την ιδιότητα του μάρτυρα δεν την χάνει για το λόγο ότι παρίσταται για

υποστήριξη της κατηγορίας. Άρα το ζήτημα έχει να κάνει με το κατά πόσο το δικαστήριο θεωρεί ότι μπορεί να προχωρήσει στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης παρά την απουσία ενός βασικού μάρτυρα.

⇔ Είναι νόμιμη η παράσταση στο ακροατήριο, με αναλογική εφαρμογή του ΚΠΔ 83.

Η αίτηση ακύρωσεως που προβλέπεται στο ΚΠΔ 341 – το οποίο είναι το βασικό ένδικο ΒΟΗΘΗΜΑ. Η διάταξη εφαρμόζεται στα πλημμελήματα – υπάρχει αντίστοιχη διάταξη για τα κακουργήματα στο ΚΠΔ 435 για τους ίδιους λόγους.

Ποιοι είναι οι λόγοι που μπορούν να στηρίξουν την αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας ; ➔ Όπως προκύπτει από τα ΚΠΔ 341 και ΚΠΔ 435 , στην αίτηση ακύρωσης πρέπει να προβάλει αιτών (α) κώλυμα εμφανίσεως στο δικαστήριο – δηλαδή να επικαλεστεί κάποιο λόγο που τον εμπόδισε να παρευρεθεί αυτοπροσώπως στο δικαστήριο αλλά δεν φτάνει μόνο αυτό, πρέπει να επικαλεστεί και κώλυμα/ αδυναμία γνωστοποιήσεως του κωλύματος εμφανίσεως στο δικαστήριο. Άρα δεν αρκεί να πω για να υποβάλω αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας, ότι την ημέρα της δικασίμου ήμουν άρρωστος και ορίστε πάρτε το ιατρικό πιστοποιητικό από το οποίο προκύπτει η ασθένεια μου. Αυτή η αίτηση ακύρωσης είναι ελλείπει γιατί θα πρέπει επιπροσθέτως να επικαλεστώ ότι ευρισκόμουν σε αδυναμία να γνωστοποιήσω στο δικαστήριο το κώλυμα εμφανίσεως μου. Πρέπει δηλαδή να επικαλεστώ ότι δεν είχα διαθέσιμο κάποιο άλλο πρόσωπο που θα εμφανιστεί ως “άγγελος” στο δικαστήριο να ανακοινώσει στο δικαστήριο το κώλυμα εμφανίσεως του κατηγορουμένου ζητώντας αναβολή ή διακοπή της δίκης λόγω του κωλύματος αυτού.

⇔ Έτσι όπως υποβάλλεται η αίτηση ακύρωσεως της διαδικασίας είναι απαράδεκτη, είναι ατελής γιατί καλύπτει μόνο ένα από τα δύο σκέλη του παραδεκτού της αίτησης αυτής – λέει μόνο ότι θρискόταν σε αδυναμία εμφανίσεως γιατί ήταν άρρωστος . Δεν φτάνει μόνο αυτό, θα έπρεπε να επικαλεστεί και ότι δεν μπορούσε να γνωστοποιήσει στο δικαστήριο το κώλυμα με οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. ακόμα και με τηλεφώνημα στην γραμματεία της εισαγγελέας). ⇔ Εάν λοιπόν δεν παραθέτει και αυτό, δηλαδή ότι θρискόταν σε αδυναμία γνωστοποιήσεως του κωλύματος, η αίτηση ακύρωσης είναι απαράδεκτη, και ως τέτοια καλώς απορρίφθηκε από το δικαστήριο ⇔ Ορθώς απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης του Κοσμά.

Έφεση του Κοσμά – ασκήθηκε 2 μήνες μετά την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης και 1 μήνα μετά την επίδοση της σε αυτόν ➔ Σύμφωνα με το ΚΠΔ 473 όπως έχουμε πει η προθεσμία για άσκηση έφεσης είναι 10 ημέρες και αρχίζει από την έκδοση της απόφασης όταν ο κατηγορούμενος είναι παρών ή εκπροσωπείται από συνήγορο (δικονομικά παρών) και σε περίπτωση που είναι απών, είναι 10 ημέρες από την επίδοση της απόφασης ⇔ Φαίνεται , αν μείνει κανείς στο ΚΠΔ 473, ότι η έφεση αυτή είναι εκπρόθεσμη γιατί έχει γίνει μετά από έκδοση και επίδοση. ΟΜΩΣ για το ζήτημα της έφεσης από τον κατηγορούμενο που δικάζεται απών στο κακούργημα , υπάρχει μια ειδική ρύθμιση στο ΚΠΔ 435 το οποίο όπως είπαμε ρυθμίζει την αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας ειδικά στα κακουργήματα – ΚΠΔ 435 παρ.2 εδ. τελευταίο “ Η προθεσμία της έφεσης ή της αίτησης για αναίρεση της καταδικαστικής απόφασης αρχίζει μετά την πάροδο άπρακτης της ως άνω δεκαπενθήμερης προθεσμίας ή, σε περίπτωση υποβολής αίτησης ακύρωσης, από την απόρριψή

της.” – Βλέπουμε εδώ ότι όταν ο κατηγορούμενος καταδικάζεται απών για κακούργημα, έχει 2 δυνατότητες, η μια δυνατότητα είναι να ασκήσει απευθείας έφεση κατά της καταδικαστικής απόφασης, εάν επιλέξει αυτή την οδό τότε η προθεσμία της έφεσης αρχίζει με αυτά που προβλέπονται στο ΚΠΔ 473 (10 ημέρες από την επίδοση της απόφασης). Έχει όμως συγχρόνως τη δυνατότητα , να ασκήσει την αίτηση ακύρωσης επικαλούμενος την αδυναμία εμφάνισης και την αδυναμία γνωστοποίησης του κωλύματος εμφάνισης. Εάν γίνει δεκτή η αίτηση ακύρωσης εξαφανίζεται η πρωτόδικη απόφαση και η υπόθεση δικάζεται πάλι κατ’ αντιμωλία σε πρώτο βαθμό. Εάν απορριφθεί η αίτηση ακύρωσης, ο νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα στο κατηγορούμενο να ασκήσει ένδικο μέσο και προνοεί σε αυτή τη περίπτωση ώστε η προθεσμία της έφεσης να αρχίζει από την απόρριψη της αίτησης ακύρωσης, δηλαδή από την ημέρα που θα εκδοθεί η απόφαση επί της αίτησης ακύρωσης, έχει 10 ημέρες στη διάθεση του να ασκήσει ο ερήμην καταδικαστείς κατηγορούμενος, έφεση κατά της ερήμην πρωτόδικης απόφασης.

Εδώ λοιπόν, στο πρακτικό μας, που ασκεί την έφεση της επομένη της απόφασης που απέρριψε την αίτηση ακύρωσης , σαφώς είναι εμπρόθεσμη αυτή η έφεση. Γιατί βλέπουμε ότι ο νόμος δίνει αυτές τις 2 δυνατότητες αλλά δεν αποκλείει η μια την άλλη. Δηλαδή ο κατηγορούμενος έχει την ευχέρεια να κάνει την αίτηση ακύρωσης, αν ακυρωθεί η απόφαση έχει καλώς, εάν αποτύχει και απορριφθεί η αίτηση ακύρωσης, δεν χάνει το δικαίωμα της έφεσης, για αυτό υπάρχει η πρόνοια η προθεσμία της έφεσης να αρχίζει από την απόρριψη της αίτησης ακύρωσης. Μάλιστα στο ΚΠΔ 435 προβλέπεται ότι εάν τελικά ο κατηγορούμενος δεν ασκήσει αίτηση ακύρωσης μολοντί δικαιούται η προθεσμία της έφεσης αρχίζει , όχι από την έκδοση της απόφασης, αλλά από την λήξη της προθεσμίας να ασκήσει την αίτηση ακύρωσης (που ασκείται μέσα σε 15 ημέρες από την έκδοση της απόφασης) ⇔ Το 10ημέρο για την άσκηση της έφεσης, σε αυτή τη περίπτωση, θα αρχίζει από την παρέλευση της άπρακτης της 15ήμερης προθεσμίας, μέσα στην οποία μπορεί ο ερήμην καταδικασθείς να ασκήσει αίτηση ακύρωσης.

(Αν ασκηθεί συγχρόνως έφεση και αίτηση ακυρώσεως (μπορεί να κάνει και τα 2 παράλληλα, δεν απαγορεύεται) και γίνει δεκτή η αίτηση ακυρώσεως η έφεση απορρίπτεται ως ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ λόγω έλλειψης έννομου συμφέροντος – ΚΠΔ 464 απαιτεί έννομο συμφέρον, δηλαδή να προσδοκώ ωφέλεια από την άσκηση του ένδικου μέσου.)

25.05.2020

Δευτέρα

Τζανετής

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 22.5.2020

(σε συνέχεια του πρακτικού της 8.5.2020)

Κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών, με το οποίο παραπέμπονται στο Τριμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων η Περσεφόνη και η Πανωραία ως αυτουργοί κακουρηγματικής απάτης και ο Κοσμάς για ηθική αυτουργία στην απάτη και για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα ασκεί έφεση η Πανωραία: α) για απόλυτη ακυρότητα, διότι το Συμβούλιο Πλημ/κών δεν περιέχει καμία δική του αιτιολογία, αλλά αναφέρεται πλήρως στην εισαγγελική πρόταση και β) για ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 386 ΠΚ, διότι τα παρασταθέντα γεγονότα ανάγονται στο μέλλον. Το Συμβούλιο Εφετών απορρίπτει την έφεση ως αβάσιμη, συγχρόνως όμως δέχεται ότι τόσο η Πανωραία όσο και η μη ασκήσασα έφεση Περσεφόνη πρέπει να παραπεμφθούν στο ακροατήριο κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό της πράξης - εκτός από το αδίκημα της απάτης - και για συνέργεια στην πράξη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα του Κοσμά. Συγχρόνως κατά του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών ασκεί αναίρεση ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δεκαπέντε ημέρες μετά την έκδοση του βουλεύματος για υπέρβαση εξουσίας και έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, διότι η έγκληση για το αδίκημα της απάτης υποβλήθηκε μετά την πάροδο τριμήνου χωρίς να αιτιολογείται ο χρόνος γνώσης του εγκαλούντος.

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο: α) Σχολιάστε το βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών, β) Τι θα αποφασίσει ο Άρειος Πάγος;

Μετά την έκδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος η Περσεφόνη αποδρά από τη φυλακή, όπου κρατείτο προσωρινά. Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο Τριμελές Εφετείο Κακ/μάτων η απούσα Περσεφόνη με επιστολή της προς τον Πρόεδρο του δικαστηρίου ζητά από το Δικαστήριο να διορίσει σε αυτήν συνήγορο να την υπερασπιστεί.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο: α) Πώς θα επιδοθεί το παραπεμπτικό βούλευμα στην Περσεφόνη; β) Εισάγεται η Περσεφόνη στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου; γ) Είναι βάσιμο το αίτημά της για διορισμό συνηγόρου;

Στο Τριμελές Εφετείο Κακ/μάτων ο Κοσμάς δεν εμφανίζεται ούτε εκπροσωπείται από συνήγορο, η Πανωραία εμφανίζεται αυτοπροσώπως, ενώ ο Παντελής επικαλούμενος προβλήματα υγείας δεν εμφανίζεται στο δικαστήριο και εκπροσωπείται από την πληρεξούσια Δικηγόρο του Αλίκη, η οποία ότι δηλώνει ότι παρίσταται για λογαριασμό του με εξουσιοδότηση προς υποστήριξη της κατηγορίας. Μετά την καταδίκη απάντων των κατηγορουμένων ο Κοσμάς υποβάλει αίτηση ακύρωσης για το λόγο ότι την ημέρα της δίκης ήταν ασθενής και επικαλείται προς απόδειξη του ισχυρισμού του ιατρική γνωμάτευση. Η αίτηση ακύρωσης απορρίπτεται και την επομένη της

απορριπτικής απόφασης ο Κοσμάς ασκεί έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης δύο μήνες μετά την έκδοση και ένα μήνα μετά την επίδοσή της σε αυτόν.

ΕΡΩΤΗΜΑ 3ο: α) Είναι νόμιμη η δήλωση του Παντελή προς υποστήριξη της κατηγορίας; β) Ορθώς απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης του Κοσμά; γ) Είναι παραδεκτή η έφεση του Κοσμά;

Στο Πενταμελές Εφετείο καταδικάζονται και πάλι η Πανωραία και ο Κοσμάς. Κατά της απόφασης ασκεί αναίρεση μόνο ο τελευταίος για τους εξής λόγους:

Α) Ότι δεν αναφέρεται μεταξύ των ληφθέντων υπόψη αποδεικτικών μέσων η απολογία του

Β) Ότι ελήφθησαν υπόψη στο σκεπτικό της απόφασης χωρίς να αναγνωσθούν τα τραπεζικά εμβάσματα, μέσω των οποίων κατατέθηκε στο λογαριασμό του Κοσμά το ποσό των 150.000 Ευρώ

Γ) Ότι ο Κοσμάς καταδικάσθηκε από το Πενταμελές Εφετείο όχι ως ηθικός αυτουργός, όπως είχε καταδικασθεί πρωτοδίκως, αλλά ως φυσικός αυτουργός απάτης, διότι από την κατάθεση του Παντελή στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο προέκυψε ότι είχε και ο ίδιος επικοινωνήσει με τον Παντελή και του είπε «ό, τι σου λένε τα κορίτσια είναι αλήθεια»

Δ) Ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ σκεπτικού και διατακτικού, διότι ενώ στο διατακτικό ο Κοσμάς χαρακτηρίζεται ως αυτουργός, στο σκεπτικό αναφέρεται ότι έπεισε την Πανωραία και την Περσεφόνη να εξαπατήσουν τον Παντελή

Ε) Ότι ο Εισαγγελέας της έδρας καταφέρθηκε στη αγόρευσή του εναντίον του Κοσμά χαρακτηρίζοντάς τον «απόβρασμα της κοινωνίας που τού αξίζει να σαπίσει στη φυλακή»

ΣΤ) Παρανόμως παρέστει ο Παντελής προς υποστήριξη της κατηγορίας και το αδίκημα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 4^ο: α) Ποιοι λόγοι αναίρεσης στοιχειοθετούνται; β) Ποιοι από αυτούς είναι βάσιμοι; γ) Ποιοι από αυτούς μπορούν να ωφελήσουν την Πανωραία, που δεν άσκησε αναίρεση;

Συνέχεια απαντήσεων :

Ερώτημα 4:

1^ο λόγος :

Ο ΑΠ δέχεται ότι για να είναι αιτιολογημένη η απόφαση η κατά γένος παράθεση των αποδεικτικών στοιχείων που ληφθήσαν υπόψη – κατά γένος – δεν αξιώνει αναφέρεται ένα προς ένα τα αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. να αναφέρει ένα προς ένα τους μάρτυρες) , δεν αξιώνει ούτε να αναφέρει η απόφαση τι προκύπτει από την κατάθεση του κάθε μάρτυρα , ούτε να προβαίνει σε αξιολογική συσχέτιση των αποδεικτικών μέσων μεταξύ τους (δεν χρειάζεται να πει ότι καταλήγω στο συμπέρασμα γιατί θεωρώ αξιόπιστη την κατάθεση του μάρτυρα Γ που επιβεβαίωσε τα γεγονότα, ενώ θεωρώ αναξιόπιστη την αντίθετη μαρτυρία του Δ) = όχι συγκεκριμένο αποδεικτικό, αλλά η κατηγορία του αποδεικτικού μέσου (π.χ. ληφθήσαν υπόψη τα έγγραφα, η πραγματογνωμοσύνη, η απολογία του κατηγορουμένου) – αυτό αρκεί για την νομολογία του ΑΠ. Εάν κάποια κατηγορία αποδεικτικού στοιχείου (π.χ. δεν αναφέρει ότι ληφθήσαν υπόψη τα έγγραφα ή όπως το

παράδειγμα μας που δεν αναφέρει ότι λήφθηκε υπόψη η απολογία του κατηγορουμένου) ⇔ Δημιουργείται έλλειψη αιτιολογία με βάση το ΚΠΔ 510 εδ.δ – συνιστά λόγος αναίρεσης .

Αρκεί το δικαστήριο να μη ξεχάσει να αναφέρει μια κατηγορία αποδεικτικών – αν ξεχάσει μια κατηγορία ⇔ Δημιουργείται έλλειψη αιτιολογίας ακόμα και στη περίπτωση που το σκεπτικό το οποίο εξηγεί κατέληξε το δικαστήριο στη κρίση του.

⇔ Στο πρακτικό η απάντηση είναι ότι κατά τη νομολογία συνιστά πράγματι λόγο αναίρεσης γιατί λείπει η μνεία ενός αποδεικτικού στοιχείου που είναι η απολογία του κατηγορουμένου, και επομένως η απόφαση είναι αναιρετέα για έλλειψη αιτιολογίας.

2^{ος} Λόγος :

Ο Κοσμάς κατηγορήθηκε και για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομη ενέργεια για να καταλήξει το δικαστήριο σε αυτό το αποτέλεσμα έλαβε υπόψη τα εμβάσματα.

Στη ποινική δίκη (στο ακροατήριο) το βασικό/ κυρίαρχο αποδεικτικό στοιχείο είναι οι μάρτυρες, αλλά δεν είναι και το μοναδικό. Υπάρχουν και έγγραφα τα οποία μπορούν να ληφθούν υπόψη και είναι χρήσιμα για την ανακάλυψη της ουσιαστικής αλήθειας.

Πως τα έγγραφα αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν από το ποινικό δικαστήριο ; ➔ Όταν διεξάγεται η δίκη στο ακροατήριο κυριαρχεί σε αντίθεση με ότι ισχύει στην προδικασία , όπου η διαδικασία είναι μυστική και διεξάγεται μέσω εγγράφων – στο ακροατήριο κυριαρχεί η αρχή της προφορικότητας και δημοσιότητας, αυτό το λέει το Σύνταγμα . Η αρχή της δημοσιότητας κατοχυρώνεται στο ΚΠΔ 231 και η αρχή της προφορικότητας στο ΚΠΔ 331. Όταν λοιπόν το δικαστήριο καλείται να λάβει ένα έγγραφο, γιατί το έγγραφο σε αντίθεση με τον μάρτυρα και τον κατηγορούμενο, δεν μιλάει ώστε να μπορέσει όλοι οι παράγοντες της δίκης να αντιληφθούν το περιεχόμενο του , για το λόγο αυτό το έγγραφο για να ικανοποιηθεί η αρχή της δημοσιότητας, πρέπει να προφορικοποιηθεί - δηλαδή να αναπαραχθεί προφορικά το περιεχόμενο του. Για το λόγο αυτό υπάρχει το ΚΠΔ 362 το οποίο ρυθμίζει την ανάγνωση εγγράφου : “ Στο ακροατήριο διαβάζονται οι εκθέσεις των ανακριτικών υπαλλήλων, που συντάχθηκαν σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, καθώς και τα υπόλοιπα έγγραφα που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας και δεν αμφισβητήθηκε η γνησιότητά τους.” – η διάταξη εδώ απαιτεί την ανάγνωση των εγγράφων που λαμβάνει υπόψη το δικαστήριο προκειμένου να ικανοποιηθεί η αρχή της προφορικότητας.

ΚΠΔ 362 παρ.1 εδ.β : “ Η ανάγνωση των εγγράφων αυτών στο ακροατήριο γίνεται ως προς τα ουσιαστικά και σημαντικά, κατά την κρίση των διαδίκων, σημεία τους.” – από ένα πολυσέλιδο έγγραφο το οποίο ενδεχομένως έχει και περιεχόμενο που δεν ενδιαφέρει την κατηγορία, το δικαστήριο θα αναγνώσει μόνο εκείνα τα χωρία του εγγράφου που είναι ουσιαστικά και μπορούν να επηρεάσουν την δίκη .

⇔ Το ΚΠΔ 362 επιβάλλει την ανάγνωση των εγγράφων – ποια είναι η δικονομική συνέπεια σε περίπτωση που το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη κάποιο έγγραφο χωρίς να το αναγνώσει ; ➔ Έχει τοποθετηθεί η νομολογία : Δέχεται ότι παράγονται 2 λόγοι αναίρεσης : 1^ο λόγος αναίρεσης είναι ο ΚΠΔ 510 περ.γ – παράβαση των διατάξεων για τη δημοσιότητα στο ακροατήριο (η παραβίαση της αρχής της δημοσιότητας δεν παράγει απόλυτη ακυρότητα – δεν περιλαμβάνεται στο ΚΠΔ 171). Ο 2^{ος} λόγος αναίρεσης – νεότερη τάση : συνδέει την ανάγνωση των εγγράφων με την παραβίαση

των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου. Πως γίνεται αυτός ο σύνδεσμος ; Γίνεται μέσω του ΚΠΔ 358 : “ Μετά την εξέταση κάθε μάρτυρα ο εισαγγελέας και οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρουν εναντίον του ή εναντίον της μαρτυρίας του οτιδήποτε μπορεί να καθορίσει ακριβέστερα την αξιοπιστία του και που συντείνει στην αποκάλυψη της αλήθειας Μπορούν να προβαίνουν σε δηλώσεις και εξηγήσεις σχετικά με τις καταθέσεις που έγιναν ή τα αποδεικτικά μέσα που εξετάστηκαν.” – Δηλαδή ο ΚΠΔ παρέχει τη δυνατότητα στους διαδίκους (κατηγορούμενος + υποστηρίζων την κατηγορία) μετά την εξέταση κάποιου μάρτυρα να προβαίνουν σε παρατηρήσεις επί της αξιοπιστίας του μάρτυρα αυτού (ο λεγόμενος σχολιασμός των μαρτυρικών καταθέσεων) – στη πράξη δεν συνηθίζεται αυτό γιατί στις περισσότερες δίκες ο συνήγορος του κατηγορουμένου που κάνει τον σχολιασμό ούτως ή άλλων τοποθετείται στο τέλος της δίκης με την αγόρευση του επί των αποδεικτικών στοιχείων, και οι συνήγοροι προτιμούν να κάνουν στο τέλος συνολική δήλωση για τους μάρτυρες. Την ίδια δυνατότητα, δηλαδή τη δυνατότητα του σχολιασμού του περιεχόμενου του εγγράφου παρέχει το ΚΠΔ 358 όταν λέει “δηλώσεις και εξηγήσεις σχετικά με τις καταθέσεις που έγιναν ή σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που εξετάστηκαν” – εδώ είμαστε στα έγγραφα , τα έγγραφα αποτελούν και αυτά αποδεικτικά μέσα και επομένως ο ΚΠΔ δίνει τη δυνατότητα στο κατηγορούμενο και στο συνήγορο του και στον υποστηρίζων την κατηγορία, μετά την ανάγνωση ενός εγγράφου να προβαίνει σε εξηγήσεις και παρατηρήσεις επί του εγγράφου αυτού. Όταν λοιπόν το δικαστήριο παραλείπει ενώ οφείλει κατά το ΚΠΔ 358 να αναγνώσει ένα έγγραφο τότε στερείται ο κατηγορούμενος από το δικαίωμα του να προβεί σε παρατηρήσεις και εξηγήσεις επί του περιεχομένου του εγγράφου αυτού γιατί για να κάνω παρατηρήσεις και εξηγήσεις πρέπει προηγουμένως να έχει αναγνωστεί το έγγραφο ⇔ Παραβιάζεται υπερασπιστικό δικαίωμα ⇔ Η παραβίαση του δικαιώματος αυτού επιφέρει απόλυτη ακυρότητα μέσω του ΚΠΔ 171 περ.δ.

Εάν τεθεί τέτοιο ερώτημα στις εξετάσεις, σωστή θα είναι οποιαδήποτε από τις 2 απαντήσεις - εάν πούμε και τα 2 θα ληφθεί υπόψη υπέρ μας.

⇔ 2 λόγοι αναίρεσης δημιουργούνται – ΚΠΔ 510 περ.γ + ΚΠΔ 510 περ.α (απόλυτη ακυρότητα)

Πως είναι δυνατό να γνωρίζει ο ΑΠ (δικαστήριο που δικάζει αναίρεση) τι αναγνώστηκε ή δεν αναγνώστηκε , αν έκανε παρατηρήσεις ο κατηγορούμενος ή δεν έκανε ; ➔ Από τα πρακτικά, αυτά είναι τα οποία πληροφορούν τι έγινε και τι δεν έγινε στην διάρκεια της δίκης – αυτό είναι το μόνο στοιχείο που θα λάβει υπόψη του ο ΑΠ για να αναπλάσει τι έχει γίνει στη διαδικασία. Αυτό το στοιχείο όμως δεν είναι ασφαλές γιατί πολλές φορές τα πρακτικά δεν αποτυπώνουν ακριβώς αυτό που έγινε στο ακροατήριο, έχουν λάθη – πχ ο γραμματέας ξέχασε να γράψει κάτι.

π.χ. Εάν στα πρακτικά ξεχάσει ο γραμματέας να γράψει ότι ο εισαγγελέας έλαβε το χρόνο μετά την ολοκλήρωση της αποδεικτικής διαδικασίας και πρότεινε την ενοχή ή την αθώωση του κατηγορουμένου, ενώ αυτό στη πράξη δεν μπορεί να γίνει αυτό ➔ Εάν στα πρακτικά από παραδρομή ξεχάσει ο γραμματέας να παραθέσει ότι έλαβε το λόγο ο εισαγγελέας ή απολογήθηκε ο κατηγορούμενος ⇔ Εκεί η απόφαση μετά βεβαιότητας θα αναιρεθεί, γιατί ο ΑΠ η μόνη απόδειξη για το τι έγινε και τι όχι είναι τα πρακτικά. Για αυτό πολλοί λόγοι αναίρεσης δημιουργούνται όχι γιατί έχουμε παραβίαση κάποιου δικονομικού κανόνα, αλλά γιατί τα πρακτικά έχουν αποτυπώσει έλλειπες ή λανθασμένα αυτά τα οποία έγιναν στην αποδεικτική διαδικασία – στη διαδικασία στο ακροατήριο μας.

Έτσι και στη περίπτωση μας, το ποια έγγραφα αναγνώστηκαν στη διαδικασία στο ακροατήριο μας το λένε τα πρακτικά (στα πρακτικά δεν αναφέρεται όλο το περιεχόμενο του εγγράφου αλλά προσδιορίζεται το έγγραφο – δηλαδή ότι αναγνώστηκε το Χ έγγραφο). Εάν λοιπόν ένα έγγραφο έχει αναγνωστεί, αλλά ο γραμματέας έχει λησμονήσει να το συμπεριλάβει στο κατάλογο αναγνωστών εγγράφων, σε αυτή τη περίπτωση παράγεται και πάλι λόγος αναίρεσης είτε για παραβίαση της προφορικότητας είτε για απόλυτη ακυρότητα για παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος. Ακόμα και αν στη πραγματικότητα το έγγραφο αυτό έχει αναγνωστεί .

⇒ Η πηγή πληροφόρησης για το τι συνέβη στο ακροατήριο είναι μόνο τα πρακτικά – προκύπτει και από το ΚΠΔ 331. Απόλυτη ακυρότητα ή παραβίαση του ΚΠΔ 510 περ.γ – παράγεται μόνο όταν το αναγνωσθέν έγγραφο λήφθηκε υπόψη από το δικαστήριο για το σχηματισμό της καταδικαστικής απόφασης. Αν πρόκειται για έγγραφο που είναι αδιάφορο και δεν λήφθηκε υπόψη, η μη ανάγνωση του δεν παράγει καμία δικονομική συνέπεια.

⇒ Στη περίπτωση μας εάν στο σκεπτικό της απόφασης λέει ότι ο Κοσμάς τέλεσε την πράξη της νομιμοποίησης όπως αποδεικνύεται από το έγγραφο , τότε τα τραπεζικά εμβάσματα λήφθηκαν υπόψη από το δικαστήριο και άρα έπρεπε να αναγνωστούν για να ληφθούν υπόψη. Εάν δεν αναγνωστούν , επέρχονται οι δικονομικές συνέπειες που είπαμε. Κρίσιμο είναι το περιεχόμενο των πρακτικών – από εκεί θα κριθεί αν αναγνώστηκε ή όχι ορισμένο έγγραφο.

3^{ος} λόγος :

Εδώ ερχόμαστε στο ζήτημα της επιτρεπτής μεταβολής της κατηγορίας . Έχουμε πει ότι η κατηγορία δεν είναι στατική και ότι το δικαστήριο έχει την εξουσία να μεταβάλει την κατηγορία και να την προσαρμόσει στο αποδεικτικό πόρισμα που προκύπτει από την ακροαματική διαδικασία – γιατί μπορεί από ένα έγγραφο , από ένα μάρτυρα να προκύψει ότι η κατηγορία δεν ευσταθεί έτσι ακριβώς όπως διατυπώνεται , αλλά πρέπει να παραλλαγεί και να λάβει κάποιο άλλο περιεχόμενο ώστε να ανταποκριθεί στη πραγματικότητα (είχαμε πει για το τόπο, χρόνο κλπ).

Εδώ ερχόμαστε σε ένα άλλο συναφές ζήτημα, με την μεταβολή του τρόπου συμμετοχής στο έγκλημα . Η πάγια νομολογία του ΑΠ δέχεται ότι είναι επιτρεπτή η μετάβαση από τον ένα άλλο τρόπο συμμετοχής στον άλλο χωρίς κανένα περιορισμό (δηλαδή να κάνει τον ηθικό αυτουργό, αυτουργό – τον συνεργό ηθικό αυτουργό), παρόλο που οι μεταβολές αυτές συνδέονται με μια ριζική αναμόρφωση του πραγματικού υποβάθρου της κατηγορίας. Γιατί άλλο πράγμα είναι να θεωρούμε ηθικός αυτουργός και άλλο πράγμα να καταδικάζομαι για το ότι εγώ έκανα την πράξη. Υπάρχει και αντίλογος για αυτή την άποψη της νομολογίας.

Στο πρακτικό μας φαίνεται ότι ενώ αρχικά είχε κατηγορηθεί ο Κοσμάς ως ηθικός αυτουργός, έρχεται ο μάρτυρας και λέει ότι είναι ηθικός αυτουργός αλλά και αυτός με πήρε τηλέφωνο κλπ – και το δικαστήριο βασιζόμενο σε αυτό μετέβαλε την κατηγορίας από ηθική αυτουργία σε αυτουργία ➔ Αυτό κατά τον ΑΠ είναι επιτρεπτό. Βέβαια ότι θα μπορούσε κάποιος να είναι και ηθικός αυτουργός και αυτουργός – δηλαδή μπορούσε ο Κοσμάς να έπεισε της κοπέλες και ο ίδιος να επανέλαβε τις ψευδείς παραστάσεις . Όμως δεν μπορεί να έχει ποινική ευθύνη ο δράστης και για τα δύο (συρροή) – όταν υπάρχουν περισσότερες μορφές συμμετοχής στο έγκλημα , το βαρύτερο απορροφά το άλλο, όταν δηλαδή είμαι ηθικός αυτουργός και αυτουργός , θα τιμωρηθώ μόνο για αυτουργία.

Αυτό που πρέπει να ξέρουμε και είναι μια καινοτομία του ΚΠΔ : Υπάρχει το εξής πρόβλημα , όταν μεταβάλλεται ο τρόπος συμμετοχής, ανεξαρτήτως αν είναι επιτρεπτός ή όχι , έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος του κατηγορούμενου. Έχουμε ένα κατηγορούμενο – π.χ. Εδώ ο Κοσμάς ο οποίος κατηγορήθηκε ότι παραπλάνησε (προκάλεσε την απόφαση) και ξαφνικά όταν απαγγέλλεται η καταδικαστική απόφαση ακούει ότι δεν είναι ηθικός αυτουργός αλλά αυτουργός της απάτης. Αυτό παραβιάζει το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου, γιατί ο κατηγορούμενος προετοιμάζει την υπεράσπιση του με βάση την κατηγορία η οποία γνωστοποιείται σε αυτό (από το κλητήριο θέσπισμα ή παραπεμπτικό βούλευμα). Άρα αφού η μεταβολή της κατηγορίας επηρεάζει το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου, υπάρχει μια νέα διάταξη στο ΚΠΔ , το ΚΠΔ 343 παρ.2 “ Αν από την αποδεικτική διαδικασία προκύψουν νέες περιστάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συνδεθούν με επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, το δικαστήριο, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον κατηγορούμενο, παρέχει σε αυτόν τον κατά την κρίση του αναγκαίο χρόνο προετοιμασίας.” – εδώ λοιπόν έχουμε μια διάταξη που λαμβάνει υπόψη την επίδραση που έχει η μεταβολή της κατηγορίας στο υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου. Και δίνει στον κατηγορούμενο τη δυνατότητα (όχι την υποχρέωση οίκοθεν του δικαστηρίου) εάν τυχόν ο κατηγορούμενος αντιληφθεί ότι από την αποδεικτική διαδικασία προκύπτουν νέα στοιχεία τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε μεταβολή της κατηγορίας όπως εν προκειμένω που ο ηθικός αυτουργός γίνεται αυτουργός, έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο τον αναγκαίο χρόνο προετοιμασίας προκειμένου πλέον να προετοιμάσει την υπεράσπιση του στα νέα δεδομένα που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο.

(Από ηθικός αυτουργός σε αυτουργό – δεν υπάρχει έμμεση χειροτέρευση γιατί έχουν ίδια πλαίσια ποινής.)

⇒ Η απάντηση είναι ότι δεν υπάρχει ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας κατά τον ΑΠ, δεν ιδρύεται λόγος αναίρεσης, εάν υπήρχε ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας ο λόγος αναίρεσης που στοιχειοθετείται είναι ότι επέρχεται απόλυτη ακυρότητα του ΚΠΔ 171 περ.β και περ.δ (το β) γιατί όταν καταδικάζεται κάποιος για πράξη διαφορετική από αυτή που κατηγορήθηκε ουσιαστικά καταδικάζεται για πράξη που δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη) έχουμε όπως και το (δ) γιατί η ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας παραβιάζει το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου το οποίο το παραβιάζει και η επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας – όταν δηλαδή η κατηγορία μεταβάλλεται στο επιτρεπτό πλαίσιο που χαράσσει ο ΑΠ, στις περιπτώσεις του κατηγορουμένου να αντικρούσει την κατηγορία, θίγεται, επομένως έχουμε παραβίαση του (δ) με τη σημείωση ότι υπερασπιστικό βλέπει και η επιτρεπτή και η ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατηγορίας.

Αυτό που είπαμε για το υπερασπιστικό δικαίωμα ίσχυε στο παλαιό ΚΠΔ , όπου ο ΚΠΔ δεν παρείχε το δικαίωμα του ΚΠΔ 343 ⇔ Από τη στιγμή που ο νέος ΚΠΔ παρέχει αυτό το υπερασπιστικό δικαίωμα και δίνει τη δυνατότητα στον κατηγορούμενο να ζητήσει από το δικαστήριο χρόνο προετοιμασίας για την μεταβολή της κατηγορίας , εκεί αν δεν ασκήσει το δικαίωμα , ουσιαστικά έχει παραιτηθεί από αυτό και επομένως δεν δημιουργείται λόγος αναίρεσης στην επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, στην ανεπίτρεπτη βεβαίως έχουμε ούτως ή άλλως το ΚΠΔ 171 περ.β.

4^{ος} λόγος :

Υπάρχει ο λόγος του ΚΠΔ 510 περ.δ – έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας.

Πότε υπάρχει έλλειψη αιτιολογίας ; Υπάρχει όταν δεν παρατίθενται με πληρότητα και σαφήνεια τα αποδεικτικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, οι αποδείξεις ή υπάρχουν ασάφεια ή αντιφάσεις στις παραδοχές της απόφασης → Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις έχουμε έλλειψη αιτιολογίας.

Υπάρχει όμως και μια περίπτωση διακεκριμένης έλλειψης αιτιολογίας, πιο σοβαρή έλλειψη αιτιολογίας, που δεν προκύπτει από τους λόγους αναίρεσης του ΚΠΔ 510 , αλλά είναι ένα δημιούργημα της νομολογίας → Είναι η λεγόμενη **ΕΚ ΠΛΑΓΙΟΥ ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ Ή ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ / ΈΛΛΕΙΨΗ ΝΟΜΙΜΗΣ ΒΑΣΗΣ .**

Στο ΚΠΔ 510 περ.ε – στο (ε) υπάρχουν 2 ήδη εσφαλμένης ερμηνείας ή εφαρμογής , η μια είναι η ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή και υπάρχει όταν το δικαστήριο ευθέως παραβιάζει ή ερμηνεύει μια ουσιαστική ποινική διάταξη , δηλαδή υπάγει σε αυτή πραγματικά περιστατικά που έπρεπε να υπαχθούν σε άλλη. Στο παράδειγμα μας εάν π.χ. χαρακτηριζόταν ο Κοσμάς με τις νέες αποδείξεις συνεργός απάτης, αυτή θα ήταν μια ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του ΠΚ 47 γιατί τα πραγματικά περιστατικά όπως αναφέρονται στην απόφαση δεν συνιστούν συνέργεια αλλά συνιστούν αυτοουργία ή ηθική αυτοουργία. Αλλά η νομολογία τον λόγο του (ε) τον διευρύνει, δηλαδή εντάσσει σε αυτό πέρα από την ευθεία εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή και την λεγόμενη **ΕΚ ΠΛΑΓΙΟΥ ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ Ή ΕΦΑΡΜΟΓΗ η οποία υπάρχει όταν υπάρχει μια αντίφαση μεταξύ των πραγματικών περιστατικών που γίνονται δεκτά στην απόφαση , τέτοια που δεν επιτρέπει στον ΑΠ να ελέγξει εάν ορθώς ή μη εφαρμόστηκε η συγκεκριμένη ποινική διάταξη.**

π.χ. Καταδικάζεται κάποιος για κλοπή , και στο μεν διατακτικό αναφέρεται ότι ο δράστης αφαίρεσε ξένο κινητό πράγμα, και στο σκεπτικό αναφέρεται ότι το πράγμα ανήκε στον δράστη της κλοπής ⇔ Αυτή είναι μια αντίφαση που θα μπορούσε να θεωρηθεί και έλλειψη αιτιολογίας γιατί άλλα λέει στο σκεπτικό, άλλα λέει στο διατακτικό. Αλλά αυτό το σφάλμα είναι κάτι βαρύτερο από έλλειψη αιτιολογίας γιατί η αντίφαση αυτή δεν επιτρέπει στον ΑΠ να αξιολογήσει εάν σωστά ή όχι εφαρμόστηκε το ΠΚ 372 , γιατί έχουμε μια παραδοχή ότι το πράγμα είναι ξένο άρα σωστά εφαρμόστηκε το ΠΚ 372, έχουμε όμως μια αντιφατική παραδοχή ότι το πράγμα ανήκει στο δράστη, αλλά αν ανήκει στο δράστη , τότε κακώς εφαρμόστηκε το ΠΚ 372 και η πράξη είναι αυτοδικία ⇔ Αυτό δεν επιτρέπει στον ΑΠ να κρίνει την ορθή ή όχι εφαρμογή του ΠΚ 372. Ο ΑΠ δεν μπορεί να υπεισέρθει στην ουσιαστική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, δεν μπορεί να επέμβει στις παραδοχές , οι παραδοχές είναι αυτές, δεν μπορεί να τις αλλάξει ο ΑΠ → ΕΧΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΚ ΠΛΑΓΙΟΥ ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ Ή ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ.

Και ακριβώς αυτό έχουμε εδώ, στην περίπτωση μας όταν στο μεν διατακτικό αναφέρει ότι ο μεν Κοσμάς ενήργησε ως αυτοουργός στο δε σκεπτικό υπάρχουν παραδοχές που οδηγούν σε ηθική αυτοουργία ⇔ Αυτές τις παραδοχές ο ΑΠ δεν μπορεί να τις πειράξει, τις θεωρεί δεδομένες ⇔ Δεν επιτρέπουν στον ΑΠ να αξιολογήσει αν σωστά ή όχι εφαρμόστηκε η περί αυτοουργίας διάταξη . Αυτή λοιπόν είναι μια διακεκριμένη περίπτωση έλλειψη αιτιολογίας η οποία έχει το έξτρα ότι η αντίφαση ότι δεν επιτρέπει στον ΑΠ εάν ορθώς εφαρμόστηκε ή όχι στη συγκεκριμένη διάταξη . Η έλλειψη νόμιμης βάσης υπάγεται στην περ.ε ΠΔ 510 και όχι στην περ.δ. ⇔ ΕΧΟΥΜΕ ΕΚ ΠΛΑΓΙΟΥ ΕΣΦΑΛΜΕΝΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΚ 386

5^{ος} λόγος :

ΚΠΔ 332 “ Αν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας στο ακροατήριο οι δικαστικοί λειτουργοί δεν μεταχειρίζονται τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη δίκη κατά τρόπο αμερόληπτο, ευπρεπή, απαθή και ψύχραιμο, διαπράττουν βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα.”

Πλέον εφαρμόζεται και στον εισαγγελέα πέραν από τον δικαστή.

⇔ Η εισαγγελικές αγορεύσεις δεν αναγράφονται από τα πρακτικά από αυτά που λαμβάνει υπόψη ο ΑΠ . Αλλά αν υποθεθεί ότι τίθεται ενώπιον του ΑΠ μέσω των πρακτικών. Η παραβίαση του ΚΠΔ 332 συνιστά λόγο αναίρεσης ; ΟΧΙ – δεν εμπίπτει σε κανένα λόγο αναίρεσης του ΚΠΔ 510.

6^{ος} λόγος :

Για να δούμε αν ένα έγκλημα είναι δεκτικό υποστήριξης της κατηγορίας πρέπει να ελέγχουμε να αποβλέψουμε στο έννομο αγαθό. Εάν το έννομο αγαθό είναι τέτοιο ώστε ο φορέας αυτού του εννόμου αγαθού να είναι ο παρών τότε υπάρχει δικαίωμα υποστήριξης της κατηγορίας.

Παρ. στο αδίκημα της απάτης που πρόκειται εδώ – το αδίκημα της απάτης προσβάλλει το έννομο αγαθό της περιουσίας , φορέας του εννόμου αγαθού της περιουσίας είναι ο Παντελής, άρα μπορεί να παραστεί για υποστήριξη της κατηγορίας.

Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική ενέργεια ποιο έννομο αγαθό προσβάλλει; ➔ Δεν θίγεται ο φορέας του εννόμου αγαθού από το βασικό έγκλημα . Ενώ στο ΠΚ 394 – η αποδοχή προϊόντων εγκλήματος είναι έγκλημα κατά της περιουσίας και αναμφίβολα σε αυτό είναι δυνατή η παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας, δηλαδή ο ιδιοκτήτης του αντικειμένου που έχει κλαπεί μπορεί να δηλώσει ότι παρίσταται προς υποστήριξη της κατηγορίας σε βάρος του αποδοχέα. Αλλά η νομολογία είναι ανεκτική στη παράσταση πολιτικής αγωγής και έχει δεχθεί ότι όταν το βασικό έγκλημα στρέφεται κατά ατομικού εννόμου αγαθού, τότε ο φορέας αυτού του εννόμου αγαθού μπορεί να δηλώσει παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας και για το συνοδευτικό έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική ενέργεια.

Ποιοι λόγοι αναίρεσης μπορούν να ωφελήσουν την Πανωραία που δεν άσκησε αναίρεση :

Επεκτατικό αποτέλεσμα – ΚΠΔ 469 : Να δούμε ποιοι από τους λόγους αυτούς είναι αντικειμενικοί και ποιοι υποκειμενικοί και δεν επεκτείνονται.

1^{ος} λόγος - Απολογία = Υποκειμενικός γιατί έχει να κάνει με τη μη λήψη υπόψη ενός συγκεκριμένου αποδεικτικού στοιχείου, δηλαδή της απολογίας του αναιρεσείωντος ⇔ Αυτός ο λόγος αρμόζει μόνο στο πρόσωπο του αναιρεσείωντος και δεν θα επεκταθεί.

3^{ος} λόγος – μεταβλήθηκε ο τρόπος συμμετοχής στο έγκλημα = Υποκειμενικός γιατί αρμόζει μόνο στο πρόσωπο του αναιρεσείωντος

4^{ος} λόγος – αντίφαση αν είναι ηθικός ή αυτουργός = Υποκειμενικός – αφορά τη δική του ευθύνη του αναιρεσείωντος

5^{ος} λόγος – απαράδεκτος άρα δεν τίθεται θέμα για επέκταση.

6^{ος} λόγος – αν ήταν βάσιμος θα υπήρχε επέκταση του αποτελέσματος, γιατί η κατηγορία αφορούσε και τη Πανωραία, και αυτή είχε τιμωρηθεί για τη νομιμοποίηση εσόδων.

2^{ος} λόγος – εδώ έχουμε την ανάγνωση εγγράφων = Είπαμε ότι μπορεί να συνιστά 2 λόγους αναίρεσης, μπορεί να συνιστά παραβίαση της προφορικότητας ΚΠΔ 510 περ.γ και παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος. Η απάντηση μεταβάλλεται με το ποιο λόγο αναίρεσης θα δεχθούμε, αν πούμε ότι έχουμε παραβίαση υπερασπιστικού δικαιώματος, τότε αυτός ο λόγος αναίρεσης είναι υποκειμενικός γιατί μόνο του Κοσμά το υπερασπιστικό δικαίωμα παραβιάστηκε με την μη ανάγνωση του εγγράφου. Εάν θεωρήσουμε ότι ο λόγος αναίρεσης είναι η προφορικότητα ΚΠΔ 510 περ.γ, τότε η προφορικότητα είναι αντικειμενικός λόγος γιατί η προφορικότητα αφορά όλους τους παράγοντες της δίκης και όχι κάποιους συγκεκριμένους. Άρα αν είχαμε τον αντικειμενικό λόγο θα είχαμε και επέκταση.